

STRATEGIJA ZELENE URBANE OBNOVE OPĆINE DUGOPOLJE

Zagreb, 2025.

**Financira
Europska unija**
NextGenerationEU

„Financira Europska unija – NextGenerationEU. Izneseni stavovi i mišljenja samo su autorova i ne odražavaju nužno službena stajališta Europske unije ili Europske komisije. Ni Europska unija ni Europska komisija ne mogu se smatrati odgovornima za njih.”

IMPRESSUM

NARUČITELJ

Općina Dugopolje
Trg Franje Tuđmana 1
21204 Dugopolje
Zastupa: Perica Bosančić, mag.ing.el., općinski načelnik

IZRAĐIVAČ

3 E PROJEKTI d.o.o.,
Preradovićeve ulica 40, 10 000 Zagreb
odgovorna osoba: Mirjana Miloševski Ntontos, dipl.ing.arh., direktorica

Odgovorni voditelji izrade:

Mateja Leljak, mag.ing.prosp.arch., krajobrazna arhitektica
Jelena Šimat, dipl.ing.arh., ovlaštena arhitektica urbanistica
Nikolina Krešo, mag.ing.prosp.arch., ovlaštena krajobrazna arhitektica

Članovi radnog tima:

Milovan Hinić, mag.ing.prosp.arch., krajobrazni arhitekt
Nikolina Krešo, mag.ing.prosp.arch., ovlaštena krajobrazna arhitektica
Mateja Leljak, mag.ing.prosp.arch., krajobrazna arhitektica
Mirjana Miloševski Ntontos, dipl.ing.arh., arhitektica urbanistica
Jelena Šimat, dipl.ing.arh., ovlaštena arhitektica urbanistica
Mia Kos, mag.ing.arch., arhitektica

Vanjski suradnici:

izv. prof. dr. sc. Goran Andlar

RADNI TIM

Marija Čipčić
Anita Ževrnja
Ana Vržina
Slavica Plazibat
Tomislav Balić
Kristina Ćosić

SADRŽAJ:

1.	UVOD	1
1.1.	Svrha i razlog izrade dokumenta	2
1.2.	Metodologija i radni postupci izrade dokumenta	3
1.3.	Polazišta u nacionalnom zakonodavstvu	5
2.	POVEZNICA NA PROGRAME ZI I KG TE NPOO.....	10
3.	SREDNJOROČNA VIZIJA RAZVOJA	12
4.	RAZVOJNE POTREBE I POTENCIJALI	13
4.1.	RAZVOJNE POTREBE	13
4.2.	RAZVOJNI POTENCIJALI	14
5.	OSNOVNA OBILJEŽJA OPĆINE DUGOPOLJE	16
5.1.	Političko-teritorijalni ustroj i klimatska obilježja	16
5.2.	Stanovništvo	19
5.3.	Reljefna obilježja	20
6.	ANALIZA ULAZNIH PODATAKA.....	24
6.1.	Strateška dokumentacija	24
6.2.	Prostorno-planska dokumentacija	26
6.2.1.	Analiza prostorno-planske i zakonske zaštite te ostalih evidentiranih vrijednosti prema važećem PPUO i ostalim planovima.....	31
6.3.	Analiza ulaganja u pojedinačne elemente ZI i KG kroz općinski proračun	36
6.4.	Povijesna analiza prostornog razvoja	40
6.5.	Toplinski otoci	47
6.6.	Analiza anketnog upitnika	50
6.7.	Analiza tipova otvorenih (zelenih) prostora	65
6.7.1.	Atlas otvorenih prostora	66
7.	MODEL KRUŽNOG GOSPODARENJA PROSTOROM I ZGRADAMA.....	142
7.1.	Planiranje i gradnja novih zgrada u skladu s kružnim gospodarstvom	142
7.2.	Revitalizacija i obnova nekorištenih prostora i zgrada	143
7.3.	Kružna obnova i reprogramiranje korištenih prostora i zgrada	147
8.	PODRUČJA POGODNA ZA URBANU PREOBRAZBU I/ILI URBANU SANACIJU	148

9.	SWOT analiza.....	158
10.	STRATEŠKI OKVIR	160
10.1.1.	STRATEŠKI CILJ 1: Unaprjeđenje održivosti zelenih površina i zgrada na području Općine Dugopolje	165
10.1.2.	STRATEŠKI CILJ 2: Očuvanje i unaprjeđenje bioraznolikosti na području Općine Dugopolje.....	198
10.1.3.	STRATEŠKI CILJ 3: Uspostava uvjeta za sustavno upravljanje zelenom urbanom obnovom Općine Dugopolje.....	210
10.1.4.	Plan razvoja zelene urbane obnove Općine Dugopolje	218
11.	HORIZONTALNA NAČELA.....	221
12.	POKAZATELJI, INDIKATIVNI FINACIJSKI PLAN I TERMINSKI PLAN PROVEDBE 223	
13.	POPIS LITERATURE	233
13.1.	Znanstveni i stručni radovi	233
13.2.	Međunarodne strategije, programi, rezolucije i sl.	235
13.3.	Nacionalni zakoni, pravilnici, uredbе, strategije i sl.	235
13.4.	Strategije, programi, planovi na razini Općine	236
13.5.	Web stranice i portali	237
13.6.	Ostala literatura	238
14.	POPIS PRILOGA.....	239
14.1.	Popis slika	239
14.2.	Popis tablica	244
14.3.	Popis grafičkih prikaza	244
15.	KARTOGRAMI	246

POPIS KORIŠTENIH KRATICA:

€ - Euro

APPRRR - Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

ARKOD - Nacionalni sustav identifikacije zemljišnih parcela

DGU - Državna geodetska uprava

DMR - Digitalni model reljefa

DOF - Digitalni ortofoto

DPU - Detaljni plan uređenja

DVD- Dobrovoljno vatrogasno društvo

DZS - Državni zavod za statistiku

EPA - Environmental Protection Agency

ESPON - European Observation Network for Territorial Development and Cohesion

EU - Europska unija

FAO - Food and Agriculture Organization of the United Nations

GIS - Geoinformacijski sustav

HOK - Hrvatska osnovna karta

HPS - Hrvatski planinarski savez

HRK - Hrvatska kuna

ID - Izmjene i dopune

ISPU - Informacijski sustav prostornog uređenja

SDŽ - Splitsko-dalmatinska županija

k.č - katastarska čestica

k.o. - katastarska općina

KG - Kružno gospodarenje prostorom i zgradama

MPGI - Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine

NK - Nogometni klub

NKS - Nacionalna klasifikacija staništa

NN - Narodne novine

OP - Otvoreni prostori

Općina - Općina Dugopolje

OSM - Openstreetmap

OŠ - Osnovna škola

POP - Područja očuvanja značajnih za ptice

POVS - Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove

PP - Prostorni Plan

PPUO - Prostorni plan uređenja općine

PU - Policijska uprava

RH - Republika Hrvatska

SZUO - Strategija zelene urbane obnove

TK - Topografska karta

TS - Trafostanica

vl. - vlasnik

WFS - Web Feature Service

ZI - Zelena infrastruktura

1. UVOD

Strategija zelene urbane obnove Općine Dugopolje (u daljnjem tekstu SZUO Dugopolje) strateški je dokument usmjeren na valorizaciju, unaprjeđenje i zaštitu zelene infrastrukture, te kružno gospodarenje vrijednim građevnim fondom na općinskom području.

EU komisija (European Commission, 2013.) ZI definira kao: “*strateški planiranu mrežu vrijednih prirodnih i poluprirodnih područja koja su osmišljena i kojima se upravlja u cilju ostvarenja velikog broja usluga ekosustava te očuvanja bioraznolikosti u urbanim i ruralnim područjima*”. Pri tome ZI obuhvaća širok spektar prirodnih i poluprirodnih područja počevši od NATURA 2000 i ostalih vrijednih zaštićenih prostora, preko krajobrazu rijeka i jezera, peri-urbanih i ruralnih poljoprivrednih krajobrazu, javnih otvorenih/zelenih površina u naseljima, pa do zelenih krovova, zelenih zidova i ekomostova, ali i industrijskih i gospodarskih zona te degradiranih krajobrazu.

KG podrazumijeva razvoj održivih, uključivih, sigurnih i otpornih urbanih područja kroz poticanje kružnosti pri planiranju i gradnji novih zgrada te kroz redefiniranje funkcije/ ponovnu upotrebu postojećih prostora i zgrada. Također, potiču se mjere za smanjenje količine građevinskog otpada, uz povećanje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije, a promiče se i ponovna upotreba postojećih građevinskih proizvoda i materijala.

Iznimno povoljan geoprometni položaj i razvojna politika Općine Dugopolje omogućila je njezin ubrzani razvoj i transformaciju, koja se osobito očituje u morfologiji općinskog prostora. Dojučerašnje ruralno zaleđe ubrzano se pretvara u suburbanu periferiju s naglašenom poslovnom funkcijom. U tom smislu, ova strategija može ponuditi modele koji doprinose zaštiti postojećih prostornih vrijednosti, te usmjeravanju prostornog razvoja prema postizanju veće održivosti i unaprjeđenju kvalitete života općinskog stanovništva.

1.1. Svrha i razlog izrade dokumenta

Dokument je usmjeren na strateški pristup zaštiti i razvoju zelene infrastrukture na općinskom području, koji je do nedavno, osim za gospodarske zone, u najvećoj mjeri, bio predmet neplanskog razvoja. Ovo je osobito važno s obzirom na brzinu prostorne transformacije koja prati gospodarski i demografski razvoj Općine. Također, postoji potreba i za razvojem sustava kružnog gospodarenja u svrhu revitalizacije i obnove područja i/ili pojedinačnih zgrada koje su nekoristene ili slabo korištene te implementacije načela KG prilikom planiranja i izgradnje novih građevina.

Krajnji rezultat ovog dokumenta biti će definiranje strateških ciljeva i vizije zelene urbane obnove na području Općine Dugopolje, te konceptualizacija mjera, aktivnosti i projekata koji će omogućiti njihovu realizaciju.

Konkretni problemi koji su uočeni na području Općine su sljedeći:

- P1. Nedostatak javnih zelenih površina (parkova i sl.)
- P2. Nedovoljna ozelenjenost poslovnih zona i zona višestambene izgradnje
- P3. Loše stanje pojedinih javnih zelenih prostora i sportskih sadržaja
- P4. Neadekvatna ulična infrastruktura u gusto i neplanski izgrađenim dijelovima naselja
- P5. Neadekvatne pješačko-biciklističke komunikacije na općinskom području
- P6. Neadekvatna valorizacija kulturne i prirodne baštine na području Općine
- P7. Degradacija i gubitak poljoprivrednih površina
- P8. Zgrade i prostori koji su u potpunosti ili djelomično napušteni, nedovršeni, odnosno slabo iskorišteni i u lošem stanju; poseban problem predstavlja osmišljavanje održive namjene
- P9. Loše iskorištene i zapuštene zone za koje je potrebno provesti urbanu sanaciju i/ili preobrazbu

Ciljevi izrade SZUO

- C1. Identifikacija i kategorizacija elemenata zelene infrastrukture i potencijala za primjenu načela kružnog gospodarenja prostorom i zgradama na čitavom području Općine
- C2. Definiranje vizije razvoja ZI i KG kao mreže zelene obnove područja Općine
- C3. Prijedlog dugoročnih i kratkoročnih ciljeva-mjera-aktivnosti za uspostavu i održavanje mreže ZI i unaprjeđenja sustava KG na području Općine

- C4. Provedba aktivnosti/projekata radi uspostave održive mreže zelene infrastrukture te kružnog gospodarenja prostorom i zgradama na području Općine

1.2. Metodologija i radni postupci izrade dokumenta

Metodologija izrade SZUO Općine Dugopolje temeljena je na relevantnim međunarodnim i nacionalnim zakonskim preporukama te stranim iskustvima:

- **preporuke EU komisije** - Rezolucija Europskog parlamenta o zelenoj infrastrukturi – unaprjeđenjeeuropskog prirodnog kapitala (European Commission (2013)
- **Europska agencija za okoliš** - Prostorna analiza zelene infrastrukture u Europi (European Environment Agency, 2014.)
- **Europska mreža za opservaciju prostornog planiranja** – Planiranje zelene infrastrukture: Metode kao podrška stručnjacima i donositeljima odluka (ESPON, 2019.)
- **Landscape Institute** – Zelena infrastruktura – Integralni pristup u korištenju zemljišta (Landscape Institute, 2013.)
- **Program Ujedinjenih naroda za održivi razvoj 2030 (Program 2030)**
- **Nova urbana agenda** – Ujedinjeni narodi, 2016.
- **Urbana agenda za EU** – prilog Amsterdamskog pakta
- **Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje od 2021. godine do 2030. godine** (dalje u tekstu: Program ZI)
- **Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. do 2030. godine** (dalje u tekstu: Program KG)
- **Smjernice od Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine za izradu Strategije zelene urbane obnove te Priručnik o primjeni zelene infrastrukture**

Cjelokupno sagledavanje obuhvata Općine provodi se kroz niz analiza prirodnih i antropogenih čimbenika koji čine i/ili utječu na razvoj elemenata ZI i KG. Analize su prezentirane kroz opise, tablice, karte i fotografije, nakon čega je slijedio strateški okvir te pokazatelji s indikativnim financijskim i terminskim planom.

Radni postupak obuhvaća kombinirani (1) kabinetski i (2) terenski rad.

Kabinetski rad podrazumijeva pregled literaturnih podataka te rad s prostornim podacima unutar Geografski informacijski sustav (GIS). Literaturni izvori su obuhvatili dosadašnja znanstvena i stručna istraživanja na području Općine, prostorno-plansku dokumentaciju te strateške studije. Također, analizirane su i

publikacije s primjerima dobre prakse, ali i zakonski okvir vezan za ZI i KG na razini EU i RH. Rad s prostornim podacima podrazumijeva uspostavljanje GIS baze kartografskih i prostornih podataka unutar teritorijalno-administrativnog područja Općine. Ova baza uključuje autorske podatke, podatke preuzete iz on-line izvora, te službene podatke ustupljene od strane državnih institucija i općinskih upravnih tijela. Za potrebe ovog dokumenta dostavljeni su i korišteni sljedeći javno dostupni kartografski i prostorni podaci:

NAZIV	IZVOR
Digitalna ortofoto karta 1:5 000 (DOF 5) 2019. godina	WMS Geoportal DGU ¹
Topografska karta 1:25 000 (TK25) 2011 - ... godina	WMS Geoportal DGU
Digitalna ortofoto karta 1:5 000 (DOF5) 1968. godine (Izvor: DGU)	WMS Geoportal DGU
Digitalni model reljefa 5x5m	Autorski podatak, izrađen na temelju vektorskog DMR-a dostavljenog od strane DGU ²
Karta staništa RH 2004	WFS Bioportal ³
Karta kopnenih nešumskih staništa Republike Hrvatske 2016	WFS Bioportal
Zaštićena područja prirode RH	WSF Bioportal
Ekološka mreža Natura 2000	WFS Bioportal
Podaci za opasnosti od poplava, registar vodnih tijela	Podaci dostavljeni od strane Hrvatskih voda
Prostorni plan uređenja Općine Dugopolje Urbanistički plan uređenja naselja Dugopolje,	ISPU i podaci dostavljeni od strane naručitelja ⁴
Šume	WMS državne šume i WFS privatne šume Registar NIPP-a ⁵
Prometnice, građevine, znamenitosti	OpenStreetMap ⁶
Namjena poljoprivrednog zemljišta i krajobrazna obilježja	Vektorski podaci dostavljeni od strane Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRRR)
Hrvatski planinarski savez	WSF Interaktivna planinarska karta Hrvatske ⁷

¹ Geoportal DGU; <https://geoportal.dgu.hr/>; preuzeti metapodaci

² DRŽAVNA GEODETSKA UPRAVA (DGU) je dostavila podatke u digitalnom obliku za područje Općine na dan 12.06.2024. te se oni kao takvi koriste isključivo u svrhu izrade ovog dokumenta.

³ Bioportal; <https://www.bioportal.hr/gis/>; preuzeti metapodaci

⁴ Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU) <https://ispu.mgipu.hr/#/>; preuzeti metapodaci

⁵ Registri Nacionalne infrastrukture prostornih podataka (NIPP) <https://registri.nipp.hr/>; preuzeti metapodaci

⁶ OpenStreetMap (OSM); <https://www.openstreetmap.org/>; preuzeti metapodaci

⁷ Interaktivna planinarska karta Hrvatske, <https://www.hps.hr/karta/>; preuzeti metapodaci

Objekti javne i društvene namjene (dječji vrtići, škole, nogometni klubovi i dr.) te komunalne površine (dječja igrališta, parkirališta, groblja i dr.)	Podaci dostavljeni od strane naručitelja; vektorizirani
Popis kulturnih dobara	Web Registar kulturnih dobara RH i Geoportal kulturnih dobara RH ⁸

Terensko istraživanje je obuhvatilo obilazak krajem rujna 2024. godine, unutar kojih su se bilježile karakteristike Općinskog prostora i vršila izrada fotodokumentacije postojećeg stanja. Izrada fotodokumentacije je također uključivala prelete bespilotnom letjelicom.

Tijekom izrade dokumenta održavani su koordinacijski sastanci s Naručiteljem i radnom skupinom.

1.3. Polazišta u nacionalnom zakonodavstvu

Glavni zakonski i podzakonski akti, trenutno na snazi, a koji reguliraju pitanja ZI i/ili KG su:

- Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19, 155/23)
 - *Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (NN 72/2017)*
 - Uredba europskog parlamenta i vijeća o obnovi prirode i izmjeni uredbe (EU) 2022/869
- Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja (NN 127/19)
 - *Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (NN 46/2020)*
- Zakon o gradnji (NN 153/13, 20/17, 39/19, 125/19, 45/24)
- Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23)
 - *Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (NN 106/2017)*
- *Nacionalna razvojna strategija do 2030 godine (NN 13/2021)*
- *Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.-2026.*
- *Program Konkurentnost i kohezija 2021.-2027.*
- *Integrirani teritorijalni program 2021. - 2027.*
- *Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. - 2030. godine*
- *Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. - 2030. godine*

Zakon o zaštiti prirode, Članak 7., navodi da se zaštita krajobrazna temelji na razvrstavanju krajobrazna prema njihovim prirodnim i/ili stvorenim obilježjima u krajobrazne tipove te na strukturiranju međusobno povezanih i multifunkcionalnih mreža zelene / krajobrazne infrastrukture na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.

⁸ Geoptal kulturnih dobara RH, [https://geoportal.kulturnadobra.hr/geoportal.html/#/](https://geoportal.kulturnadobra.hr/geoportal.html#/) ; preuzeti metapodaci

Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine, predlaže aktivnost koja se odnosi na ZI i to u strateškom cilju 2. Smanjiti direktne pritiske na prirodu i poticati održivo korištenje prirodnih dobara, navodi poseban *cilj 5. Očuvati nefragmentirana cjelovita prirodna područja i obnoviti najugroženija degradirana staništa*, u kojem se ističe aktivnost 2.5.3 Provoditi mjere očuvanja i obnove zelene infrastrukture. Navedena strategija prihvatila je šest ciljeva Strategije Europske unije o bioraznolikosti do 2020. godine, među kojima se nalazi i cilj E 2 Održavati i poboljšati ekosustave i njihove usluge; (b) Postaviti prioritete za obnovu i promovirati korištenje zelene infrastrukture.

Uredba europskog parlamenta i vijeća o obnovi prirode i izmjeni uredbe (EU) 2022/869 (daje u tekstu: Uredba) stupila je na snagu u listopadu 2024. godine s ciljem značajne obnove ekosustava Europske unije. Uredba do 2030. planira se obnoviti najmanje 20 % kopnenih i morskih područja EU-a, dok se do 2050. godine očekuje obnova svih ekosustava koji zahtijevaju sanaciju.

Uredbom se utvrđuju pravila kako bi se doprinijelo (a) dugoročnom i održivom oporavku bioraznolikih i otpornih ekosustava na svim kopnenim i morskim područjima država članica obnovom degradiranih ekosustava; (b) postizanju sveobuhvatnih ciljeva Unije u pogledu ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama i neutralnosti u pogledu degradacije zemljišta; (c) poboljšanju sigurnosti opskrbe hranom; (d) ispunjavanju međunarodnih obveza Unije.

Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja navodi mjere ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama te zaštiti ozonskog sloja koje ne smiju ugroziti ostale sastavnice okoliša, kvalitetu življenja sadašnjih i budućih naraštaja te ne smiju biti u suprotnosti s propisima u područjima zaštite na radu i zaštite zdravlja ljudi. Jedan od temeljnih dokumenata o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja je **Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu**. U strategiji su prepoznati sektori koji su očekivano najviše izloženi utjecaju klimatskih promjena, a to su: vodni resursi, poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo i akvakultura, bioraznolikost, energetika, turizam i zdravlje/ zdravstvo. Također su obrađene dvije međusektorske teme: prostorno planiranje i uređenje i upravljanje rizicima od katastrofa. ZI je prepoznata unutar sljedećih mjera: P-05 Integriranje rizika od klimatskih promjena pri razvoju sustava navodnjavanja; ŠU-05 Provedba koncepta zelene infrastrukture u svrhu jačanja otpornosti na klimatske promjene u urbanim i ruralnim sredinama; HM-02 Podrška planiranju, izgradnji, rekonstrukciji i dogradnji, sustava za zaštitu od štetnog djelovanja voda i s njima povezanih drugih hidrotehničkih sustava (strukturne mjere) i kontrolirano plavljenih nizinskih prirodnih poplavnih područja kao i ostalih mjera za zaštitu voda

uz prioritarnu primjenu pristup davanja prostora rijekama i korištenja prirodnih retencija i HM-06 Jačanje otpornosti urbanih područja na antropogene pritiske uvjetovane klimatskim promjenama. U postupku prostornog planiranja i uređenja, temeljem podataka i analiza pojedinih sektora vezanih uz temu predlažu se izrade stručnih podloga koje će poslužiti kao podloga za izradu izmjena i dopuna prostornih planova, izraditi planove mreže zelene infrastrukture koji uključuju analizu usluga ekosustava i višestrukih koristi postojeće zelene infrastrukture te prijedlog buduće mreže zelene infrastrukture koja bi bila u funkciji prilagodbe klimatskim promjenama.

Zakon o gradnji, Članak 47.c, navodi da se u Programu ZI razrađuju ciljevi i mjere koji potiču uspostavu održivih, sigurnih i otpornih gradova i naselja kroz povećanje energetske učinkovitosti zgrada i građevinskih područja, razvoj ZI u zgradarstvu te urbanu preobrazbu i urbanu sanaciju. Članak 47.d navodi da se u Programu KG razrađuju ciljevi i mjere koji potiču kružnosti kod planiranja novih zgrada, ponovno korištenje napuštenih i/ili zapuštenih i produljenje trajnosti postojećih prostora i zgrada, smanjenje količine građevinskog otpada te povećanje energetske učinkovitosti zgrada.

Zakon o prostornom uređenju ZI prikazuje kao *"planski osmišljene zelene i vodne površine te druga prostorna rješenja temeljena na prirodi koja se primjenjuju unutar gradova i općina, a kojima se pridonosi očuvanju, poboljšanju i obnavljanju prirode, prirodnih funkcija i procesa radi postizanja ekoloških, gospodarskih i društvenih koristi održivoga razvoja"*. Ciljevi prostornog uređenja koje se odnose isključivo na ZI su:

- Cilj 9. kvalitetan i human razvoj gradskih i ruralnih naselja, razvoj zelene infrastrukture te siguran, zdrav, društveno funkcionalan životni i radni okoliš
- Cilj 14. stvaranje visokovrijednog izgrađenog prostora s uvažavanjem specifičnosti pojedinih cjelina te razvijanjem zelene infrastrukture uz poštivanje prirodnog i urbanog krajobraza i kulturnog naslijeđa, a posebice uređenja ugostiteljsko-turističkih područja na obalnom i kopnenom području uz zaštitu užeg obalnog pojasa od građenja

Prostorno uređenje temelji se na načelima pri čemu "Načelo prostorne održivosti razvitka i vrsnoće gradnje" u Članku 10, stavku 3. glasi: "Održivi razvitak podržava se i kružnim gospodarenjem prostorom i građevinama tako da se očuvaju postojeći resursi uređenjem i revitalizacijom prostora i ponovnom uporabom građevina kako bi se stvorila dodatna duža vrijednost i omogućilo učinkovito gospodarenje resursima".

Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske navodi da je potrebno promišljati i postupcima planiranja uspostavljati nove te čuvati postojeće sustave

urbane ZI- mreže zelenih površina u kojima, i s pomoću kojih, se doprinosi očuvanju, poboljšanju i obnavljanju prirode, prirodnih funkcija i procesa u gradovima. Navedeno je detaljno prikazano u prioritetu 4.5. Otpornost na promjene i to kroz *usmjerenje 4.5.2. Jačanje prirodnog kapitala planiranjem razvoja zelene infrastrukture*, ali bez definiranih projekata/aktivnosti kao što je to u slučaju drugih usmjerenja u istom dokumentu. Navedeno usmjerenje naglašava da je u postupcima izrade planova svih razina potrebno promicati razvoj ZI.

Hijerarhijski najviši akt strateškog planiranja u RH je **Nacionalna razvojna strategija do 2030. godine** koja zagovara četiri (4) razvojna smjera, a težište pronalaze u Europskom zelenom planu. Strategijom je propisano trinaest (13) strateških ciljeva te se u strateškom cilju *8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost*, zagovara ZI i KG i to kroz: Program ZI i Program KG, koje provodi Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine.

Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.-2026. (u daljnjem tekstu: NPOO) unutar inicijative 6: Obnova zgrada, a u općem cilju 7. Povećati integraciju koncepata zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, reformi C6.1. R5 Uvođenje novog modela strategija zelene urbane obnove i provedba pilot projekata razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama.

Programi višegodišnjeg financijskog okvira EU (VFO) za razdoblje 2021. - 2027. godine koji kroz svoje ciljeve podupiru ZI i KG su:

a) Program Konkurentnost i kohezija 2021.-2027. (u daljnjem tekstu: PKK) (Nacrt) pod prioritetom *3. Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, prilagodbe na klimatske promjene, sprječavanje rizika, zaštita okoliša i održivosti resursa*, te sljedećih specifičan ciljeva:

- 2 (iv) promicanje prilagodbe klimatskim promjenama i sprječavanja rizika od katastrofa te otpornosti, uzimajući u obzir pristupe utemeljene na ekosustavima
- 2 (vi) Promicanje prijelaza na kružno i resursno učinkovito gospodarstvo
- 2 (vii) Jačanje zaštite i očuvanja prirode, bioraznolikosti i zelene infrastrukture, među ostalim i u urbanim područjima, te smanjenje svih oblika onečišćenja

b) Integrirani teritorijalni program 2021. - 2027. (u daljnjem tekstu: ITP) (Nacrt) u specifičnom cilju 5 navodi:

- 5 (I) Poticanje integriranog i uključivog društvenog i gospodarskog razvoja, razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u urbanim područjima

- 5 (II) Poticanje integriranog i uključivog lokalnog društvenog i gospodarskog razvoja, lokalnog razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u područjima koja nisu urbana.

Program ZI je srednjoročni akt strateškog planiranja RH u kojem se opisuju razvojne potrebe i potencijali kroz uspostavu tri (3) posebna cilja s pripadajućim mjerama i aktivnostima za razvoj ZI u urbanim područjima.

Posebni cilj 1. Kvalitetno planiranje i upravljanje razvojem zelene infrastrukture se sastoji od pet (5) mjera te pedeset i osam (58) aktivnosti koje obuhvaćaju evidentiranje ZI na području gradova i općina u RH, razvoj i izrada digitalne baze projekata, izrada strateških dokumenata razvoja ZI na lokalnoj i regionalnoj razini i dr..

Posebni cilj 2. Unaprijeđena, raširena, povezana i lako dostupna zelena infrastruktura u urbanim područjima se sastoji od dvije (2) mjere te šesnaest (16) aktivnosti koje obuhvaćaju provedbu pilot projekata ZI te poticanje izgradnje ZI kojom se jača otpornost urbanih područja na posljedice klimatskih promjena.

Posebni cilj 3. Visoka razina znanja i društvene svijesti o održivom razvoju urbanih područja kroz razvoj zelene infrastrukture se sastoji od dvije (2) mjere te dvanaest (12) aktivnosti koje obuhvaćaju informiranje i edukaciju javnosti, ali i stručnjaka i predstavnika lokalne/regionalne samouprave radi uspostave i primjene ZI.

Program KG predstavlja tip srednjoročnog akta strateškog planiranja od nacionalnog značaja, pri čemu on pobliže definira provedbu strateških ciljeva NRS 2030, te ostalih višesektorskih i sektorskih strategija. Posebni ciljevi razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama definirani programom su:

Posebni cilj 1. Razvoj sustava kružnog gospodarenja prostorom i zgradama se sastoji od pet (5) mjera i njima pripadajućim aktivnostima (46), a koje obuhvaćaju osiguranje preduvjeta za razvoj kružnog gospodarenja, izradu strateških dokumenata te uspostavu digitalne baze podataka.

Posebni cilj 2. Kružna obnova nekorištenih prostora i zgrada se sastoji od dvije (2) mjere i njima pripadajućim aktivnostima (10), a koje se odnose na poticanje kružne obnove prostora i zgrada te poticanje inovacija i razvoja u primjeni istih na konkretnim prostorima.

Posebni cilj 3. Visoka razina znanja i društvene svijesti o kružnom gospodarenju prostorom i zgradama se sastoji od dvije (2) mjere i njima pripadajućim aktivnostima (11), a koje se odnose na informiranje javnosti te edukaciju o kružnom gospodarenju prostorom i zgradama.

2. POVEZNICA NA PROGRAME ZI I KG TE NPOO

Ciljevi – mjere – aktivnosti koje su proizašle iz SZUO Općine Dugopolje izravno doprinose posebnim ciljevima te aktivnostima koje su definirane u Programu ZI, Programu KG te cilju reforme C6.1. R5 iz NPOO-a.

Program ZI

Ciljevi razvoja ZI su usklađeni sa strateškim okvirom NRS 2030 i SPRRH, pri čemu ciljevi Programa ZI predstavljaju posebne ciljeve, kojima se doprinosi ostvarenju pripadajućeg strateškog cilja (Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost) iz NRS 2030. Sukladno identificiranim razvojnim potrebama i potencijalima te utvrđenoj viziji razvoja, Programom ZI su definirani sljedeći posebni ciljevi (PC) razvoja zelene infrastrukture:

- PC 1. Kvalitetno planiranje i upravljanje razvojem zelene infrastrukture u urbanim područjima
- PC 2. Unaprijeđena, raširena, povezana i lako dostupna zelena infrastruktura u urbanim područjima
- PC 3. Visoka razina znanja i društvene svijesti o održivom razvoju urbanih područja kroz razvoj zelene infrastrukture

Ciljevi-mjere-aktivnosti/projekti definirani SZUO Općine Dugopolje proizašli su iz ciljeva razvoja ZI (posebni ciljevi) u urbanim područjima (Programa ZI) te su usklađeni s nacionalnim strateškim okvirom. Aktivnosti/projekti iz ovog dokumenta direktno su povezani s mjerom provedbe pilot projekata razvoja zelene infrastrukture, zatim mjerom poticanja izgradnje zelene infrastrukture kojom se jača otpornost urbanih područja na posljedice klimatskih promjena, mjerom edukacije javnog sektora JLS o zelenoj infrastrukturi te mjerom afirmacije i informiranja javnosti o zelenoj infrastrukturi.

Program KG

Posebni ciljevi Programa razvoja KG prostorom i zgradama nadovezuju se na strateške ciljeve definirane u NRS 2030, a cjelokupan Program nadovezuje se na strateški cilj Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost koji se nalazi u okviru razvojnog smjera Zelena i digitalna tranzicija. Sukladno identificiranim

razvojnim potrebama i potencijalima te utvrđenoj viziji razvoja, definirani su sljedeći posebni ciljevi razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama:

- Posebni cilj 1. Razvoj sustava kružnog gospodarenja prostorom i zgradama
- Posebni cilj 2. Kružna obnova nekorištenih prostora i zgrada
- Posebni cilj 3. Visoka razina znanja i društvene svijesti o kružnom gospodarenju prostorom i zgradama

SZUO Općine Dugopolje određeni su ciljevi–mjere te iz njih proizašle aktivnosti/projekti koji se odnose na stvaranje preduvjeta i učinkovito provođenje planiranja i gradnje novih, odnosno revitalizaciju i reprogramiranje napuštenih i slabo korištenih prostora i zgrada prema načelima KG. Istovremeno je nužno provesti upoznavanje i edukaciju stanovništva i JLS o temi KG, što je ključan preduvjet za uspješno provođenje cilja.

NPOO

Cilj reforme C6.1. R5. (Uvođenje novog modela strategija zelene urbane obnove i provedba pilot projekta razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama) je utvrditi i razviti okvir za izradu i provedbu strategija ZUO na lokalnoj razini, kako bi se osigurali temelji razvoja održivog prostora s naglaskom na razvoj zelene infrastrukture i integraciju rješenja temeljenih na prirodi, integraciju modela kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, jačanje otpornosti od rizika i klimatskih promjena te kao podrška općem održivom razvoju.

Cilj SZUO Općine je uspostava okvira koji će, kroz realizaciju strateških mjera, doprinijeti održivom razvoju Općine.

3. SREDNJOROČNA VIZIJA RAZVOJA

Srednjoročna vizija razvoja ZI i KG Općine Dugopolje je proizašla uočenih problema u prostoru, a usklađena je s NRS, Programom razvoja ZI, Programom razvoja KG i ostalim važećim strateškim dokumentima na europskoj, nacionalnoj i lokalnoj razni, pri čemu predstavlja sliku željenog stanja otvorenih prostora i objekata na predmetnom području. Temeljem navedenog, **strateška vizija zelene urbane obnove Općine Dugopolje** glasi:

Dugopolje, općina koja promiče zelenu i održivu budućnost kroz održivi razvoj, kružno upravljanje prostorima i zgradama te uspostavu multifunkcionalne mreže zelenih i otvorenih prostora.

Sukladno definiranoj viziji te razvojnim potrebama i potencijalima za uspostavu multifunkcionalne mreže ZI i KG u strateškom okviru će se definirati strateški i posebni ciljevi, mjere i strateški projekti za uspostavu zelene urbane obnove na čitavom području Općine.

4. RAZVOJNE POTREBE I POTENCIJALI

Identifikacija razvojnih potreba i potencijala povezanih sa zelenom infrastrukturom i kružnim gospodarenjem ponuditi će okvir razmatranje strateških koraka i formiranje razvojne vizije. Ova se identifikacija temelji se na sveobuhvatnoj prostornoj analizi koja sadržana u nastavku dokumenta.

Ukratko, razvojne potrebe uključuju mogućnosti za unaprjeđenje pješačkog i biciklističkog kretanja između prostornih sastavnica, proširenje i unaprjeđenje javnih zelenih/ otvorenih prostora, ozelenjavanje poslovnih zona, sanaciju divljih odlagališta te kružno gospodarenje prostorom i zgradama, kao i planiranje i izgradnju novih prostora i zgrada prema načelima KG.

Razvojni potencijali se temelje na očuvanim prostornim vrijednostima koji uključuju prirodne resurse (osobito planinu Mosor) i elemente kulturne baštine, te na tendenciji gospodarskog i demografskog rasta povezanoj s iznimno povoljnim geoprometnim položajem i razvojnim politikama.

4.1. RAZVOJNE POTREBE

- RP 1. Očuvanje vrijednih prostornih sastavnica i prostornih obilježja u svijetlu planiranog gospodarskog i prostornog razvoja
- RP 2. Uspostava sigurnih i funkcionalnih pješačkih i biciklističkih komunikacija
- RP 3. Propisivanje većeg udjela zelenila unutar građevnih čestica novom te izmjenama i dopunama važeće prostorno-planske dokumentacije uz obavezno propisivanje udjela visokog zelenila
- RP 4. Obnova postojećih i uspostava novih zelenih/ otvorenih prostora i sportskih sadržaja
- RP 5. Korištenje kulturne i prirodne baštine, identiteta i tradicijskih vrijednosti kao razvojnog resursa
- RP 6. Adekvatna valorizacija i turistička interpretacija kulturne i prirodne baštine
- RP 7. Unaprjeđenje boravišnog potencijala lokvi
- RP 8. Unaprjeđenje otvorenih prostora uz zgrade javne i društvene namjene
- RP 9. Ozelenjavanje poslovnih zona i sprječavanje nastanka efekta toplinskog otoka
- RP 10. Poticanje revitalizacije poljoprivredne proizvodnje
- RP 11. Sanacija divljih odlagališta otpada

- RP 12. Inventarizacija i vrednovanje napuštenih i zapuštenih prostora i zgrada, kao i infrastrukturnih građevina i koridora te njihovo stavljanje u ponovnu uporabu uz uspostavljanje održive namjene u skladu s KG
- RP 13. Inventarizacija i vrednovanje slabo iskorištenih prostora i zgrada (zapušteni, nedovoljno ili neadekvatno korišteni) te njihova revitalizacija i prenamjena po načelima KG
- RP 14. Poboljšanje energetske učinkovitosti i održivosti postojećeg građevnog fonda
- RP 15. Primjena posebnog pristupa pri inventarizaciji i vrednovanju napuštenih i zapuštenih prostora i zgrada u privatnom vlasništvu, kao i cijelih naselja i dijelova naselja s posebnim naglaskom na identificiranju razloga njihovog napuštanja te njihovo stavljanje u ponovnu uporabu uz uspostavljanje održive namjene sukladno načelima KG
- RP 16. Planiranje i projektiranje novih prostora i zgrada po načelima KG
- RP 17. Implementacija ZI i KG u sektorske alate upravljanja Gradom
- RP 18. Jačanje svijesti stanovništva o vrijednostima održivog razvoja kroz ZI i KG

4.2. RAZVOJNI POTENCIJALI

Razvojni potencijali koji su prepoznati na razini Općine, a utječu na uspostavu mreže zelene obnove su:

- **Tendencija prostornog razvoja povezana s gospodarskim prosperitetom Općine**

Prostorni i gospodarski razvoj Općine stvoriti će prilike za uspostavu novih zelenih/ otvorenih prostora, pješačko-biciklističkih koridora te poteza ukrasnog i zaštitnog zelenila. Osim toga, sveopći razvoj općine generirati će potrebu za novim prostornim sadržajima, čime se otvara mogućnost za revitalizaciju zanemarenih građevina i prostora.

- **Detaljna razina razrađenosti prostorno-planske dokumentacije**

Kvalitetna i dovoljno razrađena prostorno-planska dokumentacija stvara okvir za smisleni razvoj općinskog prostora, čime se smanjuje mogućnost za pojavu nefunkcionalnih i stihijskih naselja, kao i negativnih okolišnih posljedica povezanih s prostornim razvojem. Nedostatak važeće prostorno-planske dokumentacije je pogodovanje gospodarskom razvoju propuštanjem uvođenja nužnih restrikcija, odnosno uvjeta za razvoj prostora kao što je udjel zelenila unutar građevnih čestica koji je trenutno nikakav ili substandardni te manjak planiranih javnih zelenih i ostalih otvorenih prostora.

- **Djelomično očuvani ruralni karakter prostora**

Iako se aktivnom poljoprivrednom proizvodnjom bavi tek manji dio općinskog stanovništva, očuvane poljoprivredne površine i dalje čine ključan segment njezine prostorne morfologije. Ovo se osobito odnosi na Dugopoljsko polje koje predstavlja jedan od temelja kulturnog identiteta Općine. Osim toga, dio ruralnih obilježja se, unatoč socioekonomskoj transformaciji stanovništva kroz 20. stoljeće, očuvao i unutar samih naselja (niska gustoća izgrađenosti, tipologija izgradnje, materijali i gabariti građevina, prisutnost uzgojnih vrtova i tradicijskih elemenata u okućnicama). Ruralni karakter na općinskom području moguće je očuvati ciljanom prostornom politikom, te poticanjem gospodarskih aktivnosti poput ekološke poljoprivrede i ekstenzivnog stočarstva, kao i turizma i ugostiteljstva temeljenog na ambijentalnim vrijednostima i zdravoj hrani.

- **Kulturna i prirodna baština na području Općine**

Kulturno-povijesne cjeline, arheološki lokaliteti (prapovijesni, antički i srednjovjekovni), geomorfološki fenomeni i drugi elementi prirodne i kulturne baštine nude mogućnost za edukaciju stanovništva, ali i za iskorištavanje u rekreacijske i turističke svrhe. Ovi prostorni elementi mogu poslužiti kao osnova za formiranje tematskih staza koje bi omogućile povezivanje krajobraznih cjelina na području Općine.

- **Mosor**

Očuvani sjeverni obronci Mosora čine najvažniji prirodni resurs na području Općine. Pored svojeg ekološkog značaja (zaštićen kao područje ekološke mreže NATURA 2000 u svojstvu Međunarodno važnog područja za ptice, te Područja očuvanja značajnog za vrste i staništa), ova planina ima važan simbolički i rekreativni značaj za općinsko stanovništvo. Apsolutni je imperativ očuvati njezinu prirodnost, spriječiti izgradnju na obroncima i devastaciju šumskog sklopa, suzbijati pojavu divljih odlagališta te očuvati vizure prema planini.

5. OSNOVNA OBILJEŽJA OPĆINE DUGOPOLJE

5.1. Političko-teritorijalni ustroj i klimatska obilježja ⁹

Političko-teritorijalni ustroj

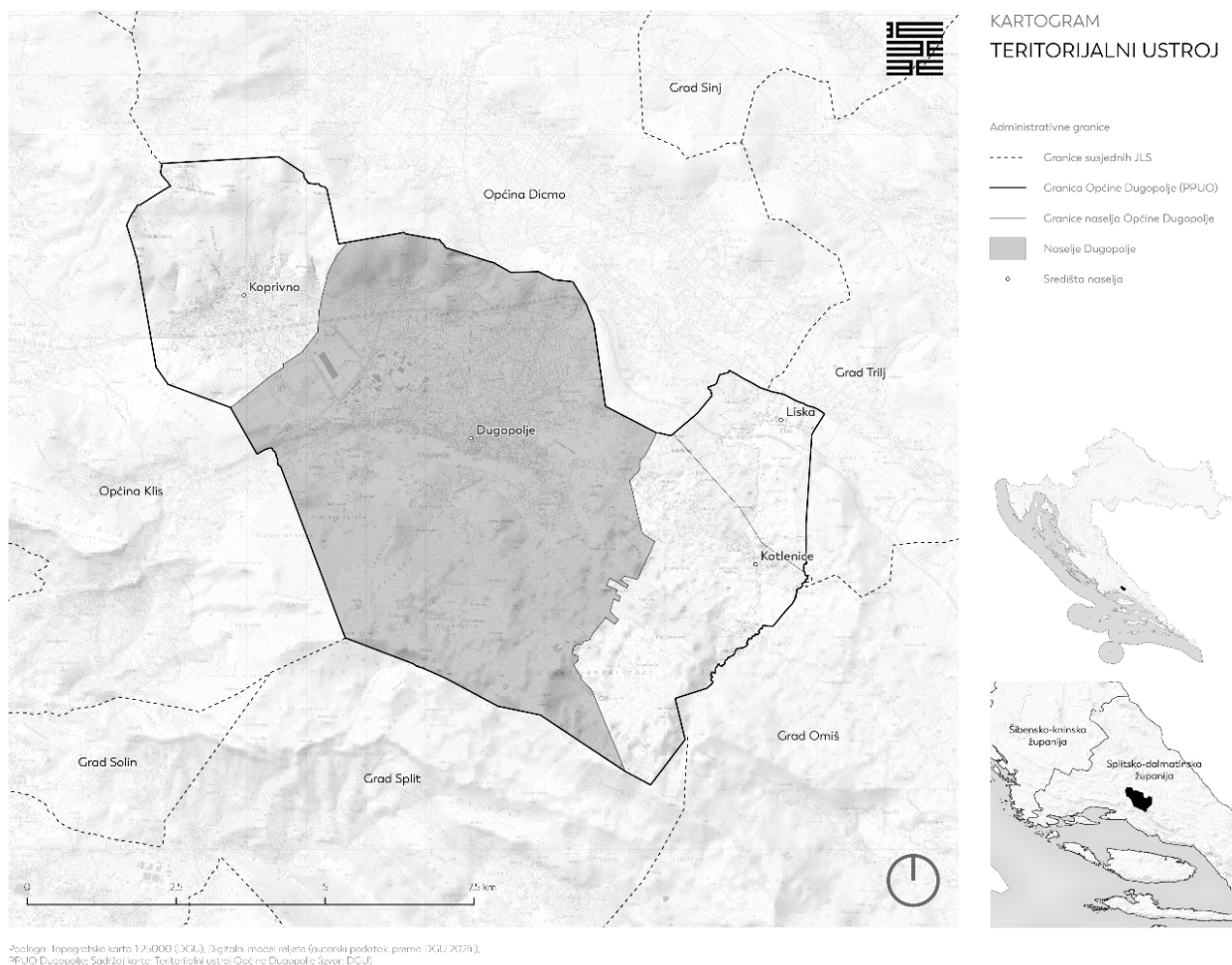
Općina Dugopolje (dalje u tekstu: Općina) je jedna od ukupno 55 jedinice lokalne samouprave (16 gradova i 39 općina) koja pripada Splitsko dalmatinskoj županiji (dalje u tekstu: SDŽ). Na sjeveru graniči s Općinom Dicmo, na istoku s gradovima Triljem i Omišem, na jugu s Gradom Splitom, a na zapadu s Općinom Klis.

Zauzima površinu od 63,46 km² te obuhvaća četiri naselja: Dugopolje, Koprivno, Kotlenice i Liska. Općinsko središte, naselje Dugopolje, formiralo se kao važno razvojno središte u splitskom zagorskom području.

Blizina Solina (cca 10 km), a osobito Splita (cca 12 km) kao glavnog županijskog središta i drugog najvećeg hrvatskog grada, jasno je odredila razvojnu usmjerenost područja kao dijela Splitske makroregije. Iznimno povoljan geoprometni položaj Općine, na križanju državne ceste D1 Zagreb-Split i autoceste A1 Zagreb-Dubrovnik, te u neposrednoj blizini prometnih pravaca usmjerenih prema Bosni i Hercegovini, utjecao je na razvoj cjelokupnog područja, a osobito na razvoj gospodarskih aktivnosti (Marinković i Kliček, 2012).

Geografski gledano Općina se nalazi na području Zagore što u užem smislu zahvaća prostore u bližem zaleđu Splita (Trogira i Šibenika), odnosno u širem smislu nalazi se na području Dalmatinske zagore, prostoru koji se proteže iza primorskih uzvisina Mosor (Trtar, Opor, Kozjak, Omiška Dinara, Biokovo i Rilić) (Matas, Faričić, 2011).

⁹ Podaci Prostornog plana uređenja Općine Dugopolje, Knjiga I. Obrazloženje iz 2004. godine

Kartogram 1 - Političko teritorijalni ustroj Općine (Izvor: DGU, PPUO; modificirano: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Klimatska obilježja

Područje Općine ima izmijenjeni jadranski tip mediteranske klime. To se očituje u srednjim visinama temperature i količini padalina. Temperature su niže u prosjeku 3°C nego uz obalu, naročito u zimskom periodu, a i količina padalina veća je nego u priobalju. Kiše padaju uglavnom u zimskoj polovici godine. Gotovo dvije trećine ukupnih količina padne u tom periodu.

Dugopolje nema službeni sustav meteoroloških mjerenja (najbliža službena postaja Državnog hidrometeorološkog zavoda je Split, Marjan), stoga je na zgradi Osnovne škole Dugopolje 2018. godine postavljena i u rad puštena moderna automatska meteorološka postaja. Radi se o postaji kojeg je financirala Općina, a podaci su uvršteni u najveću mrežu automatskih meteoroloških postaja u

Hrvatskoj portal Pljusak (www.pljusak.com). Sukladno navedenom u tablicama u nastavku su detaljno prikazani podaci o temperaturi zraka (Tablica 1), padalinama (Tablica 2) i vjetrovima (Tablica 3) na području Općine za razdoblje od 2019. do 2023. godine. U navedenom periodu najtopliji dan bio je 28.6.2022. godine i temperatura zraka iznosila je 38,3°C, dok je najhladniji dan bio 11.2.2023. godine i temperatura zraka iznosila je -7,2 °C. Najviše padalina na područje Općine palo je na dan 3.12.2020. iznosilo je 118,6 mm, dok je najvjetrovitiji dan bio je 3.11.2023 godine i brzina 29,5 m/s.

Tablica 1 - Srednja mjesečna temperatura (°C) zraka području Općine Dugopolje u razdoblju od 2019. do 2023. godine (Izvor: <https://pljusak.com/karta.php>)

Srednja mjesečna temperatura(°C) zraka od 2019.- 2023. godine na području Općine													
Godina /mjesec	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XX	XII	Ukupna srednja
2019.	4,3	7	10,7	13,4	13,6	24	24,4	25,7	19,3	14,5	12,7	7,6	15,3
2020.	4,8	7,6	9,2	13,1	17,1	19,9	23,8	24,8	20,5	13,4	8,9	7,5	14,2
2021.	4,3	7,2	7,8	10,4	16,5	22,9	26	24,7	19,8	12,4	11,4	6,6	14,2
2022.	4,7	6,7	6,8	/	18,7	24,4	26,4	24,7	18,7	15,9	10,5	8,7	15,3
2023.	5,9	4,6	10	11	17,4	21,3	25,7	24,6	21,8	17,3	10,1	7,1	15,2

Tablica 2 - Srednja mjesečna količina padaline /oborine (mm) na području Općine Dugopolje u razdoblju od 2019. do 2023. godine (Izvor: <https://pljusak.com/karta.php>)

Srednja mjesečna količina padaline /oborine (mm) na području Općine u razdoblju od 2019. do 2023. godine													
Godina /mjesec	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XX	XII	Ukupna
2019.	100,4	36	45,8	189,2	167	15,4	64,2	15,4	86,8	54,4	387,6	232,4	1394,6
2020.	5,2	28,6	40	26,8	61,4	40	21,4	81,4	149,2	102,4	34,8	433,2	1024,4
2021.	226	81,2	28,4	70,4	44,4	28,4	11,8	50,6	59	98,2	280	280,2	1258,6
2022.	14,8	56,8	/	/	46,4	4,6	8,2	93,2	46	7,4	279,2	218	774,6
2023.	252	0,4	11,8	107,4	173,2	47,2	41	122,6	52,8	44	196,8	88,6	1137,8

Tablica 3 - Srednja mjesečna brzina vjetra (m/s) na području Općine Dugopolje u razdoblju od 2019. do 2023. godine

Srednja mjesečna brzina vjetra (m/s) na području Općine u razdoblju od 2019. do 2023. godine													
Godina /mjesec	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XX	XII	Ukupna srednja
2019.	2	2,3	2,1	2	1,8	1,4	1,5	1,5	1,2	0,7	2,1	2	1,7
2020.	0,9	1,4	2,1	1,9	1,9	1,7	1,6	1,6	1,4	1,3	0,8	1,8	1,5
2021.	1,7	1,6	1,8	1,9	1,7	1,3	1,6	1,6	1,3	1,5	1,5	1,8	1,6
2022.	1,6	1,7	2,1	/	1,4	1,6	1,8	1,5	1,2	0,7	1,1	1	1,4
2023.	1,4	1,5	2	1,8	1,8	1,3	1,4	1,5	1,7	1,5	1,5	1,2	1,5

5.2. Stanovništvo

Prema popisu iz 2021. godine Državnog zavoda za statistiku (dalje u tekstu DZS), na području Općine ukupno živi 3 742 stanovnika raspoređenih u četiri (4) općinska naselja s prosječnom gustoćom naseljenosti od 59 st./km².

Najveći broj stanovnika, odnosno 87% stanovnika Općine, koncentriran je unutar središnjeg općinskog naselja, što svjedoči neravnomjernom rasporedu stanovnika na ukupnom općinskom području. Naselja Koprivno i Kotlenice nalaze se u povoljnijem prometnom položaju od naselja Liska, koje je od ostatka općinskog prostora odijeljeno prirodnom barijerom, brdom Vukoš, što dodatno doprinosi njegovoj niskoj naseljenosti.

Područje Općine prati kontinuirani porast stanovništva, čemu osobito svjedoče recentni popisi. Tako je 1991. godine na području Općine zabilježeno 3075 stanovnika, 2001. godine 3120 stanovnika, a 2011. godine 3469 stanovnika.

Prema dobi na području općine prevladava zrelo stanovništvo (20-59 godina) i to njih 2028, zatim slijedi mlado stanovništvo (0-19 godina) njih 899 te staro stanovništvo (60+) 815.

Detaljan popis stanovništva tablično je prikazan po naseljima, spolu i starosti u nastavku teksta (Tablica 4).

Tablica 4 - Popis stanovništva 2021. godine po naseljima, spolu i starosti (Izvor: DZS; modificirano 3E PROJEKTI d.o.o.)

Naselje	Spol	Ukupno
Dugopolje	sv.	3.248
	m	1.620
	ž	1.628
Koprivno	sv.	316
	m	158
	ž	158
Kotlenice	sv.	124
	m	58
	ž	66
Liska	sv.	54
	m	23
	ž	31
UKUPNO	sv.	3.742
	m	1.859
	ž	1.883
Prosječna starost	Indeks starenja	Koeficijent starosti
39,6	90,7	21,8

5.3. Reljefna obilježja

Dugopolje je u reljefnom smislu moguće podijeliti na središnju zaravan, uzdignuti plato Kotlenica, brežuljkasti predio uz zapadni i sjeverni rub Općine, obronke planine Mosor i ravnice Biskop polja na području naselja Liska. Riječ je o krškom prostoru koji je u cijelosti formiran na vapnenačkoj i dolomitnoj podlozi, pri čemu je poprimio karakteristična geomorfološka svojstva.

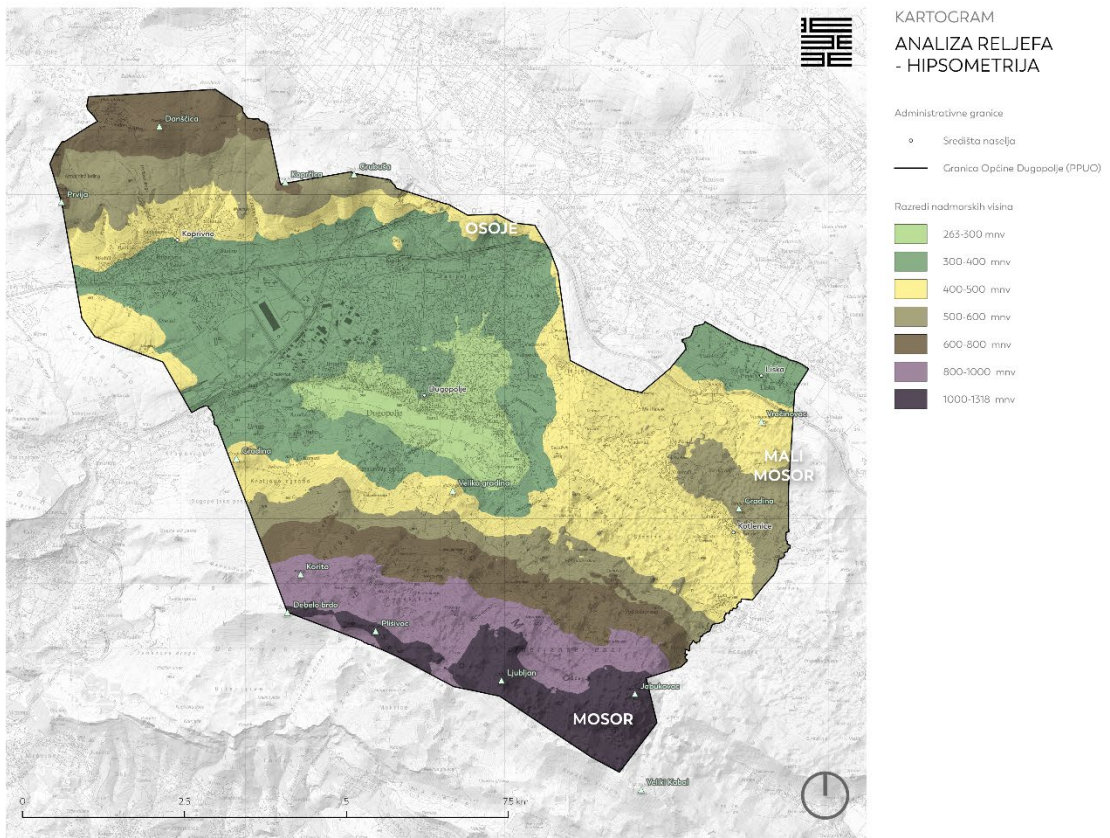
Nizinski predio Općine obuhvaća područje Dugopoljskog polja, čija se najniža točka nalazi u blizini zaseoka Gavranovići (263 m n.v.), te ostatak krške zaravni prema naselju Koprivno na sjeverozapadu Općine i brežuljcima Orgus i Osoje na njezinu sjeveru (Vučipolje). Ovaj prostor karakteriziraju pretežno blagi nagibi (do 5°) i prisutnost plodnog tla (kvartarni nanosi crvenice), što je, zajedno s drugim čimbenicima, stvorilo povoljne uvjete za razvoj poljoprivrede i naseljavanje prostora. U tom se smislu osobito ističe prostor Dugopoljskog polja, koji obuhvaća oko 135 ha oraničnih površina na čijem se rubu formirala jezgra današnjeg naselja. Naselje se razvilo na blagoj uzvisini sjeverno od Dugopoljskog polja, čiji se vrh nalazi na 327 m n.v.

Plato Kotlenica obuhvaća krševito područje u podnožju planine Mosor i brda Mali Mosor, koje karakteriziraju brojne ponikve (vrtače, dolci). Ova geomorfološka formacija je poznata pod nazivom mrežasti ili boginjavi krš danas se teže nazire uslijed spontanog razvoja šumske vegetacije u njezinu okruženju.

Sa svoje sjeverne i zapadne strane prostor Općine je omeđen krškim grebenima čija visina varira od 400 do 759 m n.v. (vrh Danščica). Strmine na ovim brežuljcima rijetko prelaze 32°.

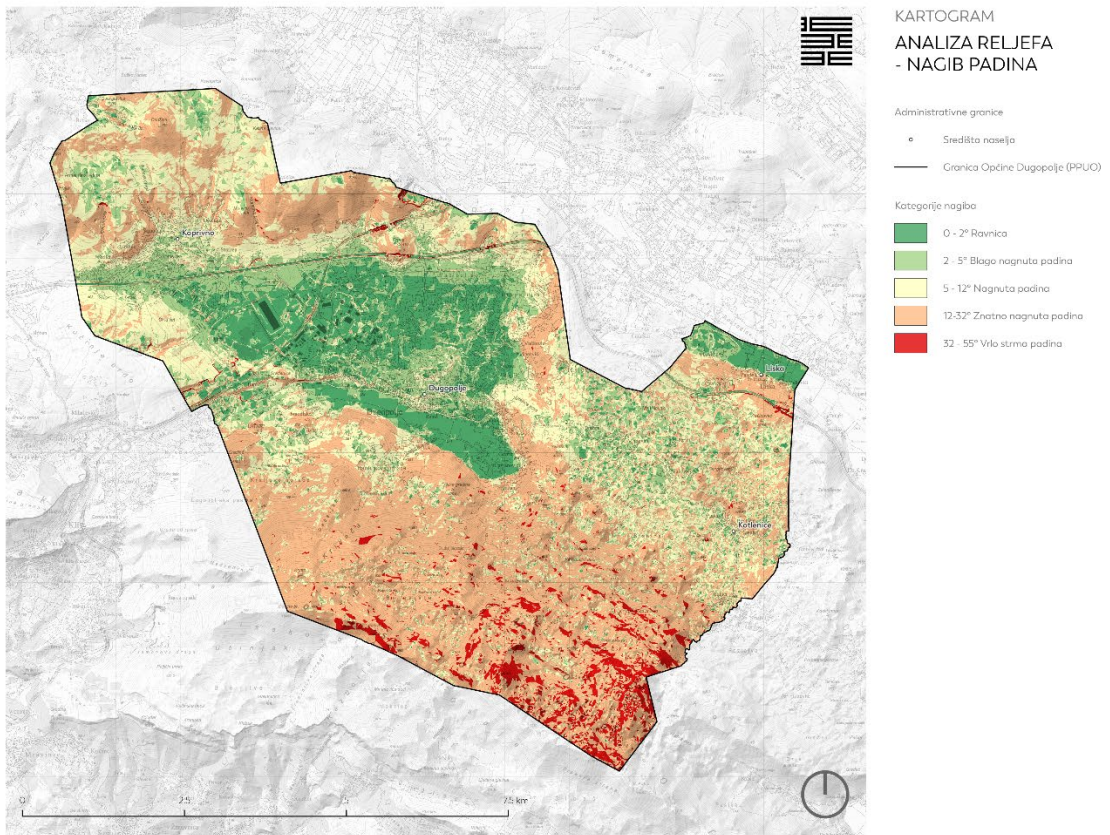
S druge strane, južnu granicu Općine definiraju obronci Mosora, čiji se najviši vrh Veliki Kabal nalazi na 1339 m n.v. Vršne dijelove Mosora karakteriziraju vrlo strme padine (u rasponu od 23-55°i više), a ukupna visinska razlika između vrha i podnožja planine (Dugopoljsko polje) iznosi oko 1050 m. Na sjevernim obroncima Mosora javljaju se terase s blažim nagibima i plodnim tlom, koje su se u prošlosti koristile za planinsko stočarstvo.

Morfometrijska obilježja reljefa Općine su kartografski prikazana u nastavku teksta (hipsometrija, nagib padina, ekspozicija padina), a njihova se analiza temelji na digitalnom modelu reljefa rezolucije 5 x 5 m, koji je izrađen na osnovu podataka ustupljenih od strane DGU.

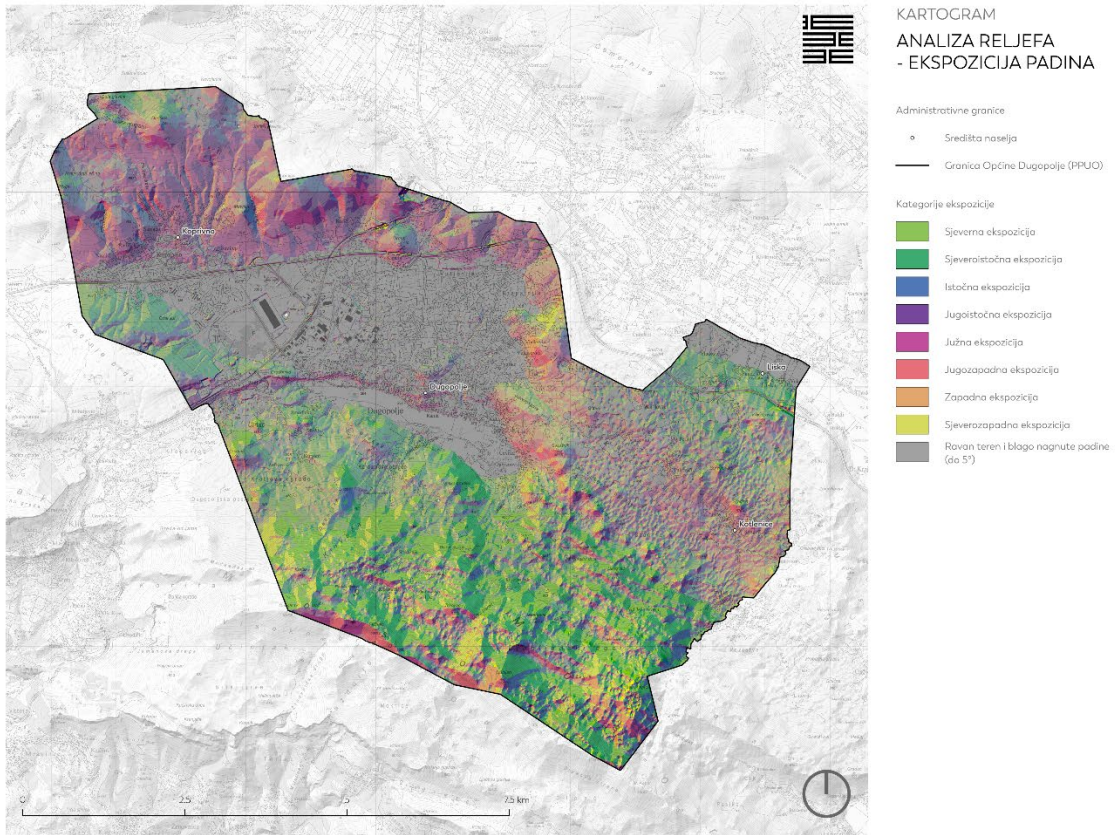
Podloga: Topografski karti 1:25.000 (DGU). Digitalni model reljefa (vectorski podatci, ariena DGU 2024).
PPUO Dugopolje; Sažetak, kartic. 21g. Lohi model reljefa - razredi nadmorskih visina

Kartogram 2 - Hipsometrijski razredi reljefa Općine (Modificirano: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Izvor: topografska karta 1:50000 (DGO), Digitalni model terena (autor: Geotek, ožujak 2009.), PPUO Dugopolje: Sivi žig karti: Digitalni model terena - nagib padina prema Demek, 1972.

Kartogram 3 - Geomorfološka klasifikacija nagiba padina Općine (Demek, 1972) (Modificirano: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Podloga: satelitska karta 1:25.000 (DGLU). Na traku mostar-relatski-fuzijski podeteci, prema DGLU 2021., PPUO Dugopolje; Sadržaj: vektor. Digitalni model reljefa - ekspozicija padina

Kartogram 4 - Ekspozicija padina Općine (Modificirano: 3E PROJEKTI d.o.o.)

6. ANALIZA ULAZNIH PODATAKA

6.1. Strateška dokumentacija

Strateško planiranje se koristi kao alat za određivanje srednjoročnih ciljeva i mjera, odnosno koristi se za donošenje političkih odluka u skladu s definiranim prioritetima. Proces strateškog planiranja provodi se u suradnji lokalne samouprave i drugih dionika, a njegov krajnji rezultat je dokument koji određuje ciljeve i korake koji doprinose njihovom ostvarenju.

Strateška dokumentacija Općine Dugopolje temelji se na strategijama i akcijskim planovima usklađenim sa strateškim dokumentima na razini RH i EU, a obuhvaćaju sljedeće dokumente:

- Provedbeni program Općine Dugopolje od 2022. do 2025. godine
- Strategija upravljanja imovinom Općine Dugopolje za razdoblje 2019.-2025. godine
- Strategije razvoja Urbane aglomeracije Split za razdoblje do kraja 2027. godine

U nastavku su tablično (Tablica 5) prikazani važeći strateški dokumenti Općine te njihov odnos s mjerama/projektima koji potiču razvoj ZI i KG.

Tablica 5 - Popis analiziranih strategija na razini Općine te usporedba s mjerama/projektima koji potiču ZI i KG (Modificirano: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Naziv dokumenta	Obrazloženje
Provedbeni program Općine Dugopolje od 2022. do 2025. godine	<p>Provedbeni program Općine svoju viziju i misiju temeljeni na analizi razvojnih potreba i potencijala područja čime su utvrđeni sljedeći prioriteti djelovanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • P1 - Razvoj konkurentnog i održivog gospodarstva • P2 - Unaprjeđenje infrastrukturnih sustava Općine • P3 - Razvoj ljudskih resursa i poboljšanje kvalitete života kroz unaprjeđenje javnih i društvenih djelatnosti i infrastrukture • P4 - Osiguranje prostornog razvoja i održivosti te efikasnijeg poslovanja Općine <p>Iz navedenih prioriteta proizašlo je ukupno petnaest (15) mjera. Projekti koji se direktno i indirektno odnose na ZI i KG su sljedeći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izrada projektne dokumentacije te izgradnja komunalne infrastrukture za poslovnu zonu Podi te poslovne zone Bani i Bani – Sjever. • Izrada projektne dokumentacije i izgradnju komunalne infrastrukture stambene zone Drage, Koprivno i Kute. • Izgradnja dva odmorišta na lokalitetima lokva Dračanica i Kutska na biciklističkim rutama br. 401 i 402. • Nabavu opreme, izgradnju objekata i ulaganja na grobljima u naseljima Dugopolje, Kotlenice, Liska i Koprivno. • Izgradnja športskog i rekreacijskog centra. • Uređenje kišnih slivnika i uređenje u zaštitnoj zoni izvora rijeke Jadro. • Održavanje javnih površina poput pješačkih staza, trgova, parkova, dječjih igrališta, javno prometnih površina i dijelova javnih cesta.

	<ul style="list-style-type: none"> • Održavanje zelenih površina, hortikulturno održavanje zelenila i zalijevanje, košenje i čišćenje trave, lišća i granja i sl. • Gradnja objekta vrtića u stambenoj zoni Podi, odmah uz postojeće dječje igralište. • Izrada UPU-a, DPU-a i ostale projektne dokumentacije.
Strategija upravljanja imovinom Općine Dugopolje za razdoblje 2019.-2025. godine	<p>Strategija određuje dugoročne ciljeve i smjernice za upravljanje i raspolaganje imovinom u vlasništvu Općine Dugopolje. Strategijom se želi osigurati ekonomski svrhovito, učinkovito i transparentno upravljanje imovinom Općine, uz očuvanje i pronalaženje optimalnih rješenja za Općinu pri upravljanju i raspolaganju imovinom. U Strategiju su određeni sljedeći posebni ciljevi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • učinkovito upravljanje nekretninama i pokretninama u vlasništvu Općine Dugopolje • učinkovito upravljanje vlasničkim udjelima u trgovačkim društvima • sveobuhvatna evidencija imovine Općine Dugopolje <p>Smjernice propisane ovom Strategijom su općenite te nema konkretnih projekata/aktivnosti koji se direktno odnose na temu zelene infrastrukture te kružnog gospodarenja prostorom i zgradama.</p>
Strategije razvoja Urbane aglomeracije Split za razdoblje do kraja 2027. godine	<p>Cilj Strategije je utvrđivanje zajedničkih smjerova razvoja UAS-a (Grad Split, Grad Kaštela, Grad Omiš, Grad Sinj, Grad Solin, Grad Trogir, Općina Dicmo, Općina Dugi Rat, Općina Dugopolje, Općina Klis, Općina Lečevica, Općina Muć i Općina Podstrana), predlaganje zajedničkih pravaca djelovanja te olakšavanje provedbe zajedničkih projekata UAS-a. Strateški okvir čine ukupno 4 prioriteta, 12 posebnih ciljeva, 22 mjere te pripadajući strateški projekti.</p> <p>Strateški projekti za Općinu Dugopolje koji se direktno i indirektno odnose na ZI i KG su sljedeći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sportsko srce UAS (revitalizacija brownfield lokacije u Dugopolju ; predviđen je dovršetak izgradnje objekta) • Kulturno - multimedijalni centar (izgradnju i opremanje kulturno-multimedijalnog centra) • Uređenje ljetne pozornice Šutanj (izgradnja i uređenje otvorene ljetne pozornice; uređenje makadamskog prilaza) • Uređenje izletišta Dračanica (krajobrazno uređenje zone oko lokve) • Uređenje parka Gaj (krajobrazno uređenje neuglednog parka kod OŠ Dugopolje) • Energetska obnova i uređenje zapuštenog objekta (stavljanje u funkciju nekadašnjeg društvenog (zadruga) objekta u Koprivnom) • Uređenje tematskih putova na području Općine Dugopolje (revitalizacija i uređenje pješačke staze iz zaseoka Doždori, koja se odavno koristi za uspon na Mosor)

6.2. Prostorno-planska dokumentacija

Ovim poglavljem dana je analiza zadanih smjernica prostornog razvoja kroz važeću prostorno-plansku dokumentaciju za područje Općine te njihovog utjecaja na sastavne elemente ZI i KG. Također je omogućen pregled vrijednih (zaštićenih i evidentiranih) prostornih sastavnica na području Općine.

Sustav prostornog planiranja u Republici Hrvatskoj reguliran je Zakonom o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23). Prostorno planiranje je institucionalni i tehnički oblik za upravljanje prostornom dimenzijom održivosti, kojom se na temelju procjene razvojnih mogućnosti u okviru zadržavanja osobnosti prostora, zahtjeva zaštite prostora te očuvanja kakvoće okoliša i prirode određuje namjena prostora/površina, uvjeti za razvoj djelatnosti i infrastrukture te njihov razmještaj u prostoru, uvjeti za urbanu preobrazbu i urbanu sanaciju izgrađenih područja, kao i uvjeti za ostvarivanje planiranih zahvata u prostoru.

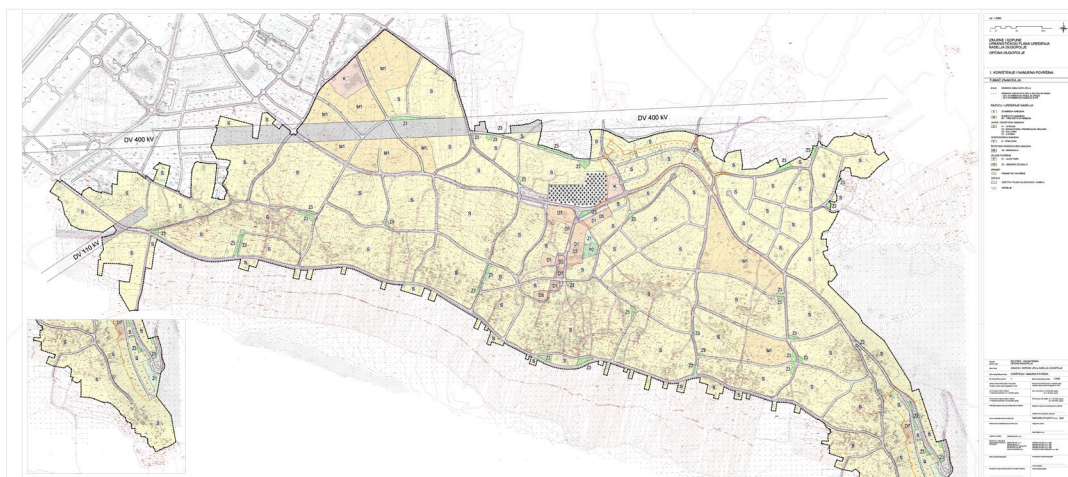
Obilježje svih prostornih planova je njihova subordinacija, pri čemu svaki plan obuhvaća određeni teritorij i njemu pripadajuću razinu planiranja, uz nužnu usklađenost s planovima višeg reda. Slijedom navedenog, **Prostorni plan uređenja Općine Dugopolje** (*Službeni vjesnik Općine Dugopolje, broj 6/04, 6/07, 3/14, 4/14 (pročišćeni tekst), 3/17, 7/17 (pročišćeni tekst), 13/19, 14/19 (pročišćeni tekst)*)(dalje u tekstu: PPUO) izrađuje se u skladu s Prostornim planom Splitsko dalmatinske županije (*Službeni glasnik Splitsko-dalmatinske županije, broj 1/03, 8/04 (stavljanje izvan snage odredbe), 5/05 (usklađenje s Uredbom o ZOP-u), 5/06 (ispravak usklađenja s Uredbom o ZOP-u), 13/07, 9/13, 14/15 (rješenja o ispravcima grešaka), 154/21*)(dalje u tekstu: PPŽ).

Na području Općine, uz već navedene planove, važeći su i sljedeći planovi nižeg reda, odnosno Detaljni planovi uređenja (dalje u tekstu DPU) i Urbanistički planovi uređenja (dalje u tekstu UPU):

- 1. DPU proizvodno-poslovne zone Podi,
- 2. DPU proizvodno-poslovne zone Krč,
- 3. UPU proizvodno-poslovne zone Podi – zapad,
- 4. DPU proizvodno-poslovne zone Bani – sjever,
- 5. DPU proizvodno-poslovne zone Bani,
- 6. UPU naselja Dugopolje,
- 7. DPU stambenog naselja Drage u Dugopolju,
- 8. DPU stambenog naselja Koprivno u Dugopolju,
- 9. DPU stambenog naselja Kute u Dugopolju,
- 10. UPU športsko-rekreacijske zone – Aquapark,
- 11. UPU proizvodno-poslovne zone Podi – zapad 2,
- 12. UPU naselja Perići,
- 13. UPU naselja Punde.

Prostornim planiranjem omogućavaju se uvjeti za ostvarenje prostornih i društvenih potencijala te u tom smislu elementi zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja moraju biti bitan razvojni, a ne ograničavajući faktor uređenja i korištenja prostora.

UPU-om naselja Dugopolje analizirana je prometna situacija unutar naselja u odnosu na širi prostor, a kako bi se postojeća prometna mreža, ograničenim zahvatima, učinila funkcionalnijom i uskladila s propisanim tehničkim uvjetima.

Slika 1 – Kartografski prikaz br. 1. Korištenje i namjena površina (Izvod iz važećeg UPU-a naselja Dugopolje)

Realizacija čvorišta Podi i rekonstrukcija državne ceste D1 na dionicama Grlo – Podi i Podi – Križice dovela je do značajnijih promjena na postojećoj prometnoj mreži. Naselje Dugopolje gravitiralo je u prometnom smislu prometnici položenoj rubom polja, jer je ona predstavljala najkraću prometnu vezu na državnu cestu D1 i imala neposredan priključak na nju raskrižjem u razini. Realizacijom dionice Grlo – Podi križanje u razini rekonstruiralo se u denivelirani prijelaz izvedbom nadvožnjaka. Za očekivati je da će rezultat toga biti promjena prometnih navika stanovnika koji će za priključak na državnu cestu D1 u budućnosti koristiti najkraću i najbržu prometnu vezu županijskom cestom koja se pruža sjevernim rubom naselja i veže se na D1 u rotoru Podi.

Nadalje, postojeći i planirani gospodarski, trgovački i sportski sadržaji u zoni Podi generiraju kolni i pješački promet. Centar naselja udaljen je od zone Podi cca 1.2 km. Povoljna topografija odnosno vertikalna geometrija prometnica koje se pružaju u smjeru istok-zapad generirat će ne samo pješački, nego i potencijalno biciklistički promet. Stoga se kao nužnost nameće rekonstrukcija poprečnog profila kategoriziranih prometnica (županijske i lokalnih) dogradnjom pješačkih pločnika sa jedne strane kolnika i to one koja gravitira naselju u širini koja omogućava i prometovanje biciklista. Na potezu od zone Podi do ulaza u centar naselja planira se izvedba pješačkih pločnika minimalne širine 2.5 m (dva reda

pješaka i jedan biciklista) i zaštitnog pojasa zelenila sa planiranom sadnjom drvoreda.

Kraći potez na prometnici koja je položena rubom polja izmiče se u devastirani dio polja na kojem su izgrađeni objekti čime se stvara nova prirodna granica između građevinskog i poljoprivrednog zemljišta te se u zoni guste izgrađenosti dobiva javni prostor nužan za osmišljavanje naselja.

Ostala nekategorizirana prometna mreža osmišljena je na način da se stvori osnovna matrica primarnih i sekundarnih prometnica realizacijom koje bi se stvorili preduvjeti za daljnje širenje ulične mreže. Uz poštivanje prethodno navedenih uvjeta nastojalo se ostvariti nekoliko poprečnih komunikacija kojima se povezuje južni i sjeverni rub obuhvata, ali i ostvaruje kontinuitet i funkcionalno širenje prometne mreže sjevernije od županijske ceste (očekuje se u budućnosti premještanje težišta naselja sjevernije). Osim toga, kako bi se rasteretile kategorizirane prometnice, skratila duljina putovanja i ostvarila veća kohezija naselja planirane su longitudinalne prometnice koje se pružaju u smjeru zapad – istok povezujući dijelove naselja sa centrom i omogućavaju bolju prometnu povezanost uz realizaciju manjeg broja priključaka na kategorizirane ceste.

Predložena prometna mreža predstavlja prometnu matricu koja omogućava daljnje širenje ulične mreže naselja kako bi se svakom objektu osigurao kvalitetan kolni priključak.

Kako se prometna mreža naselja Dugopolje ovim Planom praktički stvara, u složenoj imovinsko-pravnoj situaciji promišljanje prometne mreže do razine šire ulične infrastrukture nije prihvatljivo. Slijedom navedenog, nažalost, UPU-om nije dano rješenje za sanaciju i uređenje gusto i neplanski izgrađenih postojećih zona obiteljskih kuća unutar kojih su koridori postojećih kolno-pješačkih ulica većinom tehnički nezadovoljavajuće širine i opremljenosti. Također, UPU-om nije ponuđena kvalitetna mreža javnih zelenih površina, čak ni u zonama planirane izgradnje. Javne zelene površine tako unutar Plana čine samo 1,23% ukupne površine obuhvata.

PPUO-om i planovima nižeg reda, većinom je propušteno propisati minimalne postotke zelenih površina na građevnim česticama svih namjena, kao i ostale mjere njihova ozelenjavanja, a kako bi se osigurali povoljniji mikroklimatski uvjeti te umanjio efekt toplinskog otoka, odnosno kako bi se sačuvalo postojeće zelenilo na izgrađenim česticama. Planovima nižeg reda koji se odnose na uređenje zona gospodarske namjene, također je u većem dijelu propuštena mogućnost planiranja koridora prometnica na način da se uvede obaveza uređenja pojasa drvoreda.

Na širem području Općine, PPUO-om je planirano uređenje nekoliko zona sportsko-rekreacijske namjene s različitim sadržajima (golf u zoni Pasike, sportsko-rekreacijski centar u zoni uz UPU Podi, sportski centar u zoni Crni ljut i aquapark).

Unatoč pokušaju saniranja prometne mreže planovima nižeg reda i osmišljavanju šetnice s biciklističkom stazom i drvoredom južno od naselja Dugopolje te planiranju navedenih većih sportsko-rekreacijskih zona, općenito se može reći da nedostaje kvalitetnija vizija širenja naselja i ostalih građevinskih područja unutar Općine. Ono se trenutno većinom svodi samo na izgradnju stambenih i gospodarskih objekata bez sustavne izgradnje i uređenja pratećih sadržaja (posebno javnih i društvenih te zelenih površina i koridora) koji pridonose urbanitetu i kvaliteti života.

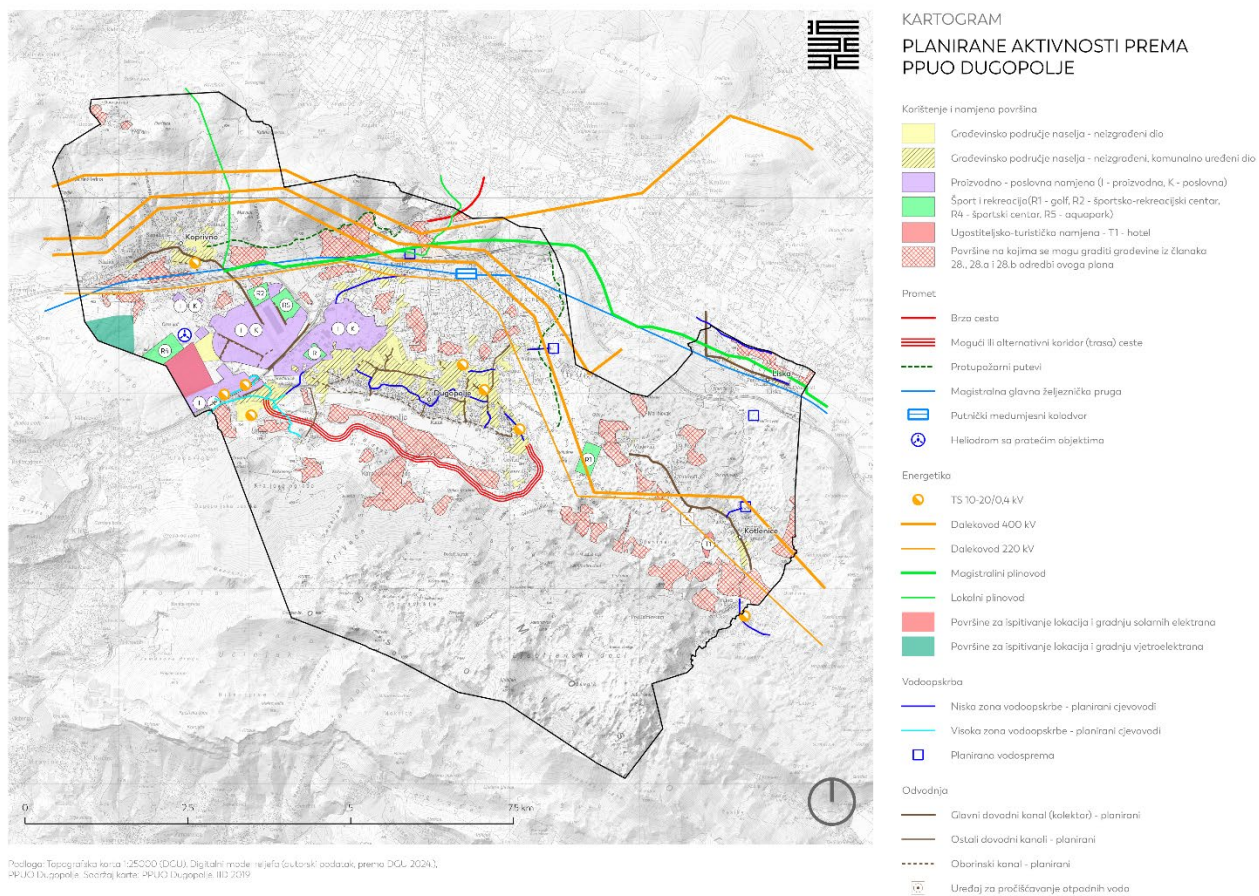
Određene veće zahvate u prostoru, a pogotovo one gospodarske i infrastrukturne (prometni, energetske i vodnogospodarski sustav), potrebno je sagledati kroz planirani razvoj ZI te ih, ako je moguće, usmjeriti na zelena i održiva rješenja. Značajni zahvati unutar važećeg PPUO-a izdvojeni su u nastavku teksta (Tablica 6), a prikazani su na zasebnom kartografskom prikazu (Kartogram 5).

Tablica 6 - Planirane aktivnosti unutar važećeg PPUO-a (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

prometni sustav:
<ul style="list-style-type: none"> - planirani korigirani koridor brze transeuropske željezničke pruge s planiranim međumjesnim kolodvorom - planirani dio brze ceste (državna cesta D1) - mogući ili alternativni koridor (trasa) ceste L67077
energetski sustav:
<ul style="list-style-type: none"> - planirani DV 2x400 kV Konjsko – TE zaleđe (BiH) - planirani DV 2x400 kV Konjsko – Zagvozd - planirani DV 2x400 kV TS Konjsko – RHE Korita (Orlovac) - planirani DV 2x400 kV TS Konjsko – CHE Mosor (Zakučac) - planirani DV 400 kV - rekonstrukcija DV 400 kV Konjsko – Mostar (dionica Konjsko – Ercegovci) - planirani DV 220 kV Zakučac – Konjsko II - površine za ispitivanje lokacija za gradnju vjetroelektrana - površine za ispitivanje lokacija za gradnju solarnih elektrana - neizgrađeni dio planirane trase magistralnog plinovoda Bosiljevo – Split - planirana mjerno-redukcijska stanica MRS Dugopolje
vodoopskrbni sustav:
<ul style="list-style-type: none"> - planirani glavni dovodni i opskrbeni cjevovodi - planirane vodospreme i dogradnja vodospreme Vučkovići - planirana crpna stanica "Đakići"
odvodnja otpadnih voda:
<ul style="list-style-type: none"> - planirani razdjelni sustav odvodnje s priključenjem na kanalizacijski sustav Split – Solin - planirano lokalno rješavanje sustava odvodnje za izdvojena manja naselja - planirano priključenje naselja Liska na kanalizacijski sustav Općine Dicmo
gospodarski sustav izvan građevinskog područja naselja:
<ul style="list-style-type: none"> - neizgrađeni dijelovi zona gospodarske namjene - planirana sportsko-rekreacijska zona Aquapark (R5)

građevinska područja naselja:

- neizgrađeni dijelovi građevinskih područja naselja

Kartogram 5 - Planirane aktivnosti unutar važećeg PPUO (Izvor: PPUO; modificirano: 3E PROJEKTI d.o.o.)

6.2.1. Analiza prostorno-planske i zakonske zaštite te ostalih evidentiranih vrijednosti prema važećem PPUO i ostalim planovima

Zakonska i prostorno-planska regulativa omogućuje očuvanje i zaštitu prostornih i kulturnih vrijednosti pojedinog područja, stoga je potrebno izdvojiti (1) kulturna dobra te (2) prirodne i (3) krajobrazne vrijednosti, kao i (4) područja ekološke mreže NATURA 2000 na području Općine. U nastavku je obrađeno i (5) područja za koje je PPUO-om određena obveza donošenja prostornih planova nižeg reda.

Planom se diferenciraju dvije osnovne kategorije zaštite:

- zaštita utvrđena na temelju zakona i drugih propisa,
- zaštita zasnovana na temelju važećih odluka te odredbi važeće prostorno-planske dokumentacije.

Navedene vrijednosti važni su elementi za formiranje zelene infrastrukture jer čine vrijedne prirodne ekosustave (Natura 2000), ali i sustave napravljene ljudskom intervencijom (kulturni krajobraz i kulturna baština) koje je potrebno povezati i ojačati.

Kulturna dobra

Dosadašnja istraživanja i saznanja nedvojbeno svjedoče o kontinuitetu naseljenosti predmetnog područja od prapovijesnih vremena do naših dana. Razne ljudske civilizacije i kulture koje su se smjenjivale tijekom stoljeća ostavile su brojne tragove svoje materijalne kulture na prostoru Općine od pretpovijesnih gomila i gradina, rimskih građevina i groblja, starokršćanskih i srednjovjekovnih crkvice i groblja te ruralnih naseobina.

Temeljem Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 145/24) na području Općine zaštićena su dva (2) nepokretna kulturna dobra u kategoriji **arheološka nalazišta** te jedno (1) kulturno dobro **nematerijalne kulturne baštine**. Detaljan opis za pojedinačna kulturna dobra nalazi se u tablici u nastavku.

Tablica 7 - Popis zaštićenih kulturnih dobara iz Registra na dan 10.5.2024. (Izvor: <https://registar.kulturnadobra.hr/#/>)

Rbr.	Registarsk i broj	Naziv kulturnog dobra	Vrsta
1.	Z-6478	Arheološko nalazište - rimska cesta na predjelu Podi-Zapad	Arheologija
2.	Z-6594	Arheološko nalazište - rimska cesta na predjelu Kurtovići-Klapavice u Klisu i Dugopolju	
3.	Z-7778	Umijeće čitanja, pisanja i tiskanja poljičice	Nematerijalna

Sukladno navedenom kulturna baština na području Općine znatno je brojnija uzme li se u obzir evidentirana kulturna dobra od lokalnog značaja koja se štite

odredbama PPUO-a i to u kategorijama arheološka baština (arheološkog područja, pojedinačnih arheoloških lokaliteta), zatim povijesne graditeljske cjeline seoskih naselja te povijesni sklopovi i građevine (civilne građevine i sakralne građevine).

Mjere zaštite nepokretnih kulturnih dobara propisane su Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, drugim propisima te odredbama PPUO-a i planovima nižeg reda, a u skladu s Konzervatorskim elaboratom Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Splitu.

Prirodne i krajobrazne vrijednosti

Temeljem Zakona o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19, 155/23), na području Općine nalazi se samo jedno zaštićeno područje i to u kategoriji zaštite **spomenik prirode** (geomorfološki). Radi se o pećini naziva Vranjača čiji je ulaz kod sela Kotlenice na Mosoru na k.č. 316 i 317, k.o. Kotlenica.

Na službenim stranicama Javne ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Splitsko-dalmatinske županije - JU MORE I KRŠ, navedeno je da je špilja otkrivena 1903. godine od strane lokalnog stanovnika. Njegovi potomci, ujedno i vlasnici zemljišta na kojem je ulaz u špilju, i danas organiziraju posjete i vode brigu o špilji. Bogati špiljski ukrasi i njihovi maštoviti nazivi odražavaju asocijacije pojedinih formi na određene likove i oblike. Špilja je značajna i kao arheološko nalazište neolitske kulture i diluvijalne faune. Ulaz je na 450 m n.m., dužina oko 300 m, a temperatura unutrašnjosti oko 15°C. Uređena je za posjećivanje 1929. godine kroz sustav staza, stuba, električne rasvjete itd.. Promovirao ju je poznati splitski prirodoslovac Umberto Girometta. Otkrivena je i vrsta pauka, koji je nazvan po Girometti (*Stalita girometta*), a ima i mosorskih endema.

PPŽ-om je **predložena** zaštita geološkog-zoološkog lokaliteta Đuderina jama u kategoriji **spomenika prirode (SP)**.

Prostor Općine karakterizira krajobrazna raznolikost koja je posljedica raznolikosti reljefa, vegetacije i djelovanja čovjeka. Krajobraz karakteriziraju zatvorene depresije kraških polja sa naseljima koja su nastala uz njihove rubove, zatim velike zaravnjene gole površine pogodne za smještaj raznih gospodarsko poslovnih djelatnosti, te padine okolnih brda koje su više ili manje pošumljene. Zbog svoje iznimne vrijednosti i ljepote, temeljem odredbi PPUO-a (Članak 69.), prostor Dugopoljskog polja predlaže se za zaštitu kao zaštićeni dio prirode u kategoriji **zaštićenog krajolika (ZK)**.

Mjere očuvanja i zaštite svih zaštićenih dijelova prirode određuju se u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode, odredbama PPUO-a te ostalim odgovarajućim propisima.

Ekološka mreža NATURA 2000

Bioportal navodi da ekološku mrežu RH (mrežu Natura 2000) prema članku 6. Uredbe o ekološkoj mreži (NN 124/2013) čine **(1) područja očuvanja značajna za ptice - POP** (područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja divljih vrsta ptica od interesa za Europsku uniju, kao i njihovih staništa, te područja značajna za očuvanje migratornih vrsta ptica, a osobito močvarna područja od međunarodne važnosti) i **(2) područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove - POVS** (područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja drugih divljih vrsta i njihovih staništa, kao i prirodnih stanišnih tipova od interesa za Europsku uniju). Sukladno navedenom na području Općine nalaze se:

(1) Područje očuvanja važno za ptice (POP):

HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirska zagora

Područje ekološke mreže obuhvaća veliko područje od ukupno 46 005 ha, odnosno 2 819,45 ha površine Općine. Prisutna su staništa suhih vapnenačkih litica koja su značajna za gniježđenje ptica grabljivica. Također, obuhvaća i otvorena staništa i mozaike staništa koja čine najznačajnije područje gniježđenja vrste voljić maslinar (*Hippolais olivetorum*) u Hrvatskoj.

Osim prethodno navedene ciljne vrste ovog područja su *Alectoris graeca* (jarebica kamenjarka), *Anthus campestris* (primorska trepteljka), *Aquila chrysaetos* (suri orao), *Bubo bubo* (ušara), *Caprimulgus europaeus* (leganj), *Circaetus gallicus* (zmijar), *Circus cyaneuseja* (strnjarica), *Emberiza hortulana* (vrtna strnadica), *Falco peregrinus* (sivi sokol), *Grus grus* (ždral), *Lanius collurio* (rusi svračak), *Lanius minor* (sivi svračak), *Lullula arborea* (ševa krunica) i *Pernis apivorus* (škanjac osaš).

(2) Područja očuvanja važna za staništa i vrste (POVS):

HR2001352 Mosor

Područje ekološke mreže obuhvaća planinu Mosor koja pripada srednjedalmatinskim Dinaridima. Proteže se od cca 30 km počevši od Splita i Klisa na sjeverozapadu do donjeg toka rijeke Cetine na jugoistoku. Najviši vrh je Veliki Kabal visine 1 339 m. Južni obronci Mosora uglavnom su strmi i stjenoviti prekriveni hazmofitskom vegetacijom, dok su sjeverne padine šumovite (uglavnom mješovite šume hrasta medunca i crnog jasena ili medunca i bijelog graba). Površinu kolju obuhvaća područje ove ekološke mreže unutar Općine iznosi 2 819,45 ha i odnosi se na sjeverne padine. Uz bogatstvo flore i mediteranskih stanišnih tipova (suh travnjaci, točila i stijene), područje je karakteristično zbog velikog broja špiljskih staništa. Na višim visinama živi endemična mosorska gušterica *Dinarolacerta mosorensis*, a dosada je na cjelokupnom području

zabilježeno 968 biljnih vrsta. Godine 1979. u jami Đuderina u Dugopolju pronađena je čovječja ribica (*Proteus anguinus*).

Ciljane vrste i staništa ovog područja su: *Lucanus cervus* (jelenak), *Proteus anguinus** (čovječja ribica), *Bombina variegata* (žuti mukač), *Zamenis situla* (crvenkrpica), *Canis lupus** (vuk), *Dinarolacerta mosorensis* (mosorska gušterica) i *Dinaromys bogdanovi* (dinarski voluhar); *Istočno submediteranski suhi travnjaci (Scorzoneretalia villosae) (62A0)*, *Istočnomediteranska točila (8140)*, *Špilje i jame zatvorene za javnost (8310)*, *Otvorene kserotermofilne pionirske zajednice na karbonatnom kamenitom tlu (6110*)* i *Karbonatne stijene sa hazmofitskom vegetacijom (8210)*. (NAPOMENA: *prioritetni stanišni tip).

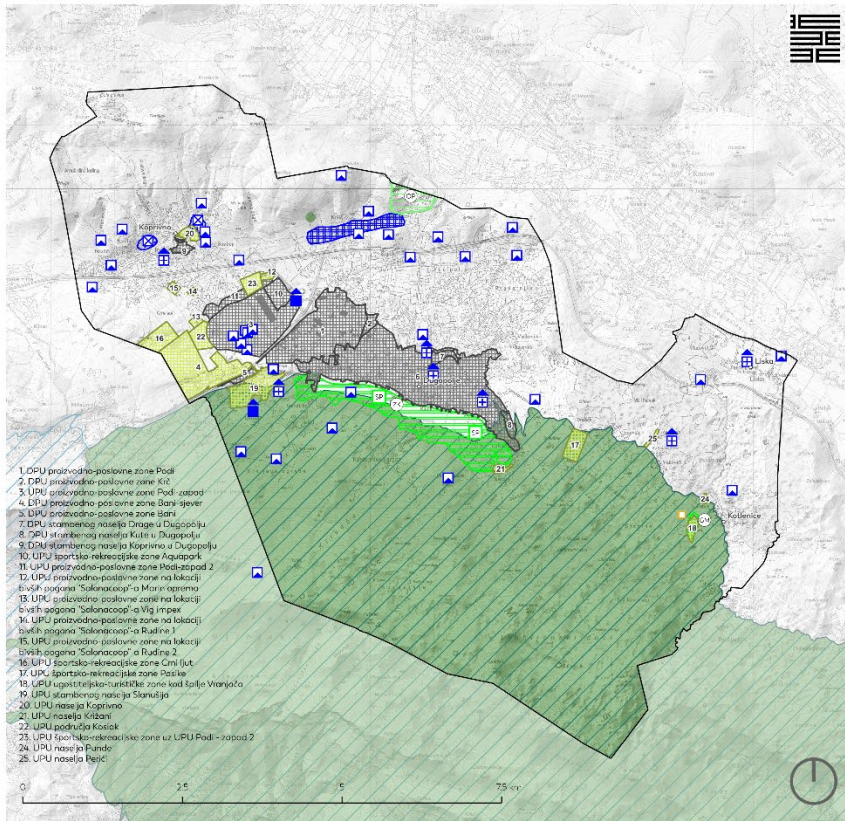
HR2000096 Peć u Čulinovim raljevinama

Područje ekološke mreže obuhvaća istoimenu špilju koja se sastoji od dvije manje odvojene dvorane mjestimično ukrašene sigastim tvorevinama. Špilja predstavlja tipski lokalitet za endemsku svojtu srednje Dalmacije *Duvalius novaki novaki*. Ciljni stanišni tip ovog područja ekološke mreže su špilje i jame zatvorene za javnost (8310).

Obveza donošenja prostornih planova nižeg reda

PPUO-om (Članak 85.) je utvrđena obveza izrade urbanističkih planova uređenja za:

- 12. Proizvodno-poslovnu zonu na lokaciji bivšeg pogona "Salonacoop"-a (Marin oprema),
- 13. Proizvodno-poslovnu zonu na lokaciji bivšeg pogona "Salonacoop"-a (Vig impex),
- 14. Proizvodno-poslovnu zonu na lokaciji bivšeg pogona "Salonacoop"-a (Rudine 1),
- 15. Proizvodno-poslovnu zonu na lokaciji bivšeg pogona "Salonacoop"-a (Rudine 2),
- 16. Športsko-rekreacijsku zonu Crni ljut,
- 17. Športsko-rekreacijsku zonu Pasike,
- 18. Ugostiteljsko-turističku zonu kod špilje Vranjača,
- 19. Stambeno naselje Slanušija,
- 22. Naselje Koprivno,
- 26. Naselje Križani,
- 27. Područja Kosiak,
- 28. Športsko-rekreacijsku zonu uz UPU Podi – zapad 2.
- 29. Naselje Punde (*u međuvremenu donesen*),
- 30. Naselje Perići (*u međuvremenu donesen*).

1. DPU proizvodno-poslovne zone Podi
2. DPU proizvodno-poslovne zone Kit
3. UPU proizvodno-poslovne zone Podi - zaton
4. DPU proizvodno-poslovne zone Bari sjever
5. DPU proizvodno-poslovne zone Bari
7. DPU stambenog naselja Orasje u Dugopolju
8. DPU stambenog naselja Kula u Dugopolju
9. DPU stambenog naselja Koprivno u Dugopolju
10. UPU sportsko-rekreativne zone Aquapark
11. UPU proizvodno-poslovne zone Podi-ispod 2
12. UPU proizvodno-poslovne zone na lokaciji bivših pogona "Solončica" i Vig Impex
13. UPU proizvodno-poslovne zone na lokaciji bivših pogona "Solončica" i Rudine 1
15. UPU proizvodno-poslovne zone na lokaciji bivših pogona "Solončica" i Rudine 2
16. UPU sportsko-rekreativne zone Čimljut
17. UPU sportsko-rekreativne zone Pastice
18. UPU ugostiteljsko-turističke zone sašćer Vranjsko
19. UPU stambenog naselja Skanutića
20. UPU naselja Koprivno
21. UPU naselja Križani
22. UPU područja Korjak
23. UPU sportsko-rekreativne zone uz UPU Podi - zapad 2
24. UPU naselja Punde
25. UPU naselja Pestic

Podloga: Topografska karta 1:25000 (DOU); Digitalni model terena (faunski podatak); snimci: DOU 2024.; PPUO Dugopolje; sadržaj: karte: PPUO Dugopolje; prikaz područja ekološke mreže (Espace)!

KARTOGRAM
ZAKONSKA I PROSTORNO-PLANSKA
ZAŠTITA I REŽIMI UREĐENJA PROSTORA

- Administrativne granice
 - Središta naselja
 - Granica Općine Dugopolje (PPUO)
- Zaštićeni dijelovi prirode
 - ▭ Posebni geomorfološki rezervat
 - ▭ Zaštićeni krajolik (prijedlog)
 - ▭ Spomenik prirode (prijedlog)
- Područja ekološke mreže
 - ▭ Međunarodno važna područja za ptice (POVP)
 - ▭ Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS)
- Arheološka baština
 - ▭ Arheološki pojedinačni lokalitet - kopneni
 - ▭ Arheološka područja
- Povijesna graditeljska cjelina
 - ▭ Povijesna graditeljska cjelina - seoska naselja
- Povijesni sklop i građevina
 - ▭ Civilna građevina
 - ▭ Sakralna građevina
- Zaštita posebnih vrijednosti i obilježja
 - ▭ Oštećeni prirodni ili kultivirani krajbrez - OP - oplemenjivanje
- Područja i dijelovi primjene planskih mjera zaštite
 - ▭ Granica UPU-a ili DPU-a na snazi
 - ▭ Granica UPU-a ili DPU-a koji se treba izraditi

Kartogram 6 - Prostorno-planska i zakonska zaštita prirode te ostalih evidentiranih vrijednosti (Izvor: Biportal, Registar, PPUO; modificirano: 3E PROJEKTI d.o.o.)

6.3. Analiza ulaganja u pojedinačne elemente ZI i KG kroz općinski proračun

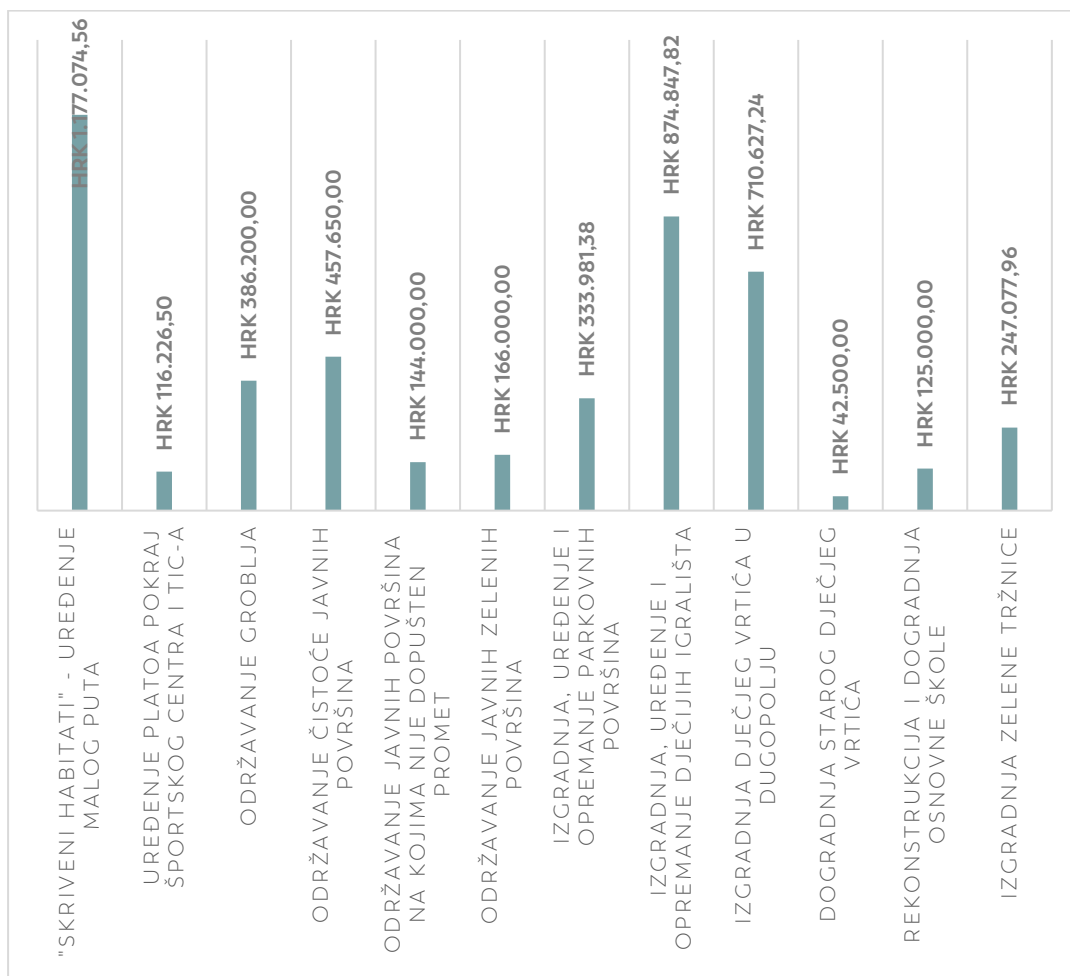
Analiza ulaganja u sklopu ovog dokumenta obuhvaća pregled projekta/aktivnosti vezanih za pojedine elemente ZI i KG, odnosno zelene urbane obnove. Spomenuti projekti/aktivnosti, te njihov udio u ukupnim proračunskim izdacima tijekom 2022. i 2023. godine, opisan je i grafički prikazan u nastavku teksta.

U 2022. godini proračun Općine je nakon rebalansa iznosio **43.512.617,33 kn**. Ukupna sredstva koja su 2022. godine bila direktno ili indirektno povezana s projektima/aktivnostima zelene urbane obnove iznosila su 10.937.210,75 kn ili 25 % proračuna.

Projekti/aktivnosti koji su bili **direktno** povezani sa zelenom urbanom obnovom iznosili su **4.781.185,46 kn**, odnosno **11% proračuna**, od čega prednjače novčana sredstva za izgradnju staze „Skriveni habitati“, zatim projekti izgradnje, uređenja i opremanja parkovnih površina, dječjih igrališta i groblja te projekti izgradnje dječjeg vrtića, rekonstrukcija i dogradnja osnovne škole te izgradnja tržnice.

Projekti/aktivnosti direktnih ulaganja u ZUO detaljno su obrađeni na grafičkom prikazu (Grafički prikaz 1) u nastavku.

Projekti/aktivnosti koji su **indirektno** povezani sa zelenom urbanom obnovom iznosili su **6.156.025,29kn**, odnosno **14% proračuna** Općine, od čega se većina odnosi na izradu prostorno-planske dokumentacije, geodetske izmjere, na održavanje nerazvrstanih cesta i nekretnina u vlasništvu Općine, na izgradnju komunalne infrastrukture u stambenim i poslovnim zonama te uspostava sustava javnih bicikla.

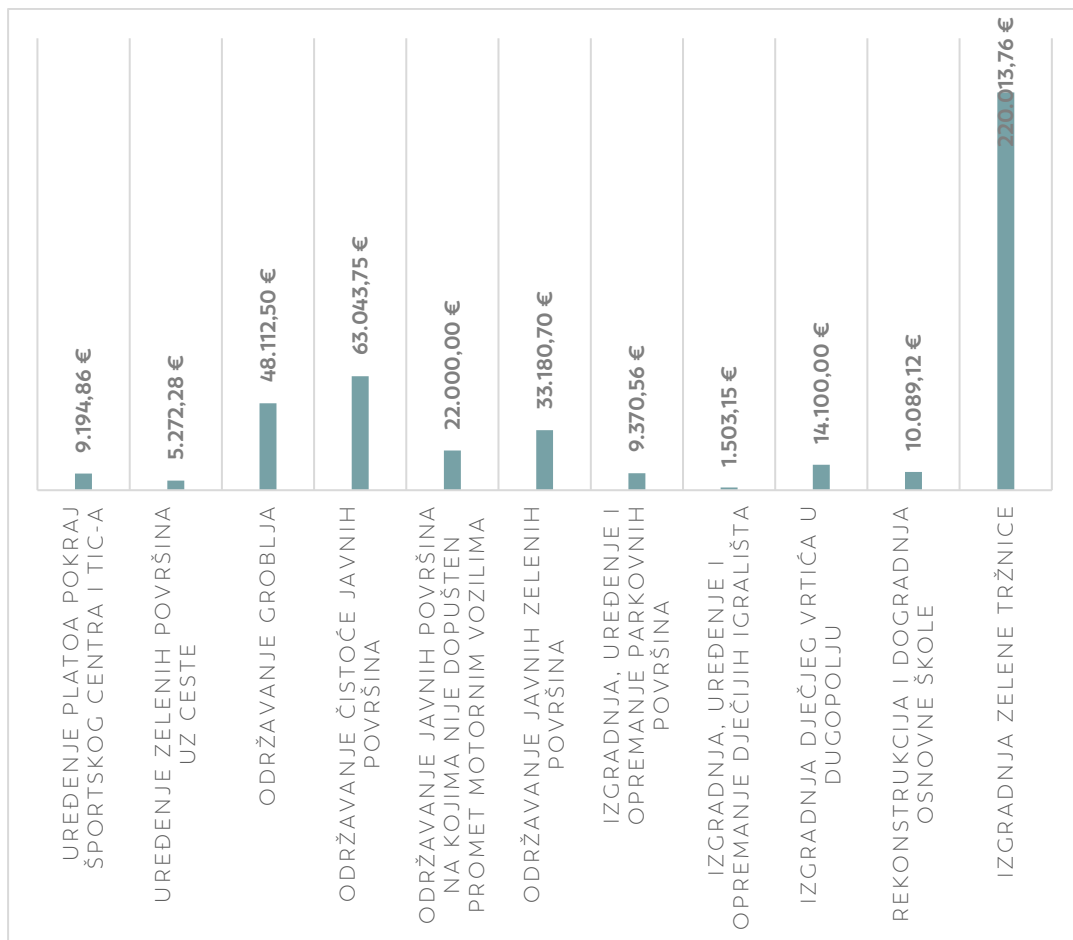
Grafički prikaz 1 - Direktna ulaganja u pojedinačne elemente ZUO u 2022. godini (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Proračun Općine za 2023. godinu, je nakon rebalansa iznosio **6.146.599,41 eura**. Ukupna sredstva koja su na direktan ili indirektan način bila povezana projektima/aktivnostima ZUO iznosila su **873.814,95 eura**, što je obuhvatilo **14% općinskog proračuna**.

Projekti/aktivnosti koji su bili **direktno** povezani sa zelenom urbanom obnovom iznosili su **437.680,68 eura**, odnosno **7% proračuna**, od čega prednjače novčana sredstva za izgradnju, uređenje i opremanje parkovnih površina, dječjih igrališta i groblja te izgradnja dječjeg vrtića, rekonstrukcija i dogradnja osnovne škole te izgradnja tržnice.

Projekti/aktivnosti direktnih ulaganja u ZUO detaljno su obrađeni na grafičkom prikazu (Grafički prikaz 2) u nastavku.

Projekti/aktivnosti koji su **indirektno** povezani sa zelenom urbanom obnovom iznosili su **436.134,27 eura**, odnosno **7% proračuna** Općine. Navedeno se odnosi na izradu prostorno-planske dokumentacije, geodetskih izmjera, na održavanje nerazvrstanih cesta i nekretnina u vlasništvu Općine te na izgradnju komunalne infrastrukture u stambenim i poslovnim zonama.

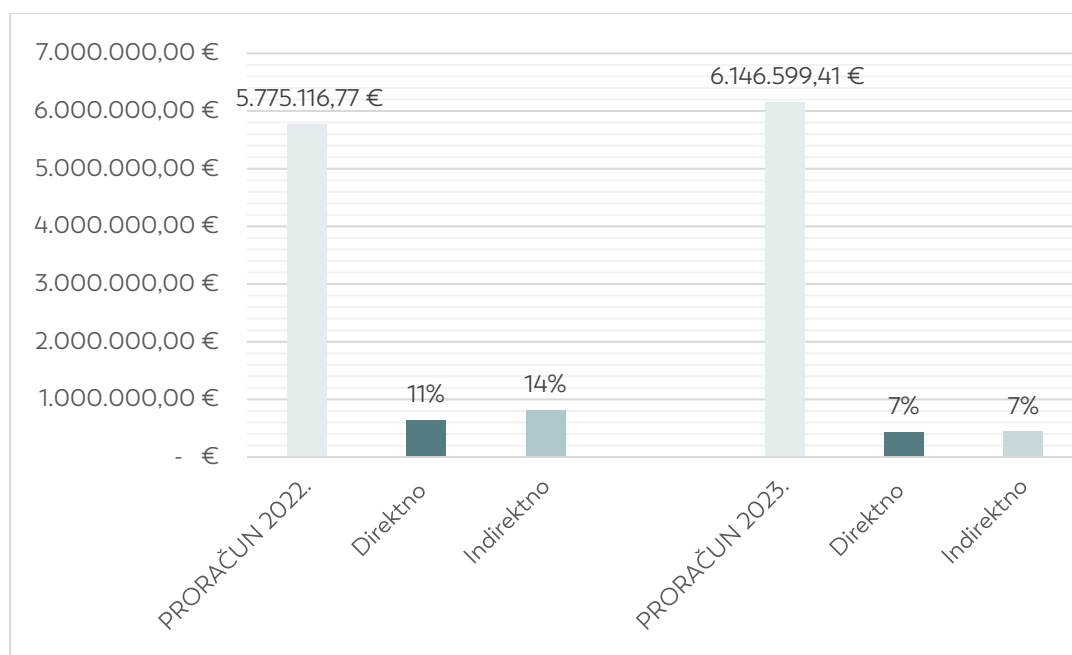

Grafički prikaz 2 - Direktna ulaganja u pojedinačne elemente ZUO u 2023. godini (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Usporedba proračuna iz 2022. i 2023. godine ukazuje da je došlo do smanjenja proračuna za 1.382.778,97 eura. Na navedeno je svakako utjecalo smanjenje troškova za pojedine programe, zatim realizacija pojedinih projekata te

prebacivanje pojedinih projekata u novo proračunsko razdoblje (2024. godinu) jer su prijavljeni na sufinanciranje iz EU fondova te sredstva još nisu odobrena.

Ako usporedimo ulaganja u analiziranom periodu dolazimo do zaključka da se 2022. godine više ulagalo u projekte ZI, dok se 2023. godine više ulagalo u projekte KG. Na navedenu promjenu ulaganja u KG najviše je utjecalo povećanje sredstava za projekt „Zelene tržnice“. Dosadašnja ulaganja u elemente ZI su bila točkasta te bi ih svakako trebalo povećati kroz ulaganja u nove projekte koji će doprinijeti razvoju mreže zelene infrastrukture.

Grafički prikaz 3 - Usporedba direktnih i indirektnih ulaganja u pojedinačne elemente ZUO unutar općinskog proračuna za 2022. godinu i 2023. godinu (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

6.4. Povijesna analiza prostornog razvoja¹⁰

Prostor Općine Dugopolje naseljen je još od prapovijesti, prvenstveno zbog prisustva pitke vode i plodne zemlje. S obzirom na povoljne uvjete za život grupe ljudi u stalnim naseljima, na području Općine pronađeni su nalazi već iz **razdoblja neolitika**, vjerojatno iz razdoblja tzv. danilske kulture koja se razvijala na čitavoj istočnojadranskoj obali od otprilike 4600 g. pr.n.e. do oko 3900 g. pr.n.e. Najveći broj navedenih nalaza nađen je na mjestu zaseoka Vučkovići i na najistočnijem dijelu plodnog polja u podnožju brda Trišnjevac.

U razdoblju **eneolitika (bakrenog doba)** situacija na području Općine slična je kao i na prostoru cijele Dalmacije koja je bila siromašna bakrom te su stanovnici s njim u kontakt dolazili trgovinom, vjerojatno s prostora današnje BiH. Arheološki nalazi iz tog doba vrlo su oskudni, iako je vjerojatno da su se ljudi ipak duže ili kraće zadržavali na prostoru Dugopolja, pogotovo s obzirom na pećinske objekte koji su služili kao zaklon (Vranjača, Balića pećina).

Bakreno doba zamijenilo je oko 2300 g. pr.n.e. **brončano doba**. Ostaci keramike iz tog doba nađeni su na gradini Građenica u zapadnom dijelu Dugopolja, ali najprepoznatljiviji ostaci odnose se na gradine i kamene gomile ili tumule. Gradine su u brončano, kao i u željezno doba, bile glavni i najkarakterističniji oblik naseobina tadašnjeg stanovništva na prostoru čitave Dalmacije i šire te su se najčešće nalazile na zaravnjenim planinskim vrhovima i na krajevima litica radi povoljnije obrane.

Tom razdoblju može se pripisati gradina iznad Kotlenica te tumuli na cijelom području Općine, posebno kod zaseoka Nazlići, na Jurenića kosi u naselju Dugopolje, na Prosiku i ostalim lokacijama.

Željezno doba zadnje je prapovijesno razdoblje, a donosi višu fazu u razvoju materijalne i duhovne kulture te veće raslojavanje društva uz bogaćenje i moć obrtničkog staleža koji posluje sa željezom. Prostor srednje Dalmacije, gdje u to doba živi plemenska zajednica Delmata, oskudijeva sirovinskim izvorima željeza, pa su svoje potrebe opet morali zadovoljavati na području današnje BiH. Od lokaliteta na prostoru Dugopolja ovom periodu možemo pripisati gradine Orgus, Grubuša i Šišmen.

Krajem željeznog doba prostori srednje Dalmacije ušli su u interesnu sferu Rima, a Delmati su pod rimsku vlast došli oko 30 g. pr.n.e. i pod njom su ostali do 6. st. n.e., u sklopu provincije Ilirik.

¹⁰ Publikacija *Dalmatinska zagora nepoznata zemlja, Galerija Klovičevi dvori*, 2007.g.
Dugopolje – Zbornik radova Općine Dugopolje, Općina Dugopolje, 2001.g.
Jukić M. (2021) *Historijsko-geografski razvoj Splitske zagore*, diplomski rad

Dugopoljsko područje u **rimsko doba**, koliko se zna, zaokruživale su dvije prometnice, tj. odvojci glavne ceste koja je započinjala u Saloni i prolazila kroz Kliški tjesnac prema sjeveru, a upravo je u neposrednoj blizini dugopoljskog naselja Kapela bilo njihovo račvanje. Jedan je krak ceste nastavljao prema sjeveru i preko Bosne vodio do granice rimske provincije Dalmacije, a drugi prema današnjim selima Liska, Bisko i Trilj, gdje je bio prijelaz preko Cetine te zatim dalje preko Imotske krajine prema Naroni. Oba su pravca iznimno važni dijelovi cestovnog sustava rimske provincije Dalmacije. Određeni segmenti rimske ceste istraženi su tijekom gradnje autoceste Zagreb – Dubrovnik.

U razdoblju **4. i 5. stoljeća** dolazi do provala nomadskih naroda preko granica Rimskog carstva, kada poviše antičke ceste na obroncima Mosora nastaje i gradina Šutanj kao dio obrambenog prstena utvrda. Do 1283. g., kada se prvi put u jednom kupoprodajnom ugovoru spominje Dugopolje, nema mnogo podataka o razvoju tog područja. Zna se da su prostor naselili Hrvati, a jezgra njihovog naseljavanja bila je između rijeka Zrmanje i Cetine, tako da je Dugopolje bilo na istočnom dijelu i usmjereno na tvrđavu Klis, na povoljnom položaju za obranu od neprijatelja. Primorska ili Kliška županija obuhvaćala je prostor od mora i trogirskih i splitskih granica na jugu, do Kninske i Cetinske županije na sjeveru, te od rijeke Krke, odnosno Sidraške županije na zapadu do rijeke Cetine, tj. područja Paganije. **Krajem 13. stoljeća**, nakon vladavine hrvatsko-ugarskih kraljeva, na vlast dolaze knezovi Šubići koji su bili gospodari Klisa, a na taj način i Dugopolja. Šubići su početkom 14. stoljeća sklopili mir sa Splitom i Trogirom te su u tom razdoblju trgovačke karavane nesmetano prolazile kroz Dugopolje prema Bosni i Kninu. 1347. g. počela je epidemija kuge, a od 1356. g. Klis i Dugopolje padaju pod vladavina kralja Ludovika, odnosno kneza Ivana Nelipića.

Gospodarski procvat koji je obilježio vladavinu kralja Ludovika (1342. – 1382.) odrazio se i na učvršćivanje položaja kliških gradskih plemića koji su imali posjede u okolici te u to vrijeme nailazimo i na prvi spomen sela Koprivno. Smrt kralja koji nije imao nasljednika uzrokovala je građanski rat na prostoru cijele Hrvatske. Nakon kratke vladavine bosanskog kralja Tvrtka, kao najmoćniji velikaš nametnuo se knez Ivan Nelipić, kojega pak u **15. stoljeću** na području Klisa i Dugopolja zamjenjuju Talovci. Nakon njih područjem kratko vladaju Mlečani, a onda kralj Matija Korvin za kliškog kneza postavlja bana Pavla Šiprančića. U to doba Turci osvajaju bosansko kraljevstvo. Krajem 15. stoljeća vlast preuzimaju Poljičani koji su u svojem Statutu dodali opis granica posjeda. Iz tih podataka dobiva se slika istočnih međa sela Dugopolje, Kotlenice i Liska.

Krajem 15. i početkom 16. stoljeća Turci su poharali područjem Dugopolja, a domicilno stanovništvo spašavalo se iseljavanjem. Sela su nakon pada Knina 1522. godine naseljena turskim podanicima i spadaju pod Bosanski sandžak, nahiju Zminje polje (Muć). Samo Dugopolje postalo je čifluk, odnosno vrsta posjeda koji je predstavljao zasebnu ekonomsku i teritorijalnu cjelinu. Sve osvojene krajeve južno od Dinare Turci su uključili u vilajet Hrvati s vojvodom u Sinju. Kada je

sredinom 16. stoljeća osvojen Klis, Dugopolje sa selima Koprivnom, Kotlenicama i Liskom pripojeno je istoimenoj nahiji. U to vrijeme Turci i Mlečani pokušavali su potaknuti napredak trgovine iz Bosne preko Dugopolja prema Splitu i obratno.

Sredinom 17. stoljeća, tijekom tzv. kandijskog rata (turski rat za Kretu), domicilno stanovništvo s Mlečanima oslobodilo je Klis. Neslužbena tursko-mletačka granica na kojoj su se vodile stalne borbe prolazila je baš preko Dugopolja te u njemu u to doba nije bilo stanovnika. Mirovnim ugovorom koji su Mlečani potpisali s Turcima nakon kraja rata za Kretu 1669. g., Dugopolje pripada Turcima, a doba njihove vlasti zapamćeno je po teškom nasilju. 1686. g. Mlečani su napokon oslobodili i područje Dugopolja, nakon čega započinje naseljavanje tog područja kršćanskim stanovništvom iz Bosne i Hercegovine uz poticaj tamošnjih franjevaca i stalne prepirke oko raspodjele zemlje. Dugopolje se tada vratilo u sklop splitske nadbiskupije. Između 1709. i 1711. g. napravljene su katastarske knjige. Neimaština je bila velika te su rijetke kuće zidane vapnom bile nazivane kulama, dok je većina nastambi tada još uvijek bila građena u suhozidu, pod je bio od nabijene zemlje, a krov od slame ili kamenih ploča. Između sela su, kao i u doba Turaka, vodile samo kozje staze i oputine.

Krajem 18. stoljeća, nakon mletačke, nad Dalmacijom je uspostavljena vlast austrijskog cara. Dalmacija je ostala posebna krunska zemlja bez političke veze s Hrvatskom. Već 1805. Austrija je morala vlast nad Dalmacijom prepustiti Francuskoj i Napoleonu. Prema naredbi vojnog zapovjednika A. Marmonta, 1807. g. izgrađena je napokon kolna cesta od Solina i Splita prema Sinju i bosanskoj granici, koja je prolazila i kroz Dugopolje. Na vlast se 1813. g. u Dalmaciji opet vratila Austrija. Tih godina vlasti su pokrenule opsežna snimanja posjedovnih prilika na terenu. **Općine Dugopolje, Kotlenice i Koprivno kartirane su 1832. g.** i napravljeni su njihovi planovi u boji. Zemljovidi koji su tom prilikom izrađeni bili su tako kvalitetni da su se još dugo zadržali kao temelj kasnijih premjeravanja. Zapisi također sadrže podatke o vlasnicima, površinama nekretnina, poljodjelskim kulturama, namjeni, katnosti i stanju zgrada.

Osim različitih epidemija, na području dalmatinske Zagore česta je bila i glad sa smrtnim ishodom, pogotovo u godinama koje zbog suše ili jake zime nisu bile dovoljno rodne. Zbog višestoljetnih teških životnih uvjeta stanovništvo je bilo ratoborno i teškog karaktera, a živjeli su raštrkano u skupinama kuća i odvojenim zaselcima. Bavili su se velikom većinom poljoprivredom i stočarstvom. Čitav je kraj oskudijevao vodom, a napajali su se iz lokava. Najveća lokva na području Dugopolja zove se Dračanica, a nalazi se na sjevernom dijelu s južne strane ceste Split-Sinj. Druga velika lokva je Trstenica, a na području Kotlenica bilo ih je više, ali manjeg kapaciteta.

U 19. stoljeću naselje Dugopolje bilo je uglavnom koncentrirano u svom središnjem dijelu i uz glavni put koji je vodio od Klisa prema istoku u Kotlenice te uz pojedine sporedne ceste. Važnije skupine kuća od zapada prema istoku bile su: Smodlaka,

Čaktaš, Čulin, Vukasović, Ban, Plazibat, Rogošić, Silić, Marasović, Jurenić i Perišić. Župna crkva Sv. Mihovila s grobljem smještena je na raskrižju puteva sjeverno od naselja.

Glavna skupina kuća u Kotlenicama je u središtu teritorija, a na sjevernom dijelu su poznatije Liska, Vladović i Vuković. Kod zaselka Vuković nalazi se manja crkva Sv. Petra. Okolo je groblje prošireno u 19. stoljeću.

U Koprivnom su glavne komunikacije i susjedstva raspoređeni na južnom području. To je od zapada zaselak Nazlić uz put prema Konjskom te Podrug, Koprivno i Strizirep. Na osami, uz put smještena je crkva Svih Svetih s grobljem.

Okolo kuća bili su vrtovi u kojima se uzgajao kupus i salata. Polja u Dugopolju podijeljena su na dva osnovna predjela, prvi iznad puta za Sinj, a drugi u dolini koja se nazivala Polje. Na Mosoru su se nalazili pašnjaci i udoline u kojima se sijala raž. **Početak 19. stoljeća** na području Dugopolja počela se saditi vinova loza. Šume su se većinom sastojale od hrasta, graba i makije, a nažalost, brzo su propadale zbog slobodnog brštenja koza. Prometnica je bilo malo i bile su loše. Samo je kolni put iz Splita preko Klisa vodio između Koprivna i sjeverozapadnog dijela Dugopolja do Sinja i bio je u dobrom stanju. Još je jedan kolni ogranak s glavnog puta, prema istoku, spajao Dugopolje, ali bio je u lošijem stanju. Za lokalno povezivanje na području Kotlenica i Koprivna služile su teško prohodne staze.

Nakon upravnog preustroja Dalmacije 1868. g., naselja Dugopolje i Kotlenice pripala su političkoj općini Klis, u splitskom kotaru. Koprivno je pripadalo političkoj općini Sinj u istoimenom kotaru. Broj stanovnika je s vremenom polako rastao i u 80 godina (od 1832. do 1910. g.) povećao se za 70%.

1899. g. jedan je pastir slučajno otkrio spilju Vranjaču u planini Mosor. Kako bi se razgledala spilja, moglo se u to doba kočijom doći do Dugopolja, a odatle na konju ili pješice do ulaza u samu spilju.

Stara crkva Sv. Mihovila u Dugopolju bila je krajem 19. stoljeća u vrlo lošem stanju, a postala je i premala za rastuće stanovništvo pa se počelo razmišljati o njenom proširenju, ali je odlučeno da se izgradi nova crkva. Mjesto za novu crkvu određeno je nedaleko od stare crkve s južne strane javnog puta. Tek između dva svjetska rata napravljen je konačni projekt po kojem je crkva izvedena. Kuće župnika u Dugopolju i Kotlenicama izgrađene su početkom 20. stoljeća.

Za širenje pismenosti na području Dugopolja bilo je zaduženo svećenstvo. Prva pučka škola otvorena je u Dugopolju 1866. g., a pohađalo ju je samo 26 djece i 1875. prestala je s radom. U to doba u Kotlenicama i Koprivnu još nije bilo škole. **Početak 20. stoljeća** seljaci Dugopolja zalagali su se da dobiju novu zgradu pučke škole koja je izgrađena 1906. godine kao jednostavna kamena dvokatnica.

Osiguranje pitke i sanitarno ispravne vode bilo je još početkom 20. stoljeća veliki problem, a 1901. g. počeo se graditi općinski kolni put koji je poljički Dolac preko

Kotlenica i Dugopolja trebao spojiti s državnom cestom Split – Sinj. Najveću promjenu u životu Dalmatinske zagore donijela je izgradnja željeznice. Jedan od pravaca planiran je od Splita istočnim dijelom Zagore prema Bosni. Izgrađen je samo njegov ogranak do Sinja, završen 1903. godine, a prolazio je i Dugopoljem (tzv. *rera*).

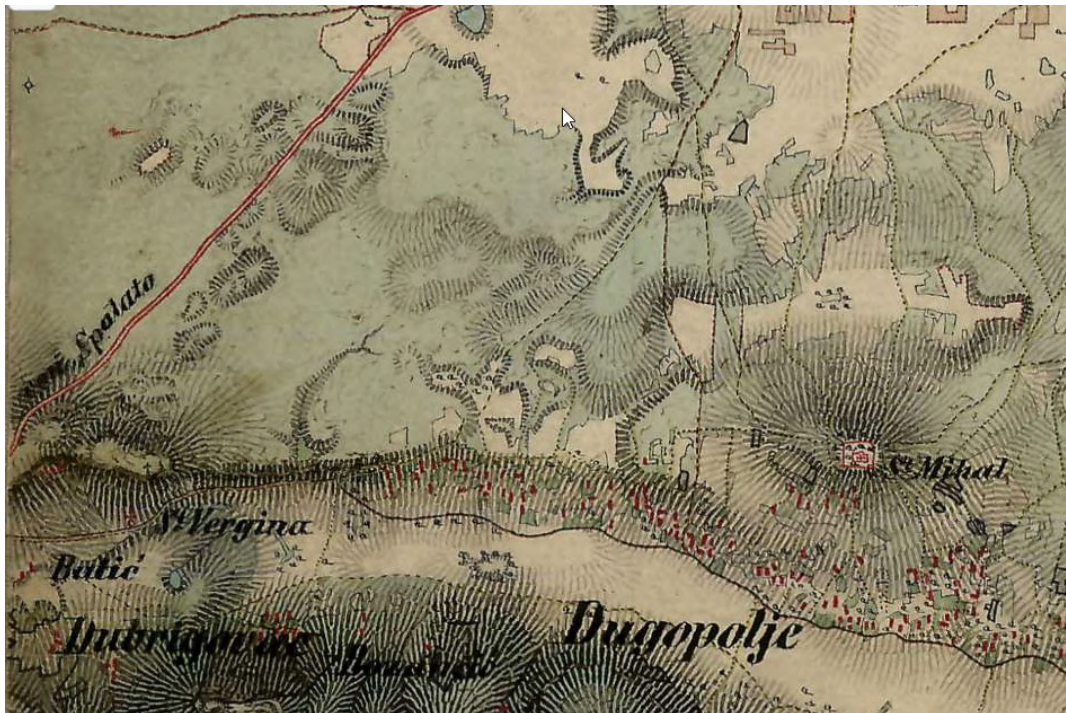
U Kotlenicama je 1903. g. otkriven rudnik željeza, no nedugo nakon toga ispostavilo se da je nalazište neisplativo te je od rudnika ostao samo rov dug oko 120 m.

Završetkom 1. svjetskog rata došlo je do raspada Austro-ugarske monarhije. Na kratko vrijeme nakon rata Dalmaciju je zauzela Italija, no 1921. ona ulazi u sastav Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, kasnije Kraljevine Jugoslavije. Dugopoljska sela bila su tada u sklopu Primorske banovine sa sjedištem u Splitu. Ukupan broj stanovnika u naseljima Dugopolje, Kotlenice i Koprivno 1931. g. bio je 3275.

1920-ih godina izgrađena je općinska cesta I. reda Dugopolje – Rošci – Blato, duga 42 km. Njome su se Kotlenice povezale sa Splitom, što je, uz elektrifikaciju staza, omogućilo bolju organizaciju posjeta spilji Vranjači. U Liski je 1928. izgrađena nova crkva Sv. Luke.

Za vrijeme 2. svjetskog rata dugopoljski kraj bio je dio NDH koja se raspala krajem rata i uspostavljena je Narodna Republika Hrvatska, odnosno od 1963. Socijalistička Republika Hrvatska kao dio Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Cijeli prostor današnje Općine Dugopolje 1962. g. postao je dio općine Split. U tom razdoblju cijelo područje dalmatinske Zagore zahvatio je val migracije stanovništva u obalne krajeve, većinom Split i okolice, zbog boljih radnih i ostalih sadržaja. Naselje Dugopolje nije imalo toliko izražen pad broja stanovnika zbog njegove dobre povezanosti s tvornicama u splitskoj okolini u kojima je radila većina Dugopoljaca. 1958. g. kroz Dugopolje je prošla prva asfaltirana cesta, a četiri godine kasnije ukinuta je dugopoljska *rera*. Koprivno je u tom razdoblju izgubilo 20-30% stanovnika, dok su Kotlenice izgubile čak 60-70%, što je, uz napuštanje poljoprivrede, za posljedicu imalo sve više zapuštenih zemljišnih posjeda.

Današnja Republika Hrvatska utemeljena je 1991. g.. Općina Dugopolje oformljena je 1997. g. izdvajanjem iz općine Klis, a obuhvaća naselja Dugopolje, Koprivno, Kotlenice i Lisku. Od tada se radi na gospodarskoj i demografskoj revitalizaciji područja Općine, pogotovo nakon izgradnje autoceste A1 s izlazom u Dugopolju te pokretanja gospodarske zone Podi.

Slika 2 - Isječak iz karte II. Vojne izmjere Habsburške monarhije (1851.-1854.) za područje naselja Dugopolje (Izvor: Arcanum Maps)

Slika 3 - Isječak iz karte katastarskog plana Habsburške monarhije (19. stoljeće) za područje naselja Dugopolje (Izvor: Arcanum Maps)

Slika 4 - Isječak iz digitalne ortofoto snimke 1968 godine za područje naselja Dugopolje (Izvor: DGU)

Slika 5 - Isječak iz Google maps 2024. godine za područje naselja Dugopolje (Izvor: DGU)

6.5. Toplinski otoci

Efekt toplinskog otoka je naziv za fenomen povećanog zagrijavanja prostora u odnosu na njegovo okruženje. Pojava ovog fenomena najčešće se povezuje s urbanim područjem, gdje se zbog povećane gustoće izgrađenosti, termičkih i reflektivnih svojstava građevnog materijala i emisije topline kao nusprodukta ljudske aktivnosti u pravilu javljaju više temperature nego u suburbanim i ruralnim područjima okolice. Međutim, ovisno o termičkim svojstvima pokrova i prisutnosti pokrovne vegetacije, ovaj fenomen se također javlja i izvan urbaniziranog područja, na mjestima kao što su stjenoviti dijelovi krškog krajobraza, poljoprivredne površine s niskim udjelom vegetacije i sl.. Pojačano zagrijavanje prostora tijekom ljetnih mjeseci za sobom nosi niz neželjenih posljedica, koje su osobito izražene unutar gusto izgrađenih područja.

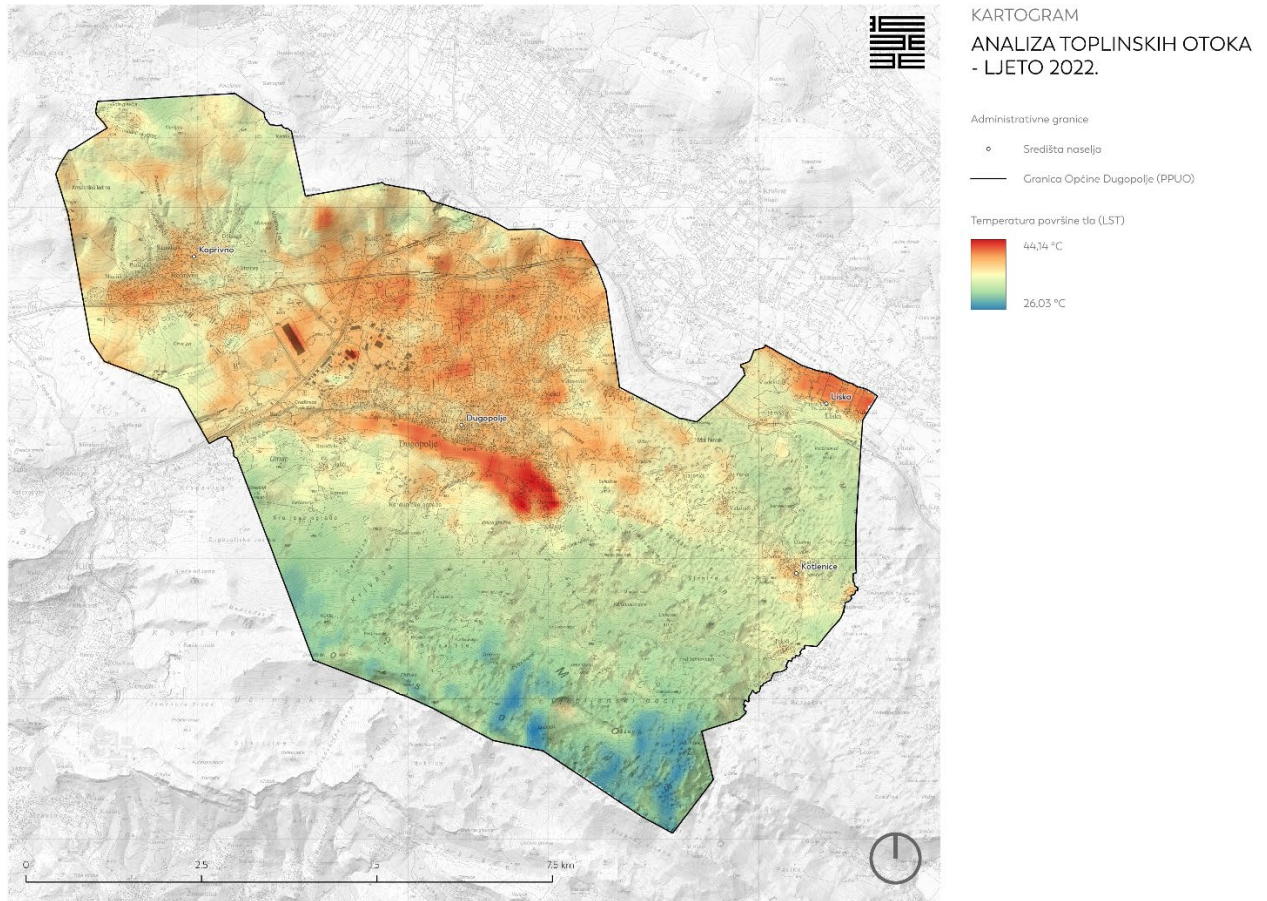
Toplinske otoke je moguće identificirati korištenjem snimaka termalnog infracrvenog senzora satelita LANDSAT 8, koji omogućuje daljinsko utvrđivanje površinske temperature tla (eng. LST – Land surface temperature). Ove snimke su javno dostupne od strane Američkog geološkog zavoda (engl. United States Geological Survey, USGS).

Kao osnova za izradu analize toplinskih otoka Općine Dugopolje korištene su arhivske satelitske snimke izrađene tijekom srpnja 2022. i 2023. godine, odnosno u periodu najveće izloženosti sunčevom zagrijavanju s minimalnom prisutnošću naoblake.

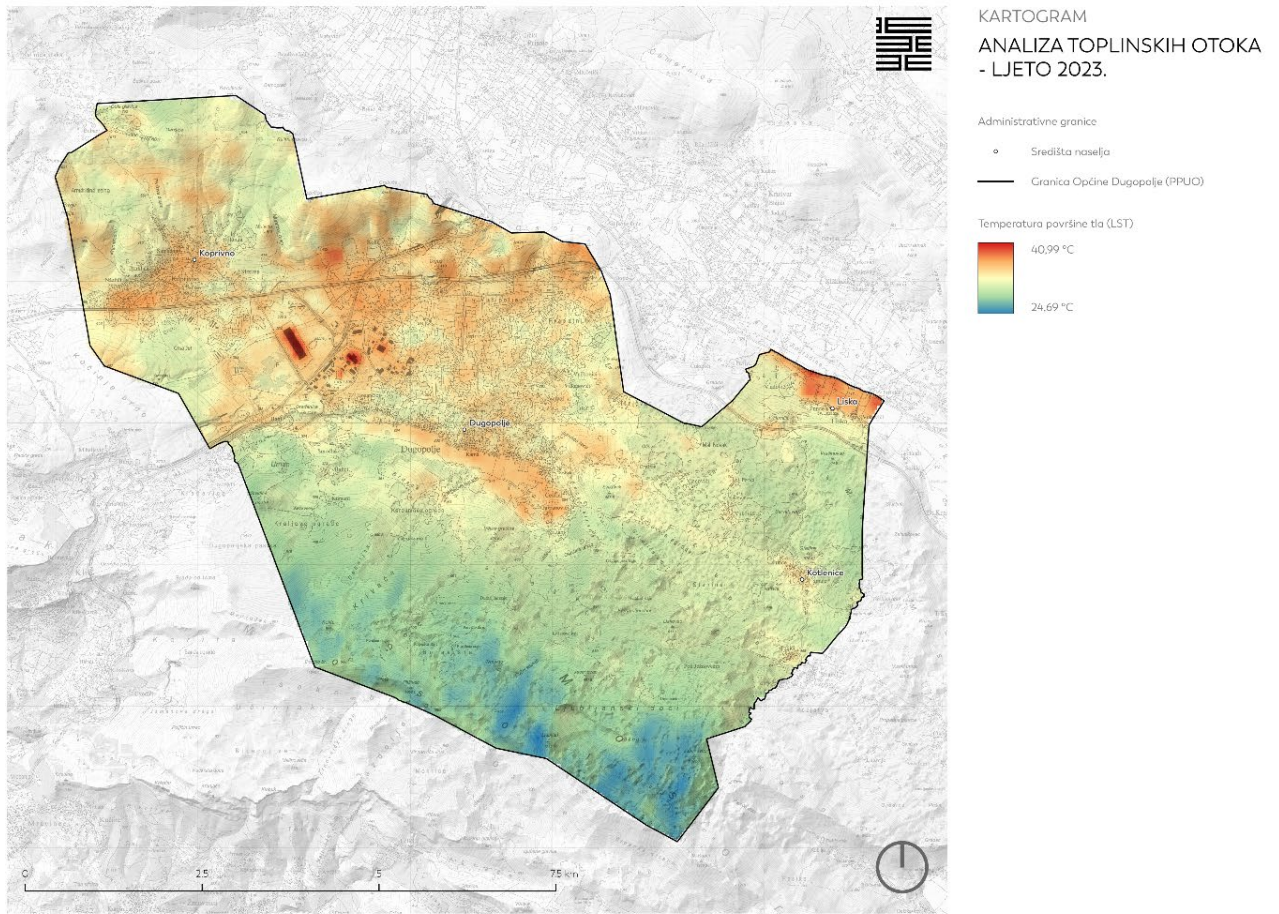
Analiza satelitske snimke na dan 23.07.2022. u 9:34 prikazuje da je najniža površinska temperatura iznosila 24.03°C, a najviša 44.14°C, dok je srednja temperatura površine cjelokupnog područja Općine iznosila 34.93°C. Analiza satelitske snimke na dan 18.07.2023. u 9:34 prikazuje da je najniža površinska temperatura iznosila 24.69°C, a najviša 40.99°C, dok je srednja površinska temperatura cjelokupnog područja Općine iznosila 32.04°C. Analiza navedenih snimka svjedoče o oscilaciji površinske temperature i do 20°C, između izgrađenog i aktivnog nizinskog područja te viših neizgrađenih i šumskih područja na sjevernim padinama Mosora.

Najviše temperature površina, odnosno toplinski otoci, pojavljuju se u sklopu gospodarsko poslovne zone Podi gdje temperatura prelazi i 40°C, i to na području logističkog centra, Lesnine XXL i Studenca. Iako izgrađeni stambeni dijelovi naselja imaju u prosjeku temperaturu površina od oko 36°C, neposredan okoliš poljoprivrednih površina koji je vezan uz njih ima ipak nešto višu površinsku temperaturu. Prema povišenoj temperaturi ističu se oranične površine dugopoljskog polja (istočni dio toponim Duge njive) te polje kod naselja Liska. Radi

se pretežito o oraničnim i livadnim površinama, te o površinama pašnjaka koji nemaju više slojeve vegetacije. Na padinama Mosora temperatura površine u analiziranom periodu je manja od 27 °C, čemu osim ekspozicije terena doprinose i reljefni oblici (vrtače i sl.) te pokrivenost višom vegetacijom.

Kartogram 7 -Toplinski otoci - distribucija površinske temperature tla u na području Općine 2022. godine (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

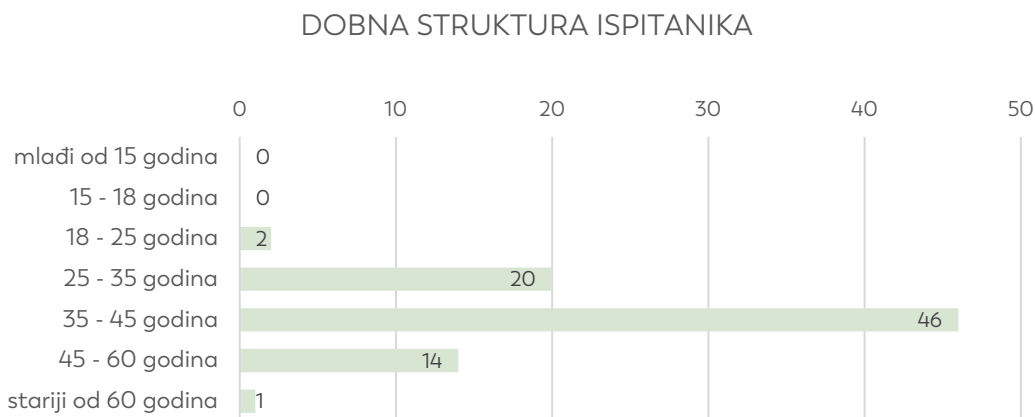
Kartogram 8 - Toplinski otoci - distribucija površinske temperature tla u na području Općine 2023. godine (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

6.6. Analiza anketnog upitnika

Analiza javnog mnijenja temelji se na interpretaciji rezultata anonimnog anketnog upitnika, koji je za potrebe ovog dokumenta proveden u razdoblju od 21.10. do 31.10. 2024. godine. Dobiveni rezultati omogućuju uvid u odnos javnosti prema otvorenim zelenim prostorima i elementima građevnog fonda na području Općine, odnosno percepciji njihovih kvaliteta i nedostataka. Rezultati anketnog upitnika olakšavaju identifikaciju problemskih točaka, kao i vrijednih, značajnih i potencijalno značajnih elemenata za razvoj zelene infrastrukture te održivog upravljanja prostorom i zgradama.

Prikaz rezultata

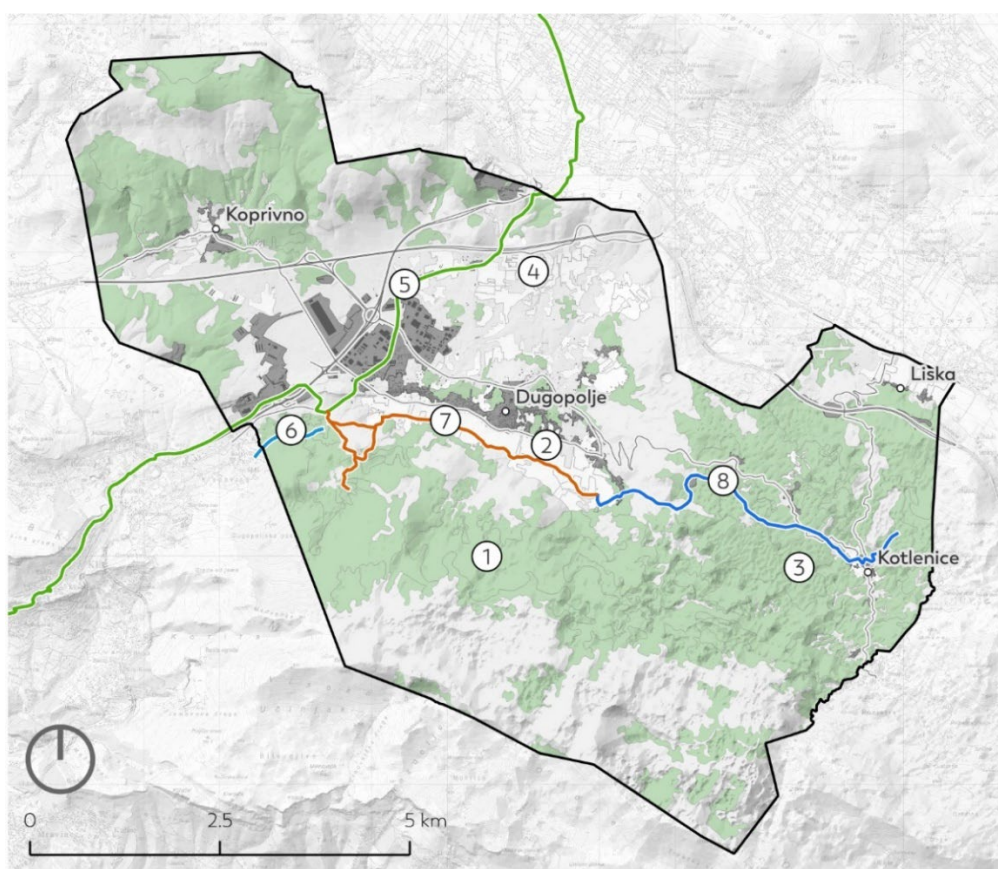
Anketnom upitniku je pristupilo 83 ispitanika, od kojih većina stanuje na području naselja Dugopolje (82%). Najveći broj ispitanika pripadao je dobnim skupinama 35-45 godina (55,4%), 25-35 godina (24%) i 45-60 godina (17%), dok su ostale dobne skupine zastupljene u znatno manjoj mjeri (Grafički prikaz 4). 62,7% ispitanika pripadalo je ženskom, a 37,3% muškom spolu.

Grafički prikaz 4 - Dobna struktura ispitanika provedene anketnim upitnikom

Pitanje: U kojoj mjeri za boravak i rekreaciju koristite navedena područja, rute i staze unutar krajobraza Općine Dugopolje?

Cilj pitanja bio je istražiti učestalost korištenja najznačajnijih elemenata šumskog i poljoprivrednog krajobraza na području Općine u svrhu boravka i rekreacije. Pitanjem su obuhvaćene krajobrazne cjeline Mosora (planinarski putevi i staze), Dugopoljskog polja (putevi i staze kroz ruralni krajobraz), Kotlenica (biciklističke rute i staze kroz ruralni krajobraz), Vučipolja (biciklističke rute i staze kroz ruralni krajobraz) te specifične tematske rute na općinskom području: hodočasnički put „Gospo Sinjskoj“, rimska cesta u dionici Klapavice-Kurtovići i tematske staze „Mali put“ i „Massarus Mons“ (Slika 6).

1. Obronci Mosora (planinarski putevi i staze), 2. Dugopoljsko polje (putevi i staze kroz ruralni krajobraz),
3. Kotlenice (biciklističke rute i staze kroz ruralni krajobraz), 4. Vučipolje (biciklističke rute i staze kroz ruralni krajobraz),
5. Hodočasnički put „Gospo Sinjskoj“, 6. Rimska cesta u dionici Klapavice - Kurtovići, 7. Tematska staza „Mali put“ kroz Dugopoljsko polje, 8. Tematska staza „Massarus Mons“ prema Kotlenicama

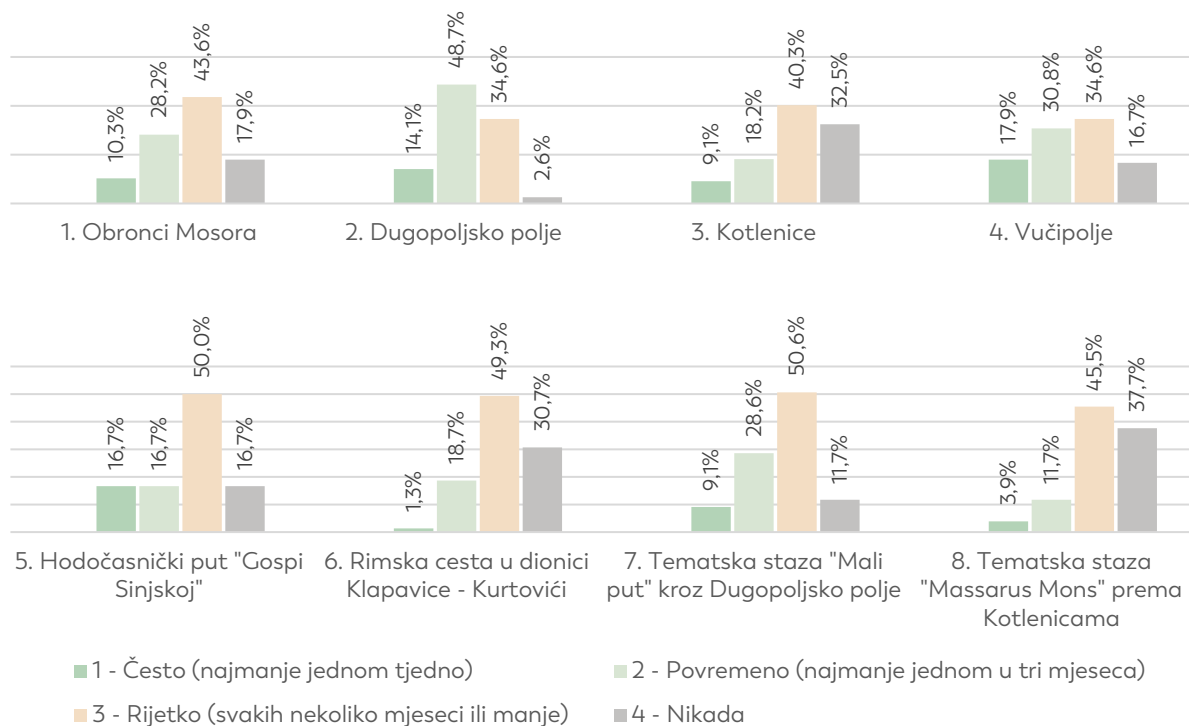
Slika 6 - Prikaz krajobraznih cjelina i tematskih ruta na području Općine Dugopolje (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Prema rezultatima, navedene cjeline i rute se u svrhu boravka i rekreacije uglavnom koriste rijetko (svakih nekoliko mjeseci ili manje). Djelomičnu iznimku čini

krajobrazna cjelina Dugopoljskog polja, koju najveći broj ispitanika koristi povremeno (najmanje jednom u tri mjeseca). S druge strane, tematska ruta koja prolazi kroz Dugopoljsko polje (tematska staza „Mali put“) koristi se u znatno manjoj mjeri, što može sugerirati nedostatan održavanje ili nedovoljnu informiranost javnosti o njezinu postojanju. Zanimljivo je da se, prema rezultatima ankete, planinarske staze na obroncima Mosora, koji predstavlja jedan od najznačajnijih prirodnih i rekreacijskih resursa na širem splitskom području, od strane stanovnika Općine koriste tek povremeno (28,1%) ili rijetko (43,6%). Veliki postotak ispitanika za boravak i rekreaciju nikada ne koristi područje Kotlenica (32,5%), te tematsku stazu „Massarus mons“ (koja vodi prema Kotlenicama, 37,7%), što sugerira nedovoljnu iskorištenost ovog dijela Općine u boravišno-rekreacijske svrhe.

Ispitanicima je ostavljena mogućnost da navedu i druge cjeline, odnosno puteve i staze u šumskom i ruralnom krajoliku koje koriste za boravak i rekreaciju, a među odgovorima se ističu putevi i staze u Koprivnom („kozji putevi“, staza s južne strane autoceste, Kočinje brdo).

U KOJOJ SE MJERI ZA BORAVAK I REKREACIJU KORISTE NAVEDENE KRAJOBRAZNE CJELINE

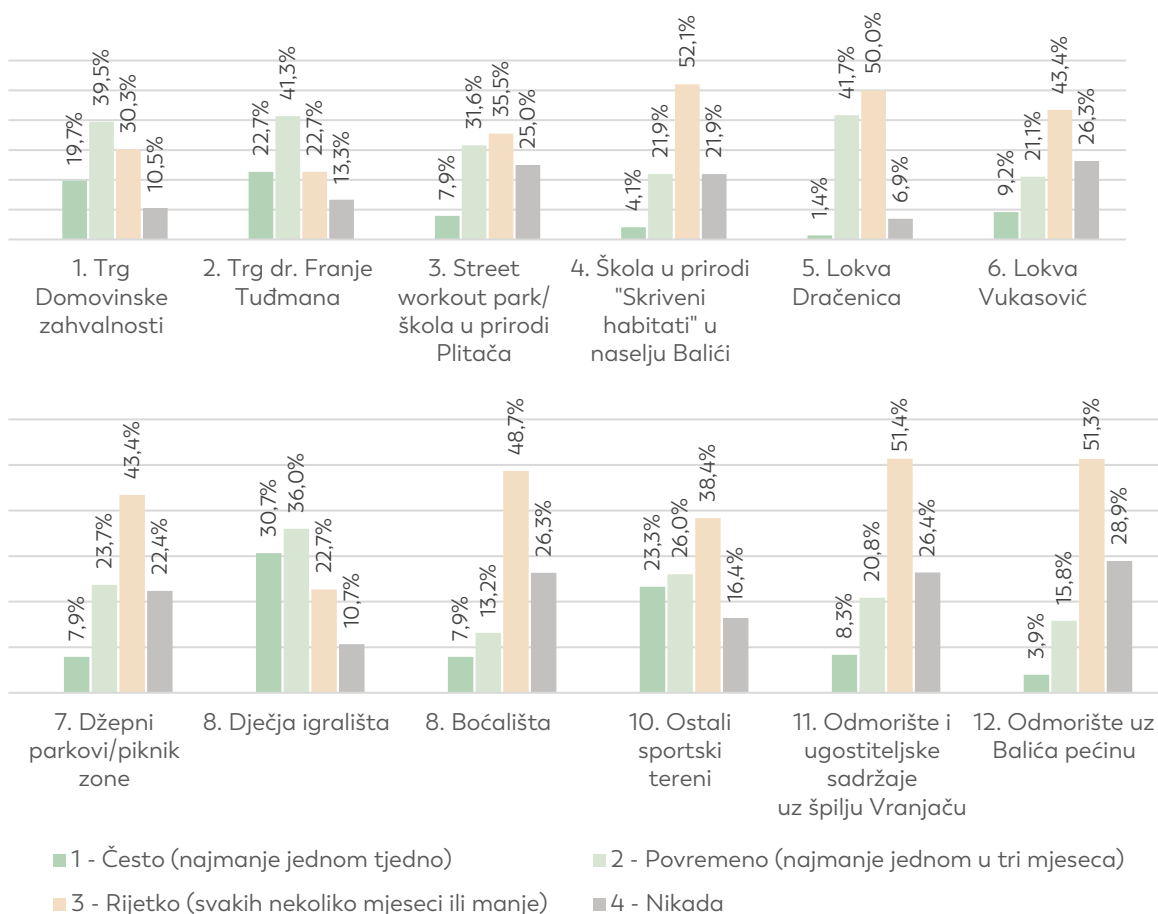

Grafički prikaz 5 – Prikaz rezultata na pitanje: U kojoj mjeri za boravak i rekreaciju koristite navedena područja, rute i staze unutar krajolika Općine Dugopolje?

Pitanje: U kojoj mjeri za boravak i rekreaciju koristite navedena područja, rute i staze unutar krajobraza Općine Dugopolje?

Pitanje je obuhvatilo specifične oblike otvorenih/ zelenih prostora kao što su trгови, parkovi, lokve, dječja igrališta, bočališta, sportski tereni i dr.. **Najveći broj ispitanika povremeno ili često koristi dječja igrališta**, dok je korištenje ostalih otvorenih prostora izraženo u manjoj mjeri (Grafički prikaz 6). Po učestalosti korištenja također se ističu Trg Domovinske zahvalnosti i Trg dr. Franje Tuđmana, donekle i sportski tereni, dok se lokva Dračanica u svrhu boravka i rekreacije koristi češće od lokve Vukasovići.

U KOJOJ MJERI SE ZA BORAVAK I REKREACIJU KORISTE ZELENI/ OTVORENI PROSTORI

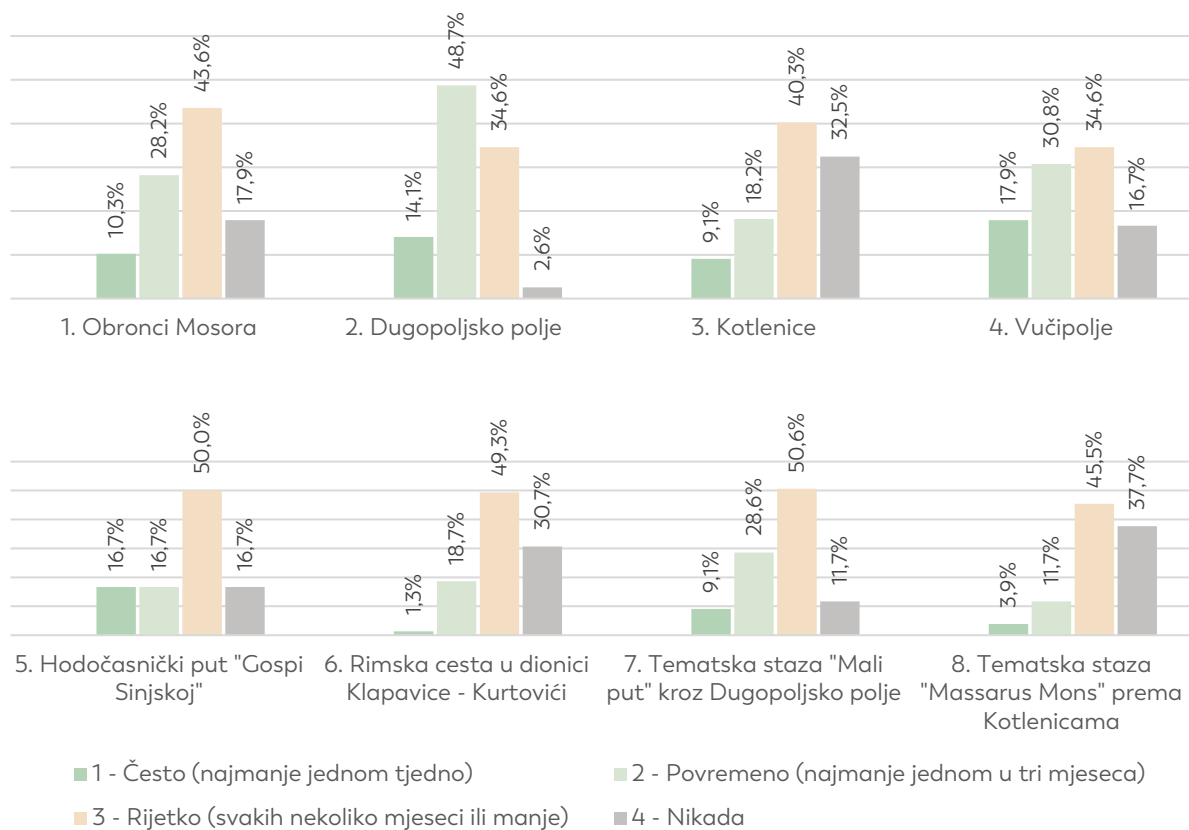
Grafički prikaz 6 - Prikaz rezultata na pitanje: U kojoj mjeri za boravak i rekreaciju koristite navedene zelene/ otvorene prostore na području Općine Dugopolje ?

Pitanje: U kojoj mjeri za boravak i rekreaciju koristite navedene zelene/ otvorene prostore na području Općine Dugopolje?

Pitanje je obuhvatilo specifične oblike otvorenih/ zelenih prostora kao što su trgovi, parkovi, lokve, dječja igrališta, boćališta, sportski tereni i dr.. **Najveći broj ispitanika povremeno ili često koristi dječja igrališta**, dok je korištenje ostalih otvorenih prostora izraženo u manjoj mjeri (Grafički prikaz 7). Po učestalosti korištenja također se ističu Trg Domovinske zahvalnosti i Trg dr. Franje Tuđmana, donekle i sportski tereni, dok se lokva Dračanica u svrhu boravka i rekreacije koristi češće od lokve Vukasovići

U KOJOJ SE MJERI ZA BORAVAK I REKREACIJU KORISTE NAVEDENE KRAJOBRAZNE CJELINE

Grafički prikaz 7 - Prikaz rezultata na pitanje: U kojoj mjeri za boravak i rekreaciju koristite navedene zelene/ otvorene prostore na području Općine Dugopolje?

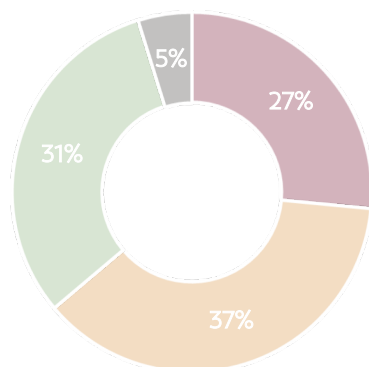
Pitanje: Koliko ste zadovoljni brojem dječjih igrališta na području Općine Dugopolje, te njihovim uređenjem i opremljenošću?

Većina ispitanika je izrazila **djelomično zadovoljstvo brojem i uređenjem/opremljenošću dječjih igrališta na području Općine** (37% i 48%) (Grafički prikaz 8). Pri tome, veći broj ispitanika je zadovoljniji njihovim brojem nego uređenjem, što sugerira da bi **unaprjeđenje i održavanje postojećih dječjih igrališta trebalo imati prioritet u odnosu na uspostavu novih**.

Među dodatnim komentarima vezanim za stanje dječjih igrališta, ispitanici su izrazili nezadovoljstvo njihovim održavanjem (zapuštenost, rijetko pražnjenje koševa s otpatcima, vandalizam, rast korova), nedostatkom zelenila i hlada (osobito s obzirom na činjenicu da su igrališta opremljena metalnim spravama, koje se pojačano zagrijavaju tijekom ljetnih mjeseci), nedostatkom špina s pitkom vodom, nedostatkom dječjih igrališta na specifičnim lokacijama (Kotlenice pored škole, lokva Vukasovići) i nedostatnom veličinom pojedinih igrališta (Koprivno).

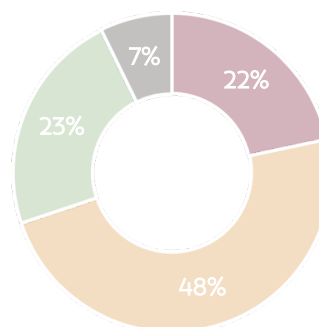
BROJ DJEČJIH IGRALIŠTA

- 1 - Nisam zadovoljan/na
- 2 - Djelomično sam zadovoljan/na
- 3 - U potpunosti sam zadovoljan/na
- 4 - Nemam stav

UREĐENJE/ OPREMLJENOST DJEČJIH IGRALIŠTA

- 1 - Nisam zadovoljan/na
- 2 - Djelomično sam zadovoljan/na
- 3 - U potpunosti sam zadovoljan/na
- 4 - Nemam stav

Grafički prikaz 8 - Koliko ste zadovoljni brojem dječjih igrališta na području Općine Dugopolje, te njihovim uređenjem i opremljenošću?

Pitanje: Koliko ste zadovoljni brojem boćališta i drugih sportskih terena na području Općine Dugopolje, te njihovim uređenjem i opremljenošću?

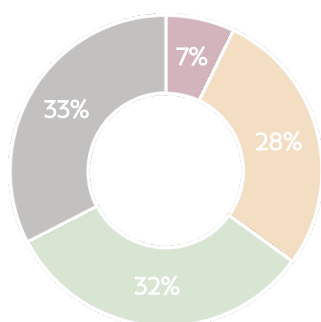
Među ispitanicima koji su izrazili mišljenje o broju i uređenju boćališta (pri čemu 33% ispitanih nema stav o navedenom pitanju), većina se smatra djelomično ili potpuno zadovoljnim (Grafički prikaz 9).

Po pitanju ostalih sportskih terena ispitanici se smatraju tek djelomično zadovoljnim, dok je postotak osoba koje su u potpunosti zadovoljne ili nezadovoljne njihovim brojem i uređenjem/ opremljenošću praktički ujednačen.

Među glavnim problemima navedenih prostora ispitanici navode nedostatak izdvojenih košarkaških terena te sportske infrastrukture za „male sportove“ (stolni tenis), nedostatak zelenila i hlada uz boćališta, neadekvatnu sportsku podlogu na pojedinim igralištima (Kotlenice, škola u Dugopolju) te oštećenja/ neuređenost dijela sportskih terena.

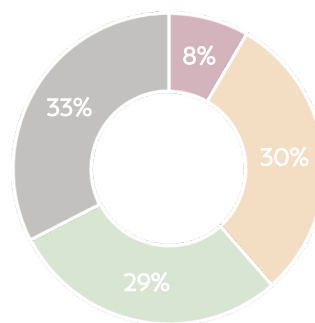
BROJEM BOĆALIŠTA

- 1 - Nisam zadovoljan/na
- 2 - Djelomično sam zadovoljan/na
- 3 - U potpunosti sam zadovoljan/na
- 4 - Nemam stav

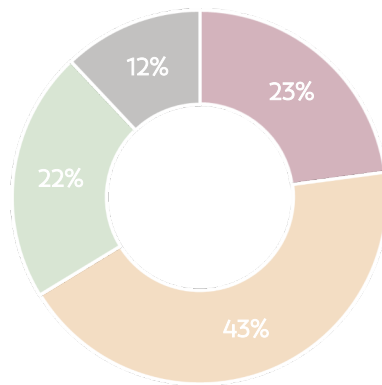
UREĐENJEM/ OPREMLJENOŠĆU BOĆALIŠTA

- 1 - Nisam zadovoljan/na
- 2 - Djelomično sam zadovoljan/na
- 3 - U potpunosti sam zadovoljan/na
- 4 - Nemam stav

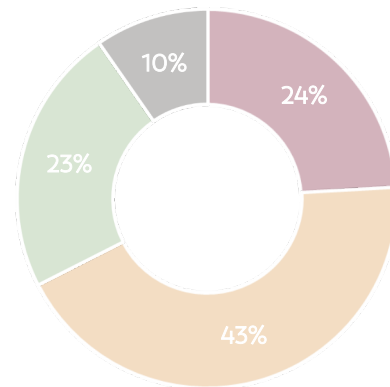

OSTALIH SPORTSKIH
TERENA

- 1 - Nisam zadovoljan/na
- 2 - Djelomično sam zadovoljan/na
- 3 - U potpunosti sam zadovoljan/na
- 4 - Nemam stav

UREĐENJEM/
OPREMLJENOŠĆU OSTALIH
SPORTSKIH TERENA

- 1 - Nisam zadovoljan/na
- 2 - Djelomično sam zadovoljan/na
- 3 - U potpunosti sam zadovoljan/na
- 4 - Nemam stav

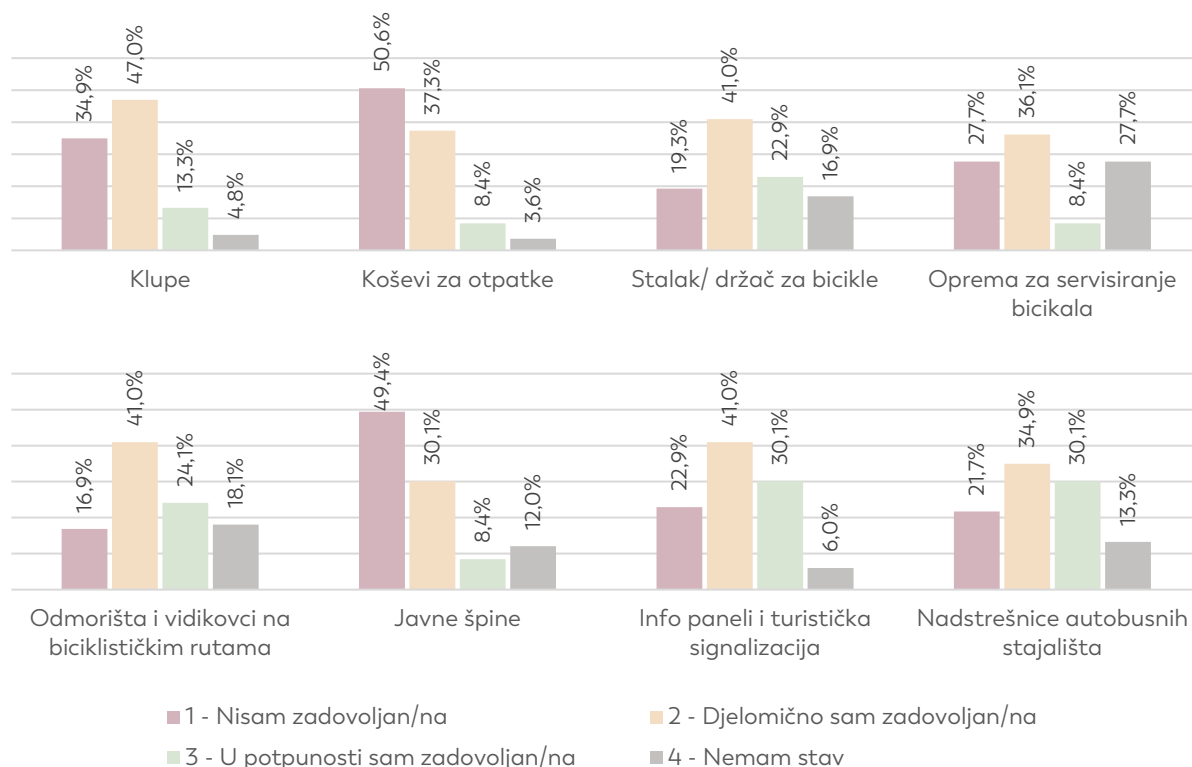
Grafički prikaz 9 - Koliko ste zadovoljni brojem boćališta i drugih sportskih terena na području Općine Dugopolje, te njihovim uređenjem i opremljenošću?

Pitanje: Koliko ste zadovoljni stanjem i funkcionalnošću opreme vanjskog prostora na području Općine Dugopolje?

Većina ispitanika smatra se **djelomično zadovoljnim po pitanju stanja i funkcionalnosti klupa, stalaka/ držača za bicikle, opreme za servisiranje bicikala, odmorišta i vidikovaca na biciklističkim rutama, info panoa i turističke signalizacije te nadstrešnica na autobusnim stajalištima**. Broj nezadovoljnih i potpuno zadovoljnih ispitanika varira ovisno o tipu opreme; postotak nezadovoljnih klupama i opremom za servisiranje bicikala znatno je manji od postotka onih koji su potpuno zadovoljni tim elementima. Većina ispitanika **smatra se nezadovoljnim po pitanju stanja i funkcionalnosti koševa za otpatke i javnih špina**.

Među dodatnim komentarima, ispitanici kao problem osobito ističu nedostatak koševa za otpatke te neredovito pražnjenje istih. Osim toga, među problemima se navode i nedostatak klupa i javnih špina, te nadstrešnica na određenim autobusnim stajalištima (kod hotela Katarina, duž Vukovarske ulice, naselje Koprivno).

ZADOVOLJSTVO STANJEM URBANE OPREME

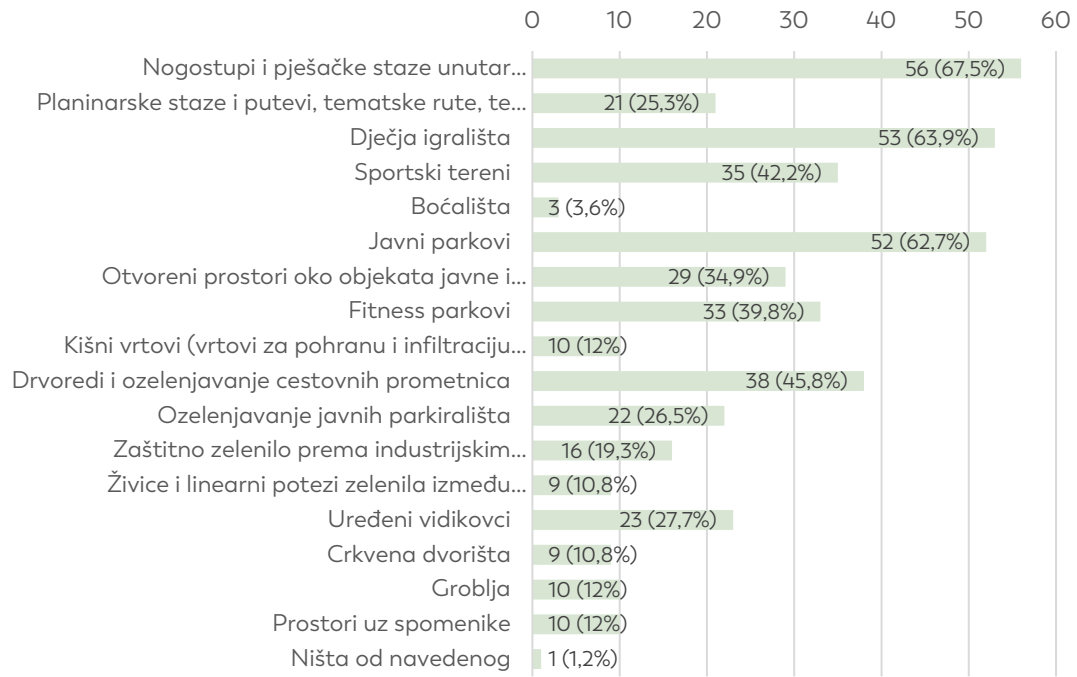
Grafički prikaz 10 - Koliko ste zadovoljni stanjem i funkcionalnošću opreme vanjskog prostora na području Općine Dugopolje

Pitanje: Za koji od navedenih elemenata zelene infrastrukture smatrate da bi trebao biti prioritet u Vašem naselju (u pogledu uređenja ili unaprjeđenja)?

Ispitanici smatraju da bi prioritet za uređenje ili unaprjeđenje u njihovim naseljima trebali imati **nogostupi uz cestovne prometnice** (67,5%), **dječja igrališta** (63,9%) i **javni parkovi** (62,7%) (Grafički prikaz 11). U nešto manjoj mjeri ispitanici smatraju da bi prioritet trebali imati **drvoredi i ozelenjavanje uz prometnice** (45,8%), **sportski tereni** (42,2%) i **fitness parkovi** (39,8%). Najmanji interes iskazan je za uređenje i unaprjeđenje **boćališta** (5,6%), **živica i linearnih zelenih pojaseva između poljoprivrednih parcela** (10,8%), **crkvenih dvorišta** (10,8%), **grobља** (12%) i **prostora uz spomenike** (12%). Zanimljivo je da, unatoč snažnoj prisutnosti poslovno-industrijskih sadržaja na području općine, tek manji postotak ispitanika smatra da bi prioritet trebalo biti **uređenje zaštitnog zelenila prema industrijskim postrojenjima i prostorima za sakupljanje otpada** (19,3%).

Ispitanici su imali priliku navesti dodatne elemente zelene infrastrukture na području općine koje je potrebno urediti ili unaprijediti. Među pristiglim prijedlozima istaknuti su: znanstveni park, adrenalinski park, park-šume (lokaliteti Strunjina jama, Crkveni doci), tematska dječja igrališta, šetališta (poput kružne staze oko Dugopolja), uređenje špilja na Grubiši te proširenje i uređenje grobља (uključujući uređenje ograde). U dodatnim komentarima ispitanici su ponovo naglasili potrebu za unapređenjem zelenila, s posebnim naglaskom na sadnju drvoreda s cvjetnim vrstama, kao i potrebu za uspostavljanjem parkova (s paviljonom i ugostiteljskim objektom), fitness parkova, zelenih prostora oko osnovne škole te otvorenih/zelenih površina unutar zone Podi.

PRIORITETNI PROJEKTI IZ DOMENE ZELENE INFRASTRUKTURE

Grafički prikaz 11 - Za koji od navedenih elemenata zelene infrastrukture smatrate da bi trebao biti prioritet u Vašem naselju (u pogledu uređenja ili unaprjeđenja)?

Pitanje: Koji je za Vas najznačajniji zeleni/ otvoreni prostor na području Općine Dugopolje, te koji zeleni/ otvoreni prostori predstavljaju najveći neiskorišteni potencijal za obnovu i unaprjeđenje?

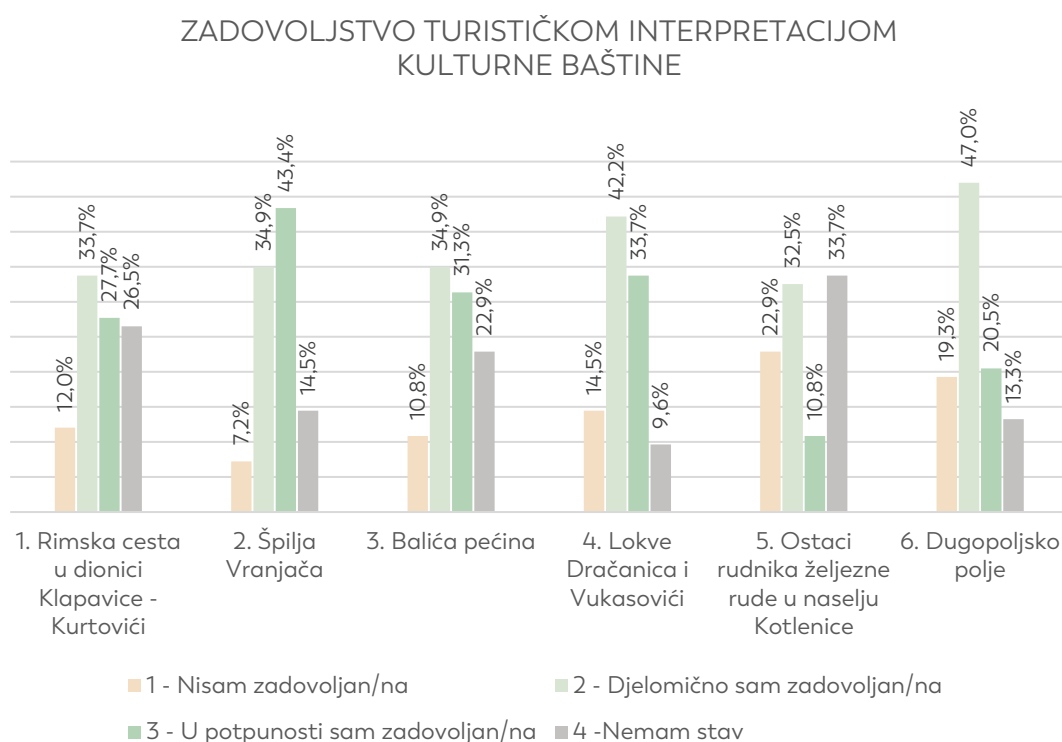
Među najvažnijim i potencijalno najznačajnijim zelenim i otvorenim prostorima na području Općine ispitanici navode **Školski gaj, padine Mosora** te dijelove **Dugopoljskog polja** ('Mali put', park Plitača). Odgovori također uključuju lokve i bunare na području općine, prostor Vučipolja, Kočinje brdo i brežuljke na sjeveru općine, prostor oko crkve u Koprivnom te Trg Domovinske zahvalnosti u Dugopolju.

Pitanje: Koji su negativni aspekti s kojima se susrećete u zelenim/ otvorenim prostorima na području Općine Dugopolje?

Kao negativni aspekt zelenih/ otvorenih prostora ispitanici osobito ističu **problem otpada i neodržavanja općinskog prostora**. Među ostalim se ističe problem pojave **ilegalnih odlagališta**, te **vizualna izloženost auto-otpada** na pojedinim lokacijama unutar Općine. Uz to, kao problem se navodi i **dojam zapuštenosti i nedostatnog održavanja zelenila**, a dio ispitanika smatra da bi trebalo primjerenije održavati sadržaje u ruralnom prostoru (tematske staze). Među problemima se također navode i neodgovorni vlasnici pasa (pseći izmet, psi bez nadzora), kao i nedostatak zelenila i hlada.

Pitanje: Koliko ste zadovoljni izletničkom i turističkom interpretacijom navedenih elemenata kulturne i prirodne baštine? (informativne table i drugi turistički sadržaji)

Među ponuđenim elementima kulturne i prirodne baštine, najveći broj ispitanika se izjasnio **u potpunosti zadovoljnim** po pitanju izletničke i turističke interpretacije špilje **Vranjače u naselju Kotlenice** (43,4%) (Grafički prikaz 12). Po pitanju ostalih ponuđenih elemenata prirodne i kulturne baštine većina ispitanika se smatra te **djelomično zadovoljnim**, pri čemu najveći postotak nezadovoljnih ispitanika imaju Ostaci rudnika željezne rude u naselju Kotlenice i Dugopoljsko polje.

Grafički prikaz 12 - Prikaz rezultata na pitanje: Koliko ste zadovoljni turističkom interpretacijom navedenih elemenata kulturne baštine? (informativne table i drugi turistički sadržaji)?

Pitanje: Koja napuštena i/ili zapuštena javna građevina predstavlja za Vas najveći potencijal za obnovu i revitalizaciju te koju namjenu biste joj dodijelili?

Najveći potencijal za obnovu i revitalizaciju većina ispitanika vidi u **nedovršenom bazenu uz stadion Hrvatski vitezovi**, zajedno s okolnim prostorom. Predložene namjene uključuju sportske, kulturne, i ugostiteljske sadržaje te javni park.

Među ostalim građevinama također je istaknut i potencijal **stare škole, odnosno bivše zgrade mjesne zajednice u Dugopolju** (Stepinčeva ulica 2, uz Osnovnu školu) i **zadruga u Kutima**.

Dio ispitanika je također naveo potencijal tradicijskih građevina kao što su stari bunari (zaseoci Čipčići i Rogošići).

Pitanje: Koja točka u Vašem naselju predstavlja neformalni centar naselja ili ima potencijal to postati?

Cilj pitanja bio je ispitati stav javnosti po pitanju **neformalnih središta općinskih naselja**, koje ispitanici vide u sljedećim lokacijama:

Naselje -Dugopolje:

- Trg dr. Franje Tuđmana
- zona između zgrade općine i crkve sv. Mihovila;
- područje oko hotela „Katarina“, zelene tržnice, i sportskog centra „Hrvatski vitezovi“;
- prostor oko „Top Outlet“ parka

Naselje Kotlenice:

- Škola u Kotlenicama

Naselje Koprivno:

- Prostor uz novu crkvu i dječje igralište;

Pitanje: Koliku prepreku i smetnju u funkcioniranju naselja (pješačko-biciklističko kretanje, dječja igra, buka, itd.) za Vas predstavlja cestovni promet i za koju ulicu/naselje?

Ispitanici su u odgovorima istaknuli problem **cestovnog prometa u blizini osnovne škole** (Ulica Alojzija Stepinca). Osim toga, među odgovorima su istaknuti i **nedostaci pješačko-biciklističkih staza unutar poslovne zone Podi**, kao što su pretjerana visina nogostupa i nedostatak rampi za spuštanje na razinu pješačkog prijelaza, manjak pješačkih prijelaza na ključnim lokacijama te činjenica da je dio nogostupa stavljen izvan funkcije (nogostup uz stadion 'Hrvatski vitezovi'). Također se navodi problem parkiranja uz dječji vrtić Maslačak, što smanjuje preglednost i ugrožava sigurnost pješaka. Stanovnici naselja Koprivno izrazili su nezadovoljstvo zbog nedostatka nogostupa uz **Vukovarsku ulicu**, koja je glavna poveznica s naseljem Dugopolje, dok stanovnici Kotlenica kao problem navode nedostatak nogostupa u **Solinskoj ulici**.

6.7. Analiza tipova otvorenih (zelenih) prostora

Pojam otvorenog prostora ovdje je korišten kao pokrovni, a njime su obuhvaćene sve površine; od javnih površina (parkova, trgova, dječja igrališta), preko rekreacijskih prostora (igrališta, terena, staza) i pješačkih zona, do poljoprivrednih površina, šuma, vodotoka, kao i otvorenih prostora industrijskih kompleksa i eksploatacija. Iako ne postoji stručni konsenzus oko jedinstvenog pojma, otvoreni prostor (eng. *open space*) je vrlo često korišten upravo zbog svoje sveobuhvatnosti - npr. može i ne mora označavati zelene prostore, obuhvaća i javno i privatno, a osim tipičnih javnih i vrijednih prirodnih prostora, može obuhvaćati poljoprivredne i degradirane otvorene površine.

Za izradu tipologije korišten je model sumiran prema relevantnim domaćim i stranim iskustvima (Pereković i Domislić 2012., Hrdalo 2013., Studije zelene infrastrukture, 3E PROJEKTI d.o.o.). Važno je napomenuti da specifičnosti modela za izradu tipologije otvorenih prostora ovise o mjerilu, ciljevima i karakteru predmetnog prostora, pa je u tom smislu ovaj okvir dodatno modificiran i prilagođen za potrebe Općine, a u svrhu uspostave održive mreže zelene infrastrukture. Također, korištena je tipološka podjela zelene infrastrukture za urbana područja prema Priručniku o primjeni zelene infrastrukture izrađen od strane MPG I i to unutar kategorije koja se odnose na javne i društvene sadržaje.

Pri kartiranju i opisivanju su korišteni različiti izvori i baze podataka počevši od studija, strategija, izvješća, prostornih planova i druge literature, te do terenskog istraživanja.

S obzirom na navedeno, tipologija svih otvorenih prostora je definirana i tablično prikazana u tekstu niže (Tablica 8). **Tipologija otvorenih prostora Općine** izrađena je cijelu administrativnu jedinicu, te je potkrijepljena tablicom, kartografskim prikazom te fotografijama, što zajedno čini **atlas otvorenih prostora**.

6.7.1. Atlas otvorenih prostora

Na području Općine nalazi se šest (6) tipova otvorenih prostora, unutar kojih je prepoznato dvadeset i jedna (21) kategorija otvorenih prostora, a koje će detaljno tekstualno, grafički, fotografski biti prikazane u nastavku. Kompozitni prikaz svih površina nalazi se u sljedećoj tablici (Tablica 8).

Tablica 8 - Prikaz tipova i kategorija otvorenih površina i njihovih površina (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Tipovi otvorenih prostora	Kategorija	
OP1 Prirodni i doprirodni prostori	OP1a	Šume
	OP1b	Šikare i živice
	OP1c	Neobrasle i slabo obrasle površine
	OP1d	Vodni elementi
OP2 Javni i društveni sadržaji	OP2a	Trgovi
	OP2b	Parkovne površine
	OP2c	Dječja igrališta
	OP2d	Sportski tereni
	OP2e	Otvorene prostori uz lokve
	OP2f	Otvoreni prostori sakralnih objekata i groblja
	OP2g	Otvoreni prostori uz objekte javne i društvene namjene
	OP2h	Otvoreni prostori uz turističke sadržaje
	OP2i	Djelomično uređeni otvoreni prostori
OP3 Otvoreni prostori stambene izgradnje	OP3a	Otvoreni prostori oko višestambenih objekata
	OP3b	Okućnice individualne stambene izgradnje periurbanog karaktera
OP4 Poljoprivredni prostori	OP4a	Mozaik poljoprivrednih površina
	OP4b	Krški pašnjaci
OP5 Otvoreni prostor gospodarskih i poslovnih zona	OP5a	Otvoreni prostori gospodarskih objekata
OP6 Otvoreni prostori infrastrukturnih trasa	OP6a	Koridori cesta
	OP6b	Koridori tematskih staza
	OP6c	Parkirališta

Kategorija (OP1) Prirodni i doprirodni prostori

OP1a Šume, OP1b Šikare i živice, OP1c Neobrasle i slabo obrasle površine, OP1d Vodni elementi

Slika 7 - Detalj prirodnih prostora padina Mosora (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

OP1a - Šume

Šumski ekosustavi prema Karti nešumskih staništa iz 2016. godine (u daljnjem tekstu: Karta staništa) zauzimaju oko 2960 ha, odnosno 46% površine Općine. Prema popisu stanišnih tipova u RH (NKS 2004.) radi o se staništu oznake **E.3. Šume listopadnih hrastova izvan dohvata poplava**, odnosno o skup šumskih zajednica, neutrofilnih i acidofilnih, mezofilnih i termofilnih, u kojima su glavni edifikatori listopadni hrastovi: lužnjak (*Quercus robur*), kitnjak (*Quercus petraea*), sladun (*Quercus frainetto*), cer (*Quercus cerris*) i medunac (*Quercus pubescens*). Nadalje, radi se o staništu oznake **E.3.5. Primorske, termofilne šume i šikare medunca** (Sveza Ostryo-Carpinion orientalis Horvat (1954) 1959) koje pripada razredu QUERCO-FAGETEA Br.-Bl. et Vlieger 1937, redu QUERCETALIA PUBESCENTIS Klika 1933. Asocijacija koja je zastupljena unutar navedene sveze na području Općine je *Carpinetum orientalis croaticum* **H-ić 1939**.

S obzirom na fitogeografsku raščlanjenost šumske vegetacije (Vukelić i Rauš, 1998), područje pripada mediteranskoj regiji, mediteransko-litoralnog vegetacijskog pojasa, **submediteranske vegetacijske zone**.

Šegulja, Bedalov (1978) navode da je ova vegetacijska zona karakterizirana klimazonalnom **zajednicom bijelog graba** (*Carpinetum orientalis croaticum*), kojoj pripadaju najveće površine Mosora, odnosno sjeverne padine Mosora od Dugopolja preko Čosića, Smajića i Osoja. Ta zajednica se na ovom području razvija do visine 900 m/nm (negdje čak do 950 m/nm). Njezine sastojine često su degradirane sječom i preintenzivnom pašom, pa predstavljaju više manje otvorene šikare. Glavni i dominantni element u florističkom sastavu bjelograbovih šuma je bijeli grab (*Carpinus orientalis*) kojeg stoka (uglavnom ovce i koze) stalno brštenjem održavaju u obliku grma. Karakteriziraju je sljedeće vrste: *Carpinus orientalis*, *Acer monspessulanum*, *Fraxinus ornus*, *Juniperus oxycedrus*, *Asparagus acutifolius* i dr.. Otvorenije sastojine ove zajednice prelaze mjestimično u garig drače *Paliuretum adriaticum carpinetosum orientalis*, za koju je (uz vrstu *Carpinus orientalis*) karakteristična i dominantna vrsta *Paliurus australis*.

Veći dio šumskog područja padina Mosora nalazi se pod ekološkom mrežom Natura 2000 i to za područje očuvanja važno za ptice (POP) HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirska zagora te područja očuvanja važna za staništa i vrste (POVS) HR2001352 Mosor.

Sa šumskogospodarskog aspekta područje Općine nalazi se pod Upravom šuma Podružnice Split, Šumarije Split, odnosno gospodarskih jedinica Mosor-Perun, Srednja Poljica, Kotlenice i Runjevica, a sve pod ingerencijom javnog šumoposjednika Hrvatske šume d.o.o.. Također, na području Općine prisutne su i šume u privatnom vlasništvu obuhvaćene su pod gospodarskom jedinicom *O19 Splitske šume*, te njima gospodare privatni vlasnici/posjednici, uz savjetodavnu i stručnu pomoć Ministarstva poljoprivrede, a na zahtjev vlasnika/posjednika šume.

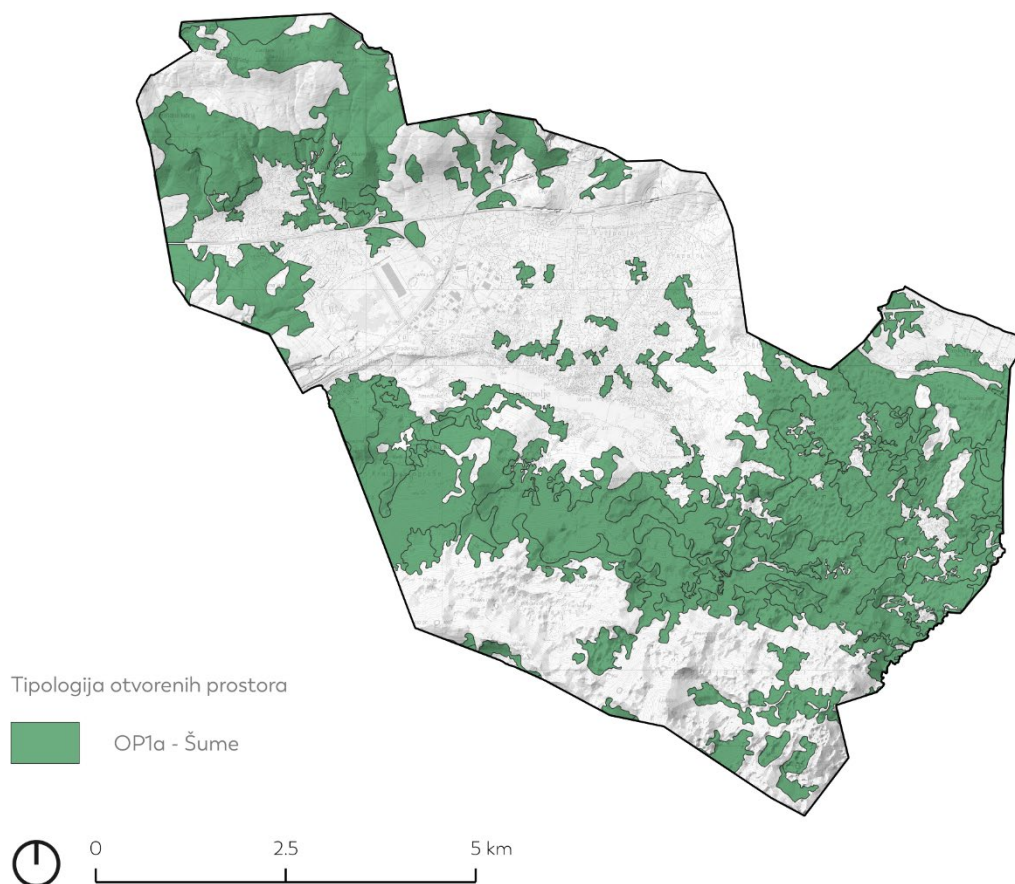
Šumski ekosustavi jedan su od najvažnijih prirodnih elemenata zelene infrastrukture. Ova su područja rezervoar bioraznolikosti i usluga ekosustava. Pružaju vrlo važne usluge ekosustava, među kojima se ističu zaštita od erozije, održavanje vodnog režima i hidroloških ciklusa, zaštita od poplava, regulacija mikroklimе i sl.

Slika 8 – Šumski kompleks padina Mosora (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 9 – Detalj šume (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 10 - Tipologija otvorenih prostora - Šume (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

OP1b – Šikare i živice

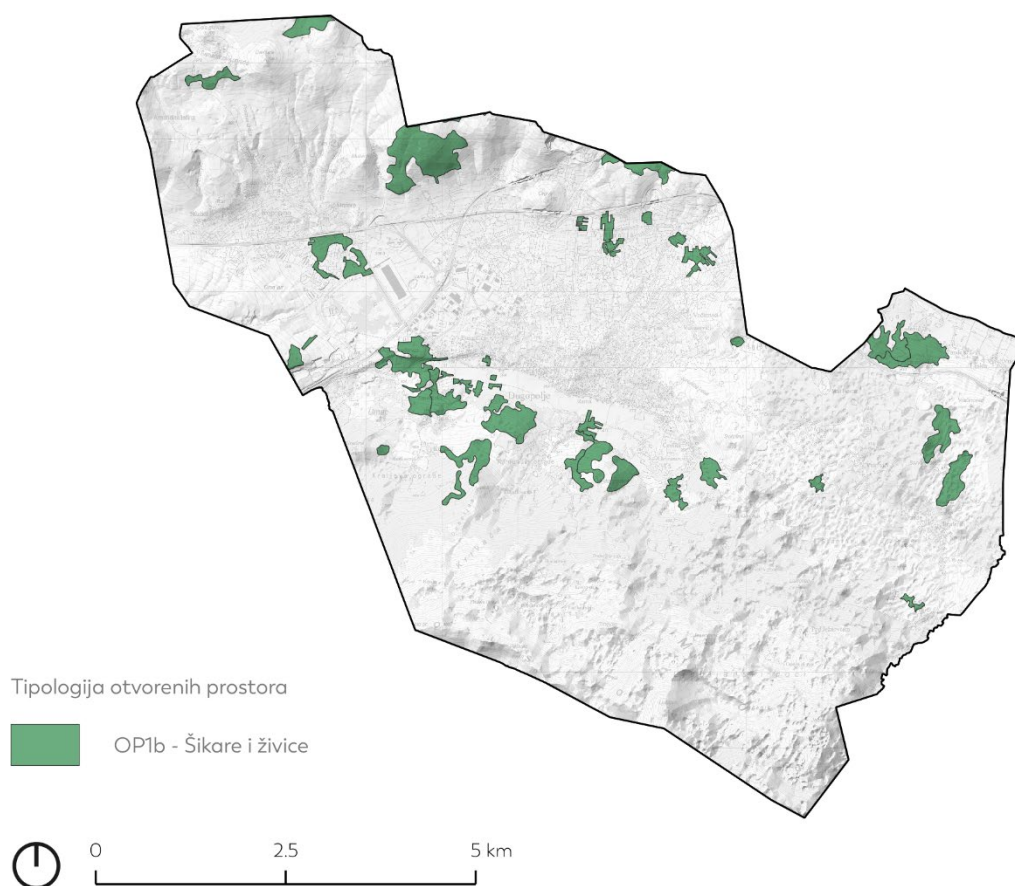
Šikare i živice se na području Općine razvijaju kao velike površine napuštenih pašnjaka, zatim kao živice između poljoprivrednih površina te živice uz rubove cesta i putova. Unutar dijela živica i šikara pronalazimo sporadične antropogene strukture kao što su suhozidi i mreže starih poljskih puteva, ali i prirodne strukture vrtića i lokvi i to ponajviše unutar napuštenih pašnjaka.

Prema Karti staništa i pripadajućem Pravilniku kategorija staništa oznake D.3.4. Bušici (Red CISTO-ERICETALIA Br.-Bl. 1947) predstavlja niske, vazdazelene šikare koje se razvijaju na bazičnoj podlozi, kao jedan od degradacijskih stadija vazdazelene šumske vegetacije. Bušici se sastoje od polugrmova koji uglavnom pripadaju porodicama Cistaceae (*Cistus*, *Fumana*), Ericaceae (*Erica*), Fabaceae (*Dorycnium hirsutum*, *Coronilla valentina*, *Ononis minutissima*) i Lamiaceae (*Rosmarinus officinalis*, *Coridothymus capitatus*, *Phlomis fruticosa*). Na području Općine razvila su se staništa **D.3.4.2.3. Sastojine oštrogličaste borovice** koje zauzimaju oko 317 ha površine, a nastale su u procesu vegetacijske sukcesije na podlozi eumediteranskih i submediteranskih travnjaka, nakon napuštanja ispaše.

Napuštanjem poljoprivredne proizvodnje nastala su staništa oznake **I.1.2. Korovna i ruderalna vegetacija Sredozemlja** koja uglavnom pripada redu CHENOPODIETALIA Br.-Bl. in Br.-Bl. et al. 1936, a obuhvaća jednogodišnje ruderalne biljke. Razvijaju se na tlima bogatim hranjivim tvarima, prisutnim na područjima pod jakim čovjekovim utjecajem. Površine obrasle korovnom i ruderalnom vegetacijom su zajednice koje se razvijaju u blizini naselja na razmjerno toplim i suhim staništima bogatim dušikom.

Slika 11 – Detalj živice unutar poljoprivrednih površina u blizini autoceste (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 12 - Tipologija otvorenih prostora - Šikare i živice (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

OP1c – Neobrasle i slabo obrasle površine

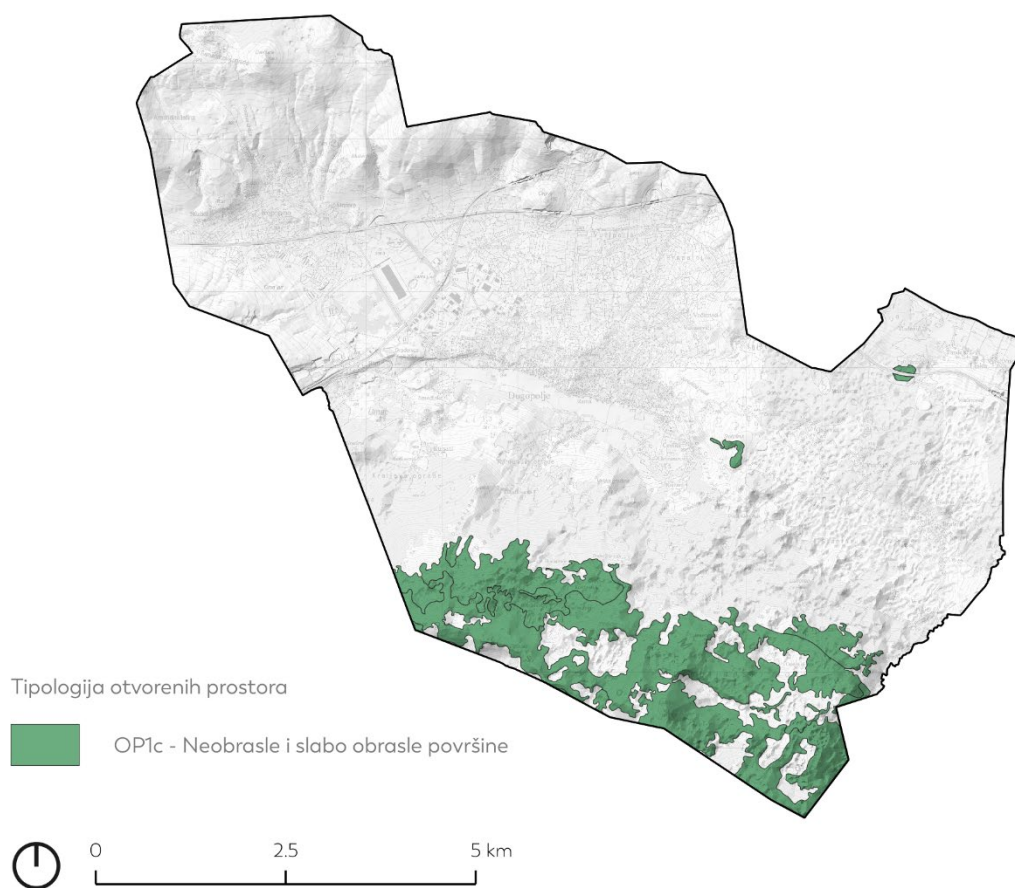
Prema Karti staništa neobrasle i slabo obrasle površine najzastupljenije su u južnom dijelu Općine, odnosno na višim predjelima planine Mosor, dok su u ostatku općinskog prostora zastupljene tek sporadično. Ukupno zauzimaju oko 750 ha. Radi se o površinama koje su obrasle vaskularnom vegetacijom, izvan stalnog utjecaja vode (sa suhom fazom ili permanentno suhe), uvjetovane građom i trošivošću geološke podloge, požarom ili površinskom erozijom.

Za područje Općine karakteristično je stanište **B.1.4. Tirensko-jadranske vapnenačke stijene** (Razred *ASPLENIETEA TRICHOMANIS* (Br.-Bl. in Meier et Br.-Bl. 1934) Oberd. 1977, red *CENTAUREO DALMATICA*E-CAMPANULETALIA *PYRAMIDALIS* Trinajstić ex Terzi et Di Pietro 2016) kojeg čini hazmofitska vegetacija stjenjača pukotinjarki, a razvija se u pukotinama suhих vapnenačkih stijena. Prema Prilogu II Pravilnika o popisu stanišnih tipova, karti staništa te ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima (NN 27/2021) unutar ovog stanišnog tipa mogu se nalaziti rijetke i endemične zajednice.

Slabo obrasle površine izmjenjuju se sa šumskim staništima (OP1a Šume) te s kamenjarskim pašnjacima (OP4b Krški pašnjaci), stoga u pojedinim dijelovima čine kombinirana staništa što ovom tipu otvorenog prostora daju dominantna prirodna obilježja.

Slika 13 – Slabo obrasle površine vrhova Mosora (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 14 - Tipologija otvorenih prostora - Neobrasle i slabo obrasle površine (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

OP1d – Vodni elementi

Prema Planu upravljanja vodnim područjima do 2027. godine, koji je izrađen na temelju Zakona o vodama (NN 66/19, 84/21 i 47/23), vodna tijela sa slivnom površinom većom od 10 km² i vodna tijela stajaćica s površinom većom od 0,5 km², nisu prisutna na području Općine.

Na području Općine, sukladno podacima s Topografske karte 1:25 000 (TK25), prisutni su točkasti vodni elementi poput **izvora, bunara i lokvi**. Nekoliko izvora (toponim Orlovac i Piščet) i bunara prisutno je u jugoistočnom dijelu Općine (padine Mosora), dok su najbrojnije lokve (toponimi Mustapača, Plitača, Lekina draga, Jezero, Dračanica).

Povijesno gledano, nastanak lokvi povezan je s napajanjem stoke, odnosno ljudskom aktivnošću, ali i s klimatskim, hidrološkim i geološkim uvjetima. Osim za napajanje životinja, voda iz lokvi imala je i neke druge namjene poput navodnjavanja polja, gašenja požara, pranja rublja, pri čemu su ovi prostori služili kao mjesto okupljanja mještana i sl..

Iako su krške lokve u današnje vrijeme izgubile svoj utilitarni značaj (u prvom redu zbog napuštanja poljoprivrednih djelatnosti) ovi vodeni rezervoari imaju veliku ulogu u očuvanju lokalne bioraznolikosti i identiteta kulturnog krajobraza.

Unatoč gubitku poljoprivrednog značaja i sve većim pritiscima (zatrpavanje, isušivanje i sl.), veći dio lokvi na području Općine sačuvan je u trajnom ili sezonskom obliku, te predstavlja potencijal za valorizaciju u kulturnom i turističkom smislu.

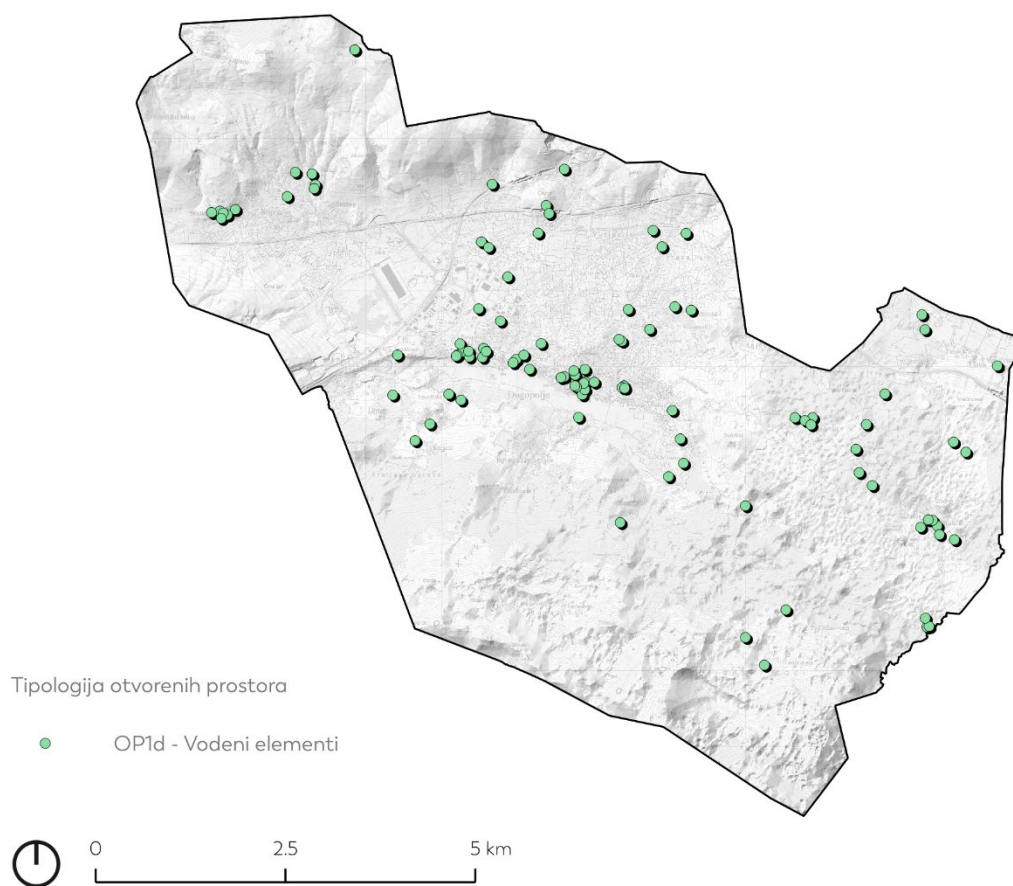
Lokve od značaja za društveni život mještana Općine, zasebno su opisane u kategoriji OP2 Javni i društveni sadržaji (OP2e – Otvorene površine uz lokve).

Slika 15 – Lokva na putu prema Balića pećini (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 16 – Lokva u zaselku Količ, Dugopolje (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 17 - Tipologija otvorenih prostora – Vodni elementi (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Kategorija (OP2) Javni i društveni sadržaji

OP2a Trgovi, OP2b Parkovne površine, OP2c Dječja igrališta, OP2d Sportski tereni, OP2e Otvorene površine uz lokve, OP2f Otvoreni prostori sakralnih objekata i groblja, OP2g Otvoreni prostori uz objekte javne i društvene namjene, OP2h Otvoreni prostori uz turističke sadržaje i OP2i Djelomično uređeni otvoreni prostori

Slika 18 - Detalj javnog i društvenog sadržaja (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

OP2a – Trgovi

Trg domovinske zahvalnosti (k.č. 2415/4, 2415/13, 2414/3; k.o. Dugopolje) je uređen na mjestu nekadašnjeg parka uz zgradu župnog ureda. Riječ je o opločenom kaskadnom trgu s pozornicom koji se u pravokutnom obliku proteže u smjeru sjever-jug. Trg je omeđen ogradnim zidom, iza kojeg se nalazi zeleni pojas ispunjen pojedinačnim stablima i grmovima. Čitav prostor je opločen bijelim kamenom, te se po pitanju prostornog oblikovanja i ukupnog ambijenta podudara s obližnjim platoom crkve sv. Mihovila. Rub kaskadnih terasa omogućuje sjedenje, a osim njega boravak je predviđen i na rubno raspoređenim pojedinačnim klupama. Ukupno gledajući, riječ je o prostoru koji se svojim oblikovanjem i funkcionalnošću dobro podudara s karakterom i potrebama ovog dijela naselja. Kao njegov nedostatak moguće je izdvojiti kvalitetu kamene građe, koja unatoč recentnoj ugradnji pokazuje znakove dotrajalosti.

Trg dr. Franje Tuđmana (dio k.č. 2415/4; k.o. Dugopolje) obuhvaća manju opločenu površinu ispred Općinske zgrade. U njezinom se središtu nalazi žardinjera/ rondela s mediteranskim biljem i ukrasnim travama, čiji zidovi mogu poslužiti za sjedenje. Neposredno uz žardinjeru postavljeni su bicikli za najam, a kružno oko nje raspoređeni su rasvjetni stupovi s neuglednim svjetiljkama. Zastor trga čine betonski opločnici koje tvore romboidni uzorak. Ovaj se prostor koristi za parkiranje vozila, te ga je poželjno preoblikovati kako bi se naglasio njegov reprezentativni i boravišni karakter, te omogućilo povremeno održavanje manjih javnih okupljanja.

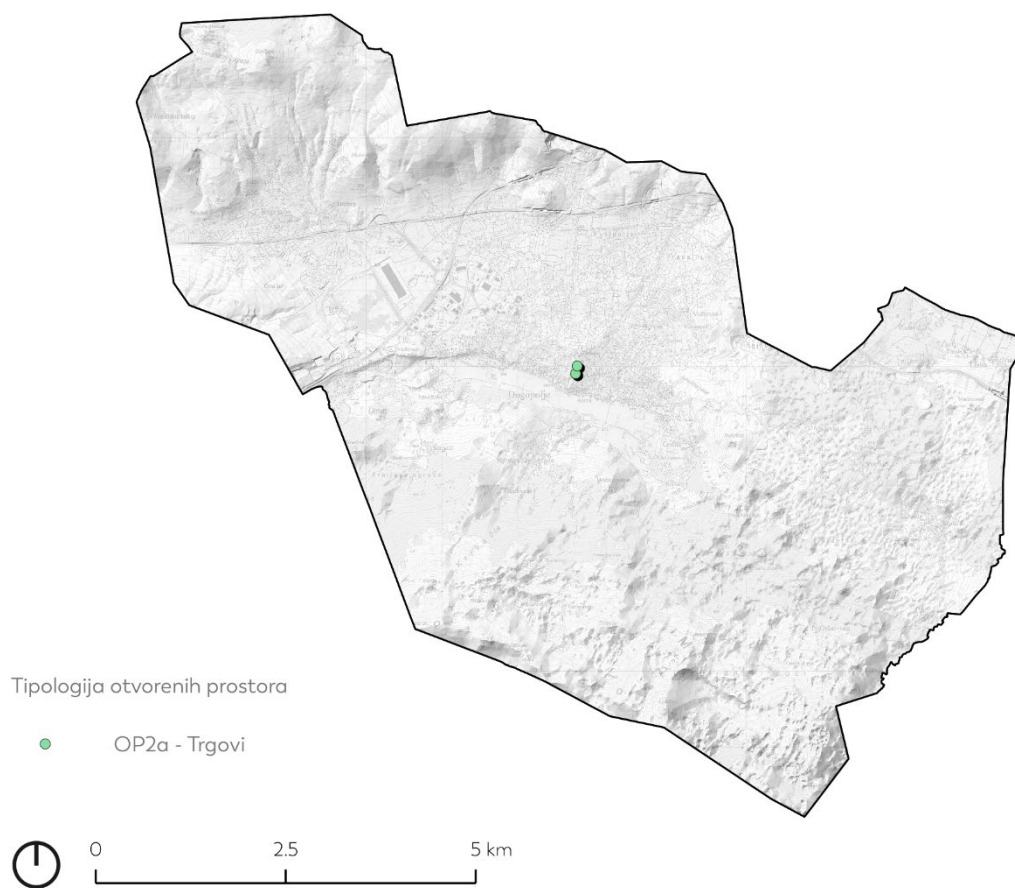
Slika 19 - Trg domovinske zahvalnosti i trg dr. F. Tuđmana u centru Dugopolja (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 20 – Trg domovinske zahvalnosti (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 21 – Trg dr. F. Tuđmana (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 22 - Tipologija otvorenih prostora – Trg (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

OP2b – Parkovne površine

Ovim tipom obuhvaćeni su recentno uređeni **džepni parkovi u naseljima Dugopolje (dio k.č. 2067/29; k.o. Dugopolje, na križanju Ulice kraljice Jelene i Ulice sv. Mihovila) i Kotlenice (dio k.č. 1921/2, 452/11, 452/10, k.o. Kotlenice, sjeverno od bočališta)**. Riječ je manjim i jednostavnim parkovima koji su u sadržajnom smislu svedeni na sadnju (listopadne stablašice) i opremu za sjedenje. Bez obzira na njihovu jednostavnost, ovi prostori omogućuju boravak i okupljanje na otvorenom, te na taj način doprinose kvaliteti života lokalnog stanovništva i funkcionalnosti zelene mreže na razini Općine. Pored njih, tu je i **džepni park uz malonogometno i dječje igralište u naselju Dugopolje (dio k.č. 3980 i 8315/1, k.o. Dugopolje, zaseok Čevrići)** koje sadrži dodatnu opremu kao što je roštilj, pergola za zasjenu i zdenac s pitkom vodom. Ovaj prostor je pogodan za povremeno okupljanje i druženje mještana.

Street workout park Plitača (k.č. 4183, 4182, 4181, k.o. Dugopolje) nalazi se u središtu Dugopoljskog polja. Riječ je o kvadratnoj čestici u javnom vlasništvu na kojoj se u prošlosti nalazio bunar, a danas se koristi kao početna točka planinarskih staza prema Mosoru. Ovaj prostor je okružen poljoprivrednim površinama (oranicama), pri čemu je i sam okvalificiran kao vrijedno obradivo tlo, te je zajedno s ostatkom Dugopoljskog polja predložen za zaštitu u kategoriji Zaštićenog krajolika u sklopu važećeg PPUO-a. Park se sastoji od tri međusobno nepovezane sadržajne cjeline, koje su formirane realizacijom zasebnih projekata: zona biciklističkog skloništa i promatračnice, vježbalište na otvorenom i škola u prirodi. Posljedica toga je prostorna neartikuliranost i nedorečenost, koja je dodatno naglašena nedostatkom parternih komunikacija i ograničenim hortikulturnim uređenjem (pojedinačne stablašice). Pri budućem uređenju parka nužno je voditi računa o njegovom odnosu prema ruralnom ambijentu i kulturno-povijesnom značaju Dugopoljskog polja.

Škola u prirodi Skriveni habitati (dio k.č. 6109 i k.č. 6181/3 k.o. Dugopolje) je formirana na brijegu između zaseoka Balići i Smodlake. Riječ je o manjem parku/odmorištu sa sadržajima namijenjenim edukaciji i okupljanju mlađih uzrasta (nastava na otvorenom). Prostor je izvorno opremljen vizualno dojmljivim sadržajima, koji uključuju omanju stijenu za penjanje, okrugle stolove, drveni decking i interaktivne sprave. Danas se veći dio navedenih sadržaja nalazi u izrazito lošem stanju, te zahtjeva nužnu obnovu ili uklanjanje. Park je u cijelosti omeđen suhozidom, a parternu obradu čini šljunak (žuta i bijela boja) i antitraumatska podloga raspoređena oko stijene za penjanje. Pored upitne funkcionalisti pojedinih sadržaja i elemenata opreme, među nedostacima ovog parka je moguće izdvojiti neugledan pristup uz neugledna dvorišta u privatnom vlasništvu.

Slika 23 - Street workout park Plićača (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

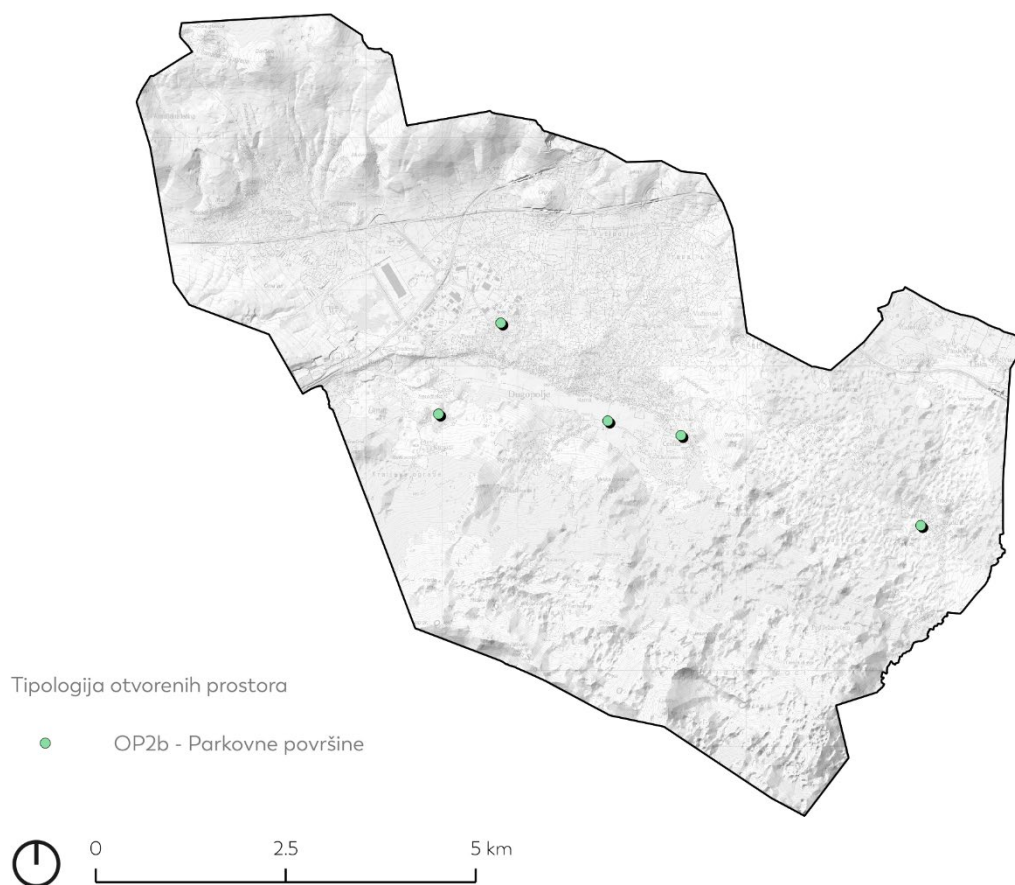
Slika 24 - Škola u prirodi Skriveni habitati (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 25 - Džepni park u zaselku Čevrići, Dugopolje (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 26 - Džepni park u Kotlenicama (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 27 - Tipologija otvorenih prostora – Parkovne površine (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

OP2c - Dječja igrališta

Na području Općine se nalazi šest (6) dječjih igrališta koja su raspoređena u naseljima Koprivno i Dugopolje.

Dječje igralište u Koprivnom formirano je uz SC Dražen Šamadan u ulici Svih Sveti, dok su dugopoljska dječja igrališta smještena uz novosagrađene višestambene objekte u Bosanskoj ulici, te uz dijelove naselja s obiteljskim kućama u Branimirovoj ulici, Ulici Domovinskog rata, Ulici sv. Ante i Kutoj ulici. Pored navedenog, treba napomenuti i sprave za dječju igru postavljene u sklopu lokve Dračanica, koja je opisana u zasebnom tipu.

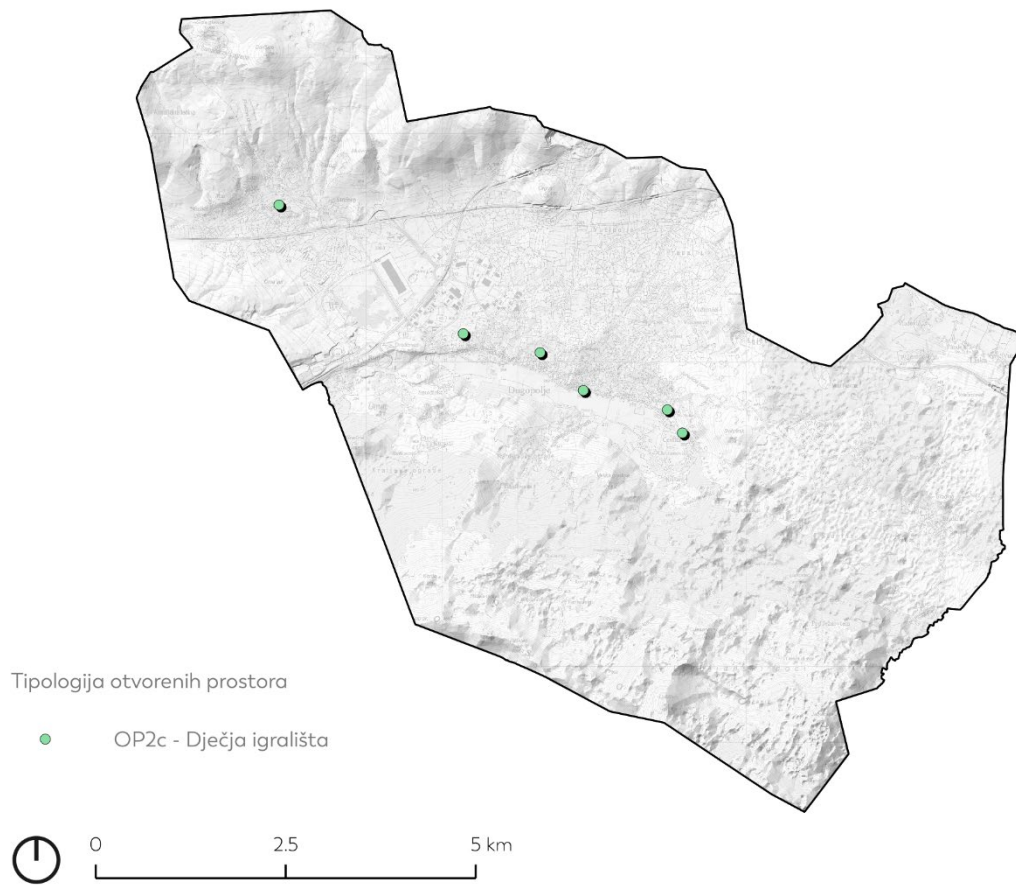
Dječja igrališta na području Općine karakterizira sličnost po pitanju oblika i uređenja. Riječ je o ograđenim prostorima koji su cijelosti ispunjeni šljunčanom podlogom i opremljeni suvremenim spravama ujednačene tipologije, boja i materijala.

Kao nedostatak ovih prostora moguće je izdvojiti manjak zelenila (s izuzetkom igrališta u Ulici sv. Ante koje je formirano uz stablo košćele (*Celtis australis*), te igrališta u Kutoj i Ulici Domovinskog rata), hlada, i općeniti nedostatak krajobrazne artikulacije. Osim toga, ogradni zidovi i ograda dječjih igrališta su prilično neugledni (kaskadni betonski zidovi i zelena panel ograda), a pojedini elementi urbane opreme ne udovoljavaju zahtjevima za održivo korištenje (koševi za otpatke bez poklopca).

Iako su igrališta opremljena kvalitetnim i suvremenim spravama, treba napomenuti da je riječ o opremi koja ne nudi osobitu mogućnost za razvoj spontane igre čime bi se potaknuo razvoj mašte, te doprinijelo socijalizaciji i razvoju psihofizičke sposobnosti djece.

Slika 28 - Dječje igralište u Koprivnom (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 29 - Tipologija otvorenih prostora – Dječja igrališta (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

OP2d – Sportski tereni

Sportski tereni na području Općine uključuju stadion "Hrvatski vitezovi" u Dugopolju, sportski centar Dražen Šamadan u Koprivnom, te boćališta, školska igrališta, i malonogometne/ polivalentne sportske terene raspoređene po općinskim naseljima.

Stadion „Hrvatski vitezovi“ sagrađen je 2009. godine unutar poslovne zone Podi. Sastoji se od glavnog i pomoćnog terena, pri čemu tribine zatvaraju njegovu južnu, istočnu i zapadnu stranu. S izuzetkom plaze ispred centra za posjetitelje u užem obuhvatu stadiona nisu formirani javni/ otvoreni prostori namijenjeni okupljanju i boravku posjetitelja. Istočno i zapadno od stadiona nalazi se neuređeno šljunčano parkiralište i brownfield prostor planiranog bazenskog kompleksa, dok je s njegove južne strane uređeno javno parkiralište. Zonu sjeverno od stadiona zauzima manja zelena površina koju je, u nedostatku primjerenije lokacije, moguće urediti kao javni prostor.

Među sportskim sadržajima ističe se i **SC Dražen Šamadan u Koprivnom** koji se sastoji od malonogometnog igrališta, košarkaškog terena i boćališta. Riječ je o najvećem boćalištu na području Općine, s četiri osvijetljena terena i manjim kioskom/ klupskim prostorijama uz njegov zapadni ulaz. Uz njegov sjeverni rub formiran je drvored koščela (*Celtis australis*) koji čini vizualnu i funkcionalnu barijeru prema Istarskoj ulici. Ulazni prostor prema Ulici Svih Svetih pretežno je neuređen, te ga je u budućnosti poželjno ozeleniti i urediti kao reprezentativan prostor. Sjeverno od Istarske ulice nalaze se malonogometno i košarkaško igralište. Iako su oba igrališta izvorno imala asfaltnu podlogu, malonogometno igralište je 2021. godine presvučeno umjetnom travom. Oba terena su osvijetljena noćnom rasvjetom i ograđena zaštitnom mrežom, dok se sa zapadne strane malonogometnog igrališta nalazi i manje betonsko gledalište s plastičnim sjedištima. Ovaj centar je poželjno ozeleniti (zaštitno zelenilo prema okolnim prometnicama) i proširiti dodatnim sportskim sadržajima kao što su vježbalište na otvorenom, stolovi za stolni tenis i sl.

Malonogometno igralište na umjetnoj travi (dva terena) također nalazimo i na gradskom zemljištu u Ulici sv. Leopolda Mandića u neposrednoj blizini gradskog stadiona. Ovo se igralište sastoji od manjeg i većeg terena koji su osvijetljeni i ograđeni betonskim zidom/ mantinelama i zaštitnom mrežom. Prostor igrališta nema dodatne sadržaje, te je u cijelosti predodređen sportskoj aktivnosti.

Osim u sklopu SC u naselju Koprivno, **boćališta** na području Općine formirana su i u sklopu naselju Dugopolje (kod „dolca“ u Ulici Matice hrvatske, uz Ulicu bleiburških žrtava i lokvu Vukasovići) i Kotlenice. Sva navedena boćališta imaju po dva terena, te su, s izuzetkom boćališta uz „dolac“, osvijetljena reflektorima za noćnu igru. Njihovi prateći prostori su pretežno neuređeni, s izuzetkom boćališta u Kotlenicama i uz lokvu Vukasovići pored kojih su postavljeni sadržaji koji

omogućuju boravak i okupljanje stanovništva (pojedinačne klupe, klupe sa stolovima i sl.).

Polivalentni sportski tereni uz obrazovne ustanove uključuju igrališta uz OŠ Dugopolje i PŠ Kotlenice, te Splitsku međunarodnu školu. Riječ je o rukometnim/malonogometnim i košarkaškim terenima na asfaltnoj i gumenoj sportskoj podlozi. Igrališta uz OŠ Dugopolje i PŠ Kotlenice ograđeni su zaštitnom ogradom i osvijetljeni reflektorima za noćno korištenje, dok je prostor oko igrališta gotovo u cijelosti neuređen.

Kao primjer dobre prakse moguće je izdvojiti malo polivalentno igralište uz višestambene objekte u Bosanskoj ulici, koje je, unatoč tome što je formirano na izrazito malom prostoru i nepravilnom obliku parcele, omogućilo pristup sportskim aktivnostima korisnicima iz okolnih zgrada, te manje malonogometno igralište u zaseoku Čevrići (Kutska Ulica).

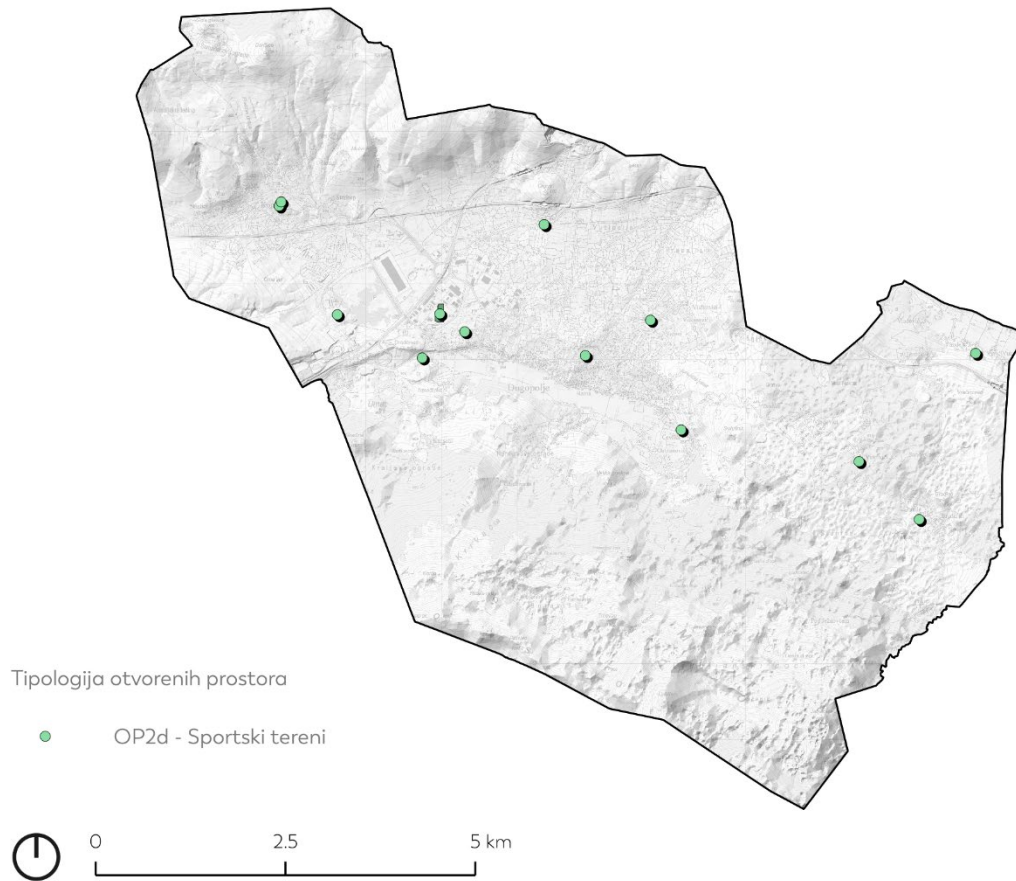
Slika 30 – Sportski sadržaji (bočalište, nogometni teren) u Koprivnom (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 31 - Stadion „Hrvatski vitezovi“ (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 32 – Polivalentni sportski tereni uz OŠ Dugopolje (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 33 - Tipologija otvorenih prostora - Sportski tereni (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

OP2e – Otvoreni prostori uz lokve

Otvoreni prostori uz lokve unutar naselja Dugopolje imali su značajnu ulogu u društvenom životu stanovnika i posjetitelja (putnika). Među njima ističu se lokve Vukasovići i Dračanica. One se nalaze na nekad vrlo važnim križanjima puteva kojima su povezana okolna sela (i šire područje), a služile su kao mjesta pojila stoke i odmorišta putnika. Danas se uz njih nalaze poneki sportski sadržaji i manji boravišni prostori. Prostor oko lokva je potrebno očuvati i štititi kao kulturno povijesni i prirodni akcent u prostoru te ga privesti ekološkoj ravnoteži, a ujedno i vratiti ulogu „seoskog trga s vodenim elementom“ kroz različite sadržaje.

Lokalitet lokve Vukasovići nalazi se u istoimenom naselju. Sa sjeverne i istočne strane područje je omeđeno seoskim prometnicama s malom količinom prometa iza kojih se na sjeveru nalazi šumska površina s makijom, a na istoku izgrađeni dio naselja. Na jugu i zapadu nalaze se poljoprivredne površine koje se nastavljaju vizualno prema Mosoru te vrhovima crkvenih tornjeva u naselju.

Centralna zona lokve s travnatom površinom u blagom nagibu koja se konkavno spušta prema sredini te tako čini prirodnu osnovu za stvaranje lokve. Vanjski prsten lokve čini kameni podzid i neravnomjerno raspoređena vegetacija pojedinačnih stabala i šikare. Boravišna zona s rekreativnim sadržajem (boćalište) te klupama i stolovima nalazi se sjeverno od lokve.

Lokalitet lokve Dračanica nalazi se sjeverno od gospodarske zone Podi uz Ulicu bleiburških žrtava. Sa sjeverne strane područje je omeđeno Županijskom cestom 626, sa zapadne, južne i istočne strane zemljanim putem (makadamom) koji se povremeno koristi; a vodi do gospodarske zone i središta naselja.

Područje oko lokve nalazi se u prirodnoj depresiji, okružen livadnom površinom koja u južnim i istočnom dijelu seže do podzida i suhozidinu struktura te vegetacijskog pojasa. Na sjevernom i zapadnom dijelu smješteni su boravišni i rekreacijski sadržaji poput strukture odmorišta za bicikliste (stalci, drvene klupe, nadstrešnica), sprave za dječju igru te pojedinačna vegetacija.

Za cijeli obuhvat potrebno je izraditi cjelokupnu projektnu dokumentaciju¹¹ s posebnim naglaskom na očuvanje vrijednosti lokve i suhozidne baštine, odnosno očuvati i štititi kao kulturno-povijesni i prirodni akcent u prostoru te ga privesti ekološkoj ravnoteži. Prije pristupanja izradi navedene dokumentacije potrebno je sagledati i širi obuhvat kako bi se izradilo sveobuhvatno rješenje.

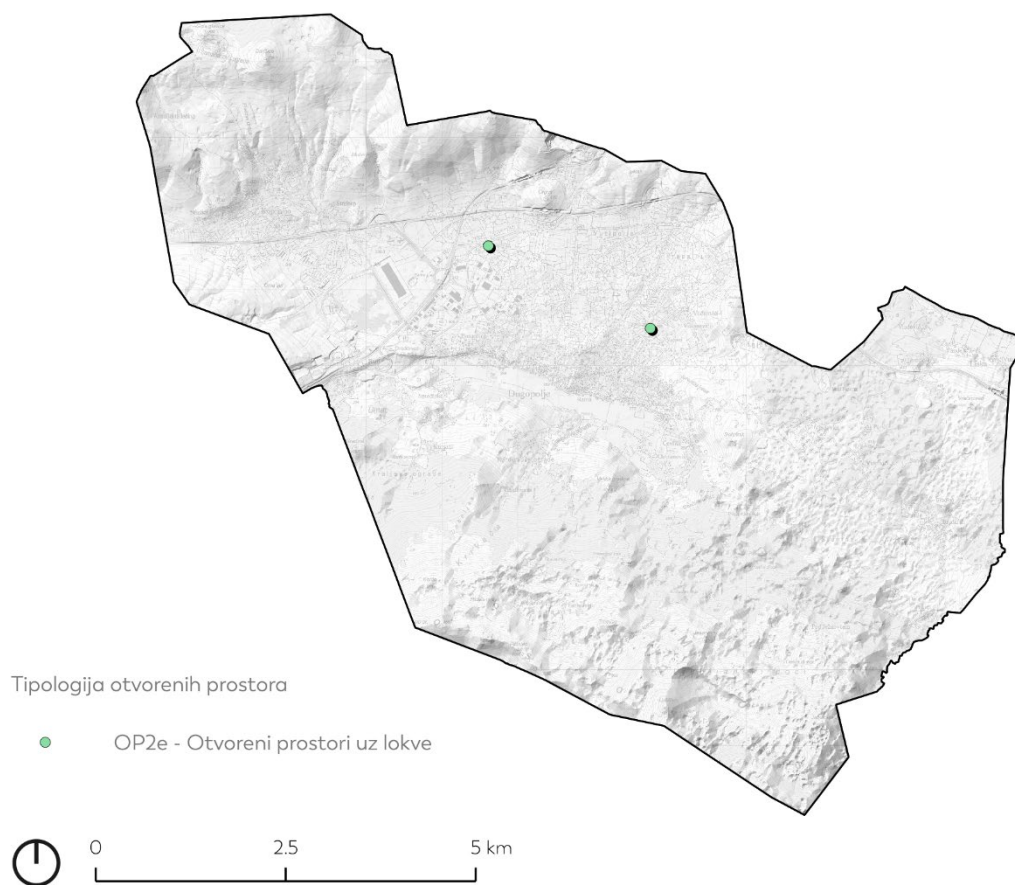
¹¹ Za lokve su izrađena idejna rješenja s analizama postojećeg stanja i smjernicama očuvanja lokvi te buduće uređenja u veljači 2020. godine od tvrtke 3E PROJEKTI d.o.o.

Slika 34 - Lokva Dračanica (Autori: 3 E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 35 - Lokva (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 36 - Tipologija otvorenih prostora – Otvoreni prostori uz lokve (Autor: PROJEKTI d.o.o.)

OP2f - Otvoreni prostori sakralnih objekata i groblja

Ovaj prostorni tip uključuje otvorene prostore uz sakralne objekte i groblja, koji se pored svojeg duhovnog i memorijalnog značaja također ističu kao vrijedni boravišni prostori i manji centri naselja. Ovi se prostori često nalaze na vizualno izraženim lokacijama s kojih se pružaju kvalitetne vizure na okolni krajobraz. Istovremeno, vizualna izloženost sakralnih objekata i pratećeg prostora može utjecati na krajobraznu sliku šireg područja, kao što je slučaj s crkvom sv. Mihovila koja dominira panoramom naselja Dugopolje.

Župna crkva sv. Mihovila čini središnji vjerski prostor na području Općine. Podignuta je 1938. na najvišoj točki naselja, u neposrednoj blizini stare crkve i mjesnog groblja. Oko crkve se prostire recentno uređeni plato opločen bijelim kamenom, čiji je uzorak kompatibilan s kamenom oblogom same građevine. Plato ima formu razlomljenog pravokutnika, te je okružen kamenom ogradom i zelenilom koje obuhvaća pojedinačna stabla (listopadna i zimzelena (četinjače)), te poteze grmova i trajnica. Na ulazu u plato nalazi se zdenac za pitku vodu, koji je tijekom terenskog obilaska (rujan 2024.) bio izvan funkcije. Ukupno gledajući, riječ je o prostoru koji se u vizualnom smislu dobro nadopunjava s crkvenom građevinom, naglašavajući njezinu monumentalnost i vjerski značaj. Kao njegov nedostatak je moguće izdvojiti manjak opreme za sjedenje čime je zapostavljen boravišni potencijal prostora.

Dobar primjer uređenja vanjskog prostora oko sakralnih objekata čini i dvorište **crkve sv. Roka u Dugopolju**. Dvorište je uređeno 2021. godine zajedno s pristupnom cestom i stepeništem. Tom su prilikom uređene trake za sjedenje (kameni zidovi s drvenim letvicama) koje se kaskadno uzdižu uz konture prirodnog terena. Pri izvođenju ove adaptacije vodilo se računa o očuvanju postojećeg terena i vegetacije, a uzorak traka za sjedenje podudara se s postojećim kamenim zidovima koji omeđuju dvorište crkve. Uz trake za sjedenje je također postavljena i ambijentalna rasvjeta koja doprinosi vizualnoj privlačnosti prostora u noćnim satima.

Među prostorima sakralne namjene vrijedi izdvojiti i dvorište **kapelice Gospe u dnu polja** (sagrađena 1923. godine), koje se u svibnju koristi za obilježavanje njezina blagdana. U zaleđu kapelice nalazi se dvorište s oltarom koje je ograđeno niskim kamenim zidom, te ozelenjeno pojedinačnim listopadnim stablašicama unutar okruglih kamenih bordura. Oko dvorišta su raspoređene pojedinačne drvene klupe orijentirane prema oltaru, odnosno kamenom zidu. Poželjno je da se u budućnosti osigura neposredna veza između opreme za sjedenje i liturgijskog prostora, te da se pri budućoj obnovi vodi računa o ujednačavanju oblikovnih elemenata u skladu s poluprirodnim karakterom neposrednog prostora. Neposredno uz kapelicu nalazi se info-tabla na hrvatskom i engleskom jeziku na kojoj se nalaze šture informacije o lokalitetu i Općini.

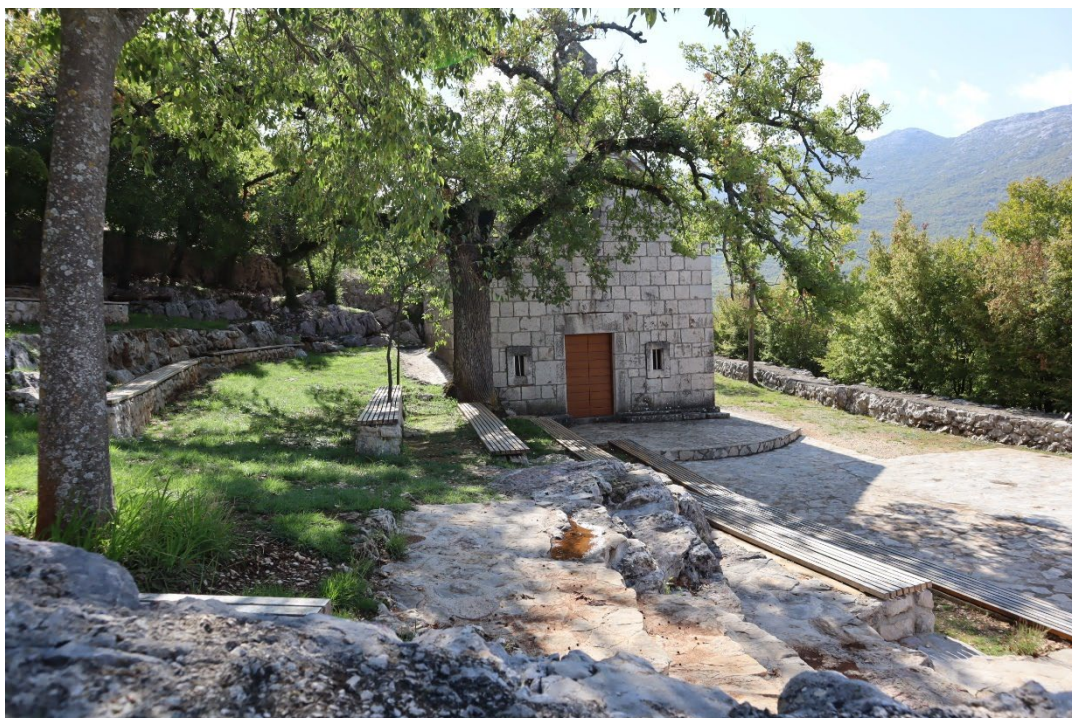
Groblja na području Općine uključuju središnje groblje u Dugopolju, te manja **groblja u naseljima Koprivno, Kotlenice i Liska**. Navedena groblja imaju sličnu tipologiju, s kamenim grobnicama i spomenicima raspoređenim u pravilnom geometrijskom rasteru, u čijem se središtu nalazi crkva. Groblja su ograđena kamenim zidovima, a osim grobova sadrže i pojedinačne spomenike i dodatnu infrastrukturu (česme za vodu). Prostor između grobnih polja dugopoljskog groblja ispunjava makadamska staza, koju je u budućnosti poželjno opločiti. Osim toga, poželjno je da se na spomenutom groblju izvrši obnova i ujednačavanje ogradnih zidova. Groblja na području Općine ne obiluju zelenilom, koje se pretežno svodi na pojedinačna stabla (uglavnom četinjače) raspoređene uz crkvu.

Slika 37 – Otvoreni prostori oko crkve sv. Mihovila i groblja u Dugopolju (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 38 – Crkva u Koprivnom (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

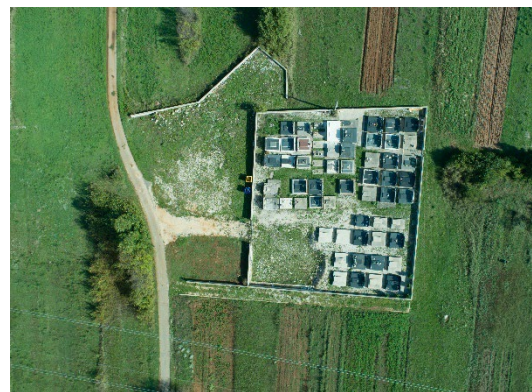
Slika 39 - Crkva sv. Roka u Dugopolju (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 40 – Dvorište kapelice Gospe u dnu polja (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

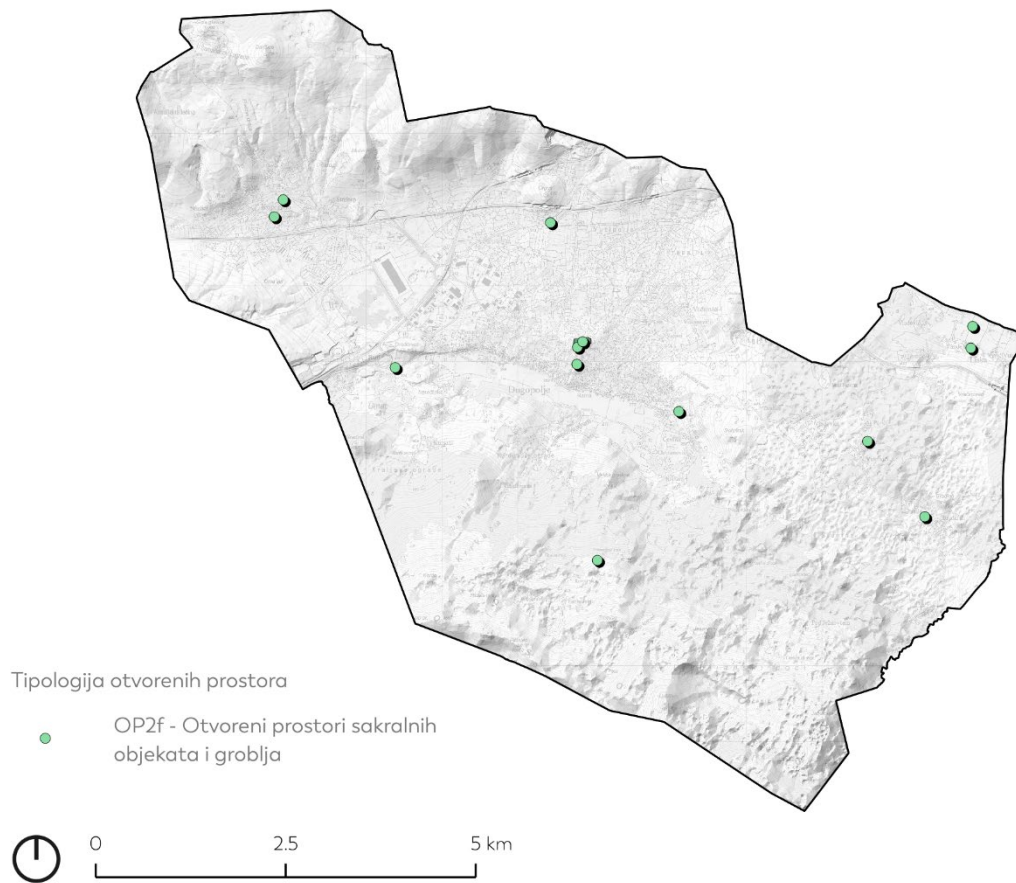
Slika 41 – Groblje u naselju Kotlenice (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 42 – Groblje u naselju Liska (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 43 – Groblje u naselju Koprivno (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 44 - Tipologija otvorenih prostora - Otvoreni prostori uz sakralne objekte i groblja (Autor: PROJEKTI d.o.o.)

OP2g - Otvoreni prostori uz objekte javne i društvene namjene

Tipom su obuhvaćeni otvoreni prostori uz objekte javne i društvene namjene, odnosno zgrade općinskih tijela, pošte, doma kulture, odgojno-obrazovnih i zdravstvenih ustanova, DVD-a i dr..

Zgrada Općine je smještena na Trgu Franje Tuđmana, koji je opisan kao tip OP2a Trgovi.

Odgojno-obrazovne ustanove na području Općine uključuju Osnovnu školu Dugopolje, s područnom školom u Kotenicama, te Split International School u Dugopolju (Privatna osnovna i srednja škola Aspalathos Međunarodna Škola, osnovna škola s pravom javnosti).

OŠ Dugopolje djeluje u dva povezana objekta, a školski kompleks dodatno uključuje sportsku dvoranu i školsko igralište (mali nogomet/ rukomet i košarka). Pored navedenih sportskih sadržaja, vanjski prostor škole pretežno se sastoji od opločenih ploha i obodno raspoređenog zelenila. Južni dio dvorišta ograđen je cinčanom ogradom, a neposredno uz ulaz škole nalazi se zidić namijenjen sjedenju. Sjeverno od škole nalazi se šumarak „Gaj“ zasađen 1930-ih godina 20. stoljeća, koji unatoč potencijalu nije uređen na način koji bi omogućio boravak, rekreaciju i edukaciju učenika.

Područna škola u Kotenicama nalazi se u ambijentu mediteranske šume koja ju okružuje s južne, istočne i zapadne strane. Poželjno je provesti krajobrazno uređenje sjevernog dijela školskog dvorišta (ulazi prostor), dok je na jugu moguće uspostaviti dodatne odgojno-obrazovne i boravišne sadržaje.

Veći dio vanjskog prostora **međunarodne škole** Split International School sveden je na asfaltirano parkiralište, te se u tom smislu ne razlikuje od poslovne zone u okruženju. Izuzetak čini djelomično uređeni zeleni otok s školskim igralištem.

Dječji vrtić Dugopoljski maslačak djeluje na dvije lokacije: u novosagrađenom objektu u Ulici 4. gardijske brigade, te u staroj zgradi na adresi Ante Starčevića 4 (objekt Bubamara) koja se nalazi u procesu obnove. Dječji vrtić u Ulici 4. gardijske brigade posjeduje 1500 m² vanjskog dvorišta unutar kojeg se, pored pristupne ceste, parkirališta i staza, nalazi i manje dječje igralište. Dvorište je ozelenjeno pojedinačnim stablima, nižim biljem, te je u cijelosti okruženo živicom fotinije (*Photinia fraseri*'Red robin').

Centar za posjetitelje „Skrivena Dalmacija“ otvoren je 2023. godine neposredno uz gradski stadion „Hrvatski vitezovi“. U sklopu centra se nalazi i manji pristupni trg/plaza opremljen betonskim klupama i koševima za otpatke. Hortikulturno uređenje ovog prostora obuhvatilo je uspostavu drvoreda uz zapadni rub čestice. Ovaj prostor je značajan u perspektivi nedostatka javnih zelenih prostora uz gradski stadion.

Zgrada bivše mjesne zajednice je smješten u neposrednom općinskom središtu, preko puta župnog ureda i Trga domovinske zahvalnosti. Objekt nema uređeno dvorište, te se njegov vanjski prostor svodi na asfaltirani pristup i šikaru iza građevine. Poželjno je da se pri budućim ulaganjima u objekt (obnova ili rekonstrukcija) provede uređenje zelenila i formiranje sadržaja namijenjenih boravku u vanjskom prostoru.

Zgrada **DVD Dugopolje** nalazi se u Ulici sv. Mihovila. Njezino dvorište je, s izuzetkom pojasa živice uz ogradni zid (*Prunus laurocerasus*) u cijelosti asfaltirano i namijenjeno pristupu i parkiranju vozila.

Ambulanta Dugopolje Doma zdravlja Splitsko-dalmatinske županije čini jedinu javnozdravstvenu ustanovu na području Općine. Zgrada ambulanta je smještena u neposrednom Općinskom središtu, u Ulici don Špira Vukovića. Ova se prizemna građevina nalazi unutar prostranog dvorišta koje je u cijelosti neuređeno. Poželjno je da se ovaj prostor primjereno uredi, te da se posjetiteljima ambulante omogućí privremeni boravak u vanjskom prostoru.

Slika 45 - Otvoreni prostor uz centar za posjetitelje „Skrivena Dalmacija“ (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

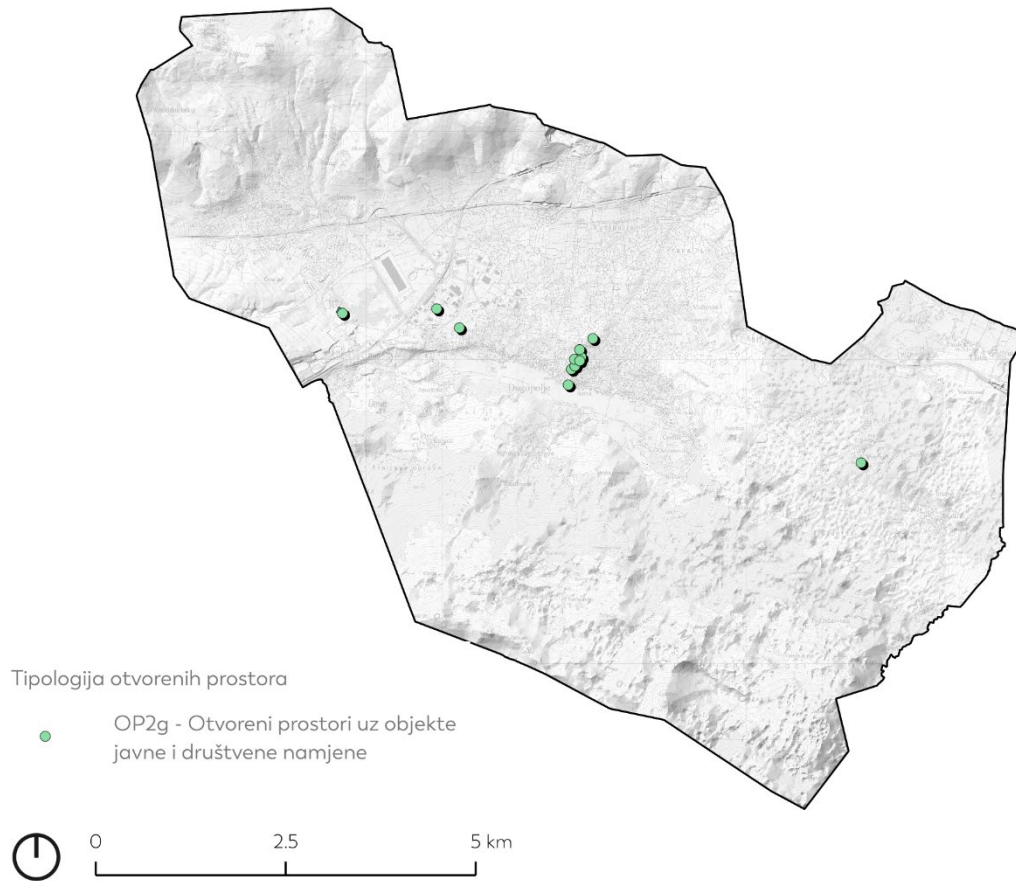
Slika 46 - Otvoreni prostor uz bivšu mjesnu zajednicu (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 47 - Otvoreni prostori oko područne OŠ Dugopolje (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 48 - Otvoreni prostori oko područne škole u Kotlenicama (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 49 - Tipologija otvorenih prostora – Otvoreni prostori uz objekte javne i društvene namjene
(Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

OP2h – Otvoreni prostori uz turističke sadržaje

Na prostoru Općine nalaze se različiti postojeći (i potencijalni) turistički sadržaji koji se zasnivaju na prirodnim resursima, arheološkoj baštini te drugim prostornim vrijednostima.

S obzirom da se radi o krškom području koje obiluje različitim reljefnim oblicima (škrape, jame, špilje, kamenice, polja, ponikve, zaravni i dr.), u njemu se očekivano javljaju geomorfološki fenomeni koji mogu pobuditi izletnički i turistički interes. Među značajnim lokalitetima ističu se geološki objekti špilja i jama. Najpoznatijima među njima je **špilja Vranjača** koja je zaštićena temeljem Zakona o zaštiti prirode u kategoriji geomorfološki spomenik prirode. Špilja se nalazi na imanju obitelji Punda, koja se generacijama bavi održavanjem njezinog okoliša. Detaljan opis špilje nalazi se u *Poglavlju 6.2.1. Analiza prostorno-planske i zakonske zaštite te ostalih evidentiranih vrijednosti prema važećem PPUO i ostalim planovima*. PPUO-om je za područje oko špilje određena obveza izrade prostornog plana nižeg reda, odnosno UPU Ugostiteljsko-turističku zonu kod špilje Vranjača. Uz njezin ulaz uređeni su ugostiteljski sadržaji (pristupne staze, manji ugostiteljski objekt s terasom, mediteranski vrt) koji se dobro uklapaju u rustikalni i prirodni ambijent u okruženju.

Špilja koja je poznata najviše među stanovnicima Općine i planinarima HPD-a "Ljubljani" iz Dugopolja je jedinstveni prirodni fenomen naziva **Kraljeva peć (toponim Balića pećina)**. Nalazi se u blizini zaseoka Balići, odnosno na dijelu k.o. 6086, k.o. Dugopolje. Ulaz je širok oko 40 metara i visokog 20 do 30 metara, špilja je duboka oko 110 metara. Kraljeva peć ne obiluje špiljskim ukrasima, a dio špilje prekriven je grmljem i vegetacijom. Iako u špilji još uvijek ne postoje uređene staze dobar dio špilje dostupan je prosječnim planinarima laganim spuštanjem uz rub dvorane (Turistička zajednica Općine Dugopolje). Područje je potrebno približiti zainteresiranoj javnosti kroz uređenje pristupnih staza i manjih sadržaja (urbana oprema, smeđa signalizacija i sl.) u suradnji s JU MORE I KRŠ. Postojeći sadržaji uključuju nadstrešnicu s dva piknik stola i zidanim roštiljem.

Pojedini speleološki lokaliteti (poput Đuderine jame) iznimno su osjetljivi (staništa strogo zaštićenih vrsta poput čovječe ribice, lat. *Proteus anguinus*) te nisu prikladni za turističke posjete, stoga njihovu prezentaciju omogućiti u interpretacijskim centrima i drugim ustanovama.

O **kotleničkim poljima željezne rude** svjedoče ostaci ulaza u stari rudnik (tzv. Miottov rudnik) na dio k.č. 1312/3, k.o. Kotlenice. U Kotlenici su 14. rujna 1905. podijeljena dva polja željezne rude, Walther, površine 180 464 četvornih metara Alojzu Brodu (1/2) i Franji Marunu (1/2) iz Skradina. Drugo polje željezne rude, Esther, iste površine, podijeljeno je Luigiju Miottu (industrijalcu iz Splita) također 14. rujna 1905. Oba polja upisana su u I. Rudarskoj knjizi, u kojoj je upisano 90 rudnih polja u razdoblju od 1841. do 1913. godine. Miotto, utemeljuje Kotleničku rudarsku udružbu u Splitu 1910. godine (Šebečić 2012). Vanjski prostor rudnika je

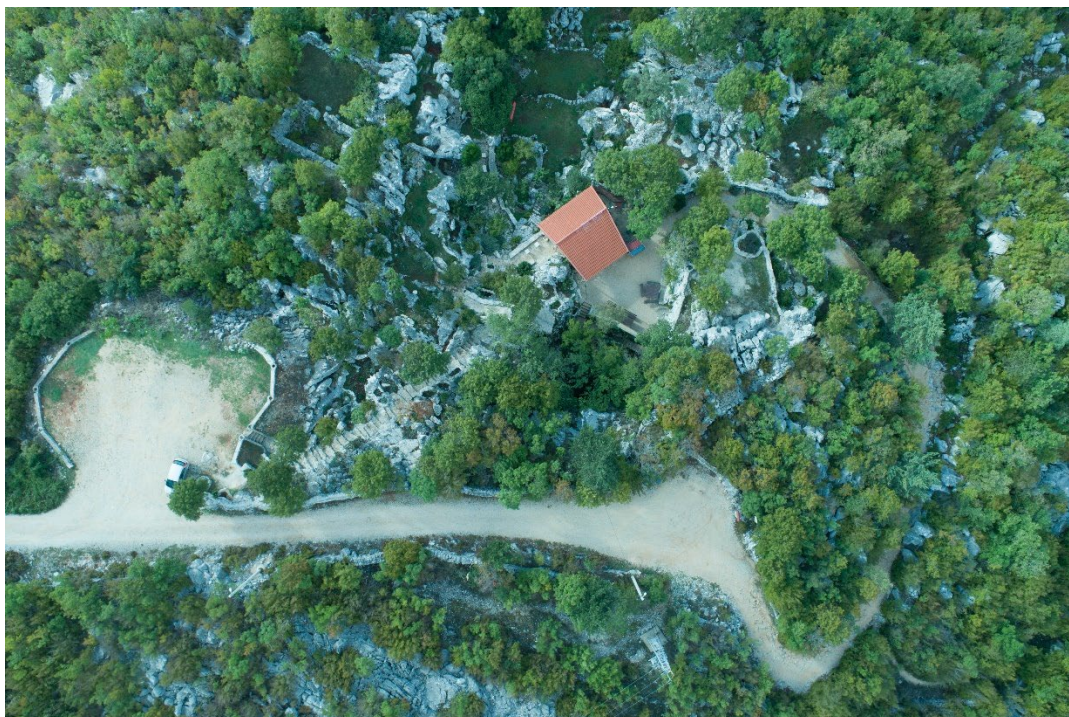
neuređen, rudnik nema uređen pristup s unutar okna se pri terenskom obilasku (rujan 2024.) nalazio otpad. Potrebno je omogućiti interpretaciju nalazišta, što uključuje krajobrazno uređenje okolnog prostora.

Uskotračna željeznička pruge Split – Sinj koja je popularno nazvana **Sinjska rera**, koja prolazi zapadnim područjem Općine (naselje Koprivno i Dugopolje) u promet je puštena 12. rujna 1903.godine. Duž cijele trase bili su probijeni tuneli, podignuti nadvožnjaci, vijadukti i mostovi te izgrađene sve prijamne kolodvorske zgrade i stajališta. U Dugopolju izgrađena je kolodvorska zgrada te stajalište u Koprivnom. Promet prugom obustavljen je 1. listopada 1962. godine te su putnici preusmjereni na autobusni prijevoz s obzirom na razvitak prometne infrastrukture (Bunijevac, 2004). Trasa pruge je u većinskom dijelu ispresijecana prometnicama i novoizgrađenim objektima, no potrebno je razmotriti njezinu interpretaciju.

Odmorište s vidikovcem Kutska, nalazi se uz prometnicu koja povezuje Dugopolje s naseljem Kotlenice i dio je biciklističkih odmorišta na području Općine. Oprema (vidikovac / promatračnica, stanica za popravak bicikla) je tipološka i unificirana s opremom uz lokvu Dračanice i s opremom u sklopu street workout parka Plitača. S vidikovca/ promatračnice prostirete pogled na Dugopolje te ogoljele krške pašnjake u neposrednoj blizini. Oprema na predmetnoj lokaciji nalazi se u dobrom stanju, ali je okolnom prostor potrebno redovitije održavanje.

Područje planine Mosora vrlo je neprohodno, stoga je komunikacija moguća kroz sustav planinarskih staza (pisane u OP6b) koje vode do najviših vrhova na kojima se nalaze **planinarska skloništa**.

Planinarsko sklonište Ljublján nalazi se na 1080 m nadmorske visine, podno vrha Ljublján (1262 m), koji je ujedno i najviši vrh na području Općine. Osnova skloništa je metalni kontejner, koji je proširen jednostavnom dogradnjom. Sklonište je opremljeno peći, ležajima, kaminom, te pitkom vodom. Do objekta nije moguć prilaz vozilom. **Planinarsko sklonište Hrvoje Dujmić** nalazi se na teško pristupačnom visinskom području Jabukovca, ispod vrha Velikog Kabla. Sklonište je zapravo metalni kontejner, uređen za planinarske potrebe. Nalazi se na rubu travnate zaravni, uz put koji se iz Kotlenice mimo špilje Vranjače uspinje prema Velikom Kablu. Na području Jabukovca ima mnogo zanimljivih speleoloških objekata. Sklonište je nazvano po iznenadno preminulom splitskom planinaru i gorskom spašavatelju (HPS).

Slika 50 – Špilja Vranjača (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

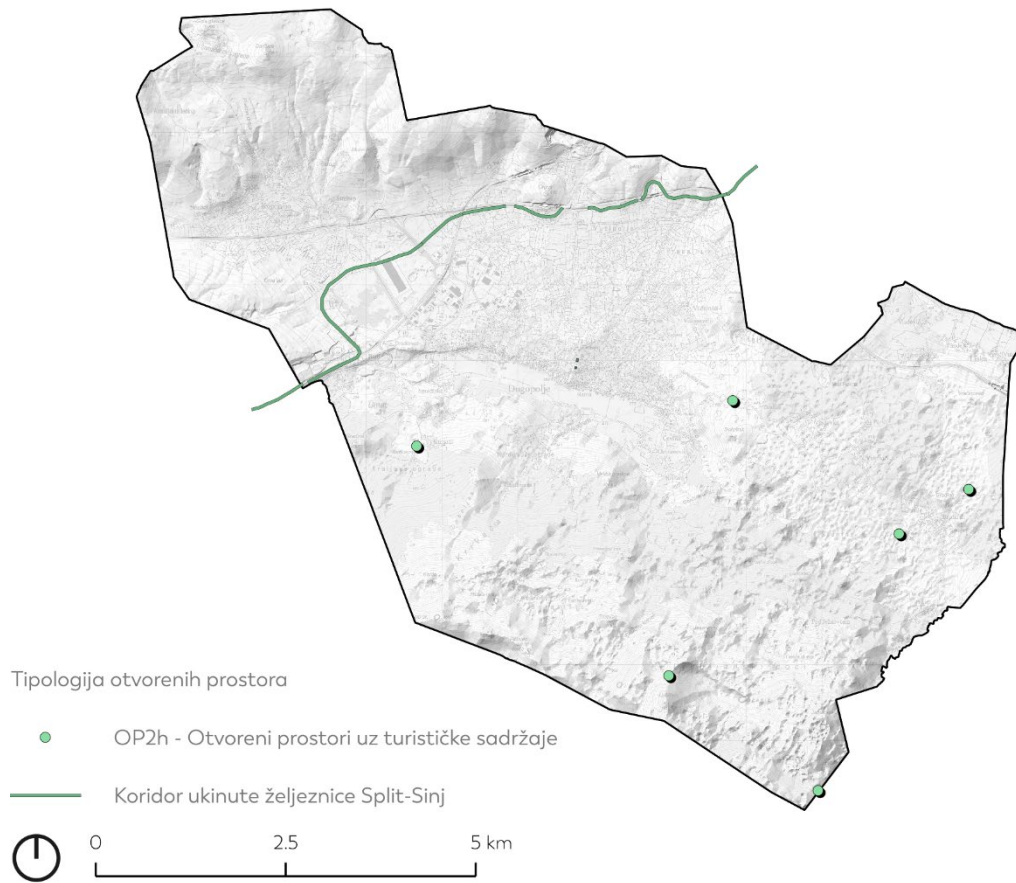
Slika 51 – Špilja Kraljeva peć (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 52 – Ulazak u rudnik (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 53 – Odmorište s vidikovcem (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 54 - Tipologija otvorenih prostora - Otvoreni prostori uz turističke sadržaje (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

OP2i - Djelomično uređeni otvoreni prostori

Ovaj tip otvorenog prostora obuhvaća djelomično uređene čestice, u javnom vlasništvu, koje nude mogućnost za uspostavu novih javnih zelenih/otvorenih prostora (parkovi, trgovi, dječja igrališta, sportske površine, vidikovci i sl.), te predstavljaju potencijal za proširenje i jačanje mreže zelene infrastrukture.

U kontekstu Općine Dugopolje ovi prostori uključuju čestice uz prometnice bez trenutne funkcije, a koje su u prostornim planovima nalaze u kategoriji zelene površine (Z1 - javni park, Z3 - Uređeno zelenilo). Riječ je o neuređenim prostorima koji obuhvaćaju šljunčana i asfaltirana proširenja, kamenjare, te livadne površine i šikare. Dio navedenih prostora sadrži improvizirane elemente urbane opreme namijenjene boravku te elemente spomeničke baštine, a pojedini se nalaze u neposrednoj blizini sakralnih i obrazovnih objekata.

- dio k.č. 1203/94, k.o. Koprivno (OPĆE NARODNA IMOVINA) (slika)
- k.č. 1203/41, k.o. Koprivno (OPĆE NARODNA IMOVINA) (slika)
- k.č. 1203/64, k.o. Koprivno (OPĆE NARODNA IMOVINA);
- k.č. 127/2, k.o. Kotlenice (OPĆE NARODNA IMOVINA) (slika)
- dio k.č. 649/3, k.o. Kotlenice (OPĆE NARODNA IMOVINA) (slika);
- dio k.č. 147/1, k.o. Dugopolje (OPĆE NARODNA IMOVINA)
- k.č. 2537/26, k.o. Dugopolje (OSNOVNA ŠKOLA M.VUČKOVIĆ) (slika)
- dio k.č. 2537/1, k.o. Dugopolje (RH)
- dio k.č. 2100/1, k.o. Dugopolje (OPĆE NARODNA IMOVINA)
- k.č. 2609, k.o. Dugopolje (HRVATSKE VODE, RH)
- k.č. 5535, k.o. Dugopolje (RH)
- k.č. 5861/259, k.o. Dugopolje (OPĆE NARODNA IMOVINA)
- dio k.č. 5861/13, k.o. Dugopolje (OPĆE NARODNA IMOVINA)
- k.č. 2067/29, k.o. Dugopolje (OPĆE NARODNA IMOVINA)
- dio k.č. 5861/605, k.o. Dugopolje (OPĆINA DUGOPOLJE)
- k.č. 5817, 5818, k.o. Dugopolje (OPĆE NARODNA IMOVINA)

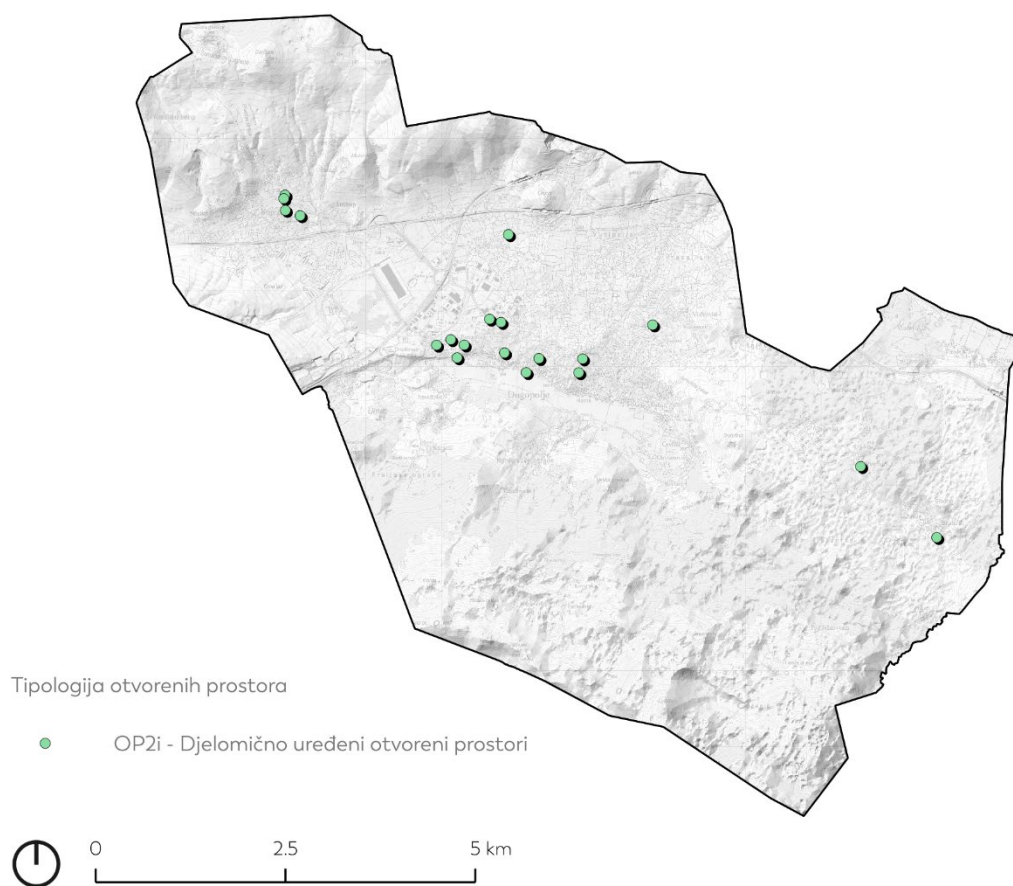
Slika 55 - Djelomično uređene površine spomenika u naselju Kotlenice i Koprivno (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 56 – Potencijalne javne zelene površine (šuma Gaj)u Dugopolju (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 57 - Djelomično uređeni prostori uz sportski teren u Koprivnom (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 58 - Tipologija otvorenih prostora – Djelomično uređeni otvoreni prostori (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Kategorija (OP3) Otvoreni prostori stambene izgradnje

OP3a Otvoreni prostori oko višestambenih objekata, OP3b Okućnice individualne stambene izgradnje periurbanog karaktera

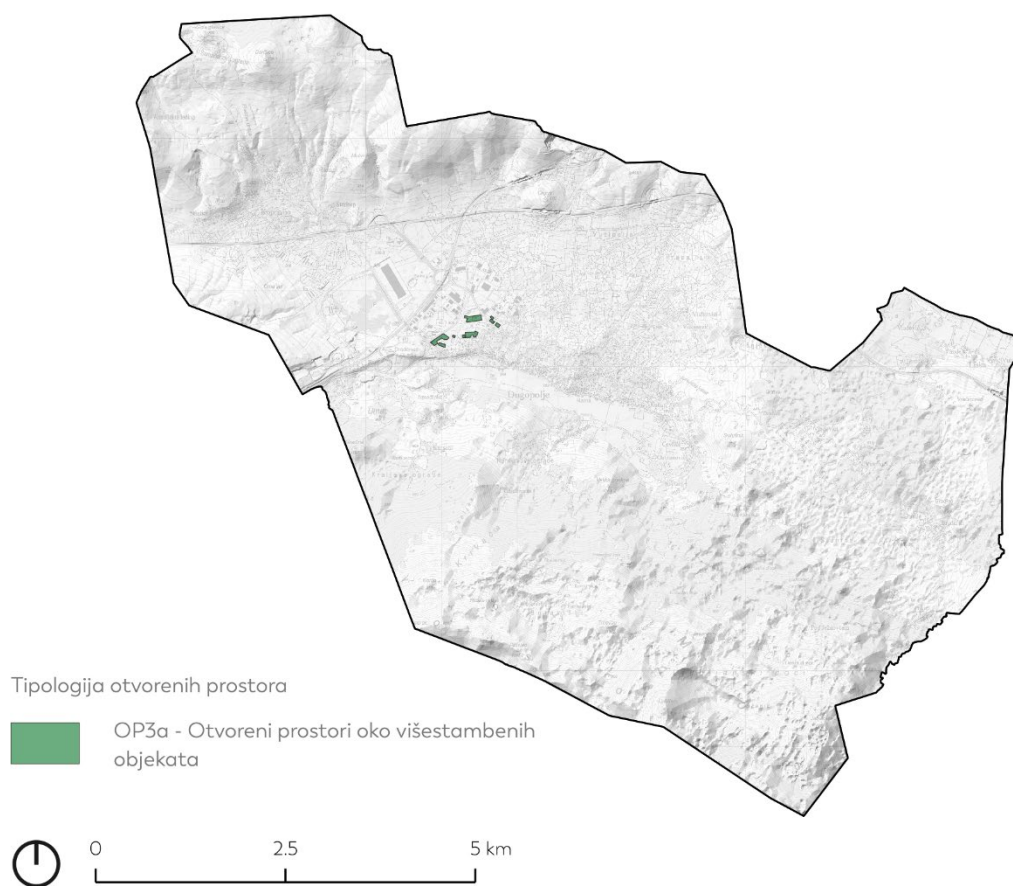
Slika 59 - Detalj otvorenih prostora oko objekata stambene izgradnje (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

OP3a - Otvoreni prostori oko višestambenih objekata

Tip obuhvaća otvorene prostore uz višestambene objekte uz jugozapadni rub proizvodno-poslovne zone Podi. Ova tipologija stambenih objekata se na području Općine počela učestalo javljati u zadnjih 20 godina, paralelno s gospodarskim razvojem i izgradnjom proizvodno-poslovne zone. Višestambene građevine na općinskom području karakterizira niska katnost (pretežito P+2), ujednačena tlocrtna površina i centralni položaj u odnosu na građevnu česticu. Navedene čestice su također ujednačene po pitanju oblika i dimenzija, ali su prilično heterogene po pitanju vanjskog uređenja. Razlike među njima najviše se očituju u pogledu udjela opločenih i zelenih površina, te karakteru i prisutnosti sadržaja vanjskog prostora. S iznimkom polivalentnog sportskog i dječjeg igrališta u Bosanskoj ulici, zona višestambene izgradnje u Dugopolju ne sadrži uređene javne prostore namijenjene boravku i rekreaciji lokalnog stanovništva, ali je takav oblik sadržaja prisutan unutar pojedinih dvorišta uz višestambene objekte. S obzirom na to, kao i na činjenicu da je dobar dio dvorišta (u skladu s pravilima važećeg UPU-a) uređen kao parkiralište s minimalnim udjelom zelenila, možemo reći da stanovnici ovih prostora imaju tek ograničen pristup zelenim površinama i javnim sadržajima na otvorenom.

Slika 60 - Otvoreni prostori oko višestambenih objekata u Dugopolju (Autori: 3 E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 61 - Tipologija otvorenih prostora - Otvoreni prostori oko višestambenih objekata (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

OP3b - Okućnice individualne stambene ruralne i perurbane zgradnje

Otvorene prostore uz objekte individualne izgradnje u većini je moguće okarakterizirati kao tipovi prijelaznih prostora iz nekadašnjih ruralnih u periurbana područja. Na navedeno je u najvećoj mjeri utjecala promjena načina života, odnosno napuštanje poljoprivredne djelatnosti (i s njome povezanih prostornih obilježja) te prelazak na sekundarna i tercijarna zanimanja.

Pri tome možemo razlikovati područja novije, odnosno planske mreže ulica, parcelacije i izgradnje u odnosu na naselja nastala spontano kao veće ili manje zbijene nakupine kuća u kojima su nekada živjeli članovi iste obitelji.

Dominantni tip stambene izgradnje čine obiteljske kuće (katnosti P+1 ili P+2) s dvorištima i pomoćnim objektima. Ova se naselja, pored ostalog, razlikuju i po širini prometnih koridora, pri čemu je unutar starijih, zbijenih matrica ograničen prostor za uspostavu izdvojenih pješačko-biciklističkih staza i linearnih poteza vegetacije.

Unatoč zanemarivo niskom udjelu aktivnog poljoprivrednog stanovništva, mnoga dvorišta unutar općinskih naselja zadržala su određena ruralna obilježja. Dio dvorišta sadrži uzgojne vrtove, voćnjake i vinograde za osobne potrebe, te elemente tradicijske arhitekture poput starih bunara, štala (prenamijenjenih za nove funkcije), guvna, suhozida i dr. Među njima se osobito ističu tradicionalni zidovi suhozidi, koji čine sveprisutni element općinskih naselja.

Slika 62 – Pogled na dio naselja Dugopolje (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 63 - Pogled na dio naselja Kotlenice (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

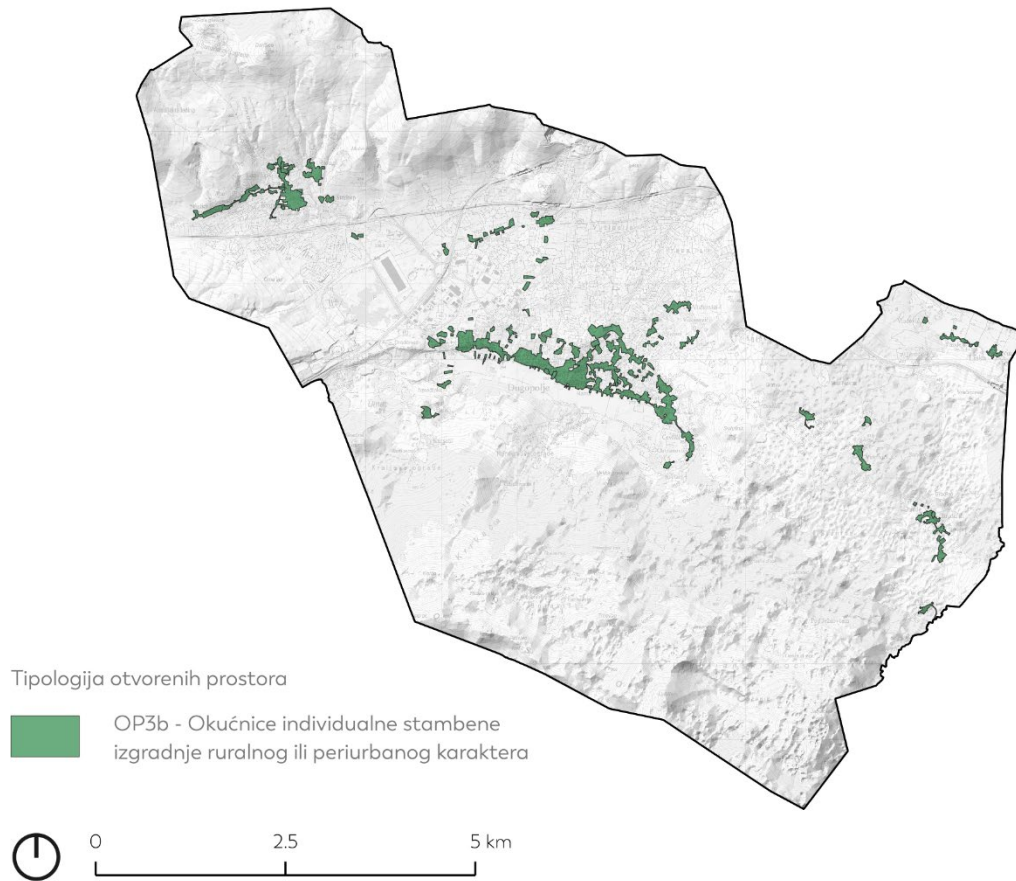
Slika 64 - Pogled na dio naselja Liska (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 65 - Pogled na dio naselja Kotlenice (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 66 - Pogled na dio zaseoka Balići (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 67 - Tipologija otvorenih prostora – Okućnice individualne stambene izgradnje periurbanog karaktera (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Kategorija (OP4) Poljoprivredni prostori

OP4a Mozaik poljoprivrednih površina, OP4b Krški pašnjaci

Slika 68 - Detalj poljoprivrednih prostora (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

OP4a - Mozaik poljoprivrednih površina

Ovaj tip otvorenog prostora pretežito čine oranice i livade između kojih se sporadično pojavljuju vinogradi, voćnjaci i maslinici, u kombinaciji sa suhozidima, živicama i drugim krajobraznim elementima.

Iako veličina parcela varira ovisno o prirodnim i antropogenim čimbenicima, u pravilu je riječ o manjim obradivim površinama nepravilnog oblika, vezanim za polja u kršu. Uz polja (i pašnjake) nalaze se različiti oblici kultiviranih krških depresija (vrtača; ponikva; dolaca) koje su služile za uzgoj ratarskih kultura. One su vezane za zaseoke, a vidljive su kao male zatvorene forme (obrubljene suhozidima) raspršene unutar krških goleti. Danas su ti prostori livadne površine, a pojedini su gotovo zapašteni i slabo vidljivi u krajobrazu.

U prošlosti su se naselja formirala uz rubove polja zbog spoznaje o vrijednosti poljoprivrednog zemljišta te činjenici da je poljoprivredno zemljište u pravilu bilo jedini izvor prihoda seoskog stanovništva. Polja na području Općine uključuju: Dugopoljsko polje, Vučipolje, polja uz naselje Liska te polja s južne strane naselja Koprivno. Dugopoljsko polje, najveće i najznačajnije u ovom području, smješteno je podno sjevernih padina Mosora, protežući se u smjeru sjeverozapad-jugoistok. Nekada je predstavljalo žitnicu regije, no danas se slabo koristi. Kako bi se revitaliziralo, potrebno je razmotriti njegove razvojne mogućnosti, uključujući uspostavu ekološke poljoprivrede putem različitih poticaja te drugih mjera održivog razvoja i mjere zaštite prirode .

Iako se ovi prostori isključivo koriste za poljoprivrednu proizvodnju, oni imaju vrlo izražen ekološki značaj stoga je potrebno izbjeći njihovo okrupnjavanje te usmjeriti proizvodnju na ekološki uzgoj.

Slika 69 - Mozaik poljoprivrednog korištenja Dugopoljskog polja (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

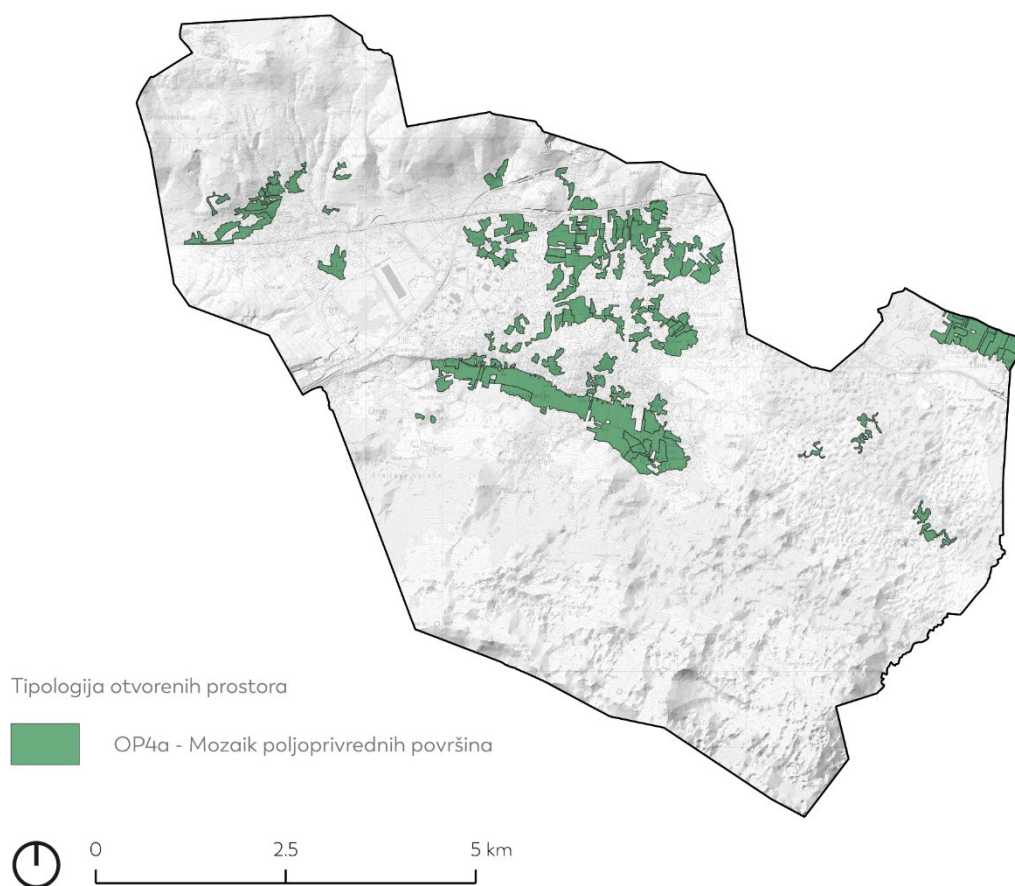
Slika 70 - Obradive površine Vučipolje (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 71 - Mozaik poljoprivrednih površina na terasama i dolcima u Kotlenicama (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 72 - Obradive poljoprivredne površine unutar vrtača/ponikvi (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 73 - Tipologija otvorenih prostora - Mozaik poljoprivrednih površina (Autor: PROJEKTI d.o.o.)

OP4b – Krški pašnjaci

Krški (kamenjarski) pašnjaci na području Općine protežu se na oko 1450 ha te zauzimaju 23 % njezine površine. Zastupljeni su na najvišim dijelovima Mosora (područje oko toponima Plazibata-staje, Perišića-staje, Rogošića-staje, Domanića-staje) te na nižim područjima oko naselja, u kombinaciji s mozaikom poljoprivrednih površina i šikara (područje oko toponima Juretine staje, Smajića-staje, Dugopoljske staje, Kardumove ograde, Caktaševe ograde, Šamadanova ograda, Jurenića kosa). Biljne zajednice u pravilu u potpunosti pokrivaju tlo (travnjaci) ili se razvijaju na kamenitom tlu, pa biljke samo djelomično pokrivaju sveukupnu površinu pašnjaka (kamenjare).

Sukladno podacima Karte staništa, na području Općine pojavljuju se dva tipa staništa: **C.3.5.1. Istočnojadranskih kamenjarskih pašnjaka submediteranske zone** (Sveza *Chrysopogono grylli Koelerion splendentis* Horvatić 1973) i **C.3.5.2 Istočnojadranskih kamenjarskih pašnjaka epimediteranske zone** (Sveza *Saturejion subspicatae* Horvatić 1975).

Najzastupljeniji su kamenjarski pašnjaci **submediteranske zone** mediteransko-litoralnog vegetacijskog pojasa (NKS C.3.5.1.). Ti su pašnjaci prisutni uglavnom na nižim nadmorskim visinama (područja oko općinskih naselja) i na vapnenačkoj podlozi. Na ovom području dominira plitko tlo s velikim udjelom kamena što su idealni pedološki uvjeti za rast ove zajednice pa je stoga ona i najzastupljenija. Karakteristične svojte tog tipa su: ljubičastomodri kotrljan (*Eryngium amethystinum* L.), primorski kršin (*Chrysopogon gryllus* (L.) Trin.) i sjajna smilica (*Koeleria splendens* C. Presl).

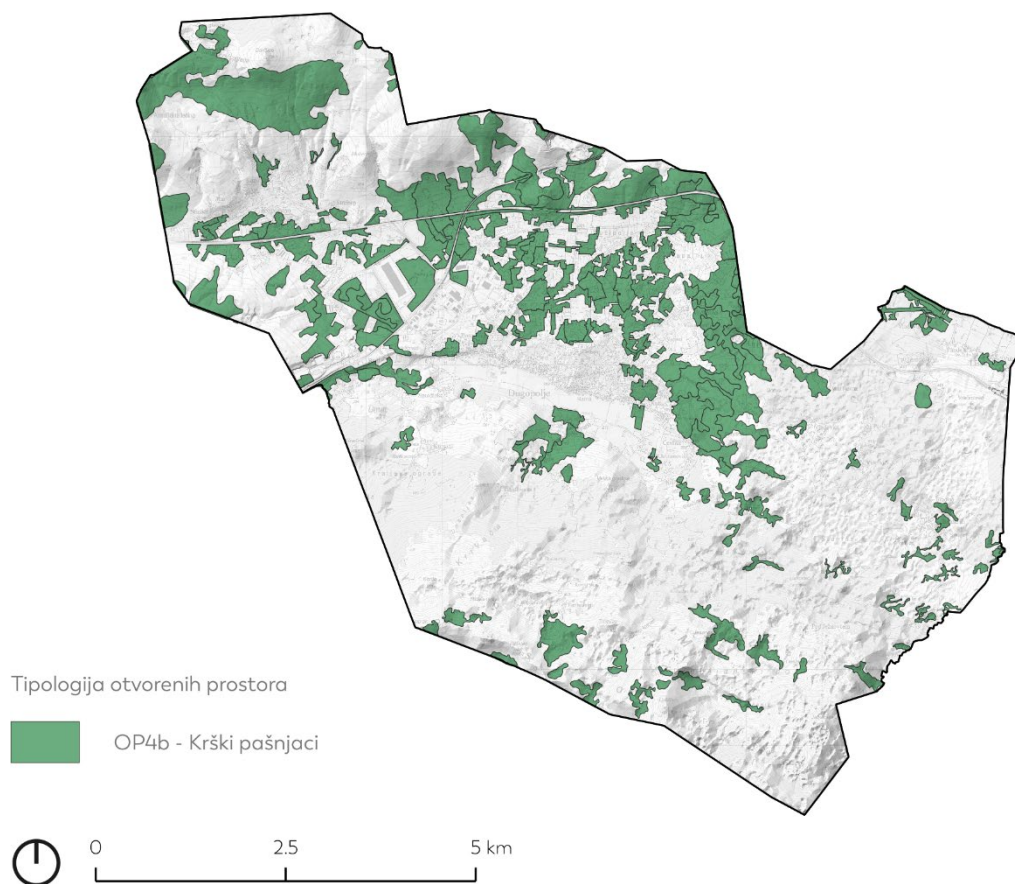
Ovi prostori su u prošlosti imali važnu gospodarsku ulogu (ispaša), no danas su pod utjecajem sukcesije pojedini dijelovi gotovo zarasli. Zajedno s antropogenim elementima suhozida, puteva, pastirskih stanova i dr. tvore autentično kulturno-povijesno nasljeđe koje treba revalorizirati, obnoviti i uključiti u turističku ponudu.

Slika 74 - Krški (kamenjarski) pašnjak toponim Vukovića ograde (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i)

Slika 75 - Pašnjaci u Kotlenicama (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 76 - Tipologija otvorenih prostora – Krški pašnjaci (Autor: PROJEKTI d.o.o.)

Kategorija (OP5) Otvoreni prostor gospodarskih i poslovnih zona

OP5a Otvoreni prostori gospodarskih objekata

Slika 77 - Detalj otvorenog prostora oko gospodarskih objekata (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

OP5a - Otvoreni prostori gospodarskih objekata

Tipom su obuhvaćeni otvoreni prostori gospodarskih objekata, koji su na Općinskom prostoru pretežno koncentrirani unutar izdvojenih gospodarskih zona Podi, Podi zapad, Bani, Bani sjever i Krč. Ove zone sadrže različite oblike gospodarskih objekata, od proizvodno-poslovnih do uslužnih, trgovačkih i turističkih, čiji vanjski prostori ovise o karakteru poslovne djelatnosti. Riječ je o planski razvijenim zonama, pri čemu je u odredbama važećih UPU-a propisan izgled prometne mreže, položaj javnih i zelenih površina (uglavnom je riječ o zaštitnim zelenim površinama), te minimalni udio zelenila unutar građevnih čestica. Planovima propisani minimalni udio zelenila unutar građevnih čestica gospodarskih zona je substandardno nizak i iznosi samo 10% površine koji je obavezno urediti visokim i niskim raslinjem. Ako promatramo zonu s većim stupnjem izgrađenosti kao što je poslovna zona Podi, primjećujemo da su zelene površine pretežno zanemarene, te da se unutar nje javlja mali udio visoke vegetacije. Izuzetak tome čine snažni drvoredi koprivića (*Celtis australis*), koji su formirani unutar glavnih i dijela sporednih cestovnih koridora i pojedinih parkirališta (parkiralište trgovačkog centra u Ulici sv. Leopolda Mandića). Većina dvorišta poslovnih objekata unutar poslovnih zona ima nizak udio zelenih površina, te su u većini uređena kao manipulativni i parkirališni prostor. Unutar djelomično izgrađene poslovne zone „Podi zapad“ nalaze se upečatljivi šumarci alepskog bora (*Pinus halepensis*) koji čine ostatke planski sađene šume iz sredine 20. stoljeća, te skupine običnog čempresa (*Cupressus sempervirens*) uz Dubrovačku ulicu. Važećom PP dokumentacijom nije predviđena zaštita navedenih šumaraka, te je za očekivati njihovo uništenje kroz daljnju izgradnju poslovnih kompleksa.

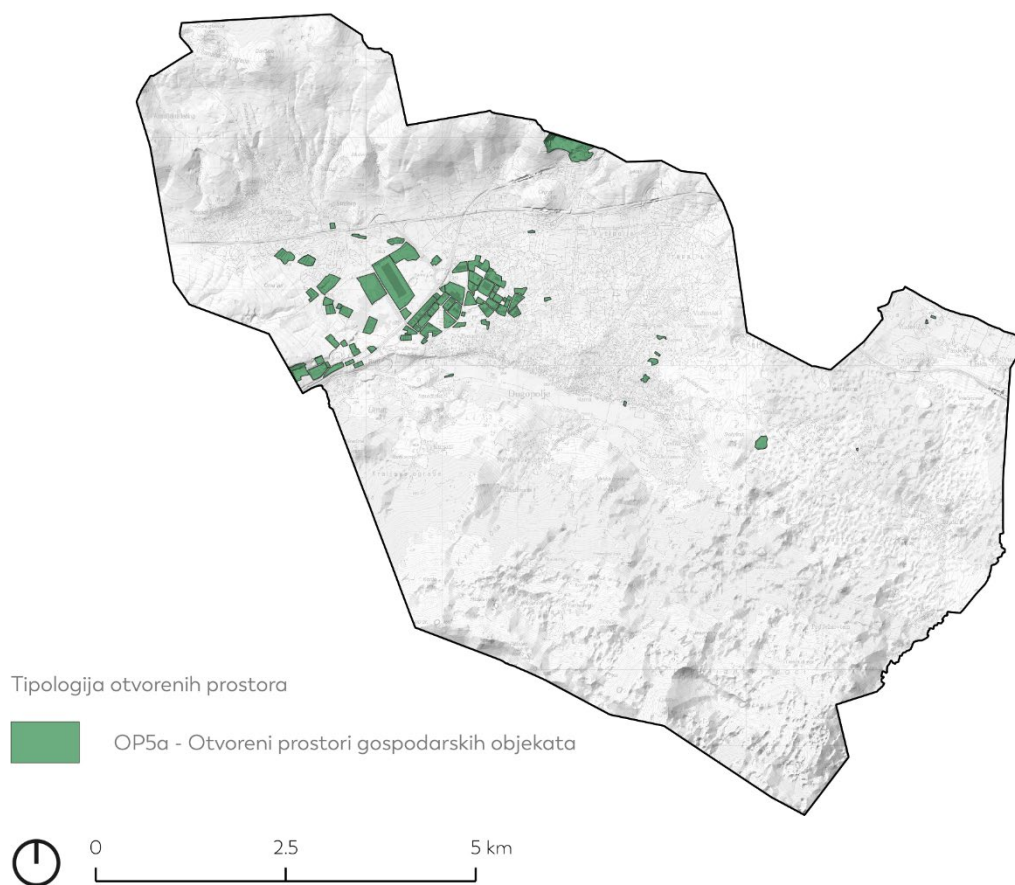
Slika 78 - Prostori gospodarske zone Bani (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 79 - Prostori gospodarske zone Podi (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

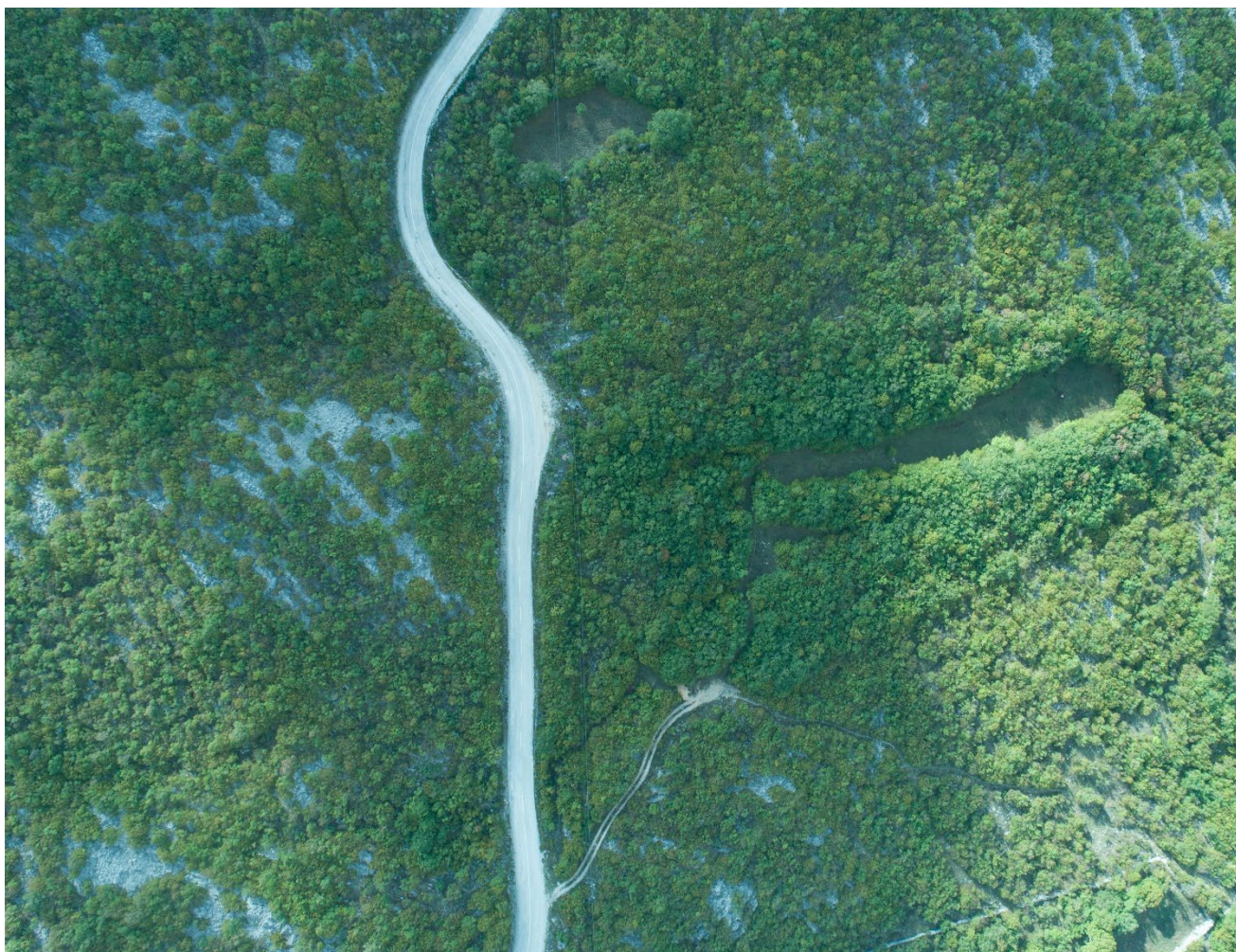
Slika 80 - Zeleni prostori oko gospodarskih zona (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 81 - Tipologija otvorenih prostora – Otvoreni prostori gospodarskih/turističkih objekata (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Kategorija (OP6) Otvoreni prostori infrastrukturnih trasa

OP6a Koridori cesta, OP6b Koridori tematskih staza, OP6c Parkirališta

Slika 82 - Detalj koridora prometnice i makadamskog puta (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

OP6a – Koridori cesta

Tipom su obuhvaćeni koridori cestovnih prometnica na području Općine. Ove se prometnice, u skladu sa Zakonom o cestama (NN 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14, 110/19, 144/21, 114/22, 114/22, 04/23), dijele na autoceste, te državne, županijske, lokalne i nerazvrstane ceste. U zoni prometnica javljaju se i ugibaldišta/ stanice za autobuse.

Autocesta A1 prolazi kroz sjeverni dio Općine u dužini od oko 10 km. Njezina izgradnja 2007. godine dodatno je unaprijedila povoljan geoprometni položaj Dugopolja, te je omogućila njegov ubrzani gospodarski rast. U krajobraznom i ekološkom smislu, ova prometnica predstavlja barijeru koja je u određenoj mjeri izolirala općinska naselja Koprivno i Liska (povezanost s ovim naseljima ostvaruje se kroz nekoliko nadvožnjaka i podvožnjaka). Osim toga, buka cestovnog prometa ograničava stambenu izgradnju i turističku aktivaciju prostora uz autocestu. Kada govorimo o samom cestovnom koridoru, treba istaknuti vizualno dojmljiv potez oleandara između kolničkih traka u blizini čvora 25 „Dugopolje“.

Državna cesta D1 prolazi kroz zapadni dio Općine, pri čemu ju povezuje s regionalnim središtima Splitom i Sinjem. Ova je prometnica na općinskom prostoru izvedena u formi brze ceste, s po 2 prometna traka u oba smjera. Kao i autocesta, ovakva snažna prometnica dovodi do prostorne fragmentacije, pri čemu ograničava naseljavanje i turističku djelatnost u užem obuhvatu. S obzirom na to da prolazi kroz poslovnu zonu Podi, poželjno je razmotriti uspostavu zelenih koridora kako bi se ublažila vizualna izloženost buka i emisija prašine. U središtu zone nalazi se oveći **kružni tok** prema ulazu u autocestu A1. Kako predstavlja cestovni ulaz u Općinsko područje, ali i širu urbanu regiju Splita, poželjno ga je urediti u krajobraznom smislu.

Na području Općine nalaze se **županijske ceste** Ž6260 (Klis, Dugopolje, Ercegovci, Liska, Bisko, Srijane, Trnbusi, Blato na Cetini, Katuni, Šestanovac), Ž6145 (Dugopolje (gospodarska zona "Podi", Ulica svetog Mihovila - dio)) i Ž6147 (Liska, Kotlenice, Donji Dolac (zaselak Osoje)). Za razliku od Ž6147, koja se u većini nalazi u formi neuređene ruralne ceste, županijske ceste Ž6145 i Ž6260 su nedavno proširene, pri čemu u dionicama koje prolaze kroz naseljeni dio prostora sadrže nogostupe i uređene pojaseve zelenila. U tom se smislu osobito ističu dvostrani drvoredi u Ulici Matice Hrvatske, te drvored pri ulazu u općinski prostor (kod kapelice Gospe u dnu polja). U oba slučaja riječ je o drvoredima košće (*Celtis australis*).

Najveći udio cesta na općinskom području obuhvaćaju **lokalne i nerazvrstane ceste**. Recentno uređene lokalne ceste u sklopu gospodarske zone Podi sadrže uređene nogostupe, a dio njih je također ozelenjen drvoredima i drugim oblicima zelenila. Dio lokalnih cesta s izraženim prometnim značajem nema uređeni nogostup, kao što je slučaj s Vukovarskom ulicom prema naselju Koprivno, što otežava ili onemogućava pješačko-biciklističko kretanje. Starije ceste, kakve u

pravilu nalazimo u jezgri Dugopolja i drugih prigradskih naselja uglavnom se nalaze u lošijem stanju. Riječ je o cestama koje su formirane unutar zgusnute stambene matrice s ograničenom mogućnosti za uspostavu propisne širine kolnika i pješačko-biciklističkih komunikacija. Većina novoplaniranih cesta prema važećem UPU-u ima ucrtane nogostupe (uglavnom jednostrane), a postojeće ceste je, u perspektivi budućeg razvoja, poželjno prenamijeniti u pješačke zone s mogućnošću kolnog pristupa za stanare.

Drvoredi uz cestovne koridore uglavnom su vezani za novosagrađene ceste unutar proizvodno-poslovne zone Podi. Među njima se osobito ističe dvostrani drvored u Ulici Matice Hrvatske, a osim njega drvored su također formirani i u Ulici Domovinskog rata, Ulici svetog Nikole Tavelića, Ulici svetog Leopolda Mandića i Ulici svetog Duje. Izvan navedene zone drvoreda je moguće pronaći u naseljima Koprivno (Ulica Svih Svetih) i Dugopolje (ranije spomenuti drvored koji označava zapadni ulaz u Općinski prostor (uz Ž6260, u blizini kapelice Gospe u dnu polja)). Među drvorednim stablima prevladava koščela (*Celtis australis*), a također se javlja i judino drvo (*Cercis siliquastrum*).

Slika 83 – Koridori državne ceste D1 u naselju Dugopolje (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 84 – Prometnica prema Kotlenicama Ž 67078 (Autori: 3 E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

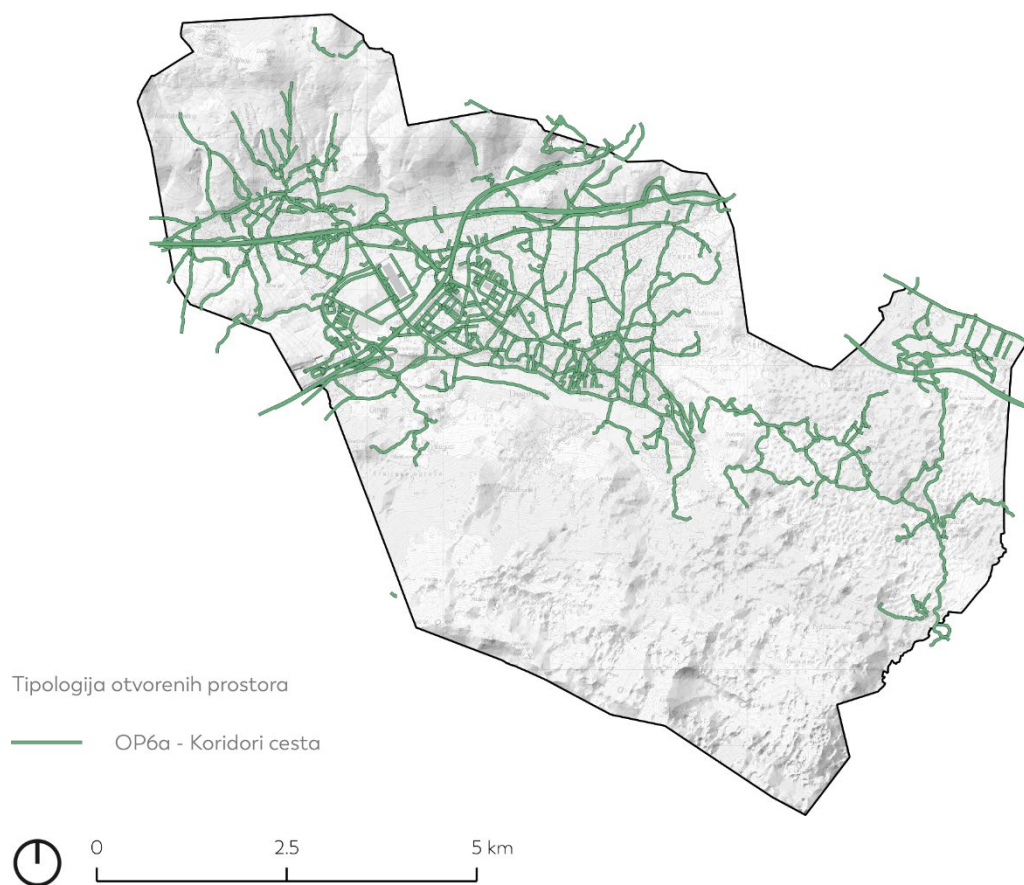
Slika 85 - Makadamski putevi ograđeni suhozidom (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 86 - Rotor u gospodarskoj zoni Podi (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 87 - Drvored u gospodarskoj zoni Podi (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 88 - Tipologija otvorenih prostora – Koridor cesta (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

OP6b - Koridori tematskih staza

BICIKLIZAM

Na području Općine ne postoje uređene biciklističke staze. Na nogostupu s južne strane Ulice sv. Mihovila (od križanja s Ulicom kraljice Jelene do Ulice don Joze Čulina), naznačena je biciklistička traka, a ostatak biciklističke infrastrukture svodi se na recentno uređene cikloturističke punktove uz glavne biciklističke rute, te nekoliko punktova za najam bicikala raspoređenih diljem općine. Ove rute uključuju: Biciklističku rutu stara D1 (prema Kotlenicama i Liski), Biciklistička ruta stara D2 (prema Gornjoj poljici (Grad Omiš) i Biciklistička staza Klis (404). Dva su uređena biciklistička odmorišta, u sklopu lokve Dračanice uz županijsku cestu Dugopolje-Bisko i odmorište Kutska strana uz županijsku cestu prema naselju Kotlenice.

PJEŠAČKE STAZE

Na području Općine je evidentirano 5 tematskih/ hodočasničkih ruta namijenjenih pješacima: Rimska cesta, Staza Gospi Sinjskoj, Tematska staza - Dugopoljski mali put i Tematska staza - MASSARUS MONS.

U jugozapadnom dijelu Općine nalaze se ostaci nekadašnje rimske ceste koja je dalmatinsko zaleđe povezivala s Klisom i antičkom Salonom. Dionica rimske ceste duga je oko dva kilometra, te je zaštićena kao kulturno dobro Republike Hrvatske pod klasifikacijom „kopnena arheološka zona/nalazište“. Ova dionica uređena je kao tematska staza s turističkim sadržajima koji omogućuju boravak posjetitelja (pojedinačne klupe, klupe sa stolovima), te nude informacije o lokalitetu. Dio opreme se tijekom terenskog obilaska (rujan 2024.) nalazio u lošem stanju, a pješačka staza bila je djelomično obrasla prirodnom vegetacijom. Osim toga, unatoč poduzetim mjerama (ploče upozorenja, nadzorne kamere), na određenim točkama unutar rute pronađen je glomazni otpad koji ne samo da umanjuje ambijentalnu kvalitetu prostora, nego može imati i neželjene ekološke posljedice.

PLANINARSKSE STAZE /RUTE

Tipom su također obuhvaćene planinarske staze koje djelomično ili u cijelosti prolaze kroz općinski prostor, a koje su pretežno koncentrirane na sjeveroistočnim obroncima Mosora (Tablica 9). O njihovom održavanju i markacijama brinu se planinarska društva HPD Mosor i PK Split iz Splita, te HPD Ljubljana iz Dugopolja.

Tablica 9 - Planinarske staze na području Općine (Izvor: portal Hrvatskog planinarskog saveza, www.hps.hr)

Naziv staze	duljina	Visinska razlika
101 Klis Grlo - Debelo brdo	4,2 km	670 m
108 Dugopolje – greben Visokog brda	5,8 km	730 m
110 Spojni put 131 i 107	1,6 km	190 m
111 Pl. dom Umberto Girometta - Ljubljana	2,6 km	220 m

125	Vranjača - Vickov Stup	5,76 km	875 m
126	Jabukovac - greben Mosora	1,1 km	130 m
129	Pl. kuća Lugarnica-Debelo brdo	2,1 km	140 m
131	Debelo brdo – Ljubljana	4,1 km	260 m
132	Ljubljana-Veliki Kabal	3,1 km	120 m
137	Balići - Debelo Brdo	3,6 km	650 m
143	Križani - Ljubljana	4,7 km	850 m
146	Spoj na Kunjevod	0,35 km	150 m
156	Čosići - Sklonište Hrvoje Dujmić	3,8 km	675 m

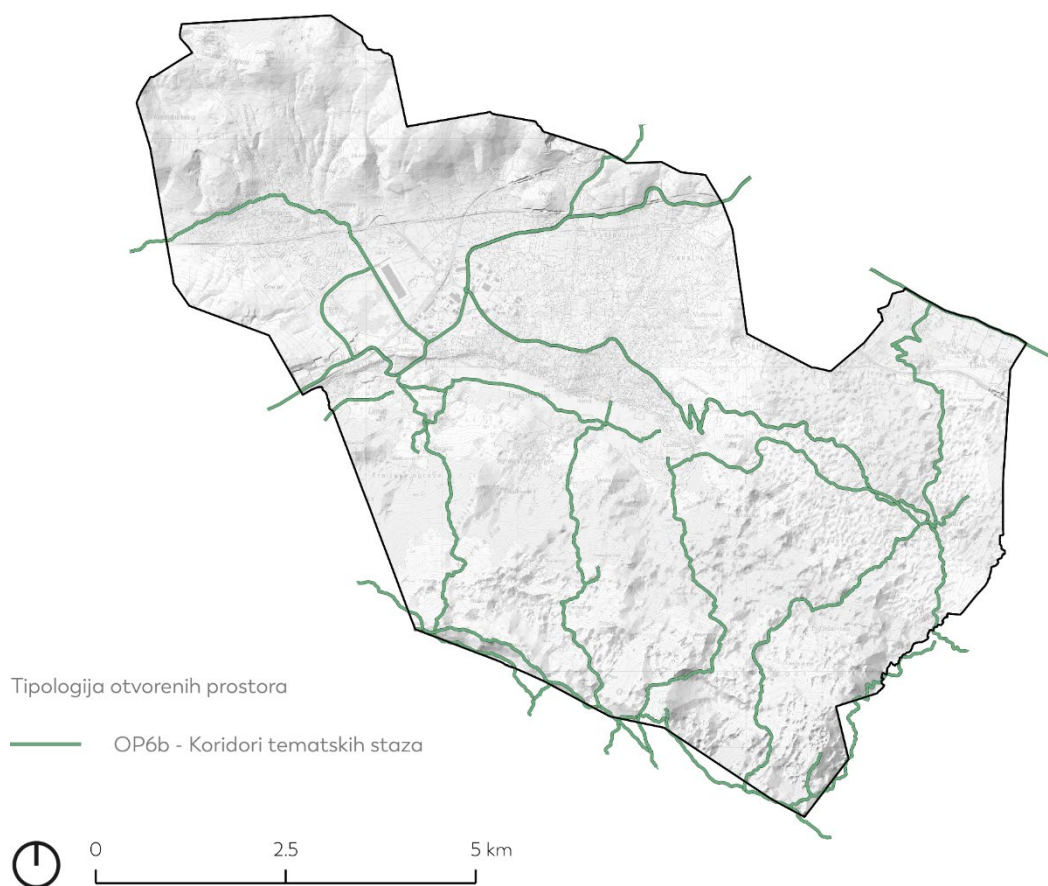
Slika 89 – Koridori tematskih staza kroz Dugopoljsko polje (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 90 – Koridor planinarskog puta Balići - Debelo Brdo (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 91 – Koridori tematskih staza „Rimska cesta“(Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 92 - Tipologija otvorenih prostora – Koridori tematskih staza (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

OP6c - Parkirališta

Tipom su obuhvaćena veća javna parkirališta na području Općine, koja su u pravilu formirana uz izražene točke okupljanja kao što su crkve, groblja i sportski objekti. Pored uređenih parkirališta, ovim su tipom također obuhvaćene i neuređene šljunčane površine korištene u svojstvu javnih parkirališta, kao što je slučaj s proširenjem južno od kapelice Gospe u dnu polja, parkirališta uz bočalište u naselju Kotlenice i parkirališta ispod zapadne tribine stadiona „Hrvatski vitezovi“. Pri budućem uređenju navedenih prostora poželjno je koristiti materijale i tehnologije temeljene na prirodi, odnosno sustav održive oborinske odvodnje i hortikulturno uređenje koje će ublažiti prostorno zagrijavanje. Kada govorimo već o uređenim parkiralištima njihov parterni materijal uglavnom obuhvaća nepropusne zastore (asfalt i betonski opločnici) čime se stvara dodatni pritisak na sustav oborinske odvodnje. Iznimku čini parkiralište uz sportski centar u Koprivnom, koje je prekriveno travnim rešetkama. Dio uređenih parkirališta sadrži obodno raspoređeno zelenilo, koje uključuje drvorede (pretežno nasadi košćele (*Celtis australis*)), živice i pojedinačna stabla, dok je u dijelu njih prisutno pojačano zagrijavanje prostora kao posljedica nedostatka prirodne zaslje.

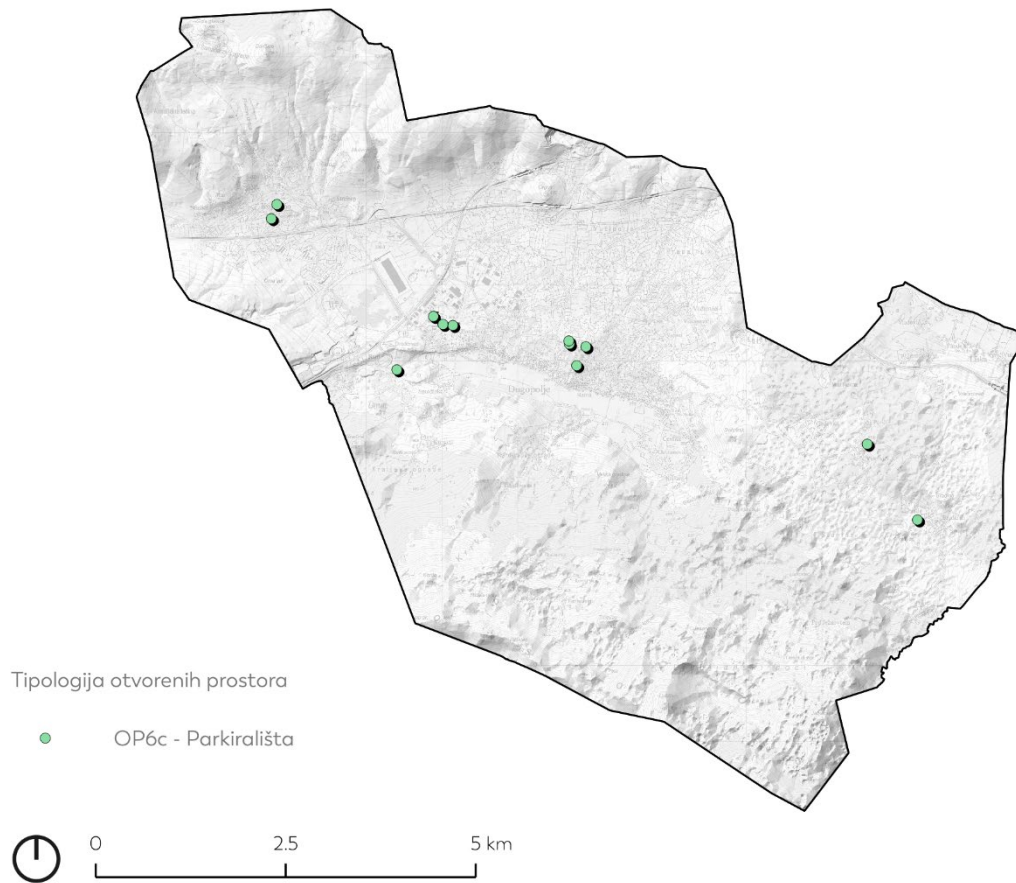
Slika 93 – Uređeno parkiralište u Koprivnom (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 94 – Uređeno parkiralište uz groblje u Kotlenicama (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 95 – Šljunčano parkiralište uz stadion (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 96 - Tipologija otvorenih prostora – Parkirališta (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

7. MODEL KRUŽNOG GOSPODARENJA PROSTOROM I ZGRADAMA

7.1. Planiranje i gradnja novih zgrada u skladu s kružnim gospodarstvom

Poticanje planiranja i gradnje novih zgrada potrebno je provoditi sustavnim pristupom u skladu s načelima kružnog gospodarenja, koja obuhvaćaju produljenje trajnosti zgrada, veću fleksibilnost prostora za jednostavnije mijenjanje funkcije i korisnika, smanjenje količine građevnog otpada i povećanje energetske učinkovitosti zgrada.

Neki od važnijih planiranih zahvata izgradnje novih zgrada javne namjene na području Općine su sljedeći:

- dogradnja Osnovne škole Dugopolje i
- izgradnja Kulturno-multimedijalnog centra.

Dogradnja Osnovne škole Dugopolje

Dogradnja postojećeg kompleksa Osnovne škole Dugopolje planirana je sjeverno od postojećih zgrada škole uz Stepinčevu ulicu na k.č. br. 2537/26, k.o. Dugopolje, a prema projektnoj dokumentaciji koji je izradila tvrtka ROTH I ČERINA d.o.o. iz Zagreba. Projektom je predviđena izgradnja novog krila škole s 10 novih učionica te dodatnim prostorijama poput kabineta, knjižnice, blagovaonice i slično.

Slika 97 – 3d vizualizacija budućeg novog krila Osnovne škole Dugopolje (Autori: ROTH I ČERINA d.o.o.)

Izgradnja Kulturno-multimedijalnog centra

Izgradnja i opremanje Kulturno-multimedijalnog centra planira se na lokaciji južno od Ulice svetog Mihovila u naselju Dugopolje, između osnovne škole i groblja, na k.č. br. 1/2, k.o. Dugopolje.

Realizacijom projekta osigurat će se prostor za odvijanje različitih događanja, javnih tribina, edukacija, predstava i kino projekcija, što će doprinijeti jačanju i obogaćivanju kulturnog i društvenog života lokalnog stanovništva.

7.2. Revitalizacija i obnova nekorištenih prostora i zgrada

Aktualni projekti revitalizacije i obnove napuštenih prostora i zgrada na području Općine, a za koje je određena nova namjena primjenom načela kružnog gospodarenja su sljedeći:

- dovršetak dijela Sportskog centra,
- uređenje ljetne pozornice Šutanj i
- revitalizacija i obnova zapuštenog objekta u naselju Koprivno za potrebe coworking prostora i prostora za kulturnu namjenu.

Kao posebna tema unutar ovog poglavlja obrađuje se mogućnost revitalizacije napuštenih i zapuštenih obiteljskih kuća te naselja i dijelova naselja.

Dovršetak dijela Sportskog centra

Dio Sportskog centra Hrvatski vitezovi u kojem je bilo planirano uređenje zatvorenog bazena i pripadajućih pomoćnih prostora do danas nije dovršen. Centar se nalazi u sklopu zone gospodarske zone Podi, na k.č. br. 5861/126, k.o. Dugopolje.

Navedeni dio Sportskog centra dovršit će se u dvije faze, kao sastavni dio strateškog projekta Sportsko srce urbane aglomeracije Split. Prva faza podrazumijeva uređenje multifunkcionalne dvorane, pomoćnih vanjskih terena te uređenje okoliša, što obavezno mora uključiti ozelenjavanje visokim zelenilom radi osiguravanja povoljnijih mikroklimatskih uvjeta.

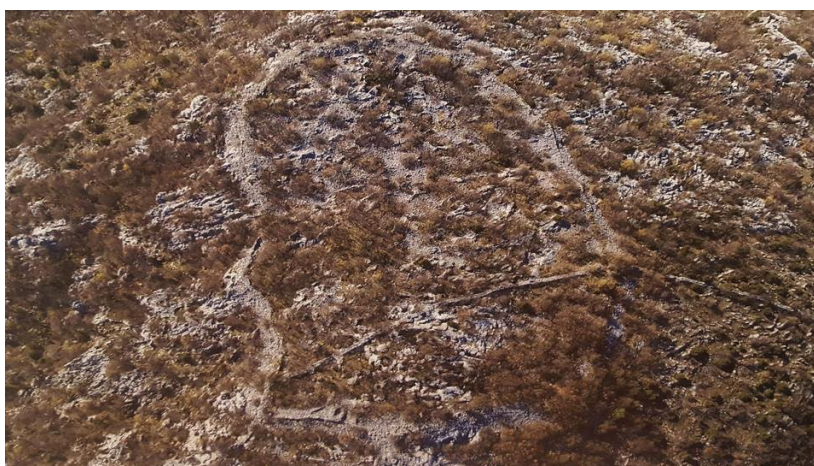
Slika 98 – Nedovršeni dio Sportskog centra u Dugopolju (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Uređenje ljetne pozornice Šutanj

Uređenje ljetne pozornice s gledalištem planirano je na lokaciji arheološkog nalazišta gradine Šutanj s ciljem revitalizacije i prezentacije kulturne baštine uz stvaranje dodatne vrijednosti. Gradina se nalazi neposredno uz antičku cestu na predjelu Klapavice – Kurtovići u jugozapadnom dijelu Općine na obroncima Mosora, a imala je izraziti strateški položaj za kontrolu antičke ceste u podnožju.

Projektom je također predviđeno i uređenje pristupa ljetnoj pozornici te hortikulturno uređenje prostora tradicionalnim dalmatinskim biljem, čime bi se potaknuo razvoj zelene infrastrukture.

Prilikom provedbe zahvata potrebno je poštivati tradicijsko oblikovanje prostora i u najvećoj mogućoj mjeri očuvati postojeće suhozidne strukture.

Slika 99 – Lokalitet gradine Šutanj (Izvor: <https://lokalni.vecernji.hr/>)

Revitalizacija i obnova zapuštenog objekta u naselju Koprivno za potrebe coworking prostora i prostora za kulturnu namjenu

Projekt podrazumijeva energetska obnovu i uređenje zapuštenog objekta nekadašnje zadruga u naselju Koprivno na k.č. br. 1148, k.o. Koprivno.

Objekt bi se revitalizacijom prenamijenio u coworking prostor za poduzetnike te prostor za kulturnu namjenu (knjižnica).

Projektom je potrebno obuhvatiti i uređenje otvorenog prostora predmetne čestice i povezati ga s prostorom trga koji je neartikulirano oformljen na križanju prometnica, čime bi se dobio kvalitetan javni prostor naselja uz njegovo obavezno ozelenjavanje.

Slika 100 – Napušteni objekt nekadašnje zadruga u naselju Koprivno (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Napuštene i zapuštene obiteljske kuće te naselja i dijelovi naselja

Poseban izazov za revitalizaciju, zbog privatnog vlasništva, predstavljaju napuštene i zapuštene obiteljske kuće, najčešće s okućnicama i često tradicijskog načina gradnje, a koje ponekad uključuju cijela naselja ili njihove dijelove.

S obzirom na to da one predstavljaju velik i bitan neiskorišteni resurs na razini cijele Hrvatske, poticaj za njihovo ponovno stavljanje u funkciju trebao bi se iznaći na državnoj razini. Navedeno podrazumijeva sustavno stimuliranje vlasnika na njihovu obnovu ili izgradnju zamjenskih građevina u skladu s načelima kružnog gospodarenja kako bi se povećala njihova kvaliteta i trajnost.

Revitalizacija takvih objekata s pripadajućim okolnim prostorom važna je s jedne strane zbog vizure mjesta koje s velikim brojem takvih objekata gubi na svojoj atraktivnosti, ali možda još važnija zbog trenutne situacije u kojoj si mnogi, većinom mladi, ne mogu priuštiti vlastitu nekretninu za stanovanje ili njen najam u Splitu i ostalim naseljima uz obalu, čime Općina Dugopolje postaje dodatno

privlačna za nove stanovnike. Navedeni procesi povoljni su i zbog rasterećenja prenapučenih većih gradova.

Tradicijske građevine i sklopovi nude i turistički potencijal za smještaj, ali i interpretaciju baštine te autohtone ugostiteljske sadržaje. Zaseok Kolići predstavlja lijep primjer tradicijskog sklopa kamenih kuća, no čije su mogućnosti za revitalizaciju nažalost smanjene blizinom autoceste.

Slika 101 – Primjer napuštenog sklopa kamenih kuća u zaselku Kolići, naselje Dugopolje (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 102 – Primjer tradicijske kamene gradnje u zaselku Balići-Džakići, Dugopolje (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

7.3. Kružna obnova i reprogramiranje korištenih prostora i zgrada

Kružna obnova i reprogramiranje korištenih prostora i zgrada provodi se energetsom ili sveobuhvatnom obnovom zgrada čime joj se produljuje trajnost i poboljšavaju uvjeti za korištenje, ali i pronalaskom nove, održive namjene, odnosno vremenskom raspodjelom korištenja prostora što podrazumijeva korištenje jednog prostora od strane dva ili više korisnika.

Na području Općine Dugopolje, u smislu obnove i reprogramiranja korištenih prostora i zgrada, aktualan je projekt rekonstrukcije postojeće zgrade Dječjeg vrtića Dugopoljski maslačak.

Rekonstrukcija postojeće zgrade dječjeg vrtića u naselju Dugopolje

Postojeći dječji vrtić nalazi se u Ulici Ante Starčevića 4 u središtu naselja Dugopolje na k.č. br. 2415/19, k.o. Dugopolje.

Projektna dokumentacija za predmetnu rekonstrukciju je izrađena te se njome predviđa proširenje kapaciteta vrtića za četiri nova dnevna boravka.

Slika 103 – 3D prikaz planirane rekonstrukcije postojeće zgrade dječjeg vrtića (Izvor: <https://www.ferata.hr/>)

8. PODRUČJA POGODNA ZA URBANU PREOBRAZBU I/ILI URBANU SANACIJU

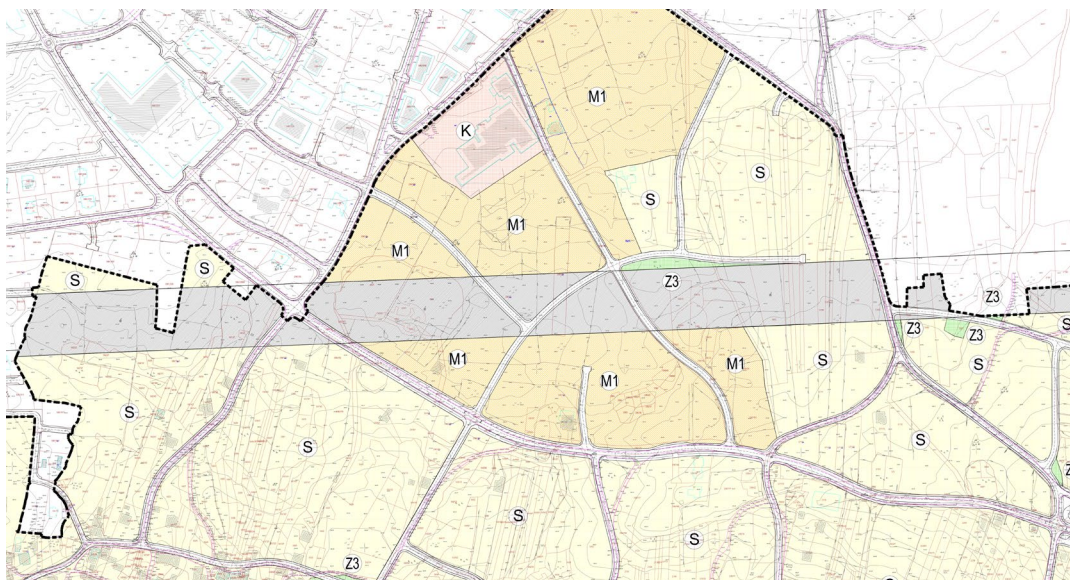
Zakonom o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19 i 67/23) utvrđeni su pojmovi urbane preobrazbe i urbane sanacije.

Urbana preobrazba je skup planskih mjera i uvjeta kojima se bitno mijenjaju obilježja izgrađenog dijela građevinskog područja promjenom urbane mreže javnih površina, namjene i oblikovanja građevina, i/ili rasporeda, oblika i veličine građevnih čestica.

Kao područje pogodno za provedbu procesa urbane preobrazbe prepoznat je centar naselja Koprivno s postojećim i planiranim brojnim sadržajima javne i društvene namjene, kojima nedostaje planski kvalitetna povezanost javnim otvorenim prostorima i pješačkim vezama.

Urbana sanacija je, pak, skup planskih mjera i uvjeta kojima se poboljšava karakter izgrađenih područja unutar i izvan granica građevinskog područja devastiranih nezakonitim građenjem i na drugi način.

Kao što je u ranijim poglavljima istaknuto, važećom prostorno-planskom dokumentacijom propuštena je prilika za detaljnije određivanje mjera i konkretnih lokacija za javne otvorene prostore u novoplaniranim stambenim, mješovitim i gospodarskim zonama, kao i za uređenje koridora novih i planiranih prometnica, čime se uspješno može spriječiti potreba za kasnijim sanacijama i ostalim intervencijama koje je zasigurno povoljnije spriječiti.

Slika 104 – Novoplanirane zone stambene i mješovite namjene u sjeverozapadnom dijelu naselja Dugopolje (izvod iz Urbanističkog plana uređenja naselja Dugopolje)

Izmjene važeće prostorno-planske dokumentacije trebale bi ići ka uvođenju odredbi o minimalnom postotku zelenih površina za neizgrađene i izgrađene građevne čestice svih namjena, što se posebno odnosi na potrebu sadnje visokog zelenila (stabla, grmovi, živice i slično), sve kako bi se osigurali, odnosno sačuvali, povoljni mikroklimatski uvjeti te umanjio efekt toplinskog otoka. Također se mora razmisliti o uvođenju restrikcija u propisima o vanjskom oblikovanju građevina i pripadajućih čestica – materijali, boje, oblikovni elementi, ukrasi te uvođenju mjera za poticanje dovršavanja nedovršenih pročelja i ostalih dijelova postojećih građevina. Za sve navedeno nužna je i edukacija stanovništva, odnosno vlasnika građevnih čestica, kako bi se prevladao otpor prema navedenim mjerama i uvidjele njihove prednosti za napredak mjesta.

Posebno je potrebno pristupiti sustavnoj valorizaciji i propisivanju mjera za očuvanje tradicijskih kamenih građevina uz ispitivanje mogućnosti za stavljanje u ponovnu upotrebu onih koje su trenutno napuštene, što je zasebno obrađeno u jednom od prethodnih poglavlja.

Također, prostornim planiranjem, a kasnije i izgradnjom gospodarskih zona, nije pridana pažnja očuvanju postojećeg vrijednog zelenila, pogotovo njegovih većih skupina, kao što su npr. šumarci alepskog bora koji su se nalazili na području gospodarske zone Podi, a koji polako nestaju pod izgradnjom. Navedeno je pri izmjenama i dopunama važeće prostorno-planske dokumentacije potrebno uzeti u obzir kako bi se spasilo ono što je ostalo, posebno od višeg zelenila.

Urbana preobrazba centra naselja Koprivno

Naselje Koprivno smješteno je zapadno od naselja Dugopolje, na cesti koja povezuje Dugopolje s naseljem Konjsko u Općini Klis. Svojevrsni centar naselja formiran je na križanju Vukovarske, odnosno Ulice Antuna Mihanovića te Velebitske ulice i Ulice Svih Svetih koja vodi na jug prema groblju s pripadajućom crkvicom Svih Svetih i grobljem.

Slika 105 – Javni sadržaji u središtu naselja Koprivno – snimak iz zraka (Autori: Andlar i 3E PROJEKTI d.o.o.)

Na navedenom križanju, istočno od Ulice Svih Svetih grupirani su različiti javni sadržaji – samoposluga, kompleks crkve i nedovršenog pastoralnog centra, dječje igralište i sportski tereni te bočalište. Sjeverno od križanja planirano je uređenje coworking prostora s knjižnicom u trenutno napuštenom objektu nekadašnje zadruga.

Slika 106 – Glavno križanje u središtu naselja Koprivno s objektom budućeg coworking prostora i knjižnice – snimak iz zraka (Autori :Andlar i 3E PROJEKTI d.o.o.)

Za dio naselja Koprivno, istočno od spomenutih sadržaja, planirano je uređenje stambenog naselja formiranog uz tri paralelne prometnice, čiji je dio već izgrađen prema važećem Detaljnom planu uređenja stambenog naselja Koprivno. DPU-om planirane su i dvije javne zelene površine, od kojih je jedna k.č. br. 1203/41, k.o. Koprivno uz sadašnje sportske terene.

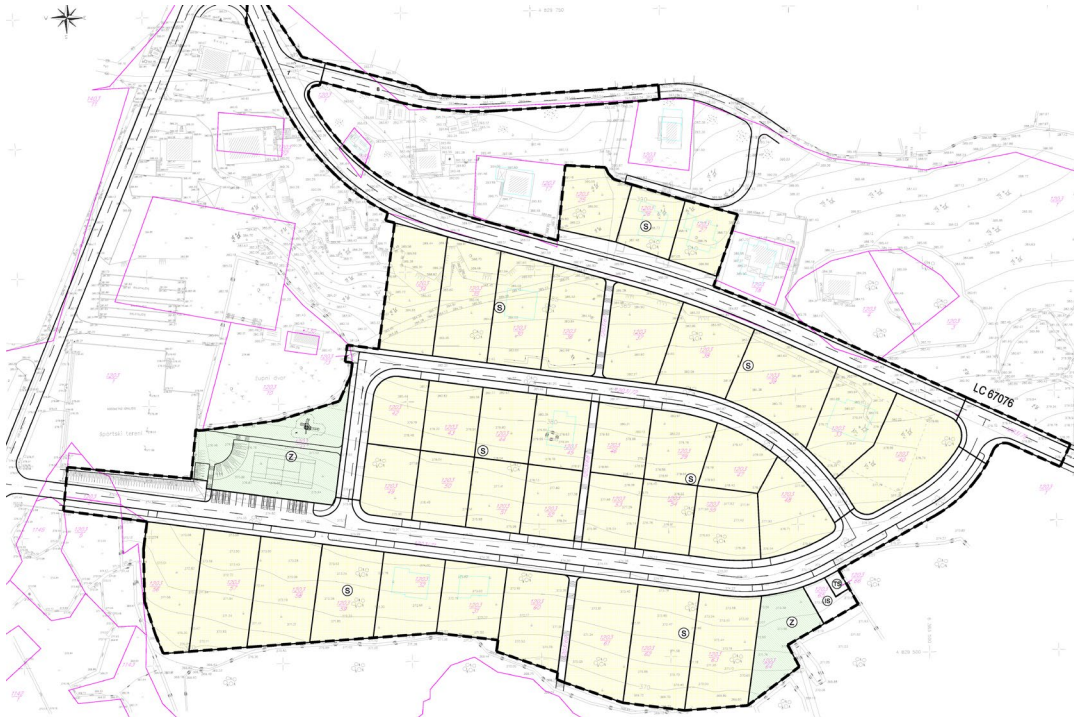
Ulica Svih Svetih na predmetnom dijelu djelomično je uređena obostranim drvoredom.

Temeljem svega rečenog, kao i povoljne vlasničke strukture čestica oko i na mjestu javnih sadržaja, potrebno je iskoristiti dane prednosti kako bi se stvorio planski uređen centar naselja povezivanjem postojećih i planiranih javnih sadržaja mrežom otvorenih prostora i pješačkim vezama, uz obavezno ozelenjivanje i uređenje postojećih sportskih terena, dječjeg igrališta, boćališta i ostalih prostora.

Slika 107 – Centar naselja Koprivno – analiza sadržaja (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o. / Podloga: Arkod)

Za prsten ulica u središtu novoplaniranog stambenog naselja DPU-om je preporučena sadnja drvoreda u koridoru prometnica, koji za sada nije ostvaren, no radi kvalitete i budućeg razvoja naselja na njemu bi se, kao i na ozelenjavanju čestica stambene izgradnje, trebalo inzistirati.

Slika 108 – Namjena površina (izvod iz Detaljnog plana uređenja stambenog naselja Koprivno)

Također je velika šteta što pastoralni centar uz crkvu Presvetog Srca Isusova stoji nedovršen te bi se, kako bi se spriječilo daljnje propadanje izgrađenog dijela, objekte trebalo dovršiti uz, ukoliko je potrebno, adekvatnu prenamjenu.

Slika 109 – Crkva Presvetog Srca Isusova i nedovršeni pastoralni centar u naselju Koprivno (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 110 – Atrij nedovršenog pastoralnog centra u naselju Koprivno (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Čestice zapadno od Ulice Svih Svetih (k.č. br. 307, 308, 309, 310, 311, 312, k.o. Koprivno) danas su zelena površina ograđena kamenim, djelomično suhozidnim zidom, te čine kvalitetan rub i vizuru središnjeg dijela naselja. Navedene čestice PPUO-om su uvrštene u građevinsko područje naselja. Budućom izgradnjom potrebno je posvetiti pažnju očuvanju zelenog karaktera bloka uz poštivanje neposredne blizine javnih sadržaja.

Urbana sanacija centra naselja Dugopolje s gusto izgrađenom zonom obiteljskih kuća

Glavni dio naselja Dugopolje smjestio se između današnje Ulice svetog Mihovila koja ga povezuje s gospodarskom zonom Podi te vodi do ulaza na autocestu A1 (Zagreb – Split – Dubrovnik) te dugopoljskog polja na jugu, velike poljoprivredne površine podno planine Mosor.

S obzirom na to da se Dugopolje nalazi u zaleđu Splita, a zbog blizine spoja na autocestu, kao i gospodarskih zona, ubrzano se razvija i sve je privlačnije za

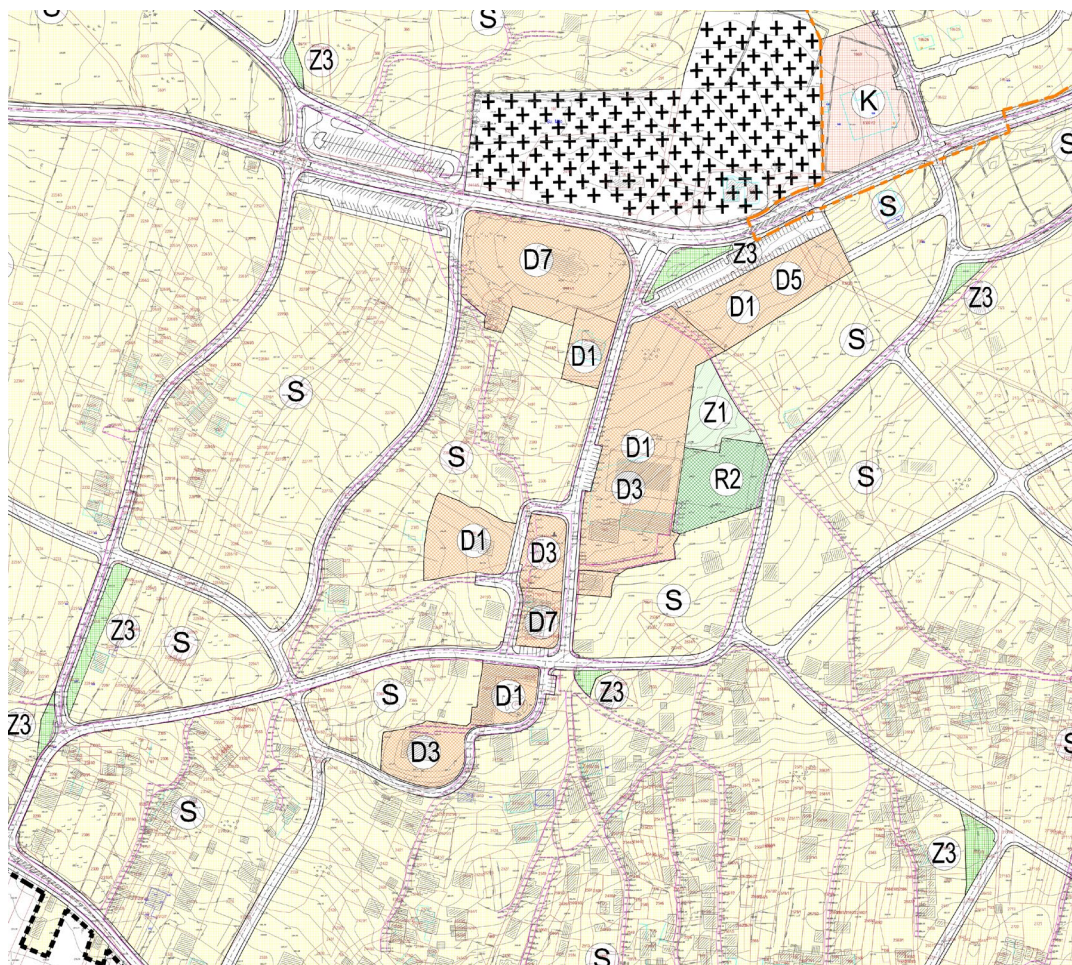
naseljavanje, čak i mlađih obitelji koji svoje stambeno pitanje i zaposlenje ne mogu riješiti u Splitu i ostalim naseljima bliže obali.

Slika 111 – Centar naselja Dugopolje – analiza sadržaja (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o. / Podloga: Arkod)

Kako bi se dugoročno stvorili uvjeti za kvalitetnu urbanizaciju prostora uz povoljnije uvjete za život za postojeće i novo stanovništvo, hitno je potrebno krenuti s provedbom određenih mjera. One se prvenstveno odnose na izmjene postojeće prostorno-planske dokumentacije nižeg reda, odnosno Urbanističkog plana uređenja naselja Dugopolje kojim ni za izgrađene, a niti za planirane dijelove naselja nije strože definirana mreža javnih otvorenih prostora.

Postojeći i planirani javni sadržaji u naselju nanizani su od Ulice svetog Mihovila prema jugu duž Stepinčeve ulice, u skladu s gore navedenim UPU-om. Trenutni koridor Stepinčeve ulice ne zadovoljava ni minimalne kriterije glavne ulice u naselju jer nema formiran nogostup niti s jedne strane koji je predviđen UPU-om.

Slika 112 – Korištenje i namjena površina u centru naselja Dugopolje (izvod iz Urbanističkog plana uređenja naselja Dugopolje)

Slijedom navedenog, nužno je planirati uređene pješačke pravce koji bi povezali crkvu Sv. Mihovila i javni prostor oko nje s ostalim sadržajima duž ulice, uključujući i otvorene prostore kao što je dugopoljski park (terasasti trg) i Trg Dr. Franje Tuđmana uz produžetak prema dječjem vrtiću Maslačak. Također je potrebno

urediti nove javne prostore uz obavezno plansko ozelenjavanje gdje za to postoje urbanističke mogućnosti, uz nužno rješavanje imovinsko-pravnih odnosa, posebno kao pristup zgradi pošte, osnovnoj školi te Domu kulture.

Pristup trgu, kao i sam Trg Dr. Franje Tuđmana degradiran je parkiranjem automobila koje je potrebno izmjestiti.

Slika 113 – Centar s javnim sadržajima i gusto izgrađenim stambenim dijelom u naselju Dugopolje – snimak iz zraka (Autori: Andlar i 3E PROJEKTI d.o.o.)

Postojeće kolno-pješačke ulice u naselju, čak i u gusto izgrađenim stambenim dijelovima, potrebno je sustavno uređivati ujednačavanjem završnog zastora, uređenjem proširenja opločnjem, zelenilom i urbanom opremom te sadnjom drvoreda na segmentima gdje za to postoje uvjeti.

9. SWOT ANALIZA

SWOT analiza je strateško-planerski alat koji omogućuje cjeloviti pregled karakteristika prostora Općine i odnosa povezanih s ostvarenjem i razvojem funkcija ZI i KG, te će na taj način doprinijeti donošenju adekvatnih planerskih i strateških odluka.

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Povoljan zemljopisni i geoprometni položaj • Povećanje broja stanovnika i relativno povoljna dobna struktura radno aktivnog stanovništva • Detaljna razina razrađenosti prostornih planova /UPU i DPU • Postojeći elementi biciklističke infrastrukture koji uključuju sustav najma bicikala i realizirane sadržaje uz biciklističke rute • Postojeći drvoredi i tendencija ozelenjavanja novoformiranih prometnih koridora • Recentna obnova dječjih igrališta • Recentno uređeni džepni parkovi • Razvijena sportska infrastruktura • Dobro stanje otvorenih prostora uz sakralne objekte • Rekreativski i izletnički potencijal planine Mosor • Turistički potencijal geomorfoloških fenomena (špilje Vranjača, Kraljeva peć i dr.) • Velik broj arheoloških lokaliteta • Prisutnost područja ekološke mreže Natura 2000 za očuvanje staništa i vrste • Djelomično očuvana ruralna komponenta krajobraza 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatak prostorno-planske zaštite postojećih šumskih sastojina i dendroflora na području poslovne zone Podi-zapad • Nizak udio zelenih površina unutar poslovnih zona • Manjak biciklističkih staza na području Općine • Nedostatak javnih zelenih površina u zonama višestambene izgradnje • Niska razina ozelenjenosti dvorišta uz višestambene objekte • Neadekvatna uređenost i loše stanje dijela javnih zelenih površina • Nedovoljna iskorištenost boravišnog potencijala lokvi na području Općine • Nedostatak nogostupa i neadekvatni prometni koridori u jezgrama naselja, (neadekvatna širina ulica, kolizija između kolnog, pješačkog i biciklističkog prometa) i dijelu lokalnih cesta • Loše stanje pojedinih sportskih terena i školskih igrališta • Velik broj divljih odlagališta otpada i vizualna izloženost auto-otpada • Nedostatak javnih površina namijenjenih okupljanju posjetitelja u sklopu sportskog centra „Hrvatski vitezovi“ • Loše stanje otvorenih prostora uz dio objekata javne i društvene namjene • Zapušteni otvoreni prostori uz spomen obilježja • Neadekvatna valorizacija prirodne i kulturne baštine na području Općine

	<ul style="list-style-type: none"> • Nepovoljni utjecaj cestovnih koridora autoceste A1 i brze ceste DC 1 (emisija buke, prostorna fragmentacija) • Neriješeni imovinsko-pravni odnosi na području Općine, koji obuhvaćaju javne prostore i građevine • Zapuštenost i zarastanje dijela obradivih poljoprivrednih površina
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Iznimno povoljan geoprometni položaj Općine • Blizina Splita kao regionalnog centra • Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava za realizaciju projekata/aktivnosti kroz Program ZI i program KG • Porast interesa javnosti za valorizaciju i unaprjeđenje zelenih/ otvorenih prostora i krajobraza • Porast interesa za doseljavanje zbog visokih cijena nekretnina u naseljima na obali (Splitu i okolici) 	<ul style="list-style-type: none"> • Povišena temperatura zraka i druge negativne posljedice globalnih klimatskih promjena • Pritisak na općinski prostor povezan s razvojem urbane aglomeracije Grada Splita • Potencijalni okolišni problemi povezani s razvojem poslovno-industrijskog kompleksa na području Općine • Izrazito nizak udio zelenila unutar građevnih čestica propisan važećom prostorno-planskom dokumentacijom • Mali broj novih javnih zelenih/ otvorenih prostora planiranih važećom prostorno-planskom dokumentacijom

10. STRATEŠKI OKVIR

Struktura SZUO Općine Dugopolje usklađena je s hijerarhijom ustrojenom u okviru priručnika o Strateškom planiranju iz 2020. godine¹², a koja je prikazana u dijagramu.

- **strateški ciljevi** obuhvaćaju dugoročne ili srednjoročne ciljeve kojima se izravno podupire ostvarenje definirane razvojne vizije.
- **posebni ciljevi** predstavljaju srednjoročne ciljeve koji su u funkciji izravne podrške postizanju strateških ciljeva
- **mjere** čine skup međusobno povezanih **aktivnosti i projekata** kojima se izravno ostvaruje posebni cilj, a neizravno pridonosi ostvarenju strateškog cilja i razvojne vizije.

S obzirom na rezultate analize i valorizacije sastavnica zelene infrastrukture, kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, te postavljenu viziju, **SZUO Općine** zasniva se na sljedećim strateškim ciljevima:

S.C.1. Unaprjeđenje održivosti zelenih površina i zgrada na području Općine Dugopolje

S.C.2. Očuvanje i unaprjeđenje bioraznolikosti na području Općine Dugopolje

S.C.3. Uspostava uvjeta za sustavno upravljanje zelenom urbanom obnovom Općine Dugopolje

Navedeni strateški ciljevi obuhvatili su cjelokupno područje Općine pri čemu su SC1 i SC3 povezani s programom ZI i KG, dok je SC2 povezan sa područjem izvan naselja koji obuhvaća šume, vode, poljoprivredu, zaštićena područja i dr., a za koje vrijede drugi programi.

Pregled strateških ciljeva, posebnih ciljeva, te pripadajućih mjera, aktivnosti i projekata prikazana je u tablici u nastavku (Tablica 10).

¹² Priručniku o strateškom planiranju, Verzija 3.0, Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, svibanj 2020. godine, Zagreb

Tablica 10 - Ciljevi, prioriteti, mjere i strateški projekti zelene urbane obnove Općine Dugopolje
(Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

S.C.1. Unaprjeđenje održivosti zelenih površina i zgrada na području Općine Dugopolje				
Posebni cilj	Mjera	Br.	Aktivnost/ projekt	
P.C.1.1. Pобољшanje postojećih i uspostava novih javnih otvorenih/zelenih prostora	M.1.1.1. Obnova otvorenih/zelenih prostora u općinskim naseljima	1	Uređenje Trga dr. Franje Tuđmana ispred zgrade uprave	
		2	Uspostava parka "Gaj"	
		3	Uređenje parka "Plitača"	
		4	Unaprjeđenje javnih sadržaja oko lokve Dračanica	
		5	Unaprjeđenje javnih sadržaja oko lokve Vukasovići	
		6	Unaprjeđenje okoliša oko ambulante u Dugopolju	
		7	Ozelenjavanje postojećih te uspostava novih dječjih igrališta	
		8	Uspostava skate parka Dugopolje	
		9	Uređenje urbanih vrtova u naselju Dugopolje	
		10	Uređenje džepnih parkova u naselju Dugopolje	
		11	Proširenje javnih sadržaja u centralnom dijelu naselja Koprivno	
		12	Uređenje džepnog parka u naselju Kotlenice	
		M.1.1.2. Uređenje otvorenih prostora uz objekte obrazovne namjene	13	Unaprjeđenje prostora oko OŠ Dugopolje i PŠ Kotlenice
		M.1.1.3. Obnova postojeće sportske infrastrukture	14	Unaprjeđenje zone oko SC Dražen Šamadan u Koprivnom
			15	Uređenje sportskih terena u naseljima
		M.1.1.4. Unaprjeđenje prostora oko sakralnih objekata	16	Uređenje groblja
			17	Uređenje prostora uz crkve i kapelice
P.C.1.2. Pобољшanje posjetiteljskih i rekreacijskih kapaciteta prostora	M.1.2.1. Unaprjeđenje tematskih staza i ruta	18	Unaprjeđenje postojećih tematskih staza	
		19	Unaprjeđenje sustava biciklističkih ruta	
		20	Unaprjeđenje postojećih planinarskih staza	
		21	Interpretacija pruge "Sinjska rera"	
	M.1.2.2. Pобољшanje turističkih sadržaja	22	Unaprjeđenje prostora oko Kraljeve peći (toponim Balića pećina)	
		23	Interpretacija Kotleničkih polja željezne rude	

		24	Unaprjeđenje prostora „Škola u prirodi Skriveni habitati“
P.C.1.3. Poboljšanje krajobrazu prometne infrastrukture	M.1.3.1. Ozelenjavanje i unaprjeđenje cestovnih koridora	25	Uspostava pješačko-biciklističke veze Dugopolje - Koprivno
		26	Uspostava pješačko-biciklističke staze unutar prometnice u Dugopoljskom polju
		27	Uređenje nogostupa u koridorima cestovnih prometnica
		28	Ozelenjavanje prometnih koridora
		29	Uređenje kružnih tokova
		30	Uređenje autobusnih stanica
	M.1.3.2. Unaprjeđenje prometa u mirovanju	31	Zelena parkirališta
		32	Uređenje odmorišta/vidikovaca uz prometnicu
P.C.1.4. Uspostava održivih višestambenih i gospodarskih zona	M.1.4.1. Poboljšanje kvalitete otvorenih prostora oko višestambene izgradnje	33	Uređenje okoliša oko višestambenih objekata u Dugopolju
	M.1.4.2. Unaprjeđenje otvorenih prostora gospodarskih zona	34	Provođenje i sufinanciranje mjera ozelenjavanja gospodarskih zona Dugopolja
		35	Uspostava zelenih rješenja unutar gospodarskih/ poslovnih zona
		36	Uspostava zelenih krovova i fasada
		37	Očuvanje šumaraka alepskog bora (<i>Pinus halepensis</i>) i ostalih zelenih poteza u poslovnim zonama
		38	Unificirani zeleni otoci za zbrinjavanje otpada
P.C.1.5. Planiranje i gradnja novih prostora i zgrada u skladu s KG / revitalizacija i obnova nekorištenih prostora i zgrada	M.1.5.1. Planiranje i gradnja novih prostora i zgrada u skladu s KG	39	Dogradnja Osnovne škole Dugopolje
		40	Izgradnja Kulturno-multimedijalnog centra
	M.1.5.2. Revitalizacija i obnova nekorištenih prostora i zgrada	41	Prva faza dovršetka dijela Sportskog centra Hrvatski vitezovi
		42	Uređenje ljetne pozornice na lokaciji gradine Šutanj
		43	Uređenje coworking prostora i prostora za kulturnu namjenu u naselju Koprivno
	M.1.5.3. Kružna obnova i reprogramiranje korištenih prostora i zgrada	44	Rekonstrukcija postojeće zgrade dječjeg vrtića u naselju Dugopolje
		45	Poticanje energetske obnove obiteljskih kuća i ostalih objekata u privatnom vlasništvu

S.C.2. Očuvanje i unaprjeđenje bioraznolikosti na području Općine Dugopolje			
Posebni cilj	Mjera	Br.	Aktivnost/ projekt
P.C.2.1. Uspostava bioraznolikosti na poljoprivrednim površinama sukladno Strateškom planu Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. – 2027. godine	M.2.1.1. Očuvanje krajobraznih obilježja poljoprivrednih površina	1	Očuvanje suhozida
		2	Održavanje živica
		3	Očuvanje i uređenje lokvi
		4	Sadnja novih pojedinačnih stabala i/ili drvoreda
		5	Održavanje postojećih i uspostava novih šumaraka
		6	Uspostava kanala i formiranje zelenih poteza
		7	Uspostava poljskih traka
	M.2.1.2. Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednih površina	8	Raznolikost usjeva na poljoprivrednim površinama
		9	Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima
		10	Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti
		11	Očuvanje postojećih i uspostava novih travnjaka
P.C.2.2. Očuvanje šumskih sastojina na području Općine te povećanje vrijednosti njihovih funkcija	M.2.2.1. Poticanje konverzija degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura	12	Konverzija (rekonstrukcija) degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura privatnih šumovlasnika
		13	Ostavljanje drvne mase nakon sječe
	M.2.2.2. Povećanje vrijednosti rekreativne, zdravstvene i turističke funkcije šuma	14	Izgradnja i uređenje poučnih staza i prateće infrastrukture unutar šumskog područja

S.C.3. Uspostava uvjeta za sustavno upravljanje zelenom urbanom obnovom Općine Dugopolje			
Posebni cilj	Mjera	Br.	Aktivnost/ projekt
P.C.3.1. Implementacija zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja u sektorske alate upravljanja	M.3.1.1. Jačanje mjera zelene urbane obnove unutar prostorno-planske i strateške dokumentacije	1	Uspostava mjera zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja unutar Prostornog plana uređenja Općine (PPUO) i unutar važećih planova nižeg reda
		2	Uspostava mjera zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja unutar novih urbanističkih planova uređenja (UPU)
		3	Uspostava mjera zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja kod izrade novih i izmjene postojećih studija, strategija, akcijskih planova te drugih dokumenata
	M.3.1.2. Uspostava sustava za praćenje razvoja zelene urbane obnove	4	Informacijski sustav zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja Općine Dugopolje
		5	Aksijski plan razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja Općine Dugopolje
		6	Atlas ruralnih krajobrazu Općine Dugopolje
		7	Zaštita Dugopoljskog polja u kategoriji "značajni krajobraz"
P.C.3.2. Povećanje svijesti o održivom razvoju kroz zelenu infrastrukturu i kružno gospodarenje	M.3.2.1. Uspostava tema zelene urbane obnove unutar upravljačkih struktura Općine	8	Edukacija predstavnika Općine o zelenoj infrastrukturi i kružnom gospodarenju
	M.3.2.2. Informiranje javnosti o temama zelene urbane obnove	9	Brošura "Zelena urbana obnova Općine Dugopolje"
		10	Edukacija stanovnika Općine o zelenoj infrastrukturi i kružnom gospodarenju

10.1.1. **STRATEŠKI CILJ 1: Unaprjeđenje održivosti zelenih površina i zgrada na području Općine Dugopolje**

Strateški cilj 1 obuhvaća planiranje otvorenih javnih prostora i zgrada na području, odnosno unaprjeđenje postojećih i uvođenje novih javnih sadržaja u domeni zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja s ciljem podizanja kvalitete života stanovnika, borbu protiv klimatskih promjena. Unaprjeđenje kvaliteta sastavnica okoliša. povećanje energetske učinkovitosti zgrada i sl.

Iz navedenog strateškog cilja proizašlo je pet (5) posebnih ciljeva, trinaest (13) mjera i četrdeset pet (45) aktivnosti/projekata.

POSEBNI CILJ 1.1. Poboljšanje postojećih i uspostava novih javnih otvorenih/zelenih prostora

Posebni cilj obuhvaća povećanje dostupnosti i unaprjeđenje funkcija javnih otvorenih/ zelenih prostora u svim dugopoljskim naseljima. Navedeno se odnosi na tipične zelene/ otvorene prostore kao što su javni parkovi, dječja igrališta, sportski sadržaji, prostori uz odgojno-obrazovne institucije, te crkvena dvorišta i groblja.

Slika 114 - Primjer uređenja manjih trgova, Njemačka (<https://www.kraft-raum.com/stadtraum-platzgestaltung-detail/alter-kirchplatz-haan.html>)

Slika 115 - Primjer uređenja skate parka, Njemačka (<https://landezine.com/schalker-verein-by-planergruppe-oberhausen/>)

Slika 116 - Primjer uređenja dječjih igrališta, Švicarska (<https://landezine.com/pico-playground-by-de-molfetta-strode/>)

Slika 117 - Primjer uređenja sportskih terena, Finska (<https://landezine.com/myyrmaki-sports-park-by-loci/>)

Slika 118 - Krajobrazno uređenje lokve Dračnica (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 119 - Primjer uređenja prostora oko sakralnih objekata (<https://landezine.com/platz-am-offers-velbert-by-dtp/>)

MJERA 1.1.1. *Obnova otvorenih/zelenih prostora u općinskim naseljima*

Mjera je usmjerena na unaprjeđenje postojećih i uspostavu novih javnih otvorenih prostora na općinskom području. Aktivnosti u sklopu ove mjere uključuju uspostavu, obnovu i proširenje javnih parkova, multifunkcionalnih prostora uz objekte javne namjene, dječjih igrališta i prostora specifične namjene kao što su urbani vrtovi u naselju Dugopolje.

AKTIVNOST/ PROJEKT 1: Uređenje Trg dr. Franje Tuđmana ispred zgrade uprave

Trg dr. Franje Tuđmana čini početnu točku osi javnih otvorenih prostora uz Stepinčevu ulicu, koja predstavlja neformalno središte naselja i čitave Općine Dugopolje. Ovaj prostor je poželjno urediti/ uklopiti u širi prostorni kontekst uz zadržavanje njegovog reprezentativnog karaktera, te mogućnosti za boravak i povremeno okupljanja stanovništva. Poželjno je da se njegovo oblikovanje temelji na umjetničkoj interpretaciji kulturne i/ili prirodne baštine Općine, uz korištenje kamena ili vegetacije tipične za prostor Dugopolja. Pored navedenog, potrebno je razmotriti prometnu organizaciju trga zajedno s čitavom Stepinčevom ulicom, uključujući i razmatranje povoljnijeg smještaja javnog parkirališta čime bi se smanjio pritisak na pješačke površine.

Lokacija provođenja aktivnosti: k.č. 1080, 2415/2, 2415/4, 2415/6 k.o. Dugopolje

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 2, RP 4, RP 5, RP 8, RP 13
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - izrada prostorno-programске i prometne studije - definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejno rješenje, glavni projekt) - ishodenje dozvola za realizaciju projekta - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 2: Uspostava parka "Gaj"

Šumarak Gaj, zasađen je 1930-ih godina 20. stoljeća, te predstavlja povijesno i prirodno vrijednu lokaciju s velikim potencijalom za obnovu i revitalizaciju. Aktivnost predviđa uređenje istočnog dijela šumarka u formi arboretuma ili botaničkog vrta prilagođenog edukativnim i boravišnim potrebama učenika OŠ Dugopolje i ostalih posjetitelja. Uz svoj edukativni potencijal, uređenje ovog prostora doprinijet će ambijentalnoj vrijednosti i funkcionalnoj povezanosti osi javnih prostora uz Stepinčevu ulicu, što čini integralni dio vizije razvoja središnjeg dugopoljskog naselja. Planirana intervencija također će osigurati dugoročnu održivost kroz redovito održavanje i aktivno uključivanje lokalne zajednice u brigu o prostoru. Za predmetni prostor je 2020. izrađeno idejno rješenje krajobraznog uređenja, koje je potrebno revidirati s obzirom na promjenu granice obuhvata.

Lokacija provođenja aktivnosti: dio k.č. 2537/26 k.o. Dugopolje

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 4, RP 5, RP 6
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - definiranje projektnog zadatka - revizija i izrada projektne dokumentacije (idejno rješenje, glavni projekt) - ishodenje dozvola za realizaciju projekta - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 3: Uređenje parka „Plitača“

Park „Plitača“ obuhvaća neposredni prostor nekadašnjeg bunara u Dugopoljskom polju. Ovaj prostor je trenutno djelomično uređen, a na njemu se nalaze nepovezani sadržaji škole u prirodi, odmorišta/ vidikovca izvedenog u sklopu projekta opremanja biciklističkih ruta i manjeg vježbališta na otvorenom. S obzirom da se na njemu u prošlosti nalazio bunar koji su koristile generacije zemljoradnika možemo reći da ovaj prostor ima izvjesnu baštinsku vrijednost. Njegov značaj je dodatno naglašen činjenicom da se nalazi na vizualno izloženom dijelu polja, zbog čega svojim budućim uređenjem može snažno utjecati na njegovu vizualnu i kulturnu percepciju. Cilj planiranog uređenja trebao bi uključiti stvaranje usklađenog prostora koji povezuje rekreativne, edukativne i kulturne sadržaje, a koji imaju potencijal privlačenja korisnika iz šireg općinskog područja. Uz to, pri oblikovanju u obzir treba uzeti i činjenicu da lokalitet čini neformalno „predvorje“ planinarske staze prema Mosoru (planinarska staza 108), te bi se kroz buduće uređenje trebalo naglasiti ovaj ulaz i olakšati pristup pješacima i biciklistima. Za predmetnu lokaciju je 2020. izrađeno idejno rješenje krajobraznog uređenja.

Lokacija provođenja aktivnosti: k.č. 4181, 4182, 4183, dio k.č. 8348/2, 8349/1 k.o. Dugopolje

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 2, RP 4, RP 5, RP 6
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - priprema projektne dokumentacije (glavni projekt) - ishodenje dozvola za realizaciju projekta - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 4: Unaprjeđenje javnih sadržaja oko lokve Dračanica

Lokva Dračanica je zahvaljujući svojoj ekološkoj vrijednosti i povijesnoj funkciji prepoznata kao važan element prirodne baštine i kulturnog identiteta Općine. Njezino neposredno okruženje uređeno je kao manje izletišta s osnovnim boravišnim sadržajima (klupe, sjenica, manje dječje igralište, bicikli za najam), a potencijalno može postati manji park koji će obogatiti kvalitetu života stanovništva i turističku ponudu Dugopolja. Potencijalni značaj ovog parka dodatno je naglašen nedostatkom javnih zelenih/ otvorenih prostora u sklopu obližnje poslovne zone Podi.

Njegovo buduće uređenje trebalo bi obuhvatiti očuvanje ekološkog značaja lokve kroz održivo planiranje i zaštitu vodnih resursa, te uvođenje novih sadržaja koji bi u prvom redu bili usmjereni na potrebe stanovništva u neposrednom okruženju.

Istovremeno, buduće uređenje bi trebalo omogućiti održavanje povremenih javnih događanja, poput koncerata ili skupova, uz pažljivo balansiranje između funkcionalnosti i zaštite prirodnog ambijenta. Za predmetnu lokaciju je 2020. izrađeno idejno rješenje krajobraznog uređenja.

Lokacija provođenja aktivnosti: k.č. 1948/2, 1948/1, 1949, dio k.č. 1999/1, 8336/22, 8430 k.o. Dugopolje

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 4, RP 5, RP 6, RP 7, RP 9
Provedba i tijek razvoja projekta:	- priprema projektne dokumentacije (glavni projekt) - ishodenje dozvola za realizaciju projekta - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 5: Unaprjeđenje javnih sadržaja oko lokve Vukasovići

Lokva Vukasovići je smještena u istoimenom zaseoku na istoku naselja Dugopolje, a uz nju se nalazi manji park s bočalištem na površini od 0,1 ha. S obzirom na relativnu izoliranost u odnosu na središte naselja i malu ukupnu površinu, ovaj je prostor potrebno urediti kako bi zadovoljio potrebe stanovništva u neposrednom okruženju. Planirana obnova trebala bi uključiti sanaciju zidova oko lokve, obnovu i proširenje postojećih sadržaja, uspostavu novog dječjeg igrališta i sadnju autohtonog zelenila radi povećanja ambijentalne i ekološke kvalitete prostora. Za predmetnu lokaciju je 2020. izrađeno idejno rješenje krajobraznog uređenja.

Lokacija provođenja aktivnosti: k.č. 98, 1949, dio k.č. 147/1, 8323/22 k.o. Dugopolje

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 4, RP 5, RP 6, RP 7
Provedba i tijek razvoja projekta:	- priprema projektne dokumentacije (glavni projekt) - ishodenje dozvola za realizaciju projekta - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 6: Unaprjeđenje okoliša oko ambulante u Dugopolju

Cilj aktivnosti je unaprjeđenje vanjskog prostora općinske ambulante, s naglaskom na poboljšanje njezine funkcionalnosti, pristupačnost i ambijentalne vrijednosti. Ambulanta Doma zdravlja SDŽ u Dugopolju nalazi se u neposrednoj blizini Trga domovinske zahvalnosti, te bi se njezinim uređenjem moglo doprinijeti podizanju kvalitete urbanističke cjeline u užem središtu naselja.

Planirano uređenje uključuje stvaranje prostora za boravak pacijenata na otvorenom, uz osiguranje zaklona od vremenskih nepogoda, adekvatne urbane opreme, zelenila i rasvjete. Uspostava vanjske čekaonice ne samo da će poboljšati doživljaj pacijenata, već će također povećati kapacitet zdravstvenih objekata u situacijama kada je unutarnji prostor nedostatan. Važno je da planirana intervencija bude prilagođena potrebama različitih dobnih skupina i osoba sa smanjenom pokretljivošću.

Lokacija provođenja aktivnosti: dio k.č. 2380, 2415/3 k.o. Dugopolje

Aktivnost/projekt razvojne potrebe:	podržava RP 4, RP 8, RP 13
Provedba i tijek razvoja projekta:	- definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejno rješenje, glavni projekt) - ishodenje dozvola za realizaciju projekta - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 7: Ozelenjavanje i uređenje postojećih dječjih igrališta

Iako su dječja igrališta na području Dugopolja recentno uređena i opremljena suvremenim spravama, na njima su uočeni nedostaci koji ograničavaju njihovu funkcionalnost i privlačnost. To se u prvom redu odnosi na nedostatak hlada, ali i na neprimjereno održavanje, vandalizam te nedostatak određenih elemenata urbane opreme (zdenci s pitkom vodom). Aktivnost obuhvaća opremanje i ozelenjavanje postojećih dječjih igrališta u svrhu uspostave hlada i poboljšanja njihove ambijentalne vrijednosti i funkcionalnosti. Također, potrebno je razmotriti uspostavu video nadzora u pojedinim igralištima kako bi se suzbilo neželjeno ponašanje, ali na način da ova mjera ostane diskretna i ne narušava osjećaj ugone korisnika. Aktivnošću se također predviđa gradnja novih dječjih igrališta, a potencijalne lokacije uključuju lokvu Vukasovići i područje Kotlenica.

Lokacije provođenja aktivnosti:

- k.č. 1097 k.o. Dugopolje
- dio k.č. 2100/1 k.o. Dugopolje
- k.č. 2609, dio k.č. 4728/1, 4728/2, 4729, 4730/1, 4730/2, 4731/1, 4731/2, 4732/3, 4733, 4735, 4736, k.o. Dugopolje
- dio k.č. 3690/2 k.o. Dugopolje
- k.č. 5861/470 k.o. Dugopolje
- dio k.č. 147/1 k.o. Dugopolje (Vukasovići)

- dio k.č. 390/2 k.o. Kotlenice (Kotlenice)
- dio k.č. 1203/94 k.o. Koprivno

Eventualne dodatne lokacije provođenja aktivnosti odredit će se daljnjom projektnom razradom.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 4, RP 9
Provedba i tijek razvoja projekta:	- definiranje projektnog zadatka i odabir lokacije - priprema projektne dokumentacije (idejno rješenje, glavni projekt) - ishodenje dozvola za realizaciju projekta - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 8: Uspostava skate parka Dugopolje

Aktivnost predviđa uspostavu skate parka na istoku poslovne zone Podi. Pored tipičnih sadržaja namijenjenih vožnji skateboarda, ovaj bi prostor trebao sadržavati dodatnu opremu namijenjenu boravku i okupljanju mladih, kao što su klupe sa stolovima, sjenice, sprave za vježbanje i dr. Osim toga, ovisno o infrastrukturnim ograničenjima (dalekovod, plinska stanica) potrebno je razmotriti mogućnost za ozelenjavanje prostora visokim stablašicama kako bi se povećao udio zelenila u neposrednom susjedstvu (ublažavanje efekta toplinskog otoka).

Lokacija provođenja aktivnosti: dio k.č. 5861/615 k.o. Dugopolje

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 4, RP 9
Provedba i tijek razvoja projekta:	- definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejno rješenje, glavni projekt) - ishodenje dozvola za realizaciju projekta - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 9: Uređenje urbanih vrtova u naselju Dugopolje

Cilj aktivnosti je formiranje urbanih vrtova na istoku poslovne zone Podi. Realizacija ove aktivnosti obuhvatit će uređenje terena i pripremu tla za sadnju, parceliranje prostora i izvedbu neophodne infrastrukture koja uključuje vodovodne instalacije, ogradu, kompostišta te boravišne sadržaje poput klupa i sjenica. Obodni prostor urbanih vrtova poželjno je urediti na način da se uzgojne gredice čim više vizualno izoliraju, što je moguće ostvariti potezima zaštitnog zelenila poput živica, drvoreda ili voćnjaka. Unutar obodnog tampona nudi se mogućnost za uspostavu šetnice, klupa za odmor i drugih oblika javnih sadržaja kojima će se proširiti dostupnost zelenih prostora unutar poslovne zone.

Lokacija provođenja aktivnosti: dio k.č. 5861/543 k.o. Dugopolje

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 4, RP 9, RP 10
--	-------------------

Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejno rješenje, glavni projekt) - ishođenje dozvola za realizaciju projekta - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji
------------------------------------	---

AKTIVNOST/ PROJEKT 10: Uređenje džepnih parkova u centralnom dijelu naselja Dugopolja

Na širem području naselja identificirani su manji neuređeni prostori koje je potrebno ozeleniti, te, ovisno o mogućnostima pojedine lokacije, opremiti i urediti u formi džepnih parkova orijentiranih prema neposrednom susjedstvu. Dio navedenih prostora spada u planirane infrastrukturne koridore i područja drugih oznaka namjene, pa se njihovo uređenje može provesti kao privremena mjera do buduće realizacije u skladu s predviđenom namjenom.

Lokacije provođenja aktivnosti:

- dio k.č. 147/1 k.o. Dugopolje
- k.č. 2005/1 k.o. Dugopolje
- k.č. 2067/29 k.o. Dugopolje
- k.č. dio 2100/1 k.o. Dugopolje
- k.č. dio 2537/1 k.o. Dugopolje
- dio k.č. 4906/1, 4900/2, 4900/1 4899 k.o. Dugopolje
- k.č. 5535 k.o. Dugopolje
- k.č. 5818, 5817 k.o. Dugopolje
- k.č. 5861/13 k.o. Dugopolje
- k.č. dio 5861/605 k.o. Dugopolje
- k.č. 5861/259 k.o. Dugopolje
- k.č. 5861/456, 5861/437 k.o. Dugopolje

Eventualne dodatne lokacije provođenja aktivnosti odredit će se daljnjom projektnom razradom.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 4, RP 9
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - definiranje projektnog zadatka i odabir lokacije - priprema projektne dokumentacije (idejno rješenje, glavni projekt) - ishođenje dozvola za realizaciju projekta - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 11: Uređenje centralnog dijela naselja Koprivno

Na predmetnom području grupirani su različiti javni sadržaji – planirani coworking prostor s knjižnicom, samoposluga, nedovršeni kompleks crkve i pastoralnog centra, dječje igralište i sportski tereni (SC Dražen Šamadan) te boćalište.

Aktivnost podrazumijeva izradu prostorno-programске studije cjelovitog uređenja predmetne zone te pojedinačnih detaljnih projekata koji će se izraditi temeljem studije.

Studijom, odnosno pojedinačnim projektima svakako treba obuhvatiti trenutno neartikulirano oformljen trg na križanju prometnica (Ulice A. Mihanovića, Vukovarske i Ulice Svih Svetih) s autobusnim stajalištem te uređenje zone oko samoposluge s parkiralištem i manipulativnim površinama uz obavezno ozelenjavanje niskim i visokim zelenilom. Opisani sjeverni dio centra potrebno je pješačkim putevima istočno od samoposluge i kompleksa crkve, povezati sa sadržajima južno – dječjim igralištem, sportskim centrom, boćalištem i novim stambenim naseljem, uz obavezno hortikulturno uređenje poteza i opremanje urbanom opremom.

Uređenje gore spomenutog trga nužno je uskladiti s uređenjem prostora čestice planiranog coworking prostora s knjižnicom.

Lokacija provođenja aktivnosti: 1148/1, 1148/2, 1148/3, 1312/9, 1203/94, 1203/2, 1203/5, 1145, 1203/41, k.o. Koprivno

Aktivnost povezana s A/P 13 - Unaprjeđenje zone oko SC Dražen Šamadan u Koprivnom, A/P 14 - Uređenje groblja i A/P 15 - Uređenje prostora uz crkve i kapelice, A/P 36 – Uređenje coworking prostora i prostora za kulturnu namjenu u naselju Koprivno.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 4, RP 13
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - izrada prostorno-programске studije - definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejno rješenje, idejni projekt, glavni projekt, izvedbeni projekt) - ishodenje dozvola za realizaciju projekta - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 12: Uređenje džepnog parka u naselju Kotlenice

Aktivnost uključuje obnovu džepnog parka u Kotlenicama s ciljem unaprjeđenja njegove privlačnosti i funkcionalnosti. Planirane mjere obuhvaćaju dodatno ozelenjavanje prostora sadnjom autohtonih biljnih vrsta, uređenje pristupa radi lakše dostupnosti, te obnovu postojeće opreme i sportskih sadržaja. Cilj aktivnosti je stvaranje ugodnog, održivog i višenamjenskog prostora koji će zadovoljiti potrebe lokalne zajednice u pogledu boravka i rekreacije.

Lokacija provođenja aktivnosti: dio k.č. 390/2 k.o. Kotlenice

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 4
Provedba i tijek razvoja projekta:	- definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejno rješenje, glavni projekt) - ishodenje dozvola za realizaciju projekta - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

MJERA 1.1.2. Uređenje otvorenih prostora uz objekte obrazovne namjene

Mjera je usmjerena na krajobrazno uređenje školskih dvorišta uz obnovu i unaprjeđenje sadržaja namijenjenih edukaciji, socijalizaciji i tjelesnoj aktivnosti učenika. Aktivnosti u sklopu ove mjere obuhvaćaju stvaranje sigurnijih, funkcionalnijih i estetski ugodnijih prostora, uz poseban naglasak na dugoročnu održivost i prilagodbu specifičnim potrebama školske zajednice. Provedbom ove mjere očekuje se povećanje sigurnosti i udobnosti boravka učenika na otvorenom, čime će se pridonijeti stvaranju poticajnog okruženja za njihov razvoj i učenje.

AKTIVNOST/ PROJEKT 13: Unaprjeđenje prostora oko OŠ Dugopolje i PŠ Kotlenice

Planiranom aktivnošću obuhvaćena su dvorišta školskih ustanova s ciljem unaprjeđenja njihove funkcionalnosti, sigurnosti i edukacijskog potencijala. Realizacija ove aktivnosti uključuje uređenje pristupnih staza i ulaza, ozelenjavanje dvorišta uz sadnju autohtonih biljnih vrsta, obnovu i proširenje sportskih sadržaja te uvođenje dodatnih elemenata namijenjenih boravku i učenju na otvorenom.

Predviđeni edukacijski sadržaji uključuju vanjske učionice, školske vrtove i voćnjake za praktičnu nastavu, te interaktivne instalacije poput umjetničkih i arheoloških eksponata koje potiču istraživanje i kreativnost učenika.

Lokacije provođenja aktivnosti:

- k.č. 2537/7, dio k.č. 2537/1, 2537/26, 8406 k.o. Dugopolje
- dio k.č. 640/2, 642/2, 644, 649/1, 670, 671, 672/1, 673 k.o. Kotlenice

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 4, RP 8
Provedba i tijek razvoja projekta:	- definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejno rješenje, glavni projekt) - ishodenje dozvola za realizaciju projekta - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

MJERA 1.1.3. Obnova postojeće sportske infrastrukture

Mjerom je obuhvaćena uspostava i unaprjeđenje sportske infrastrukture na području Dugopolja. Predviđene aktivnosti uključuju modernizaciju sportskog centra Dražen Šamadan u Koprivnom, kao i obnovu te proširenje sportskih sadržaja u općinskim naseljima i stvaranje manjih sportskih parkova. Realizacija ove mjere doprinijeti će jačanju lokalne zajednice kroz promoviranje tjelesne aktivnosti, socijalne integracije i zdravog načina života.

AKTIVNOST/ PROJEKT 14: Unaprjeđenje zone oko SC Dražen Šamadan u Koprivnom

SC Dražen Šamadan čini važnu točku okupljanja i aktivnosti u naselju Koprivno, te možemo reći da zajedno s otvorenim prostorima u neposrednom okruženju (nova crkva u Koprivnom - crkva Presvetog Srca Isusovog) čini neformalno središte naselja. Aktivnost obuhvaća sveobuhvatnu obnovu postojeće sportske infrastrukture, što podrazumijeva modernizaciju igrališta te proširenje sadržaja za različite dobne skupine i rekreativne potrebe.

Pored sportskih sadržaja, planirano uređenje obuhvaća prateću infrastrukturu poput pristupnih zona, parkirališta i prostora za odmor, uz poboljšanje povezanosti s otvorenim prostorima u neposrednom okruženju. Cilj aktivnosti je stvaranje funkcionalnog i estetski privlačnog prostora koji će dodatno učvrstiti ulogu SC Dražen Šamadan kao centra zajednice i potaknuti zdrav stil života među stanovnicima ovog naselja.

Lokacija provođenja aktivnosti: dio k.č. 1203/2, 1203/5, 1203/71, 1203/41, 1203/94 k.o. Koprivno

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 4
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejno rješenje, glavni projekt) - ishođenje dozvola za realizaciju projekta - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 15: Uređenje sportskih terena u naseljima

Aktivnost je usmjerena na obnovu i proširenje sportskih sadržaja namijenjenih javnom korištenju, a u svrhu stvaranja sigurnih, modernih i poticajnih prostora za tjelesnu aktivnost i boravak na otvorenom. Planirana obnova uključuje zamjenu zastarjele opreme, unaprjeđenje sportske podloge, te uvođenje novih sadržaja poput polivalentnih igrališta prilagođenih različitim dobnim skupinama i vježbališta na otvorenom. Također, u sklopu ove aktivnosti predviđa se uređenje prateće infrastrukture i urbane opreme (urbana oprema, zaštitne ograde i mreže,

noćna rasvjeta), te ozelenjavanje sportskih terena radi stvaranja prirodne zasjene i unaprjeđenja ukupnog prostornog ambijenta.

Lokacije provođenja aktivnosti:

- dio k.č. 3690/2, 3980, 8315/1 k.o. Dugopolje
- dio k.č. 5861/637 k.o. Dugopolje
- dio k.č. 5862/1, 5862/2, 8347/2 k.o. Dugopolje
- dio k.č. 1203/94, 1145, 1203/5 k.o. Koprivno

Eventualne dodatne lokacije provođenja aktivnosti odredit će se daljnjom projektnom razradom.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 4
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - definiranje projektnog zadatka i odabir lokacija - priprema projektne dokumentacije (idejno rješenje, glavni projekt) - ishodenje dozvola za realizaciju projekta - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

MJERA 1.1.4. Unaprjeđenje prostora oko sakralnih objekata

Mjera obuhvaća unaprjeđenje groblja i vanjskih prostora uz sakralne objekte na općinskom području. Pored svojeg kulturnog i memorijalnog značaja, ovi prostori imaju izraženu društvenu ulogu kao mjesto okupljanja, boravka i kontemplacije, zbog čega se u sklopu ove mjere predviđa unošenje sadržaja namijenjenih unaprjeđenju njihove društvene funkcije. Mjera također obuhvaća ozelenjavanje/hortikulturno uređenje navedenih prostora, a sve predviđene aktivnosti trebaju se provoditi uz nužno uvažavanje kulturno-povijesnih osobitosti pojedine lokacije.

AKTIVNOST/ PROJEKT 16: Uređenje groblja

Aktivnost je usmjerena na sveobuhvatno uređenje groblja kako bi se osigurao sklad tradicijskog karaktera i suvremenih potreba zajednice. Planirane aktivnosti uključuju obnovu i uspostavu komunikacija, gradnju ili obnovu ograda i pristupnih prostora, te postavljanje urbane opreme poput klupa, svjetiljki i zdenaca s vodom. Poseban naglasak stavlja se na ozelenjavanje prostora sadnjom autohtonih četinjača, čime će se doprinijeti očuvanju autentičnog ambijenta i povećanju estetske vrijednosti prostora. Sve planirane aktivnosti trebaju se nadovezati na povijesni i kulturološki karakter postojećih groblja, uz poštivanje lokalne arhitekture i krajobraza.

Lokacije provođenja aktivnosti: groblja u Dugopolju, Kotlenicama, Koprivnom, Liski

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 4, RP 5, RP 6
Provedba i tijek razvoja projekta:	- definiranje projektnog zadatka i odabir lokacija - priprema projektne dokumentacije (idejno rješenje, glavni projekt) - ishodenje dozvola za realizaciju projekta - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 17: Uređenje prostora uz crkve i kapelice

Aktivnost je usmjerena na unaprjeđenje i obnovu dijela crkvenih dvorišta u skladu sa sadašnjim i budućim potrebama. Prostori uz sakralne objekte na području Općine uglavnom se nalaze u dobrom stanju, a među prostorima koji zahtijevaju sveobuhvatnu obnovu moguće je izdvojiti okoliš kapelice Gospe u dnu polja. Osim njega, kao moguće područje intervencije izdvajaju se i neuređeno dvorišta crkve u Liski, te uspostava klupa i osposobljavanje zdenca s pitkom vodom uz župnu crkvu sv. Mihovila. Ova aktivnost također može uključiti uspostavu ambijentalne rasvjete u crkvenim dvorištima kako bi se naglasila arhitektonska i povijesna vrijednost sakralnih objekata, te osigurala mogućnost za ugodnu i sigurnu upotrebu tijekom večernjih sati.

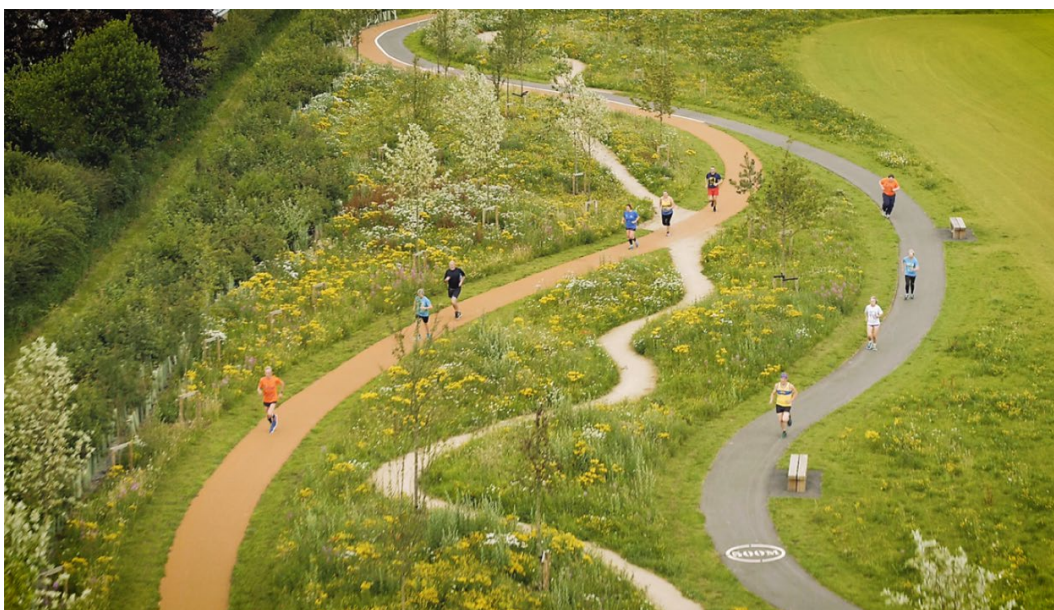
Lokacije provođenja aktivnosti:

- k.č. 14/1 k.o. Dugopolje
- k.č. 1461/3 k.o. Dugopolje
- k.č. 4091 k.o. Dugopolje
- dio k.č. 5862/3 k.o. Dugopolje
- dio k.č. 1311/1 k.o. Kotlenice
- k.č. 1203/79 k.o. Koprivno

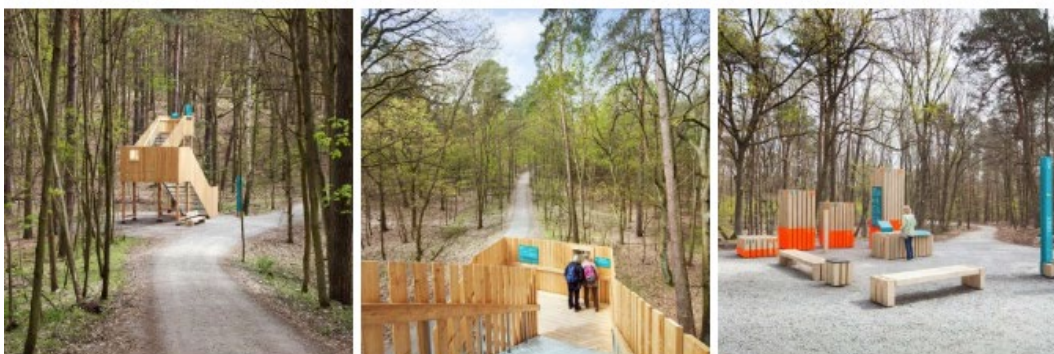
Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 4, RP 5, RP 6, RP 9
Provedba i tijek razvoja projekta:	- definiranje projektnog zadatka i odabir lokacija - priprema projektne dokumentacije (idejno rješenje, glavni projekt) - ishodenje dozvola za realizaciju projekta - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

POSEBNI CILJ 1.2. Poboljšanje posjetiteljskih i rekreacijskih kapaciteta prostora

Cilj je usmjeren na jačanje posjetiteljskog i rekreacijskog kapaciteta općinskog područja, što podrazumijeva afirmaciju i unaprjeđenje pješačke i biciklističke infrastrukture unutar istaknutih krajobraznih cjelina te uređenje lokacija s potencijalnim turističkim značajem. Pri realizaciji ovog cilja nužno je voditi računa o zaštiti integriteta općinskog prostora, te očuvanju prirodne i kulturne baštine.

Slika 120 - Primjer uređenja koridora tematskih staza i ruta, UK (<https://landezine.com/sowerby-park-and-sports-village-by-re-form-landscape-architecture/>)

Slika 121 - Primjer uređenja staza i preteče urbane opreme, njemačka (<https://landezine.com/wald-berlin-klima-exhibition-in-the-forest-by-hoch-landscape-architects/>)

MJERA 1.2.1. Unaprjeđenje tematskih staza i ruta

Mjera obuhvaća unaprjeđenje i afirmaciju tematskih staza i ruta na općinskom području, u svrhu stvaranja dodatne mogućnosti za rekreaciju, proširenja turističke ponude te povećanja dostupnosti lokaliteta i područja od kulturnog i prirodnog značaja.

AKTIVNOST/ PROJEKT 18: Unaprjeđenje postojećih tematskih staza

Aktivnost uključuje uređenje i afirmaciju tematskih staza na području Općine. Navedeno podrazumijeva bolje označavanje i povezivanje staza, uz uređenje njihovih početnih točaka i odmorišta. Nadalje, aktivnost uključuje brendiranje i afirmiranje staza uz pomoć brošura i drugih marketinških alata kako bi se potaknulo njihovo korištenje.

Obuhvat aktivnosti:

- Hodočasnički put „Gospi Sinjskoj“
- Rimska cesta u dionici Klapavice - Kurtovići
- Tematska staza „Mali put“ kroz Dugopoljsko polje
- Tematska staza „Massarus mons“ između Dugopolja i Kotlenica

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 2, RP 4, RP 5, RP 6
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - definiranje projektnog zadatka - izrada studije tematskih ruta/ prometnog elaborata - priprema projektne dokumentacije (glavni projekt) - ishodenje dozvola za realizaciju projekta - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji - Izrada brošure i proširenje internetskih stranica Općine i Turističke zajednice u svrhu afirmacije tematskih ruta

AKTIVNOST/ PROJEKT 19: Unaprjeđenje sustava biciklističkih ruta

Provedba ove aktivnosti obuhvaća promociju postojećih biciklističkih ruta, te njihovo unaprjeđenje kroz obnovu signalizacije, formiranje odmorišta i destinacijskih točki, uređenje cestovnih prijelaza, te krajobrazno uređenje pojedinih dionica. Kao i u slučaju tematskih staza, potrebno je izvršiti brendiranje i afirmaciju biciklističkih ruta kako bi se potaknulo njihovo korištenje i ponudila dodatna turistička vrijednost.

Obuhvat aktivnosti:

- Biciklistička ruta D1
- Biciklistička ruta D2
- Biciklistička ruta Klis (404)

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 2, RP 4, RP 5, RP 6
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - definiranje projektnog zadatka - izrada studije biciklističkih ruta/ prometnog elaborata - priprema projektne dokumentacije (glavni projekt) - ishodenje dozvola za realizaciju projekta - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji - Izrada brošure i proširenje internetskih stranica Općine i Turističke zajednice u svrhu afirmacije biciklističkih ruta

AKTIVNOST/ PROJEKT 20: Unaprjeđenje postojećih planinarskih staza

Planinarske staze na području Mosora čine važan rekreativni i turistički resurs koji stanovnicima i posjetiteljima omogućuje izravan kontakt s prirodnim vrijednostima planine. Cilj ove aktivnosti je unaprjeđenje postojećih staza kako bi se poboljšala njihova prohodnost, sigurnost te turistički i edukacijski potencijal. Planirana obnova obuhvaća održavanje vegetacije unutar koridora staza, sanaciju oštećenih dionica kroz obnovu njihovog zastora i drenaže, te jasno označavanje staza markacijama i smjerokazima. Uz to, predviđa se uspostava dodatnih sadržaja poput klupa, vidikovaca i informativnih ploča za interpretaciju prirodnih i kulturnih vrijednosti Mosora. Navedene intervencije trebalo bi planirati kako bi se ostvario minimalan utjecaj na okoliš, uz korištenje prirodnih materijala i tehnika koje će očuvati autentičnost prirodnog prostora.

Obuhvat aktivnosti:

- Planinarska staza 108 (Dugopolje – greben Visokog brda)
- Planinarska staza 125 (Vranjača – Vickov stup)
- Planinarska staza 137 (Balići – Debelo brdo)
- Planinarska staza 143 (Križani - Ljubljani)

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 2, RP 4, RP 5, RP 6
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (glavni projekt) - ishodenje dozvola za realizaciju projekta - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 21: Interpretacija pruge "Sinjska rera"

Aktivnost predviđa uređenje tematske staze/ šetališta u dijelu nekadašnjeg željezničkog koridora južno od autoceste A1. Ovu stazu je potrebno urediti i opremiti sadržajima koji omogućuju boravak i rekreaciju lokalnog stanovništva (klupe, piknik stolovi, trim staza), uz postavu edukacijskih i umjetničkih instalacija namijenjenih interpretaciji željezničke povijesti i društvenog značaja „Sinjske rere“ tijekom prve polovine 20. stoljeća.

Obuhvat aktivnosti: ceste i neklasificirani putevi na trasi nekadašnje željezničke pruge

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 2, RP 4, RP 5, RP 6
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejno rješenje, glavni projekt) - ishodenje dozvola za realizaciju projekta - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

MJERA 1.2.2. Poboljšanje turističkih sadržaja

Mjerom je obuhvaćena aktivacija i unaprjeđenje potencijalno značajnih turističkih prostora i sadržaja na području Općine. Ovi prostori uključuju elemente prirodne i kulturne baštine, zbog čega je pri realizaciji ove aktivnosti nužno voditi računa o očuvanju okoliša i integraciji novoplaniranih sadržaja u postojeći prostorni kontekst.

AKTIVNOST/ PROJEKT 22: Unaprjeđenje prostora oko Kraljeve peći (toponim Balića pećina)

Kraljeva peć se uz špilju Vranjaču ubraja u najznačajnije speleološke objekte na području Općine. Cilj ove aktivnosti je afirmacija njezine prirodne vrijednosti kroz uređenje pristupa i uspostavu edukacijskih i boravišnih sadržaja uz njezin ulaz. Navedeni sadržaji ne smiju ugrožavati prirodnost prostora i ekološki značaj špilje, a njihovo oblikovanje treba provesti uz maksimalno uklapanje u zatečeni okoliš.

Lokacija provođenja aktivnosti: k.č. 6089, dio k.č. 6086 k.o. Dugopolje

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 4, RP 5, RP 6, RP 7
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejno rješenje, glavni projekt) - ishodenje dozvola za realizaciju projekta - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 23: Interpretacija Kotleničkih polja željezne rude

Aktivnost je usmjerena na uređenje i opremanje napuštenog rudnika željezne rude u naselju Kotlenice u svrhu njegove interpretacije i afirmacije kao elementa kulturne baštine. Pored obnove i uređenja samog okna, planirana instalacija treba ponuditi informacije o povijesti rudarstva u širem kotleničkom području. S obzirom da je riječ o zabačenom lokalitetu, poželjno je da se ovaj prostor uredi s minimalnom i održivom intervencijom koja ne zahtjeva redovito održavanje. Čišćenje samog okna moguće je provesti volonterskom akcijom, koja bi, između ostalog, doprinijela socijalnoj koheziji među lokalnim stanovništvom.

Lokacija provođenja aktivnosti: dio k.č. 1312/3, k.o. Kotlenice

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 4, RP 5, RP 6, RP 11
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejno rješenje, glavni projekt) - ishodenje dozvola za realizaciju projekta - provođenje akcije čišćenja na bazi volonterstva lokalnog stanovništva - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 24: Unaprjeđenje prostora „Škola u prirodi Skriveni habitati“

Unatoč recentnoj izgradnji, škola u prirodi „Skriveni habitati“ u zaseoku Balići nalazi se u iznimno lošem stanju. Ovaj prostor zahtjeva cjelovitu obnovu, ali i proširenje sadržaja i uređenje pristupa kako bi se generirao interes i privukli posjetitelji iz šire splitske regije. Realizacija ove aktivnosti trebala bi uključiti uređenje kolnog pristupa s parkiralištem i povezivanje s obližnjim tematskim rutama, a novoplanirani sadržaji i oprema moraju biti izvedeni od održivih i prirodnih materijala kako bi se osigurala njihova trajnost uz minimalno održavanje.

Lokacija provođenja aktivnosti: dio k.č. 6109, 6123, 6181/3 k.o. Dugopolje

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 4, RP 5, RP 6
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejno rješenje, glavni projekt) - ishodenje dozvola za realizaciju projekta - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

POSEBNI CILJ 1.3. Poboljšanje krajobraza prometne infrastrukture

Posebni cilj je usmjeren na unaprjeđenje elemenata prometne infrastrukture na području Općine. Navedeno se odnosi na uspostavu mogućnosti za pješačko i biciklističko kretanje, sadnju drvoreda i ozelenjavanje prometnih koridora, te obnovu parkirališta i odmorišta/ vidikovaca.

Slika 122 - Uređenje staza uz prometnicu, Nizozemska
(<https://landezine.com/werkspoorpad-utrecht-by-flux/>)

Slika 123 - Uređenje koridora prometnica, Francuska (<https://landezine.com/bus-rapid-transit-brt-place-thorel-by-espace-libre/>)

Slika 124 - Primjer dizajna kružnog toka
(Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 125 - Primjer zelenih parkirališta, SAD
(<https://www.deeprooot.com/blog/blog-entries/rethinking-parking-lots/>)

MJERA 1.3.1. Ozelenjavanje i unaprjeđenje cestovnih koridora

Mjerom su obuhvaćene aktivnosti orijentirane prema estetskom i funkcionalnom poboljšanju prometne mreže. Navedeno se u prvom redu odnosi na stvaranje pješačko-biciklističkih veza između i unutar naselja, te na ozelenjavanje i krajobrazno uređenje prometne infrastrukture u svrhu unaprjeđenja njezine ambijentalne, ekološke i kulturne vrijednosti.

AKTIVNOST/ PROJEKT 25: Uspostava pješačko-biciklističke veze Dugopolje – Koprivno

Nedostatak sigurne pješačko-biciklističke veze između Koprivnog kao jednog od naselja s najvećom tendencijom rasta na području Općine i obližnje poslovne zone Podi predstavlja značajno ograničenje u pogledu mobilnosti tamošnjeg stanovništva. Ovo je naglašeno i u anketi provedenoj u sklopu ove strategije, pri čemu su ispitanici osobito istaknuli problem nedostatka nogostupa u Vukovarskoj ulici i unutar cestovnog podvožnjaka na autocesti A1. Aktivnost je usmjerena na uspostavu neprekinute i sigurne pješačko-biciklističke komunikacije između Koprivnog i poslovne zone Podi, uz formiranje noćne rasvjete, te sporadičnu ugradnju urbane opreme koja uključuje odmorišta s klupama, sjenice, servisne stalke za bicikle i drugo. Također, poželjno je razmotriti ozelenjavanje ove komunikacije sadnjom autohtonog bilja.

Lokacija provođenja aktivnosti: koridor Vukovarske, Dubrovačke i Ulice Antuna Mihanovića, ili alternativna trasa

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 4
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - definiranje projektnog zadatka - izrada prometnog elaborata - priprema projektne dokumentacije (glavni projekt) - ishođenje dozvola za realizaciju projekta - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 26: Uspostava pješačko-biciklističke staze unutar prometnice u Dugopoljskom polju

Pješačko-biciklistička staza u širem koridoru Ulice Domovinskog rata omogućiti će bolje povezivanje naselja Dugopolje, te će korisnicima ponuditi panoramski doživljaj Dugopoljskog polja i planine Mosor. Izvjesno ograničenje u realizaciji ove aktivnosti čine stambeni i drugi objekti formirani s južne strane Ulice Domovinskog rata. Provedba aktivnosti također obuhvaća uspostavu boravišta i ozelenjavanje određenih dijelova dionice u skladu s konzervatorskim preporukama.

Lokacija provođenja aktivnosti: koridor Ulice Domovinskog rata

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 2, RP 4, RP 5, RP 6
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - definiranje projektnog zadatka - izrada prometnog elaborata - priprema projektne dokumentacije (glavni projekt) - ishodenje dozvola za realizaciju projekta - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 27: Uređenje nogostupa u koridorima cestovnih prometnica

Aktivnost je usmjerena na uspostavu nogostupa unutar prometnih koridora u svrhu stvaranja funkcionalnih i sigurnih pješačko-biciklističkih veza između i unutar općinskih naselja. Realizacija ove aktivnosti obuhvaća izradu prometne studije koja će analizirati mogućnosti i potrebe za uspostavom nogostupa u sklopu općinske cestovne mreže, te će poslužiti kao osnova za izmjenu prostorno-planske dokumentacije i određivanje prioriteta za realizaciju pojedinih dionica. Izgradnja nogostupa će se provoditi kao sastavni dio projekata uređenja cestovnih koridora.

Lokacija provođenja aktivnosti će se odrediti daljnjom projektnom razradom.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - izmjena prostorno-planske dokumentacije - definiranje projektnog zadatka i definiranje lokacija - izrada prometnog elaborata - priprema projektne dokumentacije (glavni projekt) - ishodenje dozvola za realizaciju projekta - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 28: Ozelenjavanje prometnih koridora

Aktivnost obuhvaća uspostavu drvoreda i drugih oblika linearnog zelenila i pojedinačne sadnje u koridorima cestovnih prometnica. Mogućnost za sadnju unutar ovih koridora ovisi o zakonskom okviru, prostornim ograničenjima, vlasničkim odnosima, distribuciji podzemnih instalacija, naravi izgradnje u neposrednoj blizini, širem kulturnom kontekstu, te ekološkim i klimatskim faktorima koji utječu na izbor vrsta i njihov međusobni razmak. Zbog svega navedenog, ova aktivnost također obuhvaća analizu najpogodnijih lokacija za uređenje ovog tipa zelenih površina. Jedna od dobrobiti linearnog zelenila uključuje i njegovu zaštitnu ulogu u smislu ublažavanja negativnog utjecaja prometnica te stvaranja vizualne barijere prema okolnom prostoru. Kako bi se odredio najoptimalniji položaj za sadnju drvoreda i drugog oblika linearnog zelenila, potrebno je izraditi studiju kojom bi se na razini općinske prometne mreže analizirali svi navedeni čimbenici.

Lokacija provođenja aktivnosti će se odrediti daljnjom projektnom razradom.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 4, RP 9
Provedba i tijek razvoja projekta:	- definiranje projektnog zadatka i odabir lokacija - izrada prometnog elaborata - priprema projektne dokumentacije (glavni projekt) - ishodenje dozvola za realizaciju projekta - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 29: Uređenje kružnih tokova

Aktivnost obuhvaća uređenje kružnih tokova unutar općinske prometne mreže. Iako je riječ o prostorima koji su zbog svoje izoliranosti uglavnom niskog ekološkog značaja i nepogodni za uspostavu boravišne funkcije, kružni tokovi nude dobru priliku za unaprjeđenje ambijentalne vrijednosti prostora, stvaranje prostornih orijentira i naglašavanje granice između prostornih cjelina. U tom se smislu osobito ističe veliki kružni tok na izlasku iz autoceste A1, koji predstavlja svojevrsna vrata Splitske makroregije. Uređenje kružnih tokova može obuhvatiti njihovo ozelenjavanje i/ili postavu raznovrsnih umjetničkih instalacija, pri čemu je nužno voditi računa o sigurnosti prometa.

Lokacije provođenja aktivnosti:

- dio k.č. 1914/32, 8400/1, 1925, 1926, 1914/31, 8336/16, 5861/140, 5861/262 k.o. Dugopolje
- dio k.č. 5861/447 k.o. Dugopolje
- dio k.č. 5861/121 k.o. Dugopolje

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 4, RP 9
Provedba i tijek razvoja projekta:	- definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejno rješenje, glavni projekt) - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 30: Uređenje autobusnih stanica

Aktivnost obuhvaća obnovu i modernizaciju autobusnih stanica na području Općine, što podrazumijeva njihovo ujednačavanje te unaprjeđenje njihove boravišne funkcije i sigurnosti.

Lokacija provođenja aktivnosti će se odrediti daljnjom projektnom razradom.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 16
Provedba i tijek razvoja projekta:	- definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejno rješenje, glavni projekt) - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

MJERA 1.3.2. Unaprjeđenje prometa u mirovanju

Promet u mirovanju uključuje parkirališta te odmorišta/ proširenja u koridorima cestovnih prometnica. Mjera je usmjerena na ozelenjavanje te unaprjeđenje funkcionalnosti i ambijentalne vrijednosti navedenih prostora u svrhu ublažavanja nepovoljnog utjecaja na okoliš i iskorištavanja njihovog panoramskog i boravišnog potencijala.

AKTIVNOST/ PROJEKT 31: Zelena parkirališta

Predmet aktivnosti uključuje unaprjeđenje parkirališta na općinskom području (javna parkirališta, te parkirališta trgovačkih centara, objekata javne i društvene namjene, gospodarskih i industrijskih postrojenja i sl.) u svrhu prilagodbe klimatskim promjenama. Ovo se u prvom redu odnosi na njihovo ozelenjavanje i primjenu elemenata održive oborinske odvodnje (porozni zastori i infiltracijski jarci), a sve u svrhu rasterećenja oborinske mreže, ublažavanja efekta toplinskog otoka i povećanja ambijentalne kvalitete prostora.

Lokacija provođenja aktivnosti će se odrediti daljnjom projektnom razradom.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 4, RP 9
Provedba i tijek razvoja projekta:	- definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejno rješenje, glavni projekt) - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 32: Uređenje odmorišta/vidikovaca uz prometnicu

Aktivnost podrazumijeva uređenje pojedinih lokacija unutar cestovnih koridora s kojih se otvara vrijedna vizura na Mosor, kulturni krajobraz Dugopoljskog polja i druge krajobrazne cjeline. Uređenje ovih prostora moguće je ostvariti postavom urbane opreme, proširenjem promatračnica, sadnjom biljnog materijala i postavom manjih konstrukcija za panoramsko promatranje (vidikovci). Realizacija ove aktivnosti doprinijet će povećanju turističke atraktivnosti općinskog područja.

Lokacija provođenja aktivnosti će se odrediti daljnjom projektnom razradom.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 4, RP 5, RP 6
Provedba i tijek razvoja projekta:	- definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejno rješenje, glavni projekt) - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

POSEBNI CILJ 1.4. Uspostava održivih višestambenih i gospodarskih zona

Posebni cilj obuhvaća unaprjeđenje vanjskih prostora uz višestambene i gospodarske objekte na općinskom području. Realizacijom ovog cilja smanjiti će se šansa za stvaranje efekta toplinskog otoka, te će se ublažiti negativne posljedice koje nastaju kao nusprodukt proizvodnih procesa. Navedeno će dovesti do stvaranje povoljnijih uvjeta za boravak/ stanovanje unutar navedenih prostora.

Slika 126 - Primjer uređenja gospodarskih zona skladišta, SAD
(<https://www.turfscapeohio.com/who-we-serve>)

Slika 127 - Primjer uređenja okoliša poslovnih objekta, Nizozemska
(<https://landezine.com/werkspoorkathedr-aal-utrecht-by-flux/>)

Slika 128 - Primjer uređenja zona višestambenih objekata, Austrija
(<https://landezine.com/atelierhaus-c21-by-rajek-barosch/>)

Slika 129 - Primjer uređenja ulične strane stambene gradnje, UK
(<https://landezine.com/lovedon-fields-by-bd-landscape-architects/>)

MJERA 1.4.1. Poboljšanje kvalitete otvorenih prostora oko višestambene izgradnje

Otvoreni prostori uz višestambene objekte na području Općine uglavnom su svedeni na manja dvorišta unutar kojih veći dio prostora zauzimaju opločena parkirališta, dok su zeleni prostori i boravišni sadržaji često zanemareni. Cilj ove mjere je povećati udio zelenih i vodopropusnih površina uz višestambene objekte kako bi se pozitivno utjecalo na regulaciju mikroklimе, smanjio pritisak na sustav oborinske odvodnje te poboljšala ukupna kvaliteta života stanovništva. Posebna pažnja bit će posvećena prilagodbi mjera postojećim prostornim ograničenjima, osiguravanju dugoročnog održavanja novih zelenih površina te očuvanju funkcionalnosti postojećih parkirališnih kapaciteta.

AKTIVNOST/ PROJEKT 33: Uređenje okoliša oko višestambenih objekata

Aktivnost proizlazi iz potrebe za smanjenjem udjela nepropusnih opločenih te povećanja udjela zelenila unutar dvorišta višestambenih objekata. Manjkavost prostorno-planske regulative dovela je do toga da su otvoreni prostori uz novogradnju često svedeni na parkiralište za motorna vozila, što može dovesti do stvaranja efekta toplinskog otoka i smanjenja kvalitete života u višestambenim objektima. Osim toga, opločene površine sprječavaju infiltraciju vode u tlo i stvaraju pojačani pritisak na sustav oborinske odvodnje. Cjelovitost zelenih površina i visoke vegetacije značajno doprinosi smanjenju navedenih efekta. Provedba mjere podrazumijeva edukaciju suvlasnika višestambenih objekata i stvaranje poticaja za ugradnju sustava održive oborinske odvodnje te ozelenjavanje dvorišta.

Aktivnost/projekt povezan je sa strateškim okvirom 3 kroz sljedeće: A/P 1: Uspostava mjera zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja unutar Prostornog plana uređenja Općine (PPUO) i unutar važećih planova nižeg reda, A/P 2: Uspostava mjera zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja unutar novih urbanističkih planova uređenja (UPU), A/P 9: Brošura "Zelena urbana obnova Općine Dugopolje" te A/P 10: Edukacija stanovnika Općine o zelenoj infrastrukturi i kružnom gospodarenju.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 3, RP 9, RP 18
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - izrada brošure namijenjene edukaciji suvlasnika višestambenih objekata - definiranje i provedba poticaja za uređenje dvorišta višestambenih objekata primjenom rješenja temeljenih na prirodi - promjena prostorno-planske dokumentacije

MJERA 1.4.2. Unaprjeđenje otvorenih prostora gospodarskih zona

Postojeći i planirani razvoj Općine Dugopolje u najvećoj se mjeri temelji na unaprjeđenju poslovnih i proizvodnih kapaciteta na općinskom području. U tom je smislu moguće očekivati daljnje širenje poslovno-industrijskih zona, ali i pojavu negativnih posljedica koji proizlaze iz ovakvog tipa prostorne namjene. Krajobrazna artikulacija i ozelenjavanje gospodarskih zona omogućit će ublažavanje negativnih posljedica proizvodne aktivnosti te doprinijeti unaprjeđenju ambijentalne kvalitete vanjskog prostora.

AKTIVNOST/ PROJEKT 34: Provođenje i sufinanciranje mjera ozelenjavanja gospodarskih zona Dugopolja

Sufinanciranjem mjera ozelenjavanja i primjene tehnologija temeljenih na prirodi u gospodarskim zonama Dugopolja ublažiti će se efekt toplinskog otoka i druge negativne posljedice povezane s ovim tipom prostorne namjene, kao što su vizualna degradacija prostora, te emisija buke i prašine.

Mjere ozelenjavanja:

- uklanjanje vodonepropusnih (beton, asfalt) i zamjena za vodopropusna opločenja (travne rešetke i sl.)
- sadnja autonomnih stabala i grmlja
- uspostava /uređenje travnjaka
- uspostava kišnog vrta
- skupljanje kišnice za održavanje zelenih površina
- postavljanje elemenata za sjedenje za zaposlenike /formiranje boravišnih zona na otvorenom
- zelena parkirališta
- zeleni krovovi i fasade
- ostalo

Uvjeti za provođenje i sufinanciranje mjera ozelenjavanja:

- raspisivanje natječaja od strane Općine
- prijava vlasnika putem pripadajućih zahtjeva
- postupak odabira sukladno određenim kriterijima

Financijske mjere moguće su kroz:

- sufinanciranje projektne dokumentacije,
- sufinanciranje materijala za izvedbu sukladno izrađenoj dokumentaciji
- i/ili uložena vlastita sredstva vlasnika na temelju kojeg se smanjuje komunalni doprinos sukladno odluci kojom se utvrđuje obveza plaćanja komunalnog doprinosa na području Općine Dugopolje.

Aktivnost je povezana s ostalim projektima unutar ove mjere koji su opisani u nastavku.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 3, RP 9, RP16, RP 17
Provedba i tijek razvoja projekta:	- uspostava izvora sufinanciranja projekata - definiranje kriterija i mjera za ozelenjavanje - priprema natječajne dokumentacija - odabir i provođenje projekata

AKTIVNOST/ PROJEKT 35: Uspostava zelenih rješenja unutar gospodarskih/ poslovnih zona

Cilj aktivnosti je krajobrazno uređenje zelenih površina unutar poslovno-proizvodnih zona na području Općine. Realizacija ove aktivnosti podrazumijeva uspostavu novih drvoreda i drugih oblika zaštitnog i ukrasnog zelenila, uspostavu održive oborinske odvodnje (kišni vrtovi i spremnici), promjena vodonepropusnih zastora i sl. Očekuje se da će realizacija navedenih mjera doprinijeti stvaranju povoljnijih mikroklimatskih uvjeta (smanjenju temperature tijekom ljetnih mjeseci), ublažavanju možebitnih štetnih utjecaja proizvodnih procesa i stvaranju ugodnijeg radnog okruženja za zaposlenike. Uz to, povećanje vizualne atraktivnosti prostora trebalo bi povećati njegovu vrijednost i privlačnost za buduće ulagače.

Aktivnost/projekt je povezan s A/P 31: Zelena parkirališta u ovom strateškom cilju, te sa strateškim ciljem 3 kroz sljedeće: A/P 1: Uspostava mjera zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja unutar Prostornog plana uređenja Općine (PPUO) i unutar važećih planova nižeg reda i A/P 2: Uspostava mjera zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja unutar novih urbanističkih planova uređenja (UPU).

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 3, RP 9, RP16, RP 17
Provedba i tijek razvoja projekta:	- uspostava modela sufinanciranja - priprema projektne dokumentacije (glavni projekt) - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 36: Uspostava zelenih krovova i fasada

Zeleni krovovi i fasade značajno doprinose toplinskoj regulaciji građevina i okolnog prostora, smanjuju koncentraciju onečišćujućih tvari u zraku te pomažu u rasterećenju sustava oborinske odvodnje.

Osim ekoloških prednosti, oni predstavljaju učinkovito rješenje za ozelenjavanje gusto izgrađenih poslovnih i proizvodnih zona na području Dugopolja, gdje je prostor za razvoj zelene infrastrukture ograničen.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 3, RP 9, RP16, RP 17
--	-------------------------------

Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - uspostava modela sufinanciranja - priprema projektne dokumentacije (glavni projekt) - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji
------------------------------------	--

AKTIVNOST/ PROJEKT 37: Očuvanje šumaraka alepskog bora (*Pinus halepensis*) i ostalih zelenih poteza u poslovnim zonama

Kod planiranja okoliša poslovnih zona nužno je sagledati postojeći vegetaciju radi očuvanja višeg biljnog fonda. Ovo se u prvom redu odnosi na vrijedne fragmente šumskog staništa unutar poslovno-proizvodne zone Podi-zapad.

Očuvanje šumskih i ostalih zelenih poteza moguće je kroz promjene odredbi prostorno planske dokumentacije u skladu s opisanim aktivnost/projekt u strateškom okviru 3 koje se odnosi na: A/P 1: Uspostava mjera zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja unutar Prostornog plana uređenja Općine (PPUO) i unutar važećih planova nižeg reda i A/P 2: Uspostava mjera zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja unutar novih urbanističkih planova uređenja (UPU).

Također, kod planiranja gradnje unutar navedenih zona potrebno je propisati izradu Dendrološkog plana, kao stručne podloge koja prethodi izradi idejnog rješenja i glavnog projekta.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 3, RP 9, RP16, RP 17
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - izmjena prostorno-planske dokumentacije - izrada dendrološkog plana

AKTIVNOST/ PROJEKT 38: Unificirani zeleni otoci za zbrinjavanje otpada

Aktivnost obuhvaća formiranje zelenih otoka za odvojeno sakupljanje otpada, kao mjere unaprjeđenja šireg sustava gospodarenja otpadom na području Općine. Zelene otoke je potrebno uklopiti u kulturni i krajobrazni kontekst prostora u koji se smještaju, što je moguće ostvariti formiranjem vizualnih cezura (pojas zaštitnog zelenila i drugi oblici vizualnih barijera) ili primjenom ukopanih/ polukopanih spremnika.

Lokacija provođenja aktivnosti će se odrediti daljnjom projektom razradom.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 9, RP 11
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejno rješenje, glavni projekt, izvedbeni projekt/ radionički nacrti) - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

POSEBNI CILJ 1.5. Planiranje i gradnja novih prostora i zgrada u skladu s KG / revitalizacija i obnova nekorištenih prostora i zgrada / kružna obnova i reprogramiranje korištenih prostora i zgrada

Navedeni cilj obuhvaća osiguranje preduvjeta i učinkovito provođenje planiranja i gradnje novih prostora i zgrada prema načelima kružnog gospodarenja te revitalizacije i obnove nekorištenih, odnosno kružne obnove i reprogramiranja slabo korištenih prostora i zgrada.

MJERA 1.5.1. Planiranje i gradnja novih prostora i zgrada u skladu s KG

Mjera podrazumijeva planiranje i gradnju novih zgrada prema načelima kružnog gospodarenja, što obuhvaća produljenu trajnost zgrada, veću fleksibilnost prostora, smanjenu količinu građevnog otpada te veću energetska učinkovitost zgrada.

AKTIVNOST/ PROJEKT 39: Dogradnja Osnovne škole Dugopolje

Aktivnost se odnosi na dogradnju postojećeg kompleksa Osnovne škole Dugopolje u smislu izgradnje novog krila škole s 10 novih učionica, kao i dodatnih prostorija poput kabineta, knjižnice, blagovaonice i slično. Dogradnja je planirana uz Stepinčevu ulicu sjeverno od postojećih zgrada škole.

Nositelj projekta je Splitsko-dalmatinska županija u partnerstvu s Općinom. Za predmetni zahvat izrađena je kompletna projektna dokumentacija i ishođene su potrebne dozvole za realizaciju projekta.

Lokacija provođenja aktivnosti: k.č. br. 2537/26, k.o. Dugopolje

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 16
Provedba i tijek razvoja projekta:	- realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 40: Izgradnja Kulturno-multimedijalnog centra

Ovom aktivnošću predviđena je izgradnja i opremanje Kulturno-multimedijalnog centra na lokaciji između osnovne škole i groblja, južno od Ulice svetog Mihovila u naselju Dugopolje. Planirani Centar sadržavat će prostor za odvijanje različitih događanja, javnih tribina, edukacija, predstava i kino projekcija.

Za predmetni zahvat nije započeta izrada projektna dokumentacije.

Lokacija provođenja aktivnosti: k.č. br. 1/2, k.o. Dugopolje

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 16
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejno rješenje, idejni projekt, glavni projekt, izvedbeni projekt) - ishođenje dozvola za realizaciju projekta - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

MJERA 1.5.2. Revitalizacija i obnova nekorisćenih prostora i zgrada

Predmetna mjera usmjerena je na intenziviranje revitalizacije i obnove nekorisćenih prostora i zgrada, koje posjeduju potencijal za primjenu načela kružnog gospodarenja, pri čemu se poseban naglasak mora staviti na iznalaženje održive namjene. Značajnu prednost za stavljanje u ponovnu upotrebu takvih prostora i zgrada predstavlja i dostupnost postojeće infrastrukture (prometnice, energetska infrastruktura, sustav vodoopskrbe i odvodnje).

U slučaju kada obnova postojećih zgrada nije moguća, njihova lokacija trebala bi se iskoristiti za gradnju novih objekata, pogotovo od javnog interesa, a u skladu s načelima KG. Ovakav pristup doprinijet će smanjenju pritiska na neizgrađeni prostor te spriječiti nepotrebno širenje građevinskog područja.

AKTIVNOST/ PROJEKT 41: Prva faza dovršetka dijela Sportskog centra Hrvatski vitezovi

Aktivnost podrazumijeva prvu fazu dovršetka izgradnje i uređenja dijela Sportskog centra Hrvatski vitezovi, kao sastavnog dijela strateškog projekta Sportsko srce urbane aglomeracije Split.

Predmetna faza odnosi se na uređenje multifunkcionalne dvorane, pomoćnih vanjskih terena te uređenje okoliša, što obavezno mora uključiti ozelenjavanje visokim zelenilom radi osiguravanja povoljnijih mikroklimatskih uvjeta.

Lokacija provođenja aktivnosti: k.č. br. 5861/126, k.o. Dugopolje

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 4, 12
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejno rješenje, idejni projekt, glavni projekt, izvedbeni projekt) - ishođenje dozvola za realizaciju projekta - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 42: Uređenje ljetne pozornice na lokaciji gradine Šutanj

Aktivnost se odnosi na uređenje ljetne pozornice s gledalištem na lokaciji arheološkog nalazišta gradine Šutanj, koja se nalazi na obroncima Mosora neposredno uz antičku cestu na predjelu Klapavice – Kurtovići, u jugozapadnom dijelu Općine.

Cilj projekta je revitalizacija i prezentacija kulturne baštine uz stvaranje dodatne vrijednosti, a predviđeno je također i uređenje pristupa ljetnoj pozornici te hortikulturno uređenje prostora tradicionalnim dalmatinskim biljem, čime bi se potaknuo razvoj zelene infrastrukture.

Pri provedbi zahvata obavezno je poštivati tradicijsko oblikovanje prostora i u najvećoj mogućoj mjeri očuvati postojeće suhozidne strukture. Zemljane radove pri izvedbi zahvata potrebno je provoditi s oprezom radi mogućih arheoloških nalaza, uz poštivanje odredbi važećeg Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. U slučaju eventualnih arheoloških nalaza potrebno je o tome izvijestiti nadležnu konzervatorsku službu.

Lokacija provođenja aktivnosti: k.č. br. 6404, k.o. Dugopolje i okolne čestice

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 5, 6, 12
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejno rješenje, idejni projekt, glavni projekt, izvedbeni projekt) - ishodenje dozvola za realizaciju projekta - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 43: Uređenje coworking prostora i prostora za kulturnu namjenu u naselju Koprivno

Aktivnošću je planirana energetska obnova i uređenje zapuštenog objekta nekadašnje zadruga u naselju Koprivno, što podrazumijeva njezinu prenamjenu u coworking prostor za poduzetnike te prostor za kulturnu namjenu (knjižnica).

Aktivnost podrazumijeva i uređenje otvorenog prostora predmetne čestice te njegovo povezivanje s prostorom trga koji je neartikulirano oformljen na križanju prometnica (Ulice A. Mihanovića, Vukovarske ulice i Ulice Svih Svetih), a čime bi se dobio kvalitetan javni prostor naselja uz njegovo obavezno ozelenjavanje.

Lokacija provođenja aktivnosti: k.č. br. 1148, k.o. Koprivno

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 4, 12, 14
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejno rješenje, idejni projekt, glavni projekt, izvedbeni projekt) - ishodenje dozvola za realizaciju projekta - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

MJERA 1.5.3. Kružna obnova i reprogramiranje korištenih prostora i zgrada

Mjera uključuje poticanje kružne obnove i reprogramiranja korištenih prostora i zgrada, pogotovo onih zapuštenih te nedovoljno ili neadekvatno korištenih, a radi produljenja njihove trajnosti, smanjenja troškova održavanja te bolje iskoristivosti i održivosti prostora.

Za navedeno su posebno pogodne zgrade javne i društvene namjene te općenito objekti u javnom vlasništvu, zbog lakše provedbe, no također je potrebno sustavno poticati obnovu privatnih nekretnina kako bi se omogućio cjeloviti razvitak područja.

AKTIVNOST/ PROJEKT 44: Rekonstrukcija postojeće zgrade dječjeg vrtića u naselju Dugopolje

Ova aktivnost odnosi se na rekonstrukciju postojeće zgrade dječjeg vrtića u naselju Dugopolje, kojom se predviđa proširenje kapaciteta vrtića za četiri nova dnevna boravka. Vrtić se nalazi u Ulici Ante Starčevića 4 u starom, centralnom dijelu naselja.

Za predmetni zahvat izrađena je kompletna projektna dokumentacija.

Lokacija provođenja aktivnosti: k.č. br. 2415/19, k.o. Dugopolje

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 14, 16
Provedba i tijek razvoja projekta:	- ishođenje dozvola za realizaciju projekta - realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 45: Poticanje energetske obnove obiteljskih kuća i ostalih objekata u privatnom vlasništvu

Aktivnost podrazumijeva poticanje i edukaciju stanovništva o mogućnostima provođenja energetske obnove obiteljskih kuća i ostalih objekata u privatnom vlasništvu.

Navedeno se posebno odnosi na pravovremeno i sveobuhvatno informiranje o načinima financiranja procesa energetske obnove.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 14, 15
Provedba i tijek razvoja projekta:	- provedba edukacije i informiranja privatnih vlasnika

10.1.2. **STRATEŠKI CILJ 2: Očuvanje i unaprjeđenje bioraznolikosti na području Općine Dugopolje**

Strateški cilj 2 fokusira se na poboljšanje biološke komponente cijelog prostora Općine, s naglaskom na jačanje ekološke funkcije zelene infrastrukture. To prvenstveno uključuje očuvanje, jačanje i povezivanje staništa biljnih i životinjskih vrsta, osobito na poljoprivrednim zemljištima. Mjere za poboljšanje staništa također se odnose na aktivaciju i unaprjeđenje njihovih dodatnih funkcija, s posebnim naglaskom na koristi koje pružaju livadski, šumski i vodeni ekosustavi.

Iz navedenog strateškog cilja proizašla su dva (2) posebna cilja, četiri (4) mjere i četrnaest (14) aktivnosti/projekta.

POSEBNI CILJ 2.1. Uspostava bioraznolikosti na poljoprivrednim površinama sukladno Strateškom planu Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. – 2027. godine

Očuvanje krajobraznih obilježja i mozaičnosti poljoprivrednih površina moguće je ostvariti provođenjem poljoprivredno-okolišno-klimatskih mjera Strateškog plana zajedničke poljoprivredne politike RH do 2023. do 2027. godine (u daljnjem tekstu: ZPP).

MJERA 2.1.1. Očuvanje krajobraznih obilježja poljoprivrednih površina

Očuvanje postojećih krajobraznih obilježja potiče se kroz Eko shemu ZPP 31.03. *Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina*. Ekološki značajne površine obuhvaćaju izdvojene elemente unutar ruralnog krajobraza (suhozidi, živice ili pojas drvenastih kultura, pojedinačno stablo, drvored, šumarak, jarak) rubne pojaseve uz vodotoke i pojaseve bez proizvodnje uz rubove šuma. Pored svojeg ekološkog značaja, ove mjere svakako utječu i na ostvarenje ekonomske koristi (kontrola štetnika, zaštita usjeva od vjetra) te povećanje vizualne dinamike krajobraza. Dio postojećih krajobraznih obilježja evidentiran je unutar ARKOD sustava, prema kojem se na području u 2024. godini nalazilo: 208,87 m² šumaraka i 4883,82 m suhozida, što bitno odstupa u odnosu na stvarnu situaciju.

AKTIVNOST/ PROJEKT 1: Očuvanje suhozida

Aktivnost je usmjerena na očuvanje, održavanje i uspostavu novih suhozida, kao dijela kulturnog nasljeđa i prepoznatljivosti krajobraza Općine. Kroz aktivnost održavanja suhozida sprječava se njihovo urušavanje i zarastanje, te se na taj način štiti tradicionalni izgled krajobraza. Nadalje, suhozidi imaju važnu ulogu u sprječavanju klizišta, poplava i odrona, kao i u borbi protiv erozije i odnošenja gornjeg sloja tla.

Tradicionalni suhozid, prema ARKODU, ima širinu od 0,5 m do najviše 2 m unutar parcele i 4 m na granici parcele, te visinu između 0,2 i 3 m, minimalne dužine 30 metara.

Očuvanje suhozida i očuvanje živica su prioritetne mjere u Prioritetnom akcijskom okviru (PAO) za mrežu Natura 2000 u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2021. - 2027. godine (NN 54/22).

Način održavanja za korisnike:

- svake godine tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje šest sati
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama
- kontrolirati tijelo suhozida minimalno dva puta godišnje, najkasnije do 1. listopada tekuće godine
- održavati suhozid koristeći tradicionalne materijale i način izrade, što podrazumijeva slaganje isključivo od okolnoga kamena bez korištenja veziva i drugih materijala; odlaganje granja na vrhu suhozida je prihvatljivo kao i zaštitna žica koja mora biti postavljena tako da ne narušava prirodnu strukturu suhozida
- sprječavati zarastanje tijela suhozida vegetacijom na način da se neželjena vegetacija mora uklanjati ručno, bez primjene herbicida

Također, potrebno je vršiti konzultacije s Upravom za stručnu podršku razvoju poljoprivrede radi dobivanja potrebnih informacija (edukacije) te novčanih potpora kroz mjere ZPP.

Osim navedenih aktivnosti pažnju je potrebno usmjeriti na sljedeće:

- rekonstrukcija terasastih poljoprivrednih površina omeđenih suhozidima
- umijeće gradnje suhozida zaštićena je nematerijalna baština stoga aktivnosti obnove suhozida treba provoditi u suradnji s osposobljenim pojedincima, udrugama i tvrtkama te s konzervatorskom službom
- pri okrupnjavanju poljoprivrednog zemljišta zabraniti rušenje suhozida i ostalih tradicijskih međa i elemenata parcelacije.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 10
Provedba i tijek razvoja projekta:	- detaljna analiza terena - edukacija poljoprivrednika kroz mjere ZPP - uspostava i uređenje suhozida

AKTIVNOST/ PROJEKT 2: Održavanje živica

Aktivnost je usmjerena na održavanje postojećih živica te uspostavu novih uz granice poljoprivrednog zemljišta. Osim što imaju pozitivan utjecaj na poljoprivredu (kontrola štetnika, zaštita usjeva i sl.), one također doprinose i zaštiti od vjetrova, stabilizaciji tla, pročišćavanju vode, te kretanju vrsta.

Održavanje postojećih živica potrebno je kontrolirati izgled / stanje minimalno jednom godišnje, a oblik se održava orezivanjem jednom u dvije godine (orezivanje nije dozvoljeno u periodu od 1. ožujka do 31. kolovoza).

Kod **sadnje novih** poželjno je saditi živice koje se sastoje od više vrsta grmlja i drveća te prizemnog sloja koji je obrastao bogatom korovskom florom. Najprikladnije vrste za živicu su autohtono ili udomaćeno bjelogorično grmlje i

drveće. Prijedlog sadnje biljnog materijala na razmaku od oko 40 cm (ovisno o vrsti), u isprekidanom dvostrukom redu, najveće širine 2 m unutar parcele ili 4 m na granici parcele i najmanje dužine 10 m. Prilikom **okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta** voditi računa o uspostavi živica i ostalih elemenata radi smanjenja efekta toplinskog otoka te poboljšanja ekoloških i ekonomskih funkcija na poljoprivrednim površinama.

Također, potrebno je vršiti konzultacije s Upravom za stručnu podršku razvoju poljoprivrede radi dobivanja potrebnih informacija (edukacije) te novčanih potpora kroz mjere ZPP.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 10
Provedba i tijek razvoja projekta:	- detaljna analiza terena - edukacija poljoprivrednika kroz mjere ZPP - uspostava i uređenje živica

AKTIVNOST/ PROJEKT 3: Očuvanje i uređenje lokvi

Lokve čine karakterističan element ruralnog krajobraza Općine. Iako su u današnje vrijeme izgubile svoj utilitarni značaj (u prvom redu zbog promjene karaktera poljoprivredne proizvodnje), ovi vodeni rezervoari imaju veliku ulogu u očuvanju lokalne bioraznolikosti i identiteta kulturnog krajobraza. Da bi se povećala bioraznolikost potrebna je revitalizacija biljnog pokrova. U sklopu ovog dokumenta na području Općine je kartirano oko 18 lokva (vodom ispunjena depresija), uključujući i lokve koje su presušile. Aktivnosti koje su proizašle iz ovog projekta odnose se na analizu lokvi i određivanje budućih namjena i to u dva paralelna smjera.

Prvi smjer se odnosi na (1) **ulaganje u obnovu zapuštenih lokvi za napajanje stoke** sukladno Strateškom planu zajedničke poljoprivredne politike RH do 2023. do 2027. godine (u daljnjem tekstu: ZPP), intervencija 73.01.09., a nalaze se **na poljoprivrednom zemljištu**.

Osim za napajanje stoke, što im je primarna funkcija, lokve imaju svrhu kao pojilišta divljači i kao potencijalni rezervoari vode za gašenje požara. Nekad se uređenju i korištenju lokvi pridavala velika pozornost, no danas je većina lokvi prilično zapuštena, zarasla i isušena ili s vodom upitne kakvoće. Neodržavane lokve presušuju tijekom ljeta čime se smanjuje njihova ekološka funkcija.

Ulaganje kroz ZPP se odnosi na obnovu lokve s popratnim suhozidom i bez izgradnje popratnog suhozida, te uključuje i uređenje terena i pristup lokvi na udaljenosti sedam metara od rubova vrha lokve. Uređenje terena i pristupa lokvi obuhvaća košnju trave i sitnog šiblja, krčenje grmlja i manjih stabala. Krčenje možebitnih većih stabala nije predviđeno jer ona omogućavaju hlad što je poželjna osobina okoliša lokvi.

Drugi smjer se odnosi na (2) **uređenje društvenih sadržaja uz lokve** i to uz one koje se nalaze **unutar građevinskih područja naselja**.

Uz njih je poželjno razmotriti uspostavu boravišnih zona i autohtonih biljnih vrsta te čišćenje same lokve, sukladno prethodno pisanoj intervenciji. Sadržaji moraju biti nenametljivi i prilagođeni ambijentu u kojem se nalaze.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 1, RP 7
Provedba i tijek razvoja projekta:	- detaljna analiza terena - edukacija poljoprivrednika kroz mjere ZPP - odabir lokacija lokvi za uređenje društvenih sadržaja i izrada odgovarajuće dokumentacije

AKTIVNOST/ PROJEKT 4: Sadnja novih pojedinačnih stabala i/ili drvoreda

Aktivnost je usmjerena na očuvanje postojećih stabala, poticanje sadnje novih te uspostavu drvoreda unutar poljoprivrednih površina. Preporuka je saditi pojedinačna stabla i/ili drvoreda na granici parcela, uz put (ako nema postojeće vegetacije) i/ili na mjestu poljoprivrednog zemljišta koje je najmanje pogodno za uzgoj kulture.

Drvored je pravilan red koji sadrži minimalno 3 stabla u nizu, minimalnog promjera krošnji 4 m², a prostor između krošnji ne prelazi 5 metara te se pod istim obavlja minimalna poljoprivredna proizvodnja. **Pojedinačno stablo** je minimalnog promjera krošnje 4 m², najmanje visine 2 metra te se pod istim obavlja minimalna poljoprivredna proizvodnja.

Kod budućih okrupnjavanja zemljišta posebnu pažnju je potrebno obratiti na sadnju pojedinačnih stabla i/ili drvoreda s ciljem smanjenja efekta toplinskog otoka, zaštitu od vjetra i sl.. Također potrebno je vršiti konzultacije s Upravom za stručnu podršku razvoju poljoprivrede.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 10
Provedba i tijek razvoja projekta:	- detaljna analiza terena - edukacija poljoprivrednika kroz mjere ZPP - uspostava drvoreda uz puteve

AKTIVNOST/ PROJEKT 5: Održavanje postojećih i uspostava novih šumaraka

Osim očuvanja i održavanja postojećih šumaraka, potrebno je poticati i uspostavu novih. Šumarak je neprekinuto i homogeno područje pokriveno drvećem i grmljem, koje se ne koristi u poljoprivredne svrhe i čija je ukupna minimalna površina 100 m², dok maksimalna površina ne prelazi 2000 m².

Kod budućih okrupnjavanja zemljišta posebnu pažnju je potrebno usmjeriti na uspostavu šumaraka radi jačanja usluga ekosustava, očuvanja staništa i krajobraza, smanjenja efekta toplinskog otoka, zaštita usjeva i sl.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 10
Provedba i tijek razvoja projekta:	- detaljna analiza terena - edukacija poljoprivrednika kroz mjere ZPP - uspostava šumaraka

AKTIVNOST/ PROJEKT 6: Uspostava kanala i formiranje zelenih poteza

Aktivnost je usmjerena na uspostavu novih kanala te formiranje zelenih poteza. Kanal za navodnjavanje ili odvodnju (hidromelioracijski kanal do 2 m širine) pored svoje osnovne funkcije također doprinosi i unaprjeđenju bioraznolikosti poljoprivrednog prostora. Pažnju je potrebno usmjeriti na uspostavu travnatih pojaseva minimalne širine 5 m, koji se nalaze na granici obradivog zemljišta udaljenog do 10 metara od ruba korita vodotoka. Na njima se ne obavlja poljoprivredna proizvodnja, no mogu se kositi i/ili koristiti za ispašu, pod uvjetom da se vizualno razlikuju od poljoprivrednih kultura uz koje se nalaze. Također, na njima se ne smiju primjenjivati pesticidi ili gnojiva.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 10
Provedba i tijek razvoja projekta:	- detaljna analiza terena - edukacija poljoprivrednika kroz mjere ZPP - uređenje/ uspostava kanala i zelenih travnatih poteza

AKTIVNOST/ PROJEKT 7: Uspostava poljskih traka

Uspostava poljskih traka unutar postojećih poljoprivrednih površina podrazumijeva uspostavu cvjetnih i/ili travnatih traka uz rub parcele. Poljske trake doprinose očuvanju bioraznolikosti jer osiguravaju stanište i hranu za oprašivače, pogoduju gniježđenju i ishrani pojedinih vrsta ptica i omogućuju kontrolu brojnosti štetnika. *Uspostava poljskih traka potiče se kroz ZPP 70.02. - Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama; 70.02.03. Uspostava poljskih traka.*

Uspostava cvjetne trake

- svake druge godine uz rub parcele treba posijati traku široku najmanje 5 m i dugu najmanje 100 m koja se ne smije koristiti kao put ili prolaz, traka može zauzimati najviše 30% površine parcele
- cvjetne trake trebaju sadržavati propisane cvjetne vrste, moraju se kositi dva puta godišnje, umjesto jedne košnje dozvoljeno je malčiranje; košnju ili malčiranje obaviti u srpnju i nakon cvatnje (od 15. rujna do 15. listopada), mogu se zaorati najranije 1. listopada
- primjena pesticida na cvjetnim trakama nije dozvoljena

Uspostava travne trake

- traku treba posijati uz rub parcele široku najmanje 5 m i dugu najmanje 100 m koja se ne smije koristiti kao put ili prolaz, traka može zauzimati najviše 30% površine parcele
- travne trake trebaju sadržavati propisane vrste trava, moraju se kositi dva puta godišnje, prva košnja obavlja se u prvoj polovici travnja (za jesensku sjetvu) ili u drugoj polovici travnja (za proljetnu sjetvu), druga košnja se obavlja u listopadu

Mjera se provodi na poljoprivrednim površinama koje omogućuju realizaciju predviđenih aktivnosti.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 10
Provedba i tijek razvoja projekta:	- detaljna analiza terena - edukacija poljoprivrednika kroz mjere ZPP - uspostava cvjetnih i/ili travnih traka

MJERA 2.1.2. Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednih površina

Mjera potiče zaštitu mozaičnosti poljoprivrednih površina i to kroz aktivnosti koje podržavaju raznolikost usjeva, ekstenzivno gospodarenje pašnjacima, očuvanje travnjaka, obnovu tradicionalnih trasiranih poljoprivrednih površina i sl., što doprinosi prilagodbi klimatskim promjenama i njihovom ublažavanju, sprečavanju degradacije tla, njegovom opravku, poboljšanju plodnosti tla te zaštiti bioraznolikosti. Mozaičnost poljoprivrednih površina potiče se kroz različite intervencije ZPP.

Unutar ARKOD sustava, na području Dugopolja je u 2024. godinu zabilježeno 75,15 ha krških pašnjaka, 2,23 ha livada, 4,27 ha maslinika, 1,59 ha višegodišnjih mješovitih nasada, 26,16 ha oranica, 0,05 ha privremeno neodržavanih parcela, 3,01 ha vinograda i 6,69 ha voćnjaka.

AKTIVNOST/ PROJEKT 8: Raznolikost usjeva na poljoprivrednim površina

Aktivnost se provodi na različitim oblicima poljoprivrednih površina: oranicama, staklenicama, livadama, pašnjacima, vinogradima, voćnjacima, kulturama kratke ophodnje, rasadnicima i mješovitim višegodišnjim nasadima.

Raznolikost poljoprivrednih površina podrazumijeva uzgoj različitih poljoprivrednih vrsta unutar poljoprivrednog zemljišta (konsocijacija). Konsocijacijama su obuhvaćene prakse povezane sa zatravnjivanjem i međurednim održavanjem trajnih nasada.

Interpolacija, odnosno sjetva/sadnja poljoprivrednih kultura unutar postojećih usjeva/nasada moguća je na sljedeći način:

- do 10 ha površine najmanje dvije različite vrste (kulture) usjeva/nasada i /ili različite poljoprivredne površine

Također, potrebno je uspostaviti tradicionalne kulture na terasastim poljoprivrednim površinama (vinova loza, maslina, voćnjaci, povrtnjaci).

Mjera se provodi na poljoprivrednim površinama koje omogućuju realizaciju predviđenih aktivnosti.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 10
Provedba i tijek razvoja projekta:	- detaljna analiza terena - edukacija poljoprivrednika kroz mjere ZPP - uspostava različite vrste (kultura) usjeva/nasada i /ili različite poljoprivredne površine

AKTIVNOST/ PROJEKT 9: Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima

Aktivnost je usmjerena je na očuvanje pašnjačkih površina i to kroz sprječavanje zarastanja drvenastom odnosno šumskom vegetacijom uz istovremeno poticanje pašnog držanja stoke, a sve s ciljem ublažavanja klimatskih promjena, očuvanja krajobrazza, poboljšanja ekosustava, očuvanja staništa i zaštite bioraznolikosti. Održavanje pašnjaka napasivanjem doprinijet će očuvanju pašnjačke vegetacije, karakterističnih biljnih i životinjskih vrsta, te vrijednih staništa.

Pašnjak je trajno-travnjačka površina, a koristi se za ispašu životinja, osim trave i niskog raslinja na njemu se mogu nalaziti i drveće, lokve i druga krajobrazna obilježja.

Da bi se pašnjak ekstenzivno koristio potrebne su jednogodišnje intervencije:

- ispaša s 0,3 do 1,0 UG/ha ovaca i/ili koza i/ili goveda i/ili kopitara
- provođenje obavezne ispaše u razdoblju do 1. listopada tekuće godine
- zabranjena je upotreba mineralnog gnojiva ili stajskog gnoja, zasijavanja, sredstava za zaštitu bilja te su zabranjeni hidromelioracijski zahvati
- ručno uklanjati neželjenu vegetaciju

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 10
Provedba i tijek razvoja projekta:	- detaljna analiza terena - edukacija poljoprivrednika kroz mjere ZPP - ekstenzivno gospodariti pašnjacima

AKTIVNOST/ PROJEKT 10: Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti

Ovom intervencijom sprječava se gubitak bioraznolikosti, nestanak vrijednih i rijetkih staništa kao i karakterističnih krajobrazza kroz odgodu košnje. Odgoda košnje omogućava stvaranje sjemena te sprječava nestanak tipičnih biljaka koje su sastavni dio travnjaka. Na taj je način istovremeno omogućen opstanak životinja koje obitavaju na ovim specifičnim staništima.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 4, RP 16
Provedba i tijek razvoja projekta:	- detaljna analiza terena - edukacija poljoprivrednika kroz mjere ZPP - očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti

AKTIVNOST/ PROJEKT 11: Očuvanje postojećih i uspostava novih travnjaka

Poljoprivredne površine pod trajnim travnjacima, evidentirane u ARKOD-u kao livade i pašnjaci, potrebno je minimalno održavati košnjom ili malčiranjem, pri čemu prva košnja ili malčiranje treba biti obavljena do 15. srpnja. Također, aktivnost se odnosi i na travnjake koji se ne nalaze unutar sustava poljoprivrednog zemljišta.

Očuvanje travnjaka te poboljšanje njegovih prirodnih vrijednosti moguće je kroz:

- zabranu upotrebe mineralnog gnojiva ili stajskog gnoja, zasijavanja, sredstava za zaštitu bilja te kroz zabranu hidromelioracijskih zahvata
- kontrolu ispaše ovisno radi li se cjelovitoj ispaši i/ili kombinaciji košnje i ispaše
- sprječavanju prenamjene travnjačkih staništa u oranične poljoprivredne površine

Osim što travnjačke površine imaju poseban značaj u sekvenciji ugljika, te čine vrijedno staništa za brojnu travnjačku floru te pripadajuću mikro, mezo i makro faunu, njihovo će očuvanje također doprinijeti ublažavanju posljedica klimatskih promjena, poboljšanju usluga ekosustava te očuvanju krajobraznih vrijednosti prostora.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 10
Provedba i tijek razvoja projekta:	- detaljna analiza terena - edukacija poljoprivrednika kroz mjere ZPP - očuvanje postojećih i uspostava novih travnjaka

POSEBNI CILJ 2.3. Očuvanje šumskih sastojina na području te povećanje vrijednosti njihovih funkcija

Značaj šuma se osim potencijala za gospodarsku eksploataciju ogleda i u brojnim općekorisnim funkcijama, koje u znatnoj mjeri ovise o održivosti njihovog gospodarenja. Između ostalih, one predstavljaju izuzetno važno stanište za brojne zaštićene životinjske i biljne vrste na području općine te čine značajan rezervoar bioraznolikosti. Zaštita i unaprjeđenje šumskog staništa obuhvaća povećanje stabilnosti pojedinih sastojina, provođenje konverzije makija, šikara i degradiranih sastojina u viši uzgojni oblik, te održivo gospodarenje šumskim područjima u svrhu povećanja njihovih općekorisnih funkcija.

MJERA 2.3.1. Poticanje konverzija degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura

Glavni ciljevi konverzija u viši uzgojni oblik je prvenstveno povećanje otpornosti na biotske i abiotske čimbenike, povećanje vrijednosti drvene zalihe, te povećanje njihove okolišne vrijednosti i općekorisnih funkcija.

AKTIVNOST/ PROJEKT 12: Konverzija (rekonstrukcija) degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura privatnih šumovlasnika

Provođenje aktivnosti usmjereno je na panjače, šikare, šibljacke i druge oblike degradiranih šumskih sastojina u privatnom i državnom vlasništvu. Osim toga, aktivnost uključuje rekonstrukciju šuma s narušenom strukturom vrsta (gubitak ili značajno smanjenje udjela glavne vrste), što je rezultat neodgovarajućeg gospodarenja u prošlosti. Aktivnost se potiče unutar ZPP kroz 73.05. - *Rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma.*

Šumske kulture, osobito monokulture alohotnih vrsta drveća, potrebno je postupno provesti u mješovite šume visokog uzgojnog oblika sastavljene od autohtonih vrsta, uz izbjegavanje sadnje samo jedne vrste i stvaranja čistih sastojina.

Konverziju degradiranih šumskih sastojina, potrebno je provoditi prvenstveno u područjima oko naseljenih mjesta gdje klimatska i hidrološka funkcija šuma nije toliko izražena.

Rekapitulacija standardnih troškova rekonstrukcije (konverzije) po hektaru u kontinentalnom dijelu obuhvaća:

- Rekonstrukcije (konverzije) listačama (1. Sadnjom sadnicama uz ograđivanje zaštitnom ogradom, 2. Sjetvom sjemena uz ograđivanje zaštitnom ogradom i 3. Sadnjom sadnica uz korištenje štitnika za sadnice)

- Rekonstrukcije (konverzije) četinjačama (1. Sadnjom sadnica uz ograđivanje zaštitnom ogradom i 2. Sadnjom sadnica uz korištenje štitnika za sadnice)

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1
Provedba i tijek razvoja projekta:	- detaljna analiza terena - edukacija šumoposjednika kroz mjere ZPP - obnova degradiranih šumskih sastojina

AKTIVNOST/ PROJEKT 13: Ostavljanje drvene mase nakon sječe

Aktivnost je usmjerena na smanjenje gubitka bioraznolikosti te jačanje usluga ekosustava i očuvanje staništa u šumskim područjima.

Mrtvo i trulo ili suho drvo čini jako bitan element očuvanja šumskih ekosustava. Opstanak pojedinih biljnih i životinjskih vrsta ovisi o postojanju mrtvog (trulog) drva u šumi koji je glavni je izvor hrane za saproksilne kukce.

Tijekom sječe potrebno je ostaviti najmanje 5 mrtvih stojećih stabala po hektaru te ih ostaviti da leže nakon prirodnog rušenja.

Mjere za ostavljanje suhe drvene mase u šumama također su dio nacionalnih mjera očuvanja za ciljne vrste ptica područja ekološke mreže (Pravilnik o ciljevima očuvanja i mjerama očuvanja ciljanih vrsta ptica u područjima ekološke mreže (NN 25/20, 38/20), stoga je isto potrebno primijeniti unutar Natura 2000 područja.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1
Provedba i tijek razvoja projekta:	- edukacija šumoposjednika - ostavljanje suhe drvene mase na šumskim površinama

MJERA 2.3.2. Povećanje vrijednosti rekreativne, zdravstvene i turističke funkcije šuma

Šume osim direktne gospodarske vrijednosti nude prostor za odmor, rekreaciju, šetnju ili sportske aktivnosti te pružaju zdravstvenu funkciju koja proizlazi iz povoljnog utjecaja šumskih ekosustava na psihičko i fizičko zdravlje čovjeka. Povećanjem vrijednosti rekreativne općekorisne funkcije šuma stanovnicima se nudi dodatni sadržaj te ih se potiče na boravak u prirodi kako bi koristili sve dobrobiti koje šuma pruža.

AKTIVNOST/ PROJEKT 14: Izgradnja i uređenje poučnih staza i prateće infrastrukture unutar šumskog područja

Aktivnost je usmjerena na projekte koji će omogućiti dostupnost rekreacijske, turističke i zdravstvene funkcije šuma u javne svrhe. Navedeno se odnosi na uspostavu manje šumske infrastrukture poput izgradnja poučnih staza, malih rekreacijskih objekata, postavljanje signalizacije, informativnih ploča, skloništa, vidikovaca itd.

Aktivnosti je poželjno usmjeriti u područja gdje su ona izražena i vrlo izražena, a nalaze se u blizini naselja, što će se odrediti daljnjim razradama. Aktivnost se potiče unutar ZPP kroz 73.04. - Izgradnja i uređenje poučnih staza i prateće infrastrukture.

Aktivnost/projekt razvojne potrebe:	podržava	RP 1, RP 5, RP 6
Provedba i tijekom razvoja projekta:		<ul style="list-style-type: none"> - edukacija šumoposjednika kroz mjere ZPP - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishođenje odgovarajućih dozvola - uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture (pripremni radovi, ugradnja, završni radovi) izrada, dizajn i uređenje informativno-poučnih kazala

10.1.3. **STRATEŠKI CILJ 3: Uspostava uvjeta za sustavno upravljanje zelenom urbanom obnovom Općine Dugopolje**

Strateški cilj 3 usmjeren je na implementaciju zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama kroz prostorne i strateške planove te sektorske i međusektorske politike. Također, cilj je edukacija ključnih dionika (donositelja odluka i lokalne zajednice) i izgradnja tehničkog i upravnog sustava koji će podržati uspostavu i održavanje mreže zelene infrastrukture i zgrada na razini općine.

Iz navedenog strateškog cilja proizašla su dva (2) posebna cilja, četiri (4) mjere i deset (10) aktivnosti/projekata.

POSEBNI CILJ 3.1. Implementacija zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja u sektorske alate upravljanja

Cilj je usmjeren na implementaciju tema zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama u prostorno-plansku i stratešku dokumentaciju, uspostavu sustava za praćenje istih te podizanje svijesti o važnosti zelene urbane obnove na području Općine

MJERA 3.1.1. Jačanje mjera zelene urbane obnove unutar prostorno-planske i strateške dokumentacije

Poboljšanje zelenih/ otvorenih prostora i zgrada omogućit će se kroz implementaciju strategije ZUO, odnosno njezinih ciljeva, mjera te aktivnosti/projekata u prostorno-plansku i stratešku dokumentaciju, ovisno o sektoru koji obuhvaća.

AKTIVNOST/ PROJEKT 1: Uspostava mjera zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja unutar Prostornog plana uređenja Općine (PPUO) i unutar važećih planova nižeg reda

Strategiju ZUO Općine potrebno je implementirati u grafički i tekstualni dio PPUO-a i važećih planova nižeg reda kroz sljedeće:

- uključivanje definicija: zelena infrastruktura, kružno gospodarenje prostorom i zgradama, urbana preobrazba, urbana sanacija
- uključivanje srednjoročne vizije razvoja
- obavezno propisivanje, odnosno povećanje minimalnog postotka zelenih površina na građevnim česticama svih namjena (trenutno propisani standard je prenizak)
- obavezno propisivanje minimalne veličine cjelovite zelene površine za građevne čestice svih namjena
- obavezno povećanje broja planiranih javnih zelenih i ostalih otvorenih površina uz pokušaj njihove podjednake rasprostranjenosti, pogotovo u zonama planirane nove izgradnje
- obavezno propisivanje ostalih mjera ozelenjavanja građevnih čestica svih namjena, kao što je postotak visokog zelenila (visoki grmovi i stabla)
- obavezno propisivanje minimalnog broja stabala po parkirnom mjestu na parkiralištima s više od 5 mjesta
- obavezno propisivanje mjera za očuvanje postojećih šuma (npr. šumarci alepskog bora unutar proizvodno-poslovne zone Podi-zapad) te ostalih zelenih površina
- obavezno formiranje tamponskih zona visokog zelenila između površina gospodarske i ostalih namjena u širini od najmanje 15 m

- obavezno propisivanje izgradnje obostranog nogostupa za koridore svih planiranih prometnica, kao i postojećih prometnica na mjestima gdje za to postoje prostorni uvjeti
- propisivanje sadnje drvoreda za pojedine koridore planiranih prometnica u novim dijelovima stambene i mješovite namjene te obavezno u gospodarskim zonama, gdje navedeno nije propisano
- mjere i aktivnosti/projekte uvrstiti u tekstualni i grafički dio prostorno-planske dokumentacije

S obzirom na veliku brzinu promjena u prostoru, posebno pojave nove izgradnje, navedene izmjene i dopune prostorno-planske dokumentacije potrebno je provesti što prije, kako bi se spriječila daljnja devastacija prostora.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 3, RP 16
Provedba i tijek razvoja projekta:	- implementacija u prostorno-plansku dokumentaciju sukladno opisu aktivnosti/projekta

AKTIVNOST/ PROJEKT 2: Uspostava mjera zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja unutar novih urbanističkih planova uređenja (UPU)

U tekstualnom i grafičkom dijelu potrebno je, uz općenitu uspostavu sustavnog pristupa temi zelene infrastrukture, kružnog gospodarenja te urbane sanacije i urbane preobrazbe, uvrstiti mjere te aktivnosti/projekte iz Strategije ZUO Općine.

U Odredbama za provedbu i grafičkom dijelu posebno je potrebno sljedeće:

- obavezno propisivanje minimalnog postotka zelenih površina (uz udio prirodnog terena) na građevnim česticama svih namjena (propisani standardi iz važećih planova trenutno su preniski)
- obavezno propisivanje minimalne veličine cjelovite zelene površine za građevne čestice svih namjena
- planiranje mreže javnih zelenih i ostalih otvorenih površina podjednake rasprostranjenosti, pogotovo u zonama pretežito planirane nove izgradnje
- obavezno propisivanje ostalih mjera ozelenjavanja građevnih čestica svih namjena, kao što je postotak visokog zelenila (visoki grmovi i stabla)
- obavezno propisivanje minimalnog broja stabala po parkirnom mjestu na parkiralištima s više od 5 mjesta
- propisivanje obaveze formiranja tamponskih zona visokog zelenila između površina gospodarske i ostalih namjena u širini od najmanje 15 m
- obavezno korištenje vodopropusnih obloga i obloga s većim albedom
- obavezno planiranje bioretencijskih sustava za rješavanje oborinske odvodnje
- obavezno propisivanje izgradnje obostranog nogostupa za koridore svih planiranih prometnica, kao i postojećih prometnica na mjestima gdje za to postoje prostorni uvjeti

- obavezno propisivanje sadnje drvoreda za pojedine koridore planiranih prometnica

Jednako kao i za prethodnu aktivnost, kako bi se spriječila daljnja devastacija prostora, predmetnu prostorno-plansku dokumentaciju nužno je donijeti u što hitnijem roku, s obzirom na veliku brzinu promjena u prostoru, posebno pojave nove izgradnje.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 3, RP 16
Provedba i tijek razvoja projekta:	- implementacija u prostorno-plansku dokumentaciju sukladno opisu aktivnosti/projekta

AKTIVNOST/ PROJEKT 3: Uspostava mjera zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja kod izrade novih i izmjene postojećih studija, strategija, akcijskih planova te drugih dokumenata

Unutar strateške dokumentacije implementirati Strategiju ZUO Općine i to kroz:

- ugradnju odgovarajućih analiza ulaznih podataka (analiza tipova otvorenih površina, analiza toplinskih otoka i sl.)
- ugradnju pojedinih posebnih ciljeva iz strateškog okvira
- odabir aktivnosti/projekata za određene sektore i njihova potencijalna razrada

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 17
Provedba i tijek razvoja projekta:	- implementacija u stratešku dokumentaciju sukladno opisu aktivnosti/projekta

MJERA 3.2.1. Uspostava sustava za praćenje razvoja zelene urbane obnove

Mjera potiče uspostavu sustava praćenja provedbe aktivnosti/projekata zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama radi uspostave održivog razvoja prostora.

AKTIVNOST/ PROJEKT 4: Informacijski sustav zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja Općine Dugopolje

Uspostava Informacijskog sustava zelene urbane obnove implementirala bi se Strategije ZUO Općine i to kroz interaktivne web karte na otvorenom GIS portalu koje bi uključivale projekte/aktivnost proizašle iz dokumenta zajedno s Planom razvoja zelene urbane obnove. Na taj način će se upravljati provedbom projekata zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, ali i provoditi aktivnosti informiranja i vidljivosti.

Aktivnost/projekt razvojne potrebe:	podržava RP 17
Provedba i tijek razvoja projekta:	- priprema GIS baze strateških projekata - uspostava web GIS portala - upravljanje bazom projekata

AKTIVNOST/ PROJEKT 5: Akcijski plan razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja Općine

Akcijskim planom potrebno je u obzir uzeti najznačajnije projekte zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama te ih detaljno prikazati kroz projekcije povezanosti u pogledu troškova i vanjskih izvora financiranja, te povezanosti s općinskim proračunom u određenom razdoblju. Također, u obzir je potrebno uzeti i prijedloge zainteresirane javnosti.

Aktivnost/projekt razvojne potrebe:	podržava RP 17
Provedba i tijek razvoja projekta:	- izrada Akcijskog plana razvoja ZI i KG sukladno aktivnostima/projektima iz strateškog okvira Strategije ZUO

AKTIVNOST/ PROJEKT 6: Atlas ruralnih krajobraza Općine Dugopolje

Atlas ruralnih krajobraza predstavlja sveobuhvatan i integralan alat kojim će se objediniti niz tema počevši od tradicijske arhitekture, poljoprivrednog zemljišta (Dugopoljsko polje, Vučipolje, i dr.), seoskih javnih prostora, pastirskih stanova na padinama Mosora, suhozida, vrtača i sl., a koji će dati uvid u stanje i potencijale ruralnog krajobraza Općine koja ima raznolik prostor. Dokumentom će se prepoznati sva karakteristična krajobrazna područja, koja će se potom kartirati, opisati, vrednovati i fotografski prezentirati (što je moguće u formi publikacije za

edukaciju šire javnosti). Iz dokumenta će proizaći i GIS baza podataka, koju je osim na web GIS platformi, moguće koristiti i za druge studije i projekte.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 5, RP 7, RP 10, RP 17,
Provedba i tijek razvoja projekta:	- definiranje projektnog zadatka - izrada dokumentacije i ostalih aktivnosti utvrđenih projektnim zadatkom, a sukladno opisu ovog projekta

AKTIVNOST/ PROJEKT 7: Zaštita Dugopoljskog polja u kategoriji "značajni krajobraz"

Prema odredbama PPUO, područje Dugopoljskog polja predloženo je za zaštitu u kategoriji zaštićenih dijelova prirode – zaštićeni krajolik (ZK).

Sukladno važećem Zakonu o zaštiti prirode, Dugopoljsko polje moguće je štiti u kategoriji zaštićenih područja od lokalnog značaja - značajni krajobraz. Članak 118. zakona definira značajni krajobraz kao:

- (1) Prirodni ili kultivirani predio od velike krajobrazne i biološke raznolikosti, kulturno-povijesne vrijednosti ili očuvanih jedinstvenih obilježja karakterističnih za pojedino područje, namijenjen odmoru i rekreaciji ili kao osobito vrijedan krajobraz.
- (2) U značajnom krajobrazu dopušteni su zahvati i radnje koje ne narušavaju njegova obilježja.

Postupak proglašenja zaštićenog područja provodi se sukladno zakonskim propisima i uključuje izradu stručne podloge, javni uvid, donošenje akta o proglašenju te ostale potrebne procedure.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 5, RP 10, RP 17,
Provedba i tijek razvoja projekta:	- pokretanje postupka - izrada stručne podloge i ostalih aktivnosti (procedura) sukladno Zakonu o zaštiti prirode

POSEBNI CILJ 3.3. Povećanje svijesti o održivom razvoju kroz zelenu infrastrukturu i kružno gospodarenje

Cilj je usmjeren na provođenje edukativnih aktivnosti o temama zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za predstavnike Općine te stručne i zainteresirane javnosti, kroz različite medije (radionice, skupovi, priručnici, web portali i sl.).

MJERA 3.3.1. Uspostava tema zelene urbane obnove unutar upravljačkih struktura Općine

Mjera potiče edukaciju kroz radionice, predavanja i sl. donositelja odluka (općinsko vijeće, odijeli i dr.) o važnosti uspostave kvalitetnog sustava planiranja i upravljanja zelenom infrastrukturom i kružnim gospodarenjem prostorom i zgradama.

AKTIVNOST/ PROJEKT 8: Edukacija predstavnika Općine o zelenoj infrastrukturi i kružnom gospodarenju

Aktivnost promiče povećanje razine znanja predstavnika i djelatnika Općine o važnosti zelene urbane obnove unutar cjelokupnog područja kroz tematske stručne skupove, konferencije, radionice, stručne materijale i sl., s ciljem održivog razvoja prostora.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 18
Provedba i tijek razvoja projekta:	- priprema materijala - organizacija radionica, stručnih skupova, konferencija i sl.

MJERA 3.3.2. Informiranje javnosti o temama zelene urbane obnove

Mjera se odnosi na provođenje edukacija kroz radionice, skupove, publikacije, brošure i sl. radi podizanja svijesti stručne i zainteresirane javnosti te lokalne zajednice o održivom korištenju prostora kroz zelenu infrastrukturu i o kružnom gospodarenju prostorom i zgradama.

AKTIVNOST/ PROJEKT 9: Brošura "Zelena urbana obnova Općine Dugopolje"

Rezultate Strategije ZUO Općine potrebno je sažeti u brošuru (edukativnu i popularnu formu publikacije - digitalnom i tiskanom obliku) čime bi se široj javnosti

prikazala i približila tema zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama.

Aktivnost/projekt razvojne potrebe: podržava	RP 17, RP 18
Provedba i tijek razvoja projekta:	- priprema materijala - izrada brošure

AKTIVNOST/ PROJEKT 10: Edukacija stanovnika Općine o zelenoj infrastrukturi i kružnom gospodarenju

Edukaciju stanovnika potrebno je vršiti kroz tematska predavanja o zelenoj infrastrukturi i kružnom gospodarenju prostorom i zgradama oko konkretnih tema kao što su ozelenjavanje autohtonim biljnim vrstama, gradnja tradicijskim materijalima i sl., a koje podržavaju rješenja temeljena na prirodi.

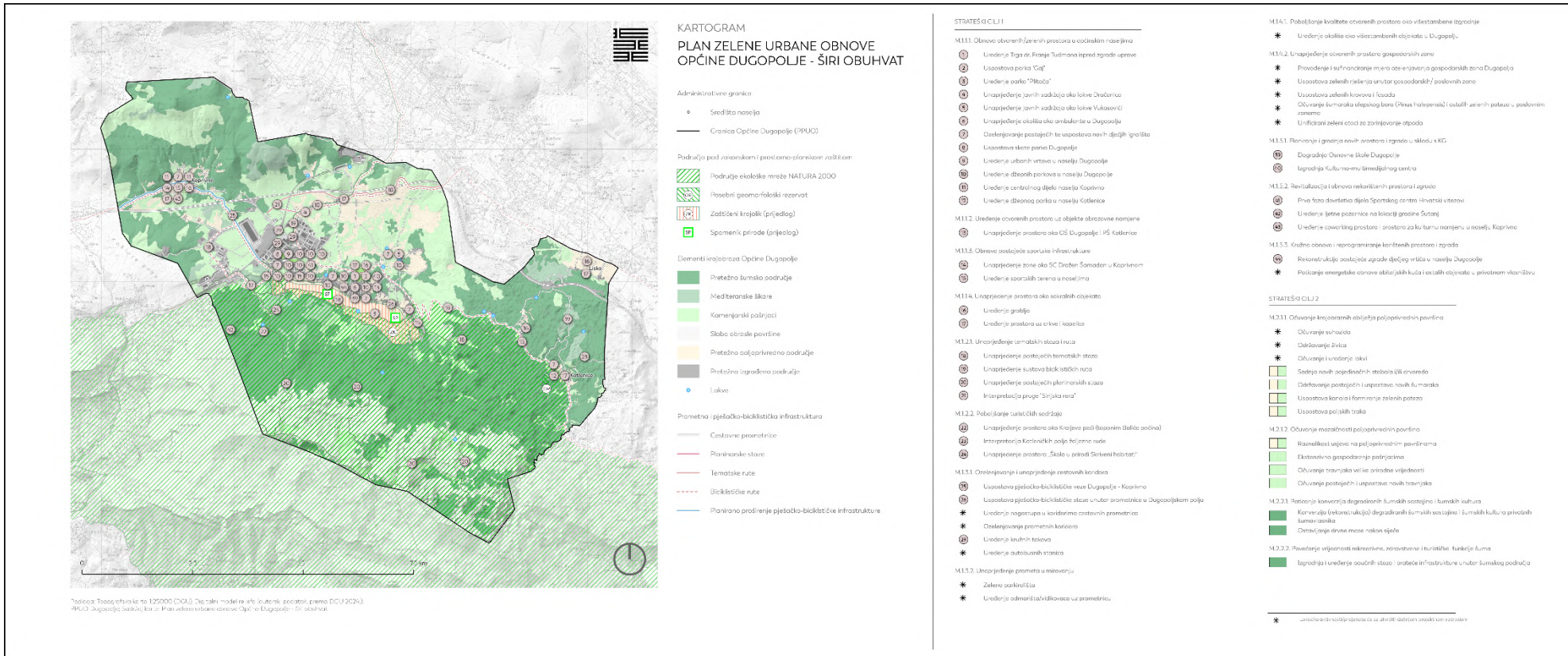
Također je potrebno prikazati rezultate Strategije ZUO kroz publikaciju "Zelena urbana obnova Općine" s ciljem podizanja svijesti o temama održivog područja.

Aktivnost/projekt razvojne potrebe: podržava	RP 17
Provedba i tijek razvoja projekta:	- priprema materijala - organizacija radionica, stručnih skupova, konferencija i sl.

10.1.4. Plan razvoja zelene urbane obnove Općine Dugopolje

Plan zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama kartografski prikazuje (Kartogram 9 i Kartogram 10) aktivnosti/projekte koji su proizašli iz ciljeva, prioriteta i mjera, dok će se u sljedećem poglavlju prikazati terminski plan provedbe zajedno s ključnim pokazateljima ishoda i mogućim izvorima financiranja istih.

Kartogram 9 - Plan razvoja ZUO Općine Dugopolje - šire područje (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

11. HORIZONTALNA NAČELA

Horizontalna načela odnose se na multidisciplinarnu temu koje se ne mogu svesti samo na jedno programsko područje, već doprinose temeljnim društvenim načelima (1) promicanja ravnopravnosti i zabrane diskriminacije, zatim (2) pristupačnosti za osobe s invaliditetom te (3) održivom razvoju.

(1) Promicanje ravnopravnosti žena i muškaraca i zabrana diskriminacije

Aktivnosti/projekti koji proizlaze iz ciljeva ove Strategije na raspolaganju su svim korisnicima bez diskriminacije i u skladu sa zahtjevima nacionalnog zakonodavstva, odnosno sa Zakonom o ravnopravnosti spolova (NN 82/08, 69/17) kao i sa Zakonom o suzbijanju diskriminacije (NN 85/08, 112/12).

Temeljem članka 3. Zakona o ravnopravnosti spolova aktivnosti/ projekti propisani ovom Strategijom će u svim fazama planiranja, donošenja te ostalih pripadajućih aktivnosti ocjenjivati i vrednovati učinke tih akcija na položaj žena, odnosno muškaraca. Posebna će se pozornost pridavati jednakom uključivanju žena, odnosno muškaraca kod svih aktivnosti.

Aktivnosti/projekti definirane u ovoj Strategiji ne mogu, izravno ili neizravno, diskriminirati nekoga na osnovi rase, etničke pripadnosti, boje kože, spola, jezika, vjere, političkog ili bilo kojeg drugog uvjerenja ili svjetonazora, nacionalnog ili socijalnog podrijetla ili bilo kojeg drugog oblika diskriminacije koji može pojedinca ili grupu staviti u nepovoljniji položaj.

(2) Pristupačnost za osobe s invaliditetom

Održavanjem postojeće i uspostavljanjem nove zelene infrastrukture te izgradnjom i obnovom prostora i zgrada po načelima kružnog gospodarenja potiču se horizontalne mjere iz područja pristupačnosti javnih prostora osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti.

Strategija se u svojim aktivnostima/ projektima pridržava propisa iz Pravilnika o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti (NN 78/2013). Za vrijeme provedbe projekata vodit će se briga o osobama s invaliditetom i o djeci s teškoćama na način da dostupnost svih sadržaja (npr. parkovima, trgovima, šetnicama i dr.) bude prilagođena kako bi im se osigurao nesmetan pristup, kretanje, boravak.

Prilikom izrade dokumenata (npr. brošure) i provođenja edukacija npr. (radionice i predavanja o temama zelene urbane obnove) vodit će se briga o univerzalnom dizajnu i mogućnosti ravnopravnog korištenja dokumenta osobama s invaliditetom i ostalim građanima.

(3) Održivi razvoj

Aktivnosti/projekti propisani ovom Strategijom usklađeni su s načelom "ne čini značajnu štetu" ("do no significant harm"- DNSH), odnosno podržavaju okolišne ciljeve Uredbe (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost te u smislu članka 17. Uredbe (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088 (SL L 198, 22.6.2020.), čija je primjena detaljnije razrađena u Obavijesti Komisije - Tehničke smjernice o primjeni načela nenanošenja bitne štete (2021/C 58/01).

Aktivnosti/projekti (npr. uspostava parkova i trgova, uspostava drvoreda i ozelenjavanje prometnih koridora, unaprjeđenje mreže biciklističkih ruta, kružna obnova i reprogramiranje postojećih prostora i zgrada i dr.) sustavno razvijaju zelenu infrastrukturu i kružno gospodarenje prostorom i zgradama, posebice na mjestima na kojima je slabo razvijena, s ciljem umanjenja efekta toplinskih otoka te sprečavanja nastajanja novih, odnosno poboljšanja mikroklimatskih uvjeta.

12. POKAZATELJI, INDIKATIVNI FINACIJSKI PLAN I TERMINSKI PLAN PROVEDBE

Strategijom ZUO Općine Dugopolje za razdoblje od 2025. do 2030. godine utvrđena su tri (3) strateška cilja iz kojih je proizašlo devet (9) posebnih ciljeva, dvadeset i jedna (21) mjera te šezdeset i devet (69) aktivnosti/projekata.

Za svaku aktivnost/projekt definiran je okvir za praćenje i vrednovanje temeljem ključnih pokazatelja ishoda s ključnim točkama ostvarenja. Zatim je određen vremenski period provedbe te indikativni financijski plan s mogućim izvori financiranja, a što je detaljni prikazano u preglednoj tablici u nastavku teksta (Tablica 12). Financijski okvir za provedbu ove strategije prikazuje indikativna financijska sredstva za provedbu aktivnosti/ projekata, sukladno njihovom tijeku razvoja. Važno je istaknuti da financijski okvir ne uključuje stavke proračuna Općine te su aktivnosti/projekti propisani ovom strategijom u ranim fazama razvoja, stoga je vrijednost dokumentacije i izvedbe prikazana okvirno. S obzirom na niz ograničavajućih čimbenika, procjenu visine očekivanih ulaganja potrebno je definirati unutar zasebnog provedbenog dokumenta, odnosno unutar Akcijskog plana.

Tablica 11 - Korištene kratice u provedbenom okviru (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

NOSITELJI / PARTNERI	LU – Lokalne udruge
Općina - Općina Dugopolje	Privatne osobe (vlasnici zemljišta)
SDŽ – Splitsko dalmatinska županija	Pravne osobe (trgovačka društva, obrt, OPG)
Zavod SDŽ - Zavod za prostorno uređenje Splitsko-dalmatinske županije	VZ- Vjerske zajednice
JU MORE I KRŠ - Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Splitsko-dalmatinske županije	POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA
TZOD – Turistička zajednica Općine Dugopolje	DP - Državni proračun
HŠ – Hrvatske šume	PSDŽ – Proračun Splitsko dalmatinske županija
HV – Hrvatske vode	OP – Općinski proračun
MPGI - Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine	PI - Privatni izvori
MPS – Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva	PVZ – Proračun vjerske zajednice
MMPI – Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	PKOM - Proračun PODI DUGOPOLJE d.o.o. za komunalne djelatnosti
MINGO - Ministarstvo gospodarstva	PJU – Proračun JU MORE I KRŠ
MZOZT - Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije	PHC - Proračun Hrvatskih cesta
MKM – Ministarstvo kulture i medija	Program KG – Program kružnog gospodarenja prostorom i zgradama 2021.-2030.
MRRFEU - Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije	Program ZI – Program razvoja zelene infrastrukture 2021.-2030.
MZO – Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih	ZPP – Strateško plan zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023.-2027. godine
MINTS - Ministarstvo turizma i sporta	FOKFS – Fond za općekorisne funkcije šuma
OS - Osnovna škola	FZOEU - Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
HC – Hrvatske cesta d.o.o.	ESIF - Europski strukturni i investicijski fondovi
NK – Nogometni klub	NPOO – Nacionalni plan oporavka i otpornosti
Komunalac - Podi Dugopolje d.o.o.	PKK - Program Konkurentnost i kohezija 2021.-2027.
	ITP - Integrirani teritorijalni program 2021.-2027.

Tablica 12 - Provedbeni okvir (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Naziv aktivnosti/projekta	Okvir za praćenje provedbe			Ključne točke ostvarenja	Indikativni financijski plan			
	Pokazatelji ishoda				Terminski plan	Financijski plan	Nositelji / partneri	Mogući izvori financiranja
	Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost					
S.C.1. Unaprjeđenje održivosti zelenih površina i zgrada na području Općine Dugopolje								
P.C.1.1. Pобољшanje postojećih i uspostava novih javnih otvorenih/zelenih prostora								
M.1.1.1. Obnova otvorenih/zelenih prostora u općinskim naseljima								
A/P.1. Uređenje Trga dr. Franje Tuđmana ispred zgrade uprave	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Izrađena dokumentacija; uređeni javni prostori oko zgrade javne uprave	2026.-2027.	1. Izrada prostorno-programske studije: 15.000,00 € 2. Izrada detaljne projektne dokumentacije i izvedba projekata: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	Općina, MPGI	DP, OP, FZOEU, Program ZI, ESIF, NPOO, PKK, ITP
A/P.2. Uspostava parka "Gaj"	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Uređena parkovna površina	2025.-2026.	1. Izrada projektne dokumentacije: u izradi 2. Izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon izrade dokumentacije	Općina, MPGI	DP, OP, FZOEU, Program ZI, ESIF, NPOO, PKK, ITP
A/P.3. Uređenje parka "Plitača"	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Izrađena dokumentacija; uređena parkovna površina	2025.-2026.	1. Izrada projektne dokumentacije: 25.000,00 € 2. Izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon izrade dokumentacije	Općina, MPGI	DP, OP, Program ZI, ZPP, ESIF
A/P.4. Unaprjeđenje javnih sadržaja oko lokve Dračanica	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Izrađena dokumentacija; uređena parkovna površina oko lokve	2026.-2027.	1. Izrada projektne dokumentacije: 25.000,00 € 2. Izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon izrade dokumentacije	Općina, MPGI	DP, OP, Program ZI, PTZ, ESIF
A/P.5. Unaprjeđenje javnih sadržaja oko lokve Vukasovići	Broj izrađenih aktivnosti/projekata	0	1	Izrađena dokumentacija; uređena parkovna površina oko lokve	2026.-2027.	1. Izrada projektne dokumentacije: 25.000,00 € 2. Izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon izrade dokumentacije	Općina, MPGI	DP, OP, ESIF; PI
A/P.6. Unaprjeđenje okoliša oko ambulante u Dugopolju	Broj izrađenih aktivnosti/projekata	0	1	Izrađena dokumentacija; uređena površina oko ambulante	2027	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	Općina, MPGI	DP, OP, Program ZI, ESIF
A/P.7. Ozelenjavanje postojećih te uspostava novih dječjih igrališta	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	7	Izrađena dokumentacija; ozelenjena dječja igrališta i uspostavljeno prirodno dječje igralište	2025.-2030.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	Općina, MPGI	DP, OP, Program ZI, ESIF, NPOO, PKK, ITP

A/P.8. Uspostava skate parka Dugopolje	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Izrađena dokumentacija, uređena parkovna površina	2025.-2027.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	Općina, MPGI, MINTS	DP, OP, Program ZI, ESIF, NPOO, PKK, ITP
A/P.9. Uređenje urbanih vrtova u naselju Dugopolje	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Izrađena dokumentacija; uređeni urbani vrtovi	2025	1. Izrada projektne dokumentacije: 15.000,00 € 2. Izvedba projekta: 200.000,00 - 300.000,00 €	Općina, Komunalac	DP, OP, Program ZI, ESIF
A/P.10. Uređenje džepnih parkova u naselju Dugopolje	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	13	Izrađena dokumentacija; uređene parkovne površine	2025.-2030.	1. Izrada projektne dokumentacije: 8.000,00 € po lokaciji 2. Izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon izrade dokumentacije	Općina, MPGI	DP, OP, Program ZI, ESIF, PI, NPOO, PKK, ITP
A/P.11. Proširenje javnih sadržaja u centralnom dijelu naselja Koprivno	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Izrađena dokumentacija; uređene parkovne površine	2025.-2027.	1. Izrada prostorno-programске studije: 15.000,00 € 2. Izrada detaljne projektne dokumentacije i izvedba projekata: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	Općina, MPGI	DP, OP, Program ZI, ESIF, NPOO, PKK, ITP
A/P.12. Uređenje džepnog parka u naselju Kotlenice	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Izrađena dokumentacija; uređena parkovna površina	2026.-2027.	1. Izrada projektne dokumentacije: 20.000,00 € 2. Izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon izrade dokumentacije	Općina, MPGI	DP, OP, Program ZI, ESIF
M.1.1.2. Uređenje otvorenih prostora uz objekte obrazovne namjene								
A/P.13. Unaprjeđenje prostora oko OŠ Dugopolje i PŠ Kotlenice	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	2	Izrađena dokumentacija; uređena školska dvorišta	2028.-2030.	1. Izrada projektne dokumentacije: 25.000,00 € 2. Izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon izrade dokumentacije	Općina, MPGI, OŠ	DP, OP, Program ZI, ESIF, NPOO, PKK, ITP
M.1.1.3. Obnova postojeće sportske infrastrukture								
A/P.14. Unaprjeđenje zone oko SC Dražen Šamadan u Koprivnom	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Izrađena dokumentacija; uređena zona oko sportskog terena	2025.-2027.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	Općina, MPGI, MINTS	DP, OP, Program ZI, ESIF, NPOO, PKK, ITP
A/P.15. Uređenje sportskih terena u naseljima	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	4	Izrađena dokumentacija; uređene zone oko sportskih terena	2028.-2030.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	Općina, MPGI, MINTS	DP, OP, Program ZI, ESIF, NPOO, PKK, ITP
M.1.1.4. Unaprjeđenje prostora oko sakralnih objekata								
A/P.16. Uređenje groblja	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	6	Izrađena dokumentacija; uređena groblja	2025.-2030.	1. Analiza i izrada projektne dokumentacije: 15.000,00 € po lokaciji 2. Izvedba projekta: 50.000,00 - 100.000,00 € po lokaciji	Općina, MPGI	DP, OP, Program ZI, ESIF

A/P.17. Uređenje prostora uz crkve i kapelice	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	4	Izrađena dokumentacija; uređeni prostori oko sakralnih objekata	2025.-2030.	1. Analiza i izrada projektne dokumentacije: 10.000,00 € po lokaciji 2. Izvedba projekta: 50.000,00 - 100.000,00 € po lokaciji	Općina, MPGI, MKM, VZ	DP, OP, Program ZI, PVZ, ESIF
P.C.1.2. Poboljšanje posjetiteljskih i rekreacijskih kapaciteta prostora								
M.1.2.1. Unaprjeđenje tematskih staza i ruta								
A/P.18. Unaprjeđenje postojećih tematskih staza	Duljina unaprjeđene staze (km)	17 km	17 km (2,83 km po godini)	Izrađena dokumentacija; unaprjeđene postojeće staze	2025.-2030.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	MINTS, MPGI, TZ, Općina, JU MORE I KRŠ	DP, OP, PJU, FZOEU, Program ZI, ESIF, NPOO, PKK, ITP
A/P.19. Unaprjeđenje sustava biciklističkih ruta	Duljina unaprjeđene rute (km)	45 km	24 km (4 km po godini)	Izrađena dokumentacija; unaprjeđene postojeće rute	2025.-2030.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	MINTS, MPGI, TZ, SDŽ, Općina	DP, OP, PSDŽ, FZOEU, Program ZI, ESIF, NPOO, PKK, ITP
A/P.20. Unaprjeđenje postojećih planinarskih staza	Duljina unaprjeđene staze (km)	28 km	18 km (3 km po godini)	Izrađena dokumentacija; unaprjeđene postojeće staze	2025.-2030.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	MINTS, MP, MPGI, SDŽ, JU MORE I KRŠ, Općina	DP, OP, PJU, PSDŽ, FZOEU, Program ZI, ESIF, NPOO, PKK, ITP
A/P.21. Interpretacija pruge "Sinjska rera"	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Izrađena dokumentacija; interpretacija pruge s pratećim sadržajem	2025.-2028.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	MINTS, MPGI, TZ, SDŽ, JU MORE I KRŠ, Općina	DP, OP, PJU, PSDŽ, FZOEU, Program ZI i KG, ESIF, NPOO, PKK, ITP
M.1.2.2. Poboljšanje turističkih sadržaja								
A/P.22. Unaprjeđenje prostora oko Kraljeve peći (toponim Balića pećina)	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Izrađena dokumentacija; uređen parkovni prostor	2025.-2028.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	MZOZT, TZ, JU MORE I KRŠ, Općina	DP, OP, PJU, FZOEU, Program ZI, ESIF, NPOO, PKK, ITP
A/P.23. Interpretacija Kotleničkih polja željezne rude	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Izrađena dokumentacija; interpretacija polja rude s pratećim sadržajem	2025.-2028.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	MINTS, MPGI, MKM, SDŽ, Općina	DP, OP, PSDŽ, FZOEU, Program ZI, ESIF, NPOO, PKK, ITP
A/P.24. Unaprjeđenje prostora „Škola u prirodi Skriveni habitati“	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Izrađena dokumentacija; uređen parkovni prostor	2029.-2030.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	Općina	DP, OP, FZOEU, Program ZI, ESIF, NPOO, PKK, ITP

P.C.1.3. Pобољшanje krajobraza prometne infrastrukture								
M.1.3.1. Ozelenjavanje i unaprjeđenje cestovnih koridora								
A/P.25. Uspostava pješačko-biciklističke veze Dugopolje - Koprivno	Duljina uspostavljene staze (km)	4 km	4 km	Izrađena dokumentacija; uređene pješačke i biciklističke staze	2026.-2027.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	Općina, MPGI, MMPI, HC, ŽUC	DP, OP, PHC FZOEU, Program ZI, ESIF, NPOO, PKK, ITP
A/P.26. Uspostava pješačko-biciklističke staze unutar prometnice u Dugopoljskom polju	Duljina uspostavljene staze (km)	4 km	4 km	Izrađena dokumentacija; uređene pješačke i biciklističke staze	2028.-2030.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	Općina, MPGI, MMPI, HC, ŽUC	DP, OP, PHC FZOEU, Program ZI, ESIF, NPOO, PKK, ITP
A/P.27. Uređenje nogostupa u koridorima cestovnih prometnica	Duljina unaprjeđene staze (km)	/	12 km (2 km po godini)	Izrađena dokumentacija; uređene nogostup	2025.-2030.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	Općina, MPGI, MMPI, HC, ŽUC	DP, OP, PHC FZOEU, Program ZI, ESIF, NPOO, PKK, ITP
A/P.28. Ozelenjavanje prometnih koridora	Duljina zelenih koridora (km)	/	12 km (2 km po godini)	Izrađena dokumentacija; ozelenjene prometnice na Općinskom području	2025.-2030.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	Općina, MPGI, MMPI, HC, ŽUC	DP, OP, PHC FZOEU, Program ZI, ESIF, NPOO, PKK, ITP
A/P.29. Uređenje kružnih tokova	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	3	3	Izrađena dokumentacija; uređeni kružni tokovi	2025.-2027.	2. Izrada projektne dokumentacije: 25.000,00 € 2. Izvedba projekta: 100.000,00 - 150.000,00 €	Općina, MPGI, MMPI, HC, ŽUC	DP, OP, PHC FZOEU, Program ZI
A/P.30. Uređenje autobusnih stanica	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	/	5	Izrađena dokumentacija; uređene autobusne stanice	2026.-2028.	2. Analiza i izrada projektne dokumentacije: 15.000,00 € 2. Izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon izrade dokumentacije	Općina, MPGI, MMPI, HC, ŽUC	DP, OP, FZOEU, Program ZI, ESIF, NPOO, PKK, ITP
M.1.3.2. Unaprjeđenje prometa u mirovanju								
A/P.31. Zelena parkirališta	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	5	Izrađena dokumentacija; uspostavljena održiva parkirališta na čitavom području	2024.-2027.	1. Izrada projektne dokumentacije: dokumentacije: 15.000,00 € po lokaciji 2. Izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon izrade dokumentacije	Općina, Komunalac, Pravne osobe	DP, OP, FZOEU, Program ZI, ESIF
A/P.32. Uređenje odmorišta/vidikovaca uz prometnicu	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	3	Izrađena dokumentacija; uređena odmorišta/vidikovci	2024.-2030.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	Općina, MINTS, MPGI, MMPI, HC	DP, OP, FZOEU, Program ZI, ESIF

P.C.14. Uspostava održivih višestambenih i gospodarskih zona								
M.1.4.1. Poboljšanje kvalitete otvorenih prostora oko višestambene izgradnje								
A/P.33. Uređenje okoliša oko višestambenih objekata u Dugopolju	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Izrađena dokumentacija; uređeni otvoreni prostori oko višestambenih objekata u Općinskom središtu	2025.-2030.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	Općina, MPGI, Pravna osoba, Privatna osoba	DP, OP, Program ZI, ESIF, PI, NPOO, PKK, ITP
M.1.4.2. Unaprjeđenje otvorenih prostora gospodarskih zona								
A/P.34. Provođenje i sufinanciranje mjera ozelenjavanja gospodarskih zona Dugopolja	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	6	Odabran model sufinanciranja: poveden natječaj; izvedeni projekti	2025.-2030.	Visina troškova će se odrediti nakon uspostavljenog modela sufinanciranja	Općina, MPGI, Pravna osoba	DP, OP, Program ZI, ESIF, NPOO, PKK, ITP
A/P.35. Uspostava zelenih rješenja unutar gospodarskih/poslovnih zona	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	6	Izrađena dokumentacija; uspostavljeno zeleno rješenje	2025.-2030.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka i modela sufinanciranja	Općina, MPGI, Pravna osoba	DP, OP, FZOEU, Program ZI, ESIF, NPOO, PKK, ITP
A/P.36. Uspostava zelenih krovova i fasada	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	6	Izrađena dokumentacija; uspostavljena zelena fasada/krov	2025.-2030.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka i modela sufinanciranja	Općina, MPGI, Pravna osoba	DP, OP, FZOEU, Program ZI, ESIF, NPOO, PKK, ITP
A/P.37. Očuvanje šumaraka alepskog bora (<i>Pinus halepensis</i>) i ostalih zelenih poteza u poslovnim zonama	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	2	Izrađena dokumentacija; izmjena prostornog plana	2025.-2026.	Izrada projektne dokumentacije i dendrološkog plana: 30.000,00 do 40.000,00 €	Općina, MPGI, Pravna osoba	DP, OP, FZOEU, Program ZI, ESIF, NPOO, PKK, ITP
A/P.38. Unificirani zeleni otoci za zbrinjavanje otpada	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	10	Izrađena dokumentacija; uspostavljeni unificirani zeleni otoci	2025.-2027.	2. Analiza i izrada projektne dokumentacije: 20.000,00 € 2. Izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon izrade dokumentacije	Općina, Komunalac	DP, OP, FZOEU, ESIF, NPOO, PKK, ITP
P.C.15. Planiranje i gradnja novih prostora i zgrada u skladu s KG / revitalizacija i obnova nekorisćenih prostora i zgrada								
M.1.5.1. Planiranje i gradnja novih prostora i zgrada u skladu s KG								
A/P.39. Dogradnja Osnovne škole Dugopolje	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Dograđen kompleks OŠ Dugopolje	2025.-2027.	1. Izvedba projekta: 5.500.000,00 €	SDŽ, Općina	DP, PSDŽ, OP, FZOEU, ESIF
A/P.40. Izgradnja Kulturno-multimedijalnog centra	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Izgrađen i opremljen Kulturno-multimedijalni centar	2025.-2030.	1. Izrada projektne dokumentacije: 40.000,00 € 2. Izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon izrade dokumentacije	Općina, SDŽ, MKM, MRRFEU, MINTS	DP, PSDŽ, OP, ESIF
M.1.5.2. Revitalizacija i obnova nekorisćenih prostora i zgrada								
A/P.41. Prva faza dovršetka dijela Sportskog centra Hrvatski vitezovi	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Uređena multifunkcionalna dvorana, pomoćni vanjski tereni i okoliš	2025.-2030.	1. Izrada projektne dokumentacije: 60.000,00 € 2. Izvedba projekta: 4.700.000,00 €	Općina	DP, PSDŽ, OP, FZOEU, ESIF, NPOO, PKK, ITP

A/P.42. Uređenje ljetne pozornice na lokaciji gradine Šutanj	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Uređena ljetna pozornica s pristupom i hortikulturnim uređenjem	2025.-2027.	1. Izrada projektne dokumentacije: 26.000,00 € 2. Izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon izrade dokumentacije	Općina, MKM, MINTS	DP, OP, Program KG, ESIF, NPOO, PKK, ITP
A/P.43. Uređenje coworking prostora i prostora za kulturnu namjenu u naselju Koprivno	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Uređena zgrada za coworking prostor i prostor za kulturnu namjenu	2025.-2027.	1. Izrada projektne dokumentacije: 40.000,00 € 2. Izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon izrade dokumentacije	Općina, MINGO, MKM, MRRFEU	DP, OP, FZOEU, Program KG, ESIF, NPOO, PKK, ITP
M.1.5.3. Kružna obnova i reprogramiranje korištenih prostora i zgrada								
A/P.44. Rekonstrukcija postojeće zgrade dječjeg vrtića u naselju Dugopolje	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Rekonstruirana zgrada DV	2025.-2027.	Izvedba projekta: 2.200.000,00 €	Općina, MZO	DP, OP, FZOEU, NPOO
A/P.45. Poticanje energetske obnove obiteljskih kuća i ostalih objekata u privatnom vlasništvu	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Provedena edukacija vlasnika	2025.-2027.	Provedba edukacije vlasnika: 3.000,00 €	Općina, MPGI, FZOEU	DP, OP, FZOEU, Program KG, PI, NPOO, PKK, ITP

Naziv aktivnosti/projekta	Okvir za praćenje provedbe			Ključne točke ostvarenja	Indikativni financijski plan			
	Pokazatelji ishoda				Terminski plan	Financijski plan	Nositelji / partneri	Mogući izvori financiranja
	Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost					
S.C.2. Očuvanje i unaprjeđenje bioraznolikosti na području Općine Dugopolje								
P.C.2.1. Uspostava bioraznolikosti na poljoprivrednim površinama sukladno Strateškom planu Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. – 2027. godine								
M.2.1.1. Očuvanje krajobraznih obilježja poljoprivrednih površina								
A/P.1. Očuvanje suhozida A/P.2. Održavanje živica A/P.4. Sadnja novih pojedinačnih stabala i/ili drvoreda A/P.5. Održavanje postojećih i uspostava novih šumaraka A/P.6. Uređenje kanala i uspostava zelenih poteza A/P.7. Uspostava poljskih traka	Povećanje krajobraznih obilježja (broj, km, ha)	4883,82 m suhozida 208,87 m ² šumaraka	godišnje povećanje za 15% od početnog stanja	Povećan broj, površina i duljina suhozida, živica, jaraka, drvoreda i pojedinačnih stabala	2025.-2027.	Visina bespovratnih sredstava bit će određena aktivnostima prema ZPP.	Općina, MPS; Privatne i pravne osobe	DP, OP, ZPP, ESIF; PI
A/P.3. Uređenje lokvi	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	3	Izrađen dokument/ Obnovljene lokve	2025.-2028.	Visina sredstava odredit će se u daljnjim fazama, pri izradi dokumentacije.	HV, MPS, MINGOR, Općina, Privatne i pravne osobe	DP, OP, ZPP, ESIF; PI

M.2.1.2. Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednih površina								
A/P.8. Raznolikost usjeva na poljoprivrednim površinama A/P.9. Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima A/P.10. Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti A/P.11. Očuvanje postojećih i uspostava novih travnjaka	Površine pod mozaicima različitog poljoprivrednog korištenja (ha)	/	Očuvanje postojećih i povećanje za 5% od početnog stanja	Povećan broj aktivnih površina pod mozaikom različitog korištenja	2025.-2027.	Visina bespovratnih sredstava bit će određena aktivnostima prema ZPP.	Općina, MPS; Privatne i pravne osobe	DP, OP, ZPP, ESIF; PI
P.C.2.2. Očuvanje šumskih sastojina na području Općine te povećanje vrijednosti njihovih funkcija								
M.2.2.1. Poticanje konverzija degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura								
A/P.12. Konverzija (rekonstrukcija) degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura privatnih šumovlasnika	Površina na kojima je izvršena konverzija (m2)	0	1	Konverzija 20 % površina u viši uzgojni šumski oblik	2025.-2027.	/	MPS, Privatne i pravne osobe	DP, OP, ZPP, FOKFŠ, ESIF
A/P.14. Ostavljanje drvne mase nakon sječe	Površina pod suhom drvnom masom	0	/	ostaviti najmanje 5 mrtvih stojećih stabala po hektaru	2025.-2027.	/	Općina, HŠ, MPS	DP, OP, ZPP, FOKFŠ, ESIF
M.2.3.2. Povećanje vrijednosti rekreativne, zdravstvene i turističke funkcije šuma								
A/P.16. Izgradnja i uređenje poučnih staza i prateće infrastrukture unutar šumskog područja	Uspostavljena infrastruktura	0	2	Uspostavljena poučna staza	2025.-2027.	1. Izrada projektne dokumentacije: 25.000,00 € 2. Izvedba projekta: 300.000,00 € - 400.000,00 €	Općina, HŠ, MPS	DP, OP, ZPP, FOKFŠ, ESIF

Naziv aktivnosti/projekta	Okvir za praćenje provedbe			Indikativni financijski plan				
	Pokazatelji ishoda			Ključne točke ostvarenja	Terminski plan	Financijski plan	Nositelji / partneri	Mogući izvori financiranja
	Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost					
S.C.3. Uspostava uvjeta za sustavno upravljanje zelenom urbanom obnovom Općine Dugopolje								
P.C.3.1. Implementacija zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja u sektorske alate upravljanja								
M.3.1.1. Jačanje mjera zelene urbane obnove unutar prostorno-planske i strateške dokumentacije								
A/P.1. Uspostava mjera zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja unutar Prostornog plana uređenja Općine (PPUO) i unutar važećih planova nižeg reda	Broj izrađenih dokumenata	0	2	Prilagođeni PPUO i planovi nižeg reda ciljevima, mjerama i aktivnostima proizašle iz ZI i KG	2025.-2030.	30.000,00 do 45.000,00 € po planu	Općina, MPGI	OP, Program ZI i KG

A/P.2. Uspostava mjera zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja unutar novih Urbanističkim planovima uređenja (UPU)	Broj izrađenih dokumenata	0	13	Prilagođeni UPU ciljevima, mjerama i aktivnostima proizašle iz ZI i KG	2025.-2030.	20.000,00 do 30.000,00 € po planu	Općina, Pravne osobe, MPGI	OP, Program ZI i KG, PI
A/P.3. Uspostava mjera zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja izrade novih i izmjene postojećih studija, strategija, akcijskih planova te drugih dokumenata	Broj izrađenih dokumenata	0	2	Prilagođena strateška dokumentacija ciljevima, mjerama i aktivnostima proizašle iz ZI i KG	2025.-2030.	5 000,00 do 10.000,00 € ciljane izmjene po dokumentu	Općina	DP, OP, Program ZI i KG, ESIF
M.3.1.2. Uspostava sustava za praćenje razvoja zelene urbane obnove								
A/P.4. Informacijski sustav zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja Općine Dugopolje	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Uspostavljena ZI i KG na web platforme	2026	50.000,00 €	Općina, MPGI	DP, OP, Program ZI i KG, ESIF, NPOO, PKK, ITP
A/P.5. Akcijski plan razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja Općine Dugopolje	Broj izrađenih dokumenata	0	1	Izrađen akcijski plan	2025	15.000,00 €	Općina, MPGI	DP, OP, Program ZI i KG, ESIF, NPOO, PKK, ITP
A/P.6. Atlas ruralnih krajobrazza Općine Dugopolje	Broj izrađenih dokumenata	0	1	Izrađen Atlas	2026.-2027.	40.000,00 €	MINGOR, MPGI, TZ, JU MORE I KRŠ ,	DP, OP, PJU, ESIF, NPOO, PKK, ITP
A/P.7. Zaštita Dugopoljskog polja u kategoriji "značajni krajobraz"	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Uspostavljena zaštita	2025.-2027.	/	SDŽ, Općina, MZOZT, JU MORE I KRŠ , privatne osobe	DP, OP, PJU, ESIF, NPOO, PKK, ITP
P.C.3.2. Povećanje svijesti o održivom razvoju kroz zelenu infrastrukturu i kružno gospodarenje								
M.3.2.1. Uspostava tema zelene urbane obnove unutar upravljačkih struktura Općine								
A/P.8. Edukacija predstavnika Općine o zelenoj infrastrukturi i kružnom gospodarenju	Broj provedenih edukacija	0	12 (2 edukacije po godini)	Educirani predstavnici Općine o temama ZI i KG	2025.-2030.	24.000,00 €	Općina, MPGI, Pravne osobe	DP, OP, Program ZI i KG, ESIF
M.3.2.2. Informiranje javnosti o temama zelene urbane obnove								
A/P.9. Brošura "Zelena urbana obnova Općine Dugopolje"	Broj izrađenih publikacija	0	1	Izrađena publikacija	2025	25.000,00 €	Općina, MPGI, Pravne osobe	DP, OP, Program ZI i KG, ESIF
A/P.10. Edukacija stanovnika Općine o zelenoj infrastrukturi i kružnom gospodarenju	Broj provedenih edukacija	0	6 (1 edukacija po godini)	Educirani stanovnici o temama ZI i KG	2025.-2030.	12.000,00 €	Općina, MPGI, Pravne osobe	DP, OP, Program ZI i KG, ESIF

Zaključak okvira za praćenje i provedbu

Pravilnikom o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 44/2023) propisani su postupci, rokovi praćenja i izvještavanja u okviru procesa strateškog planiranja, odnosno o provedbi Strategije ZUO.

Praćenje provedbe Strategije ZUO je prvi korak i obuhvaća proces sustavnog prikupljanja, analize i usporedbe pokazatelja kojima se prati uspješnost provedbe posebnih ciljeva i mjera, odnosno aktivnosti/projekata. Temeljem toga dobivaju se relevantne informacije kako za donositelje odluka, tako i za širu javnost, čime se poštuje načelo transparentnosti i odgovornosti za korištenje javnih sredstava.

Sukladno tome potrebno je revidirati Strategiju ZUO svakih 5 godina i pratiti stanje implementacije plana ZI (aktivnosti/projekata).

Za praćenje provedbe Strategije ZUO zadužena je Općina (Jedinstveni upravni odjel) te se ono provodi na godišnjoj razini kroz Izvješće o praćenju provedbe. Sadržaj godišnjeg izvješća o provedbi Strategije ZUO te detaljne tehničke i metodološke upute za njegovo popunjavanje utvrđen je **Priručnikom o strateškom planiranju**¹³.

¹³ (Verzija: 3.0, Pripremljeno: Svibanj 2020.; Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije).

13. POPIS LITERATURE

13.1. Znanstveni i stručni radovi

- Matas, M., Faričić, J., 2011: Zagora – uvodne napomene i terminološke odrednice, u: Zagora između stočarsko-ratarske tradicije te procesa litoralizacije i globalizacije: zbornik radova (ur. Matas, M. i Faričić, J.), Zadar – Dugopolje, 19. – 21. listopada 2010., Sveučilište u Zadru, Zadar; Kulturni sabor Zagore, Ogranak Matice hrvatske, Split, 45-74.
- Šegulja, N. i Bedalov, M. (1978) Važnost zaštite šuma na Mosoru za splitski industrijski bazen, UDK 634.0.41 (234.422 Mosor), Šumarski list broj: 11-12/1978, Izvor: <https://www.sumari.hr/sumlist/197811.pdf#page=59>
- Šebečić B. (2012) Rudarska istraživanja u Imotskoj i Vrgoračkoj krajini i šire tijekom 19. i 20 st., Časopis PRIRODOSLOVLJE 12(1-2) III (2012) UDC 001 ISSN 1333-6347 , Izvor: https://www.matica.hr/media/uploads/prirodoslovlje/Prirodoslovlje_2012_web-smanjeno.pdf
- Bunijevac, H. (2004) STOTA OBLJETNICA USKOTRAČNE ŽELJEZNIČKE PRUGE SPLIT - SINJ, GRAĐEVINAR 56 (2004) 1, Izvor: <http://www.casopis-gradjevinar.hr/assets/Uploads/JCE-56-2004-01-08.pdf>
- Marinković, V. i Kliček, S. (2012). Transformacija i suvremeni razvoj Općine Dugopolje. *Geografski horizont*, 58. (2.), 7-20. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/314968>
- Publikacija Dalmatinska zagora nepoznata zemlja, Galerija Klovičevi dvori, 2007.g.
- Dugopolje – Zbornik radova Općine Dugopolje, Općina Dugopolje, 2001.g.
- Jukić M. (2021) Historijsko-geografski razvoj Splitske zagore , diplomski rad
- Bardi, A.; Papini, P.; Quaglino, E.; Biondi, E.; Topić, J.; Milović, M; Pandža, M.; Kaligarič, M.; Oriolo, G.; Roland, V.; Batina, A.; Kirin, T. (2016): Karta prirodnih i poluprirodnih ne-šumskih kopnenih i slatkovodnih staništa Republike Hrvatske. AGRISTUDIO s.r.l., TEMI S.r.l., TIMESIS S.r.l., HAOP.
- City of Unley (2015). Green Infrastructure Strategic Directions. https://www.unley.sa.gov.au/files/assets/public/environment-hub/green-infrastructure-case-studies_final_low-web.pdf
- Civic, K., & Siuta, M. (2014). Green Infrastructure–Training manual for trainers. ECNC, Tilburg, the Netherlands and CEEweb for Biodiversity, Budapest, Hungary.
- Dige, G. (2014). The European Dimension of Green Infrastructure, Le Notre Institute. https://ilias.hfwu.de/goto.php?target=cat_10507&client_id=hfwu, ; Pristupljeno: prosinac, 2021.
- Dige, G. (2015). Zelena infrastruktura: bolji život uz rješenja koja se temelje na prirodnim načelima.
- E.K. Larson, C. Perrings (2013) The value of water-related amenities in an arid city: the case of the Phoenix metropolitan area, *Landsc. Urban Plan.*, 109 (1) (2013), pp. 45-55
- Hrdalo, I., (2013). Green systems in the evolution of the open space of selected Mediterranean towns : doctoral dissertation. University of Ljubljana, Biotechnical Faculty. Available at: <https://repozitorij.uni-lj.si/IzpisGradiva.php?lang=eng&id=72552>
- Hrdalo, I., Pereković, P. i Tomić Reljić, D. (2021). Historical Development of Urban Green Infrastructure and Possibilities of its Implementation in the Republic of Croatia. *Prostor*, 29 (1(61)), 56-71.

- Irish Landscape Institute (2012). Green Infrastructure - A quality of life issue: https://www.parcis.ch/snp/pdf_public/2016/33302_20160819_084314_62_GreenInfrastructure_Irland_UK_Erlaeuterungen.pdf
- luell et al., 2003. A European Handbook for Identifying Conflicts and Designing Solutions,
- Kim J.-H., Newman W. Li, G., Kil S.-H., Park S.Y. (2018) The influence of urban landscape spatial patterns on single-family housing prices Environ. Plan. B Urban Anal. City Sci., 45 (1) pp. 26-43
- Kong, F., Yin, H., Nakagoshi, N., Zong, Y., 2010. Urban green space network development for biodiversity conservation: Identification based on graph theory and gravity modeling. Landsc. Urban Plan. 95, 16–27.
- Landscape Institute (2013). Green infrastructure: An integrated approach to land use. Izvor: https://landscapewpstorage01.blob.core.windows.net/www-landscapeinstitute-org/2016/03/Green-Infrastructure_an-integrated-approach-to-land-use.pdf
- Landscape Institute, 2009. Green infrastructure: connected and multifunctional landscapes – position document.
- Loures, L., Loures, A., Nunes, J., Panagopoulos, T. (2015.) Landscape Valuation of Environmental Amenities throughout the Application of Direct and Indirect Methods. Sustainability. 7(1), 794-810. DOI, Izvor: <https://doi.org/10.3390/su7010794>
- Manuel A. Zambrano-Monserrate, María Alejandra Ruano, Cristina Yoong-Parraga, Carlos A. Silva (2021) Urban green spaces and housing prices in developing countries: A Two-stage quantile spatial regression analysis, Forest Policy and Economics, Volume 125, 2021, 102420, Izvor: <https://doi.org/10.1016/j.forpol.2021.102420>.
- Maruani, T., Amit-Cohen, I. (2007) 'Open space planning models: A review of approaches and methods', Landscape and Urban planning, 81 (1-2), pp. 1-13.
- Pozoukidou, G. (2020). Designing a green infrastructure network for metropolitan areas: a spatial planning approach. Euro-Mediterranean Journal for Environmental Integration, 5(2), 1-15.
- Prinz D., Urbanističko planiranje, Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Golden marketing - Tehnička knjiga Zagreb, 2006.
- Rouse D.C, Bunster-Osa I.F. (2013): Green infrastructure: A landscape Approach, Chicago, IL:APA Planners Press.
- Si Chen, Le Zhang, Yi Huang, Bev Wilson, Grant Mosey, Brian Deal (2022). Spatial impacts of multimodal accessibility to green spaces on housing price in Cook County, Illinois,
- Stewart ID, Oke TR. Local Climate Zones for Urban Temperature Studies. Bull Am Meteorol Soc. (2012)93(12):1879-1900., Izvo: <http://www.wudapt.org/lcz/>
- Šegota, T. i Filipčić, A. (2003). Köppenova podjela klima i hrvatsko nazivlje. Geoadria, 8 (1), 17-37., <https://doi.org/10.3390/geoadria801017>
- UK Green Building Council (2015). Demystifying Green Infrastructure; Dostupno na: <https://www.ukgbc.org/wp-content/uploads/2017/09/Demystifying-Green-Infrastructure-report-FINAL.pdf>
- Urban Forestry & Urban Greening, Volume 67, Izvor: <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2021.127370>.
- Wade, R., McLean, N. 2014. Multiple Benefits of Green Infrastructure, in: Booth, C.A., Charlesworth, S.M. (Eds.), Water Resources in the Built Environment. John Wiley & Sons, Ltd, Chichester, UK, pp. 319–335.

13.2. Međunarodne strategije, programi, rezolucije i sl.

ESPON (2019). Planning for green infrastructure: Methods to support practitioners and decision-making. Izvor: <https://www.espon.eu/green-infrastructure>

European Commission (2013). Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: Green Infrastructure (GI) - Enhancing Europe's Natural Capital. Brussels: COM (2013)

European Commission (2014). Building a green infrastructure for Europe. Publications Office. <https://data.europa.eu/doi/10.2779/54125>

European Commission(2019). The European Green Deal. Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions (COM(2019) 640 final).

European Commission(2020). EU Biodiversity Strategy for 2030. Bringing nature back into our lives. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Izvor: http://publications.europa.eu/resource/cellar/54584304-3354-494b-84cf-13e921f7e50f.0024.02/DOC_3

European Environment Agency, Kleeschulte, S., Dige, G., Liqueste, C., et al. (2014) Spatial analysis of green infrastructure in Europe. Publications Office., Izvor: <https://data.europa.eu/doi/10.2800/11170>

European Parliament (2013). European Parliament resolution of 12 December 2013 on Green Infrastructure — Enhancing Europe's Natural Capital (2013/2663(RSP))., Izvor: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52013IPO600>

European Parliament (2020). European Parliament resolution of 17 September 2020 on the European Year of Greener Cities 2022 (2019/2805(RSP)). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020IPO241&from=EN>

Europska komisija (2013). Smjernice za uključivanje klimatskih promjena i bioraznolikosti u procjeni utjecaja na okoliš. https://mingor.gov.hr/UserDocImages/KLIMA/SZOR/Smjernice_za_ukljucivanje_klimatskih_promjena_i_bioraznolikosti_u_procjene_utjecaja_na_okolis.pdf

Europska komisija (2019). Izvješće Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija pod nazivom "Preispitivanje napretka u provedbi strategije EU-a za zelenu infrastrukturu" (COM(2019) 236 final). Izvor: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2019:0236:FIN:HR:PDF>

Tehničke informacije o ZI uz dokument Zelena infrastruktura – Jačanje prirodnog kapitala Europe, Dostupno na: https://ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/docs/green_infrastructures/sec_155_2013/hr.pdf

13.3. Nacionalni zakoni, pravilnici, uredbe, strategije i sl.

Nacionalna razvojna strategija do 2030 godine (NN 13/2021)

Pravilnik o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (NN 106/98, 39/04, 45/04-ispravak, 163/04, 148/10-prestao važiti, 9/11)

Pravilnik o popisu stanišnih tipova i karti staništa (NN 27/2021), Izvor: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_03_27_588.html

Pravilnik o provenijencijama svojti šumskog drveća (NN 147/2011), Izvor: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2011_12_147_2987.html

Pravilnik o uređivanju šuma (NN 97/2018), Izvor: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_11_97_1875.html

Pravilnik o utvrđivanju naknada za šumu i šumsko zemljište (NN 12/2020), Izvor: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_01_12_214.html

Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje od 2021. godine do 2030. godine (2021.). Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine. Izvor: <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages//2016/Sjednice/2021/Prosinac/93%20sjednica%20VRH//93%20-%2013.1.docx>

Pravilnik o javnoj turističkoj infrastrukturi (NN 136/2021)

Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (NN 72/17)

Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (NN 46/2020)

Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (NN 106/2017)

Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/19)

Zakon o gradnji (NN 153/13, 20/17, 39/19, 125/19, 145/24)

Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja (NN 127/19)

Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23)

Zakon o šumama (NN 68/18, 115/18, 98/19, 36/24)

Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19, 155/23)

Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 145/24)

13.4. Strategije, programi, planovi na razini Općine

Provedbeni program Općine Dugopolje od 2022. do 2025. godine

Strategija upravljanja imovinom Općine Dugopolje za razdoblje 2019.-2025. godine

Strategije razvoja Urbane aglomeracije Split za razdoblje do kraja 2027. godine

Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije (Službeni glasnik Splitsko-dalmatinske županije, broj 1/03, 8/04 (stavlanje izvan snage odredbe), 5/05 (usklađenje s Uredbom o ZOP-u), 5/06 (ispravak usklađenja s Uredbom o ZOP-u), 13/07, 9/13, 147/15 (rješenja o ispravcima grešaka), 154/21)

Prostorni plan uređenja Općine Dugopolje (Službeni vjesnik Općine Dugopolje, broj 6/04, 6/07, 3/14, 4/14 (pročišćeni tekst), 3/17, 7/17 (pročišćeni tekst), 13/19, 14/19 (pročišćeni tekst))

DPU proizvodno-poslovne zone Podi

DPU proizvodno-poslovne zone Krč

UPU proizvodno-poslovne zone Podi – zapad
DPU proizvodno-poslovne zone Bani – sjever
DPU proizvodno-poslovne zone Bani
UPU naselja Dugopolje
DPU stambenog naselja Drage u Dugopolju
DPU stambenog naselja Koprivno u Dugopolju
DPU stambenog naselja Kute u Dugopolju
UPU športsko-rekreacijske zone – Aquapark
UPU proizvodno-poslovne zone Podi – zapad 2
UPU naselja Perići
UPU naselja Punde

13.5. Web stranice i portali

Arcanum Maps, Izvor: <https://www.arcanum.com/en/maps/>

Bioportal, Izvor: <https://www.bioportal.hr/gis/>

Forestry and climate change. Izvor: <https://www.fao.org/forestry/climatechange/53459/en/>

Geoportal, Izvor: <https://geoportal.dgu.hr/>

Geoprtal kulturnih dobara RH, Izvor: <https://geoportal.kulturnadobra.hr/geoportal.html#/>

Općina Dugopolje, Izvor: <https://dugopolje.hr/>

Hrvatska enciklopedija, Toplinski otoci, Izvor: <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=61793>

Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU), Izvor: <https://ispu.mgipu.hr/#/>

Interaktivna planinarska karta Hrvatske, Hrvatski planinarski savez. Izvor: https://www.hps.hr/karta/show_elev.html?gpx_file=gpx/10_07_02x.gpx

Hrvatski planinarski savez, Izvor: <https://www.hps.hr/info/planinarske-kuce/>

Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije, Zavod za zaštitu okoliša i prirode. Izvor: <http://www.haop.hr/>

OpenStreetMap (OSM), Izvor: <https://www.openstreetmap.org/>

Turistička zajednica Općine Dugopolje, Izvor: <https://visitdugopolje.com/>

Javne ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Splitsko-dalmatinske županije - JU MORE I KRŠ, Izvor: <https://moreikrs.hr/>

13.6. Ostala literatura

Šumskogospodarska osnova, Hrvatske šume, 2017., Izvor:

https://poljoprivreda.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/sume/sumarstvo/sumskogospodarska_osnova2016-2025/SUMSKOGOSPODARSKA_OSNOVA_2016.pdf

Priručniku o strateškom planiranju, Verzija 3.0, Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, svibanj 2020. godine, Zagreb

14. POPIS PRILOGA

14.1. Popis slika

Slika 1 – Kartografski prikaz br. 1. Korištenje i namjena površina (Izvod iz važećeg UPU-a naselja Dugopolje).....	27
Slika 2 - Isječak iz karte II. Vojne izmjere Habsburške monarhije (1851.–1854.) za područje naselja Dugopolje (Izvor: Arcanum Maps)	45
Slika 3 - Isječak iz karte katastarskog plana Habsburške monarhije (19. stoljeće) za područje naselja Dugopolje (Izvor: Arcanum Maps).....	45
Slika 4 - Isječak iz digitalne ortofoto snimke 1968 godine za područje naselja Dugopolje (Izvor: DGU).....	46
Slika 5 - Isječak iz Google maps 2024. godine za područje naselja Dugopolje (Izvor: DGU)	46
Slika 6 - Prikaz krajobraznih cjelina i tematskih ruta na području Općine Dugopolje (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	51
Slika 7 - Detalj prirodnih prostora padina Mosora (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	67
Slika 8 – Šumski kompleks padina Mosora (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	69
Slika 9 – Detalj šume (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	69
Slika 10 - Tipologija otvorenih prostora - Šume (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	70
Slika 11 – Detalj živice unutar poljoprivrednih površina u blizini autoceste (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	71
Slika 12 - Tipologija otvorenih prostora - Šikare i živice (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	72
Slika 13 – Slabo obrasle površine vrhova Mosora (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	73
Slika 14 - Tipologija otvorenih prostora - Neobrasle i slabo obrasle površine (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	74
Slika 15 – Lokva na putu prema Balića pećini (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	76
Slika 16 – Lokva u zaselku Kolić, Dugopolje (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	76
Slika 17 - Tipologija otvorenih prostora – Vodni elementi (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	77
Slika 18 - Detalj javnog i društvenog sadržaja (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	78
Slika 19 -Trg domovinske zahvalnosti i trg dr. F. Tuđmana u centru Dugopolja (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	79
Slika 20 – Trg domovinske zahvalnosti (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	80
Slika 21 – Trg dr. F. Tuđmana (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	80
Slika 22 - Tipologija otvorenih prostora – Trg (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	81
Slika 23 - Street workout park Plitača (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	83
Slika 24 – Škola u prirodi Skriveni habitati (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	83
Slika 25 – Džepni park u zaselku Čevrići, Dugopolje (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	83
Slika 26 – Džepni park u Kotlenicama (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	83
Slika 27 - Tipologija otvorenih prostora – Parkovne površine (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	84

Slika 28 - Dječje igralište u Koprivnom (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	85
Slika 29 - Tipologija otvorenih prostora – Dječja igrališta (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	86
Slika 30 – Sportski sadržaji (bočalište, nogometni teren) u Koprivnom (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	88
Slika 31 - Stadion „Hrvatski vitezovi“ (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	89
Slika 32 – Polivalentni sportski tereni uz OŠ Dugopolje (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)....	89
Slika 33 - Tipologija otvorenih prostora - Sportski tereni (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	90
Slika 34 - Lokva Dračanica (Autori: 3 E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	92
Slika 35 - Lokva (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	92
Slika 36 - Tipologija otvorenih prostora – Otvoreni prostori uz lokve (Autor: PROJEKTI d.o.o.).....	93
Slika 37 – Otvoreni prostori oko crkve sv. Mihovila i groblja u Dugopolju (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	95
Slika 38 – Crkva u Koprivnom (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	96
Slika 39 - Crkva sv. Roka u Dugopolju (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	96
Slika 40 – Dvorište kapelice Gospe u dnu polja (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	97
Slika 41 – Groblje u naselju Kotlenice (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	97
Slika 42 – Groblje u naselju Liska (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	97
Slika 43 – Groblje u naselju Koprivno (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	97
Slika 44 - Tipologija otvorenih prostora – Otvoreni prostori uz sakralne objekte i groblja (Autor: PROJEKTI d.o.o.)	98
Slika 45 - Otvoreni prostor uz centar za posjetitelje „Skrivena Dalmacija“ (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	100
Slika 46 - Otvoreni prostor uz bivšu mjesnu zajednicu (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)...	100
Slika 47 – Otvoreni prostori oko područne OŠ Dugopolje (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	100
Slika 48 – Otvoreni prostori oko područne škole u Kotlenicama (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	100
Slika 49 - Tipologija otvorenih prostora – Otvoreni prostori uz objekte javne i društvene namjene (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	101
Slika 50 – Špilja Vranjača (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	104
Slika 51 – Špilja Kraljeva peč (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	104
Slika 52 – Ulazak u rudnik (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	105
Slika 53 – Odmorište s vidikovcem (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	105
Slika 54 - Tipologija otvorenih prostora – Otvoreni prostori uz turističke sadržaje (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	106
Slika 55 – Djelomično uređene površine spomenika u naselju Kotlenice i Koprivno (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	107
Slika 56 – Potencijalne javne zelene površine (šuma Gaj)u Dugopolju (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	108
Slika 57 - Djelomično uređeni prostori uz sportski teren u Koprivnom (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	108

Slika 58 - Tipologija otvorenih prostora – Djelomično uređeni otvoreni prostori (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	109
Slika 59 - Detalj otvorenih prostora oko objekata stambene izgradnje (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	110
Slika 60 - Otvoreni prostori oko višestambenih objekata u Dugopolju (Autori: 3 E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	111
Slika 61 - Tipologija otvorenih prostora – Otvoreni prostori oko višestambenih objekata (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	112
Slika 62 – Pogled na dio naselja Dugopolje (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	113
Slika 63 - Pogled na dio naselja Kotlenice (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	114
Slika 64 - Pogled na dio naselja Liska (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	114
Slika 65 - Pogled na dio naselja Kotlenice (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	115
Slika 66 - Pogled na dio zaseoka Balići (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	115
Slika 67 - Tipologija otvorenih prostora – Okućnice individualne stambene izgradnje periurbanog karaktera (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	116
Slika 68 - Detalj poljoprivrednih prostora (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	117
Slika 69 - Mozaik poljoprivrednog korištenja Dugopoljskog polja (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	118
Slika 70 - Obradive površine Vučipolje (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	119
Slika 71 - Mozaik poljoprivrednih površina na terasama i dolcima u Kotlenicama (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	120
Slika 72 - Obradive poljoprivredne površine unutar vrtača/ponikvi (Autori 3E PROJEKIT d.o.o. i Andlar).....	120
Slika 73 - Tipologija otvorenih prostora - Mozaik poljoprivrednih površina (Autor: PROJEKTI d.o.o.).....	121
Slika 74 - Krški (kamenjarski) pašnjak toponim Vukovića ograde (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i).....	123
Slika 75 - Pašnjaci u Kotlenicama (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	123
Slika 76 - Tipologija otvorenih prostora – Krški pašnjaci (Autor: PROJEKTI d.o.o.).....	124
Slika 77 - Detalj otvorenog prostora oko gospodarskih objekata (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	125
Slika 78 - Prostori gospodarske zone Bani (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	126
Slika 79 - Prostori gospodarske zone Podi (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	127
Slika 80 – Zeleni prostori oko gospodarskih zona (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	127
Slika 81 - Tipologija otvorenih prostora – Otvoreni prostori gospodarskih/turističkih objekata (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	128
Slika 82 - Detalj koridora prometnice i makadamskog puta (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	129
Slika 83 – Koridori državne ceste D1 u naselju Dugopolje (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	131
Slika 84 – Prometnica prema Kotlenicama Ž 67078 (Autori: 3 E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	132

Slika 85 - Makadamski putevi ograđeni suhozidom (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	132
Slika 86 - Rotor u gospodarskoj zoni Podi (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	133
Slika 87 - Drvored u gospodarskoj zoni Podi (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	133
Slika 88 - Tipologija otvorenih prostora – Koridor cesta (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).	134
Slika 89 – Koridori tematskih staza kroz Dugopoljsko polje (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	136
Slika 90 – Koridor planinarskog puta Balići - Debelo Brdo (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	136
Slika 91 – Koridori tematskih staza „Rimska cesta“(Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	137
Slika 92 - Tipologija otvorenih prostora – Koridori tematskih staza (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	138
Slika 93 – Uređeno parkiralište u Koprivnom (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)....	139
Slika 94 – Uređeno parkiralište uz groblje u Kotlenicama (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	140
Slika 95 – Šljunčano parkiralište uz stadion (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	140
Slika 96 - Tipologija otvorenih prostora – Parkirališta (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	141
Slika 97 – 3d vizualizacija budućeg novog krila Osnovne škole Dugopolje (Autori: ROTH I ČERINA d.o.o.).....	142
Slika 98 – Nedovršeni dio Sportskog centra u Dugopolju (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	144
Slika 99 – Lokalizacija gradine Šutanj (Izvor: https://lokalni.vecernji.hr/).....	144
Slika 100 – Napušteni objekt nekadašnje zadruga u naselju Koprivno (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	145
Slika 101 – Primjer napuštenog sklopa kamenih kuća u zaselku Kolići, naselje Dugopolje (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	146
Slika 102 – Primjer tradicijske kamene gradnje u zaselku Balići-Džakići, Dugopolje (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	146
Slika 103 – 3D prikaz planirane rekonstrukcije postojeće zgrade dječjeg vrtića (Izvor: https://www.ferata.hr/).....	147
Slika 104 – Novoplanirane zone stambene i mješovite namjene u sjeverozapadnom dijelu naselja Dugopolje (izvod iz Urbanističkog plana uređenja naselja Dugopolje).....	148
Slika 105 – Javni sadržaji u središtu naselja Koprivno – snimak iz zraka (Autori: Andlar i 3E PROJEKTI d.o.o.).....	150
Slika 106 – Glavno križanje u središtu naselja Koprivno s objektom budućeg coworking prostora i knjižnice – snimak iz zraka (Autori :Andlar i 3E PROJEKTI d.o.o.).....	151
Slika 107 – Centar naselja Koprivno – analiza sadržaja (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o. / Podloga: Arkod).....	152
Slika 108 – Namjena površina (izvod iz Detaljnog plana uređenja stambenog naselja Koprivno).....	153
Slika 109 – Crkva Presvetog Srca Isusova i nedovršeni pastoralni centar u naselju Koprivno (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	153
Slika 110 – Atrij nedovršenog pastoralnog centra u naselju Koprivno (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	154

<i>Slika 111 – Centar naselja Dugopolje – analiza sadržaja (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o. / Podloga: Arkod).....</i>	155
<i>Slika 112 – Korištenje i namjena površina u centru naselja Dugopolje (izvod iz Urbanističkog plana uređenja naselja Dugopolje).....</i>	156
<i>Slika 113 – Centar s javnim sadržajima i gusto izgrađenim stambenim dijelom u naselju Dugopolje – snimak iz zraka (Autori: Andlar i 3E PROJEKTI d.o.o.).....</i>	157
<i>Slika 114 - Primjer uređenja manjih trgova, Njemačka (https://www.kraft-raum.com/stadtraum-platzgestaltung-detail/alter-kirchplatz-haan.html).....</i>	166
<i>Slika 115 - Primjer uređenja skate parka, Njemačka (https://landezine.com/schalkerverein-by-planergruppe-oberhausen/).....</i>	166
<i>Slika 116 - Primjer uređenja dječjih igrališta, Švicarska (https://landezine.com/picoplayground-by-de-molfetta-strode/).....</i>	167
<i>Slika 117 - Primjer uređenja sportskih terena, Finska (https://landezine.com/myyrmakisports-park-by-loci/).....</i>	167
<i>Slika 118 - Krajobrazno uređenje lokve Dračanica (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....</i>	167
<i>Slika 119 - Primjer uređenja prostora oko sakralnih objekata (https://landezine.com/platz-am-offers-velbert-by-dtp/).....</i>	167
<i>Slika 120 - Primjer uređenja koridora tematskih staza i ruta, UK (https://landezine.com/sowerby-park-and-sports-village-by-re-form-landscape-architecture/).....</i>	179
<i>Slika 121 - Primjer uređenja staza i preteče urbane opreme, njemačka (https://landezine.com/wald-berlin-klima-exhibition-in-the-forest-by-hochc-landscape-architects/).....</i>	179
<i>Slika 122 - Uređenje staza uz prometnicu, Nizozemska (https://landezine.com/werkspoorpad-utrecht-by-flux/).....</i>	184
<i>Slika 123 - Uređenje koridora prometnica, Francuska (https://landezine.com/bus-rapid-transit-brt-place-thorel-by-espace-libre/).....</i>	184
<i>Slika 124 - Primjer dizajna kružnog toka (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....</i>	184
<i>Slika 125 - Primjer zelenih parkirališta, SAD (https://www.deeprooot.com/blog/blog-entries/rethinking-parking-lots/).....</i>	184
<i>Slika 126 - Primjer uređenja gospodarskih zona skladišta, SAD (https://www.turfscapiohio.com/who-we-serve).....</i>	189
<i>Slika 127 - Primjer uređenja okoliša poslovnih objekata, Nizozemska (https://landezine.com/werkspoorkathedraal-utrecht-by-flux/).....</i>	189
<i>Slika 128 - Primjer uređenja zona višestambenih objekata, Austrija (https://landezine.com/atelierhaus-c21-by-rajek-barosch/).....</i>	189
<i>Slika 129 - Primjer uređenja ulične strane stambene gradnje, UK (https://landezine.com/lovedon-fields-by-bd-landscape-architects/).....</i>	189

14.2. Popis tablica

Tablica 1 - Srednja mjesečna temperatura (°C) zraka području Općine Dugopolje u razdoblju od 2019. do 2023. godine (Izvor: https://pljusak.com/karta.php)	18
Tablica 2 - Srednja mjesečna količina padaline /oborine (mm) na području Općine Dugopolje u razdoblju od 2019. do 2023. godine (Izvor: https://pljusak.com/karta.php)	18
Tablica 3 - Srednja mjesečna brzina vjetra (m/s) na području Općine Dugopolje u razdoblju od 2019. do 2023. godine	18
Tablica 4 - Popis stanovništva 2021. godine po naseljima, spolu i starosti (Izvor: DZS; modificirano 3E PROJEKTI d.o.o.).....	19
Tablica 5 - Popis analiziranih strategija na razini Općine te usporedba s mjerama/projektima koji potiču ZI i KG (Modificirano: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	24
Tablica 6 - Planirane aktivnosti unutar važećeg PPUO-a (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	29
Tablica 7 - Popis zaštićenih kulturnih dobara iz Registra na dan 10.5.2024. (Izvor: https://registar.kulturnadobra.hr/#/)	31
Tablica 8 - Prikaz tipova i kategorija otvorenih površina i njihovih površina (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	66
Tablica 9 - Planinarske staze na području Općine (Izvor: portal Hrvatskog planinarskog saveza, www.hps.hr)	135
Tablica 10 - Ciljevi, prioriteti, mjere i strateški projekti zelene urbane obnove Općine Dugopolje (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	161
Tablica 11 - Korištene kratice u provedbenom okviru (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	223
Tablica 12 - Provedbeni okvir (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	224

14.3. Popis grafičkih prikaza

Grafički prikaz 1 - Direktna ulaganja u pojedinačne elemente ZUO u 2022. godini (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	37
Grafički prikaz 2 - Direktna ulaganja u pojedinačne elemente ZUO u 2023. godini (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	38
Grafički prikaz 3 - Usporedba direktnih i indirektnih ulaganja u pojedinačne elemente ZUO unutar općinskog proračuna za 2022. godinu i 2023. godinu (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	39
Grafički prikaz 4 - Dobna struktura ispitanika provedene anketnim upitnikom	50
Grafički prikaz 5 – Prikaz rezultata na pitanje: U kojoj mjeri za boravak i rekreaciju koristite navedena područja, rute i staze unutar krajobraza Općine Dugopolje?	52
Grafički prikaz 6 - Prikaz rezultata na pitanje: U kojoj mjeri za boravak i rekreaciju koristite navedene zelene/ otvorene prostore na području Općine Dugopolje?	53
Grafički prikaz 7 - Prikaz rezultata na pitanje: U kojoj mjeri za boravak i rekreaciju koristite navedene zelene/ otvorene prostore na području Općine Dugopolje?	54

Grafički prikaz 8 - Koliko ste zadovoljni brojem dječjih igrališta na području Općine Dugopolje, te njihovim uređenjem i opremljenošću?	55
Grafički prikaz 9 - Koliko ste zadovoljni brojem boćališta i drugih sportskih terena na području Općine Dugopolje, te njihovim uređenjem i opremljenošću?	57
Grafički prikaz 10 - Koliko ste zadovoljni stanjem i funkcionalnošću opreme vanjskog prostora na području Općine Dugopolje.....	58
Grafički prikaz 11 - Za koji od navedenih elemenata zelene infrastrukture smatrate da bi trebao biti prioritet u Vašem naselju (u pogledu uređenja ili unaprjeđenja)?	60
Grafički prikaz 12 - Prikaz rezultata na pitanje: Koliko ste zadovoljni turističkom interpretacijom navedenih elemenata kulturne baštine? (informativne table i drugi turistički sadržaji)?	62

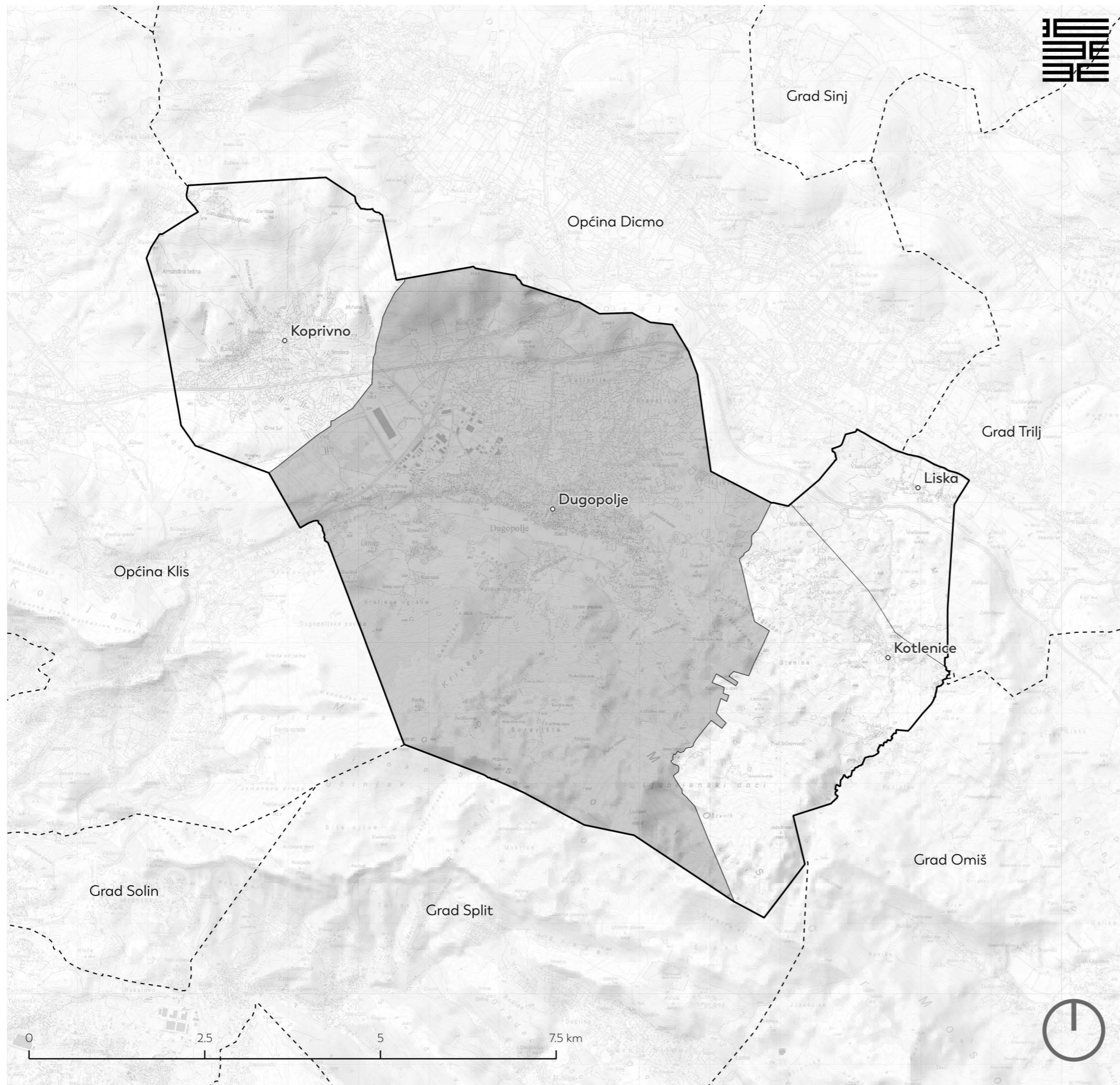

15. KARTOGRAMI

Kartogram 1 - Političko teritorijalni ustroj Općine (Izvor: DGU, PPUO; modificirano: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	17
Kartogram 2 - Hipsometrijski razredi reljefa Općine (Modificirano: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	21
Kartogram 3 - Geomorfološka klasifikacija nagiba padina Općine (Demek, 1972) (Modificirano: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	22
Kartogram 4 - Ekspozicija padina Općine (Modificirano: 3E PROJEKTI d.o.o.)	23
Kartogram 5 - Planirane aktivnosti unutar važećeg PPUO (Izvor: PPUO; modificirano: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	30
Kartogram 6 - Prostorno-planska i zakonska zaštita prirode te ostalih evidentiranih vrijednosti (Izvor: Bioportal, Registar, PPUO; modificirano: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	35
Kartogram 7 -Toplinski otoci - distribucija površinske temperature tla u na području Općine 2022. godine (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	48
Kartogram 8 - Toplinski otoci - distribucija površinske temperature tla u na području Općine 2023. godine (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	49
Kartogram 9 - Plan razvoja ZUO Općine Dugopolje - šire područje (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	219
Kartogram 10 - Plan razvoja ZUO Općine Dugopolje - uže područje (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	220

KARTOGRAM TERITORIJALNI USTROJ

Administrativne granice

- Granice susjednih JLS
- Granica Općine Dugopolje (PPUO)
- Granice naselja Općine Dugopolje
- Naselje Dugopolje
- Središta naselja

Podloga: Topografska karta 1:25000 (DGU), Digitalni model reljefa (autorski podatak, prema DGU 2024.), PPUO Dugopolje; Sadržaj karte: Teritorijalni ustroj Općine Dugopolje (izvor: DGU)

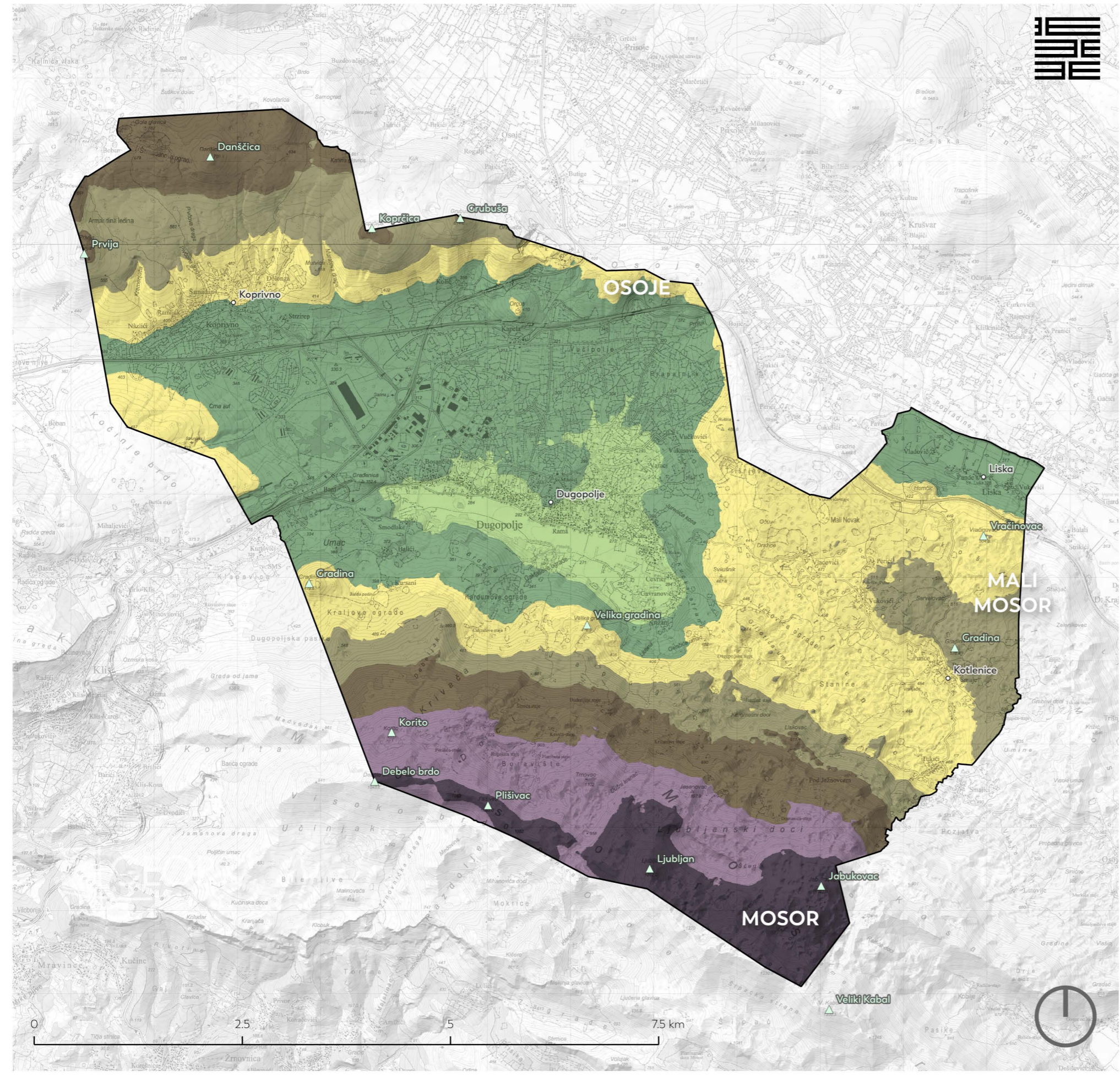
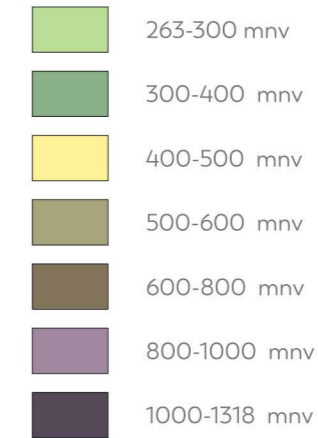
KARTOGRAM ANALIZA RELJEFA - HIPSOMETRIJA

Administrativne granice

○ Središta naselja

— Granica Općine Dugopolje (PPUO)

Razredi nadmorskih visina

Podloga: Topografska karta 1:25000 (DGU), Digitalni model reljefa (autorski podatak, prema DGU 2024.), PPUO Dugopolje. Sadržaj karte: Digitalni model reljefa - razredi nadmorskih visina

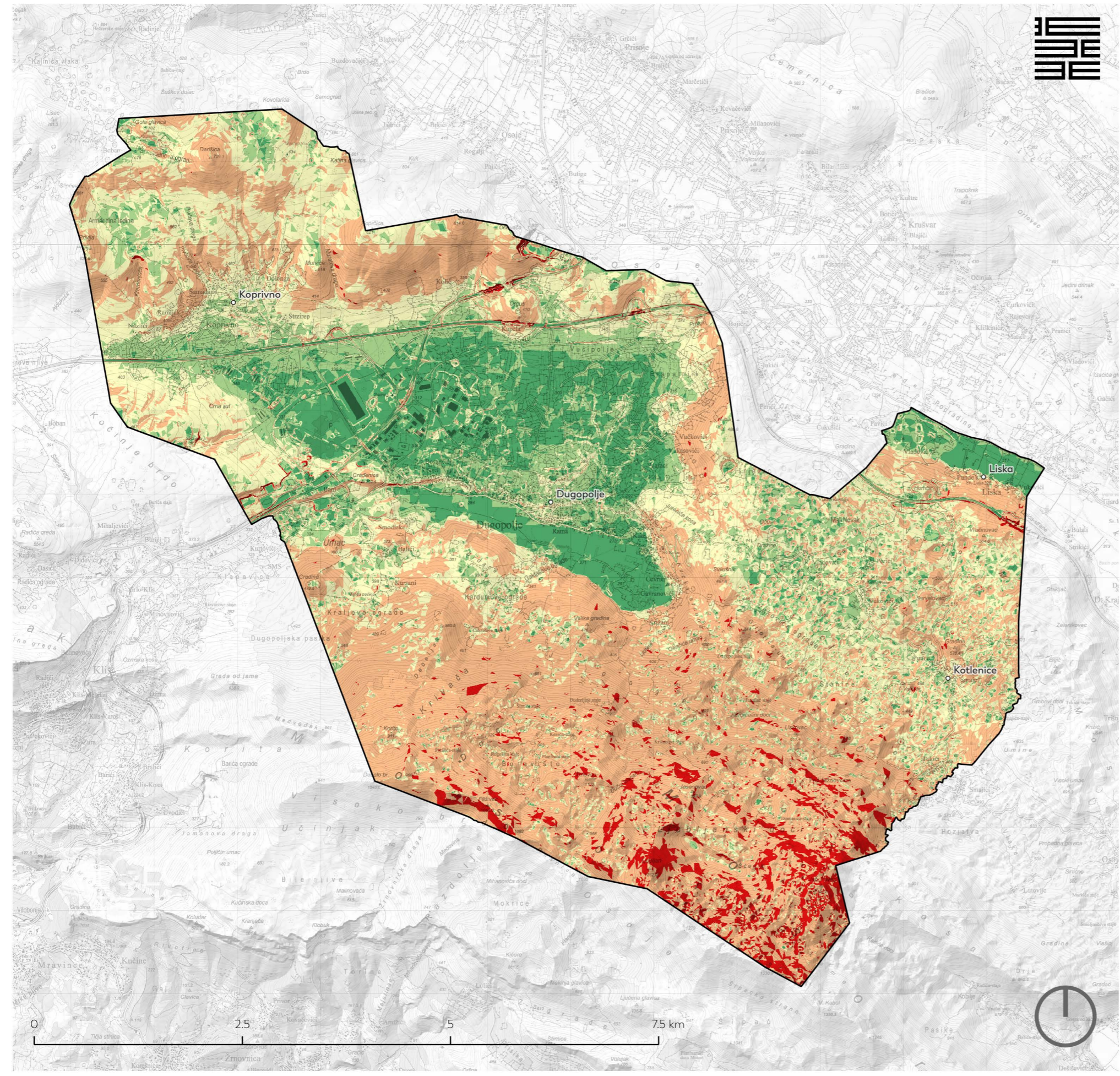

KARTOGRAM ANALIZA RELJEFA - NAGIB PADINA

Administrativne granice
○ Središta naselja
— Granica Općine Dugopolje (PPUO)

Kategorije nagiba

- 0 - 2° Ravnica
- 2 - 5° Blago nagnuta padina
- 5 - 12° Nagnuta padina
- 12-32° Znatno nagnuta padina
- 32 - 55° Vrlo strma padina

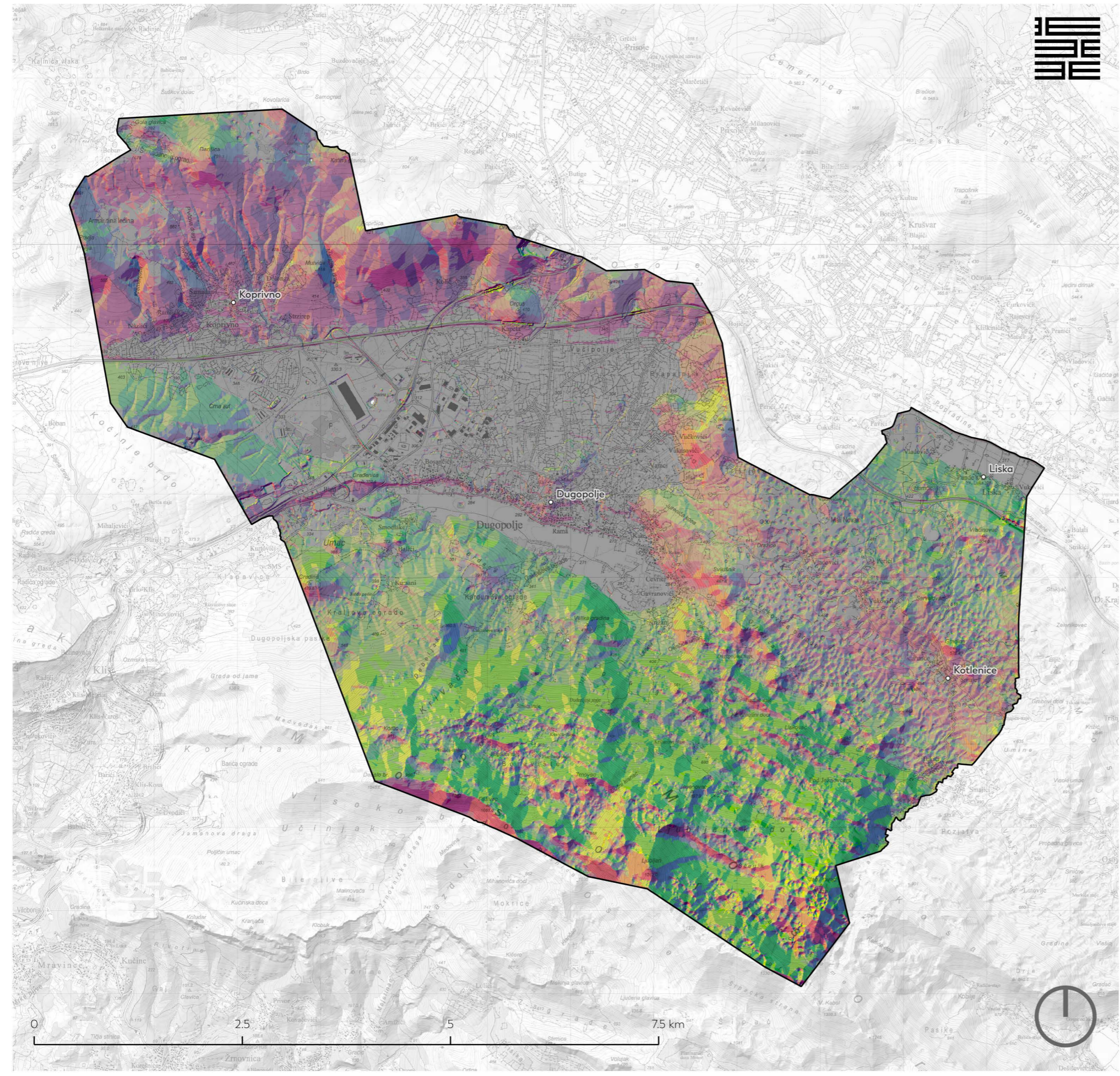
Podloga: Topografska karta 1:25000 (DGU), Digitalni model reljefa (autorski podatak, prema DGU 2024.), PPUO Dugopolje; Sadržaj karte: Digitalni model reljefa - nagib padina prema Demek, 1972.

KARTOGRAM ANALIZA RELJEFA - EKSPOZICIJA PADINA

- Administrativne granice
- Središta naselja
 - Granica Općine Dugopolje (PPUO)

- Kategorije ekspozicije
- Sjeverna ekspozicija
 - Sjeveroistočna ekspozicija
 - Istočna ekspozicija
 - Jugoistočna ekspozicija
 - Južna ekspozicija
 - Jugozapadna ekspozicija
 - Zapadna ekspozicija
 - Sjeverozapadna ekspozicija
 - Ravan teren i blago nagnute padine (do 5°)

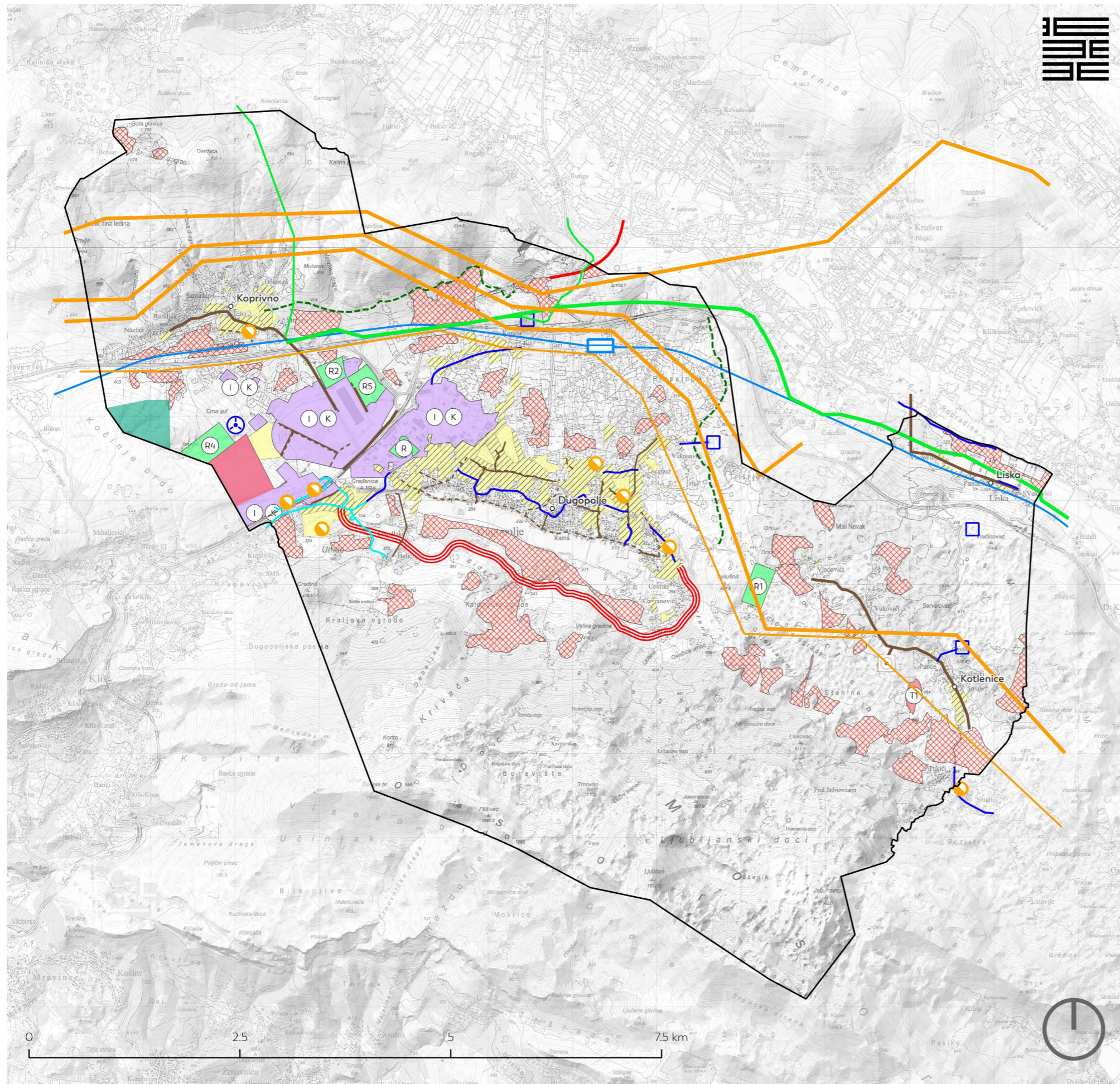

Podloga: Topografska karta 1:25000 (DGU), Digitalni model reljefa (autorski podatak, prema DGU 2024.), PPUO Dugopolje. Sadržaj karte: Digitalni model reljefa - ekspozicija padina

KARTOGRAM

PLANIRANE AKTIVNOSTI PREMA PPUO DUGOPOLJE

Korištenje i namjena površina

- Građevinsko područje naselja - neizgrađeni dio
- Građevinsko područje naselja - neizgrađeni, komunalno uređeni dio
- Proizvodno - poslovna namjena (I - proizvodna, K - poslovna)
- Šport i rekreacija (R1 - golf, R2 - športsko-rekreacijski centar, R4 - športski centar, R5 - aquapark)
- Ugostiteljsko-turistička namjena - T1 - hotel
- Površine na kojima se mogu graditi građevine iz članaka 28., 28.a i 28.b odredbi ovoga plana

Promet

- Brza cesta
- Mogući ili alternativni koridor (trasa) ceste
- Protupožarni putevi
- Magistralna glavna željeznička pruga
- Putnički međumjesni kolodvor
- Heliodrom sa pratećim objektima

Energetika

- TS 10-20/0,4 kV
- Dalekovod 400 kV
- Dalekovod 220 kV
- Magistralni plinovod
- Lokalni plinovod
- Površine za ispitivanje lokacija i gradnju solarnih elektrana
- Površine za ispitivanje lokacija i gradnju vjetroelektrana

Vodoopskrba

- Niska zona vodoopskrbe - planirani cjevovodi
- Visoka zona vodoopskrbe - planirani cjevovodi
- Planirana vodosprema

Odvodnja

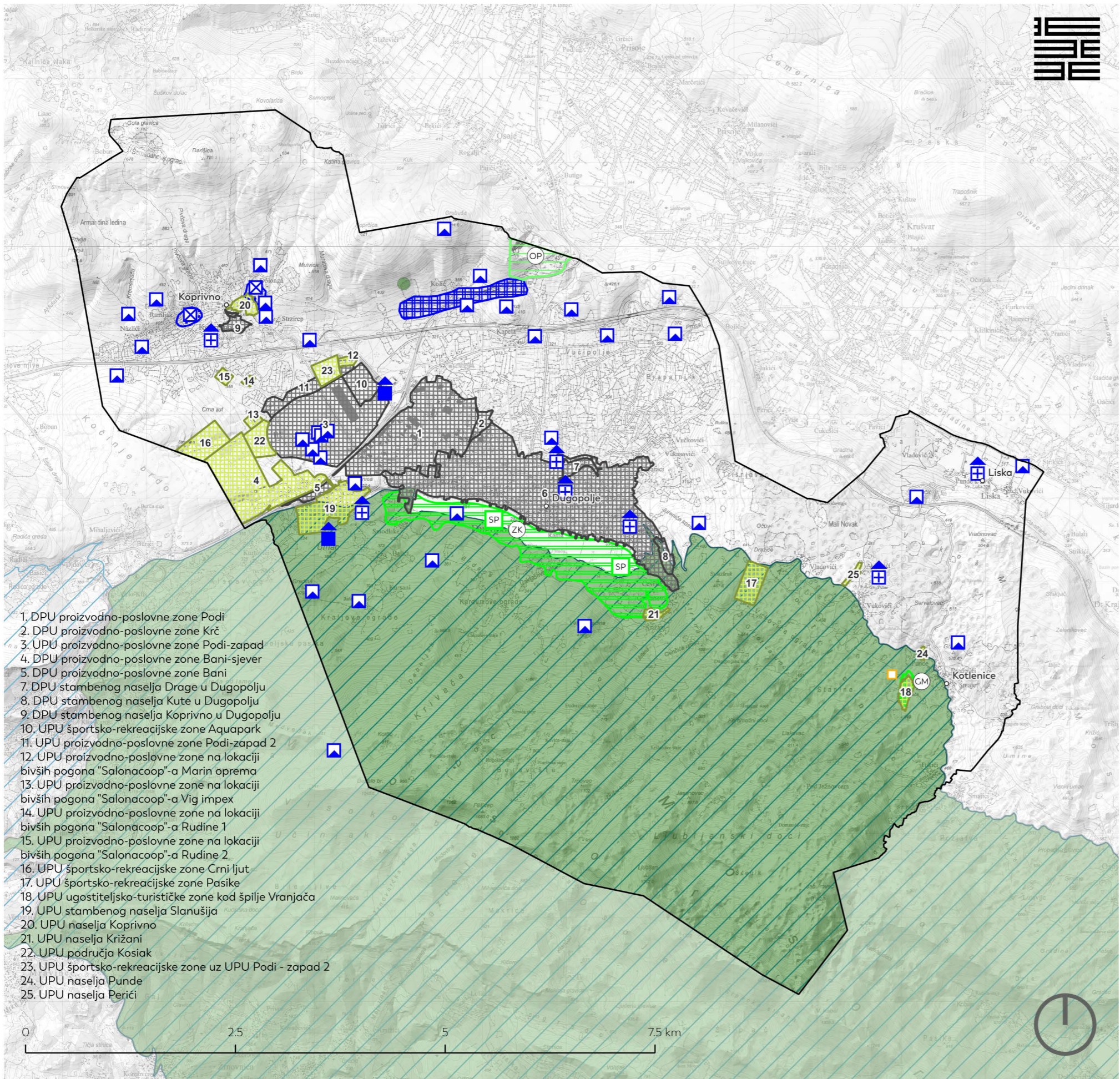
- Glavni dovodni kanal (kolektor) - planirani
- Ostali dovodni kanali - planirani
- Oborinski kanal - planirani
- Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda

Podloga: Topografska karta 1:25000 (DGU), Digitalni model reljefa (autorski podatak, prema DGU 2024.), PPUO Dugopolje, Sadržaj karte: PPUO Dugopolje, IID 2019

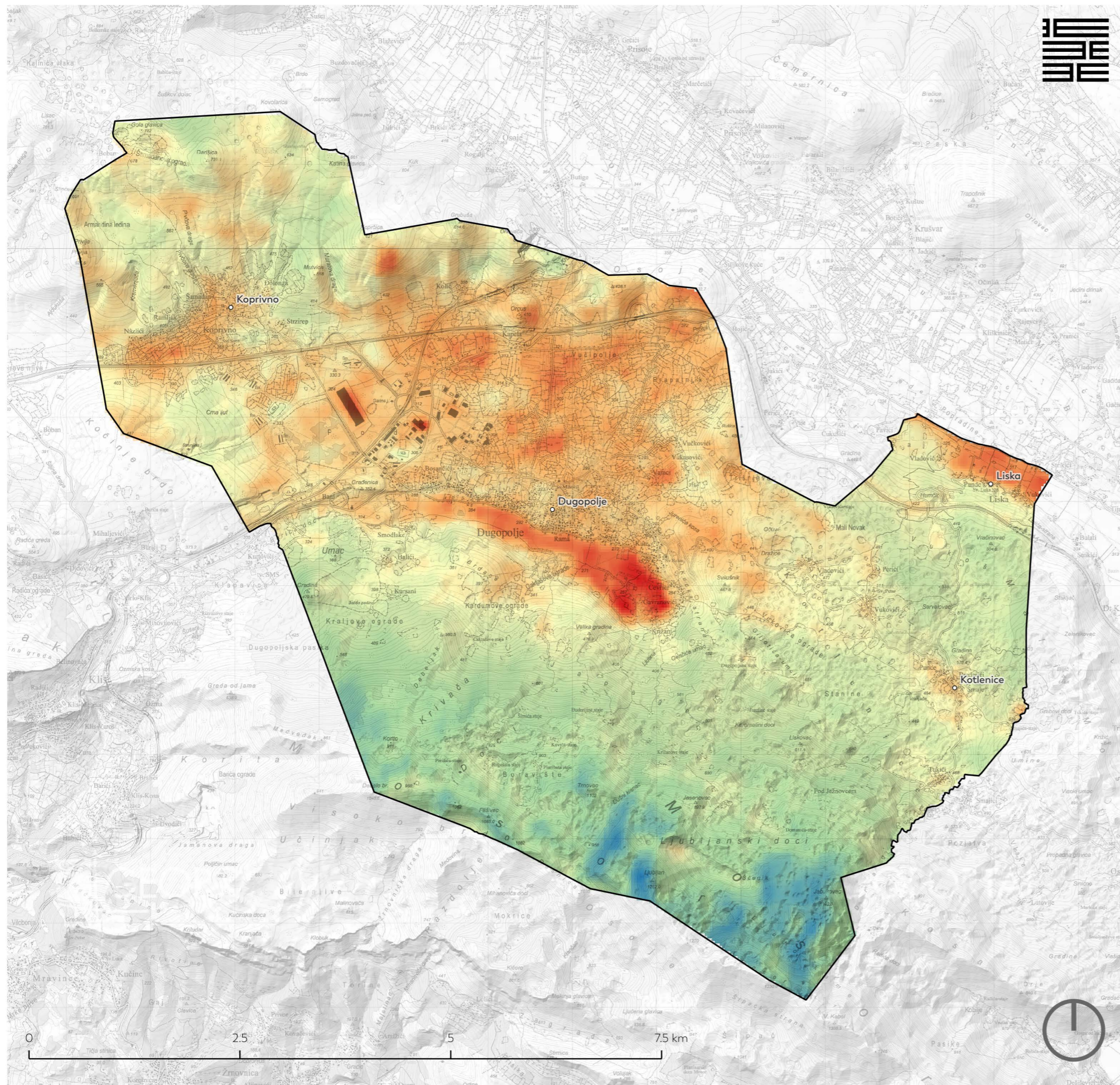
KARTOGRAM ZAKONSKA I PROSTORNO-PLANSKA ZAŠTITA I REŽIMI UREĐENJA PROSTORA

- Administrativne granice
 - Središta naselja
 - Granica Općine Dugopolje (PPUO)
- Zaštićeni dijelovi prirode
 - CM Posebni geomorfološki rezervat
 - ZK Zaštićeni krajolik (prijedlog)
 - SP Spomenik prirode (prijedlog)
- Područja ekološke mreže
 - POP Međunarodno važna područja za ptice (POP)
 - POVS Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS)
- Arheološka baština
 - Arheološki pojedinačni lokalitet - kopneni
 - Arheološko područje
- Povijesna graditeljska cjelina
 - Povijesna graditeljska cjelina - seoska naselja
- Povijesni sklop i građevina
 - Civilna građevina
 - Sakralna građevina
- Zaštita posebnih vrijednosti i obilježja
 - OP Oštećeni prirodni ili kultivirani krajobraz - OP - oplemenjivanje
- Područja i dijelovi primjene planskih mjera zaštite
 - Granica UPU-a ili DPU-a na snazi
 - Granica UPU-a ili DPU-a koji se treba izraditi

1. DPU proizvodno-poslovne zone Podi
2. DPU proizvodno-poslovne zone Krč
3. UPU proizvodno-poslovne zone Podi-zapad
4. DPU proizvodno-poslovne zone Bani-sjever
5. DPU proizvodno-poslovne zone Bani
7. DPU stambenog naselja Drage u Dugopolju
8. DPU stambenog naselja Kute u Dugopolju
9. DPU stambenog naselja Koprivno u Dugopolju
10. UPU sportsko-rekreacijske zone Aquapark
11. UPU proizvodno-poslovne zone Podi-zapad 2
12. UPU proizvodno-poslovne zone na lokaciji bivših pogona "Salonacoop"-a Marin oprema
13. UPU proizvodno-poslovne zone na lokaciji bivših pogona "Salonacoop"-a Vig impex
14. UPU proizvodno-poslovne zone na lokaciji bivših pogona "Salonacoop"-a Rudine 1
15. UPU proizvodno-poslovne zone na lokaciji bivših pogona "Salonacoop"-a Rudine 2
16. UPU sportsko-rekreacijske zone Crni ljut
17. UPU sportsko-rekreacijske zone Pasike
18. UPU ugostiteljsko-turističke zone kod špilje Vranjača
19. UPU stambenog naselja Slanušija
20. UPU naselja Koprivno
21. UPU naselja Križani
22. UPU područja Kosiak
23. UPU sportsko-rekreacijske zone uz UPU Podi - zapad 2
24. UPU naselja Punde
25. UPU naselja Perići

Podloga: Topografska karta 1:25000 (DGU), Digitalni model reljefa (autorski podatak, prema DGU 2024.), PPUO Dugopolje; Sadržaj karte: PPUO Dugopolje, prikaz područja ekološke mreže (Biportal)

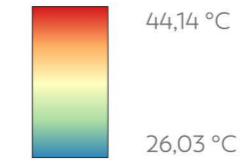
KARTOGRAM ANALIZA TOPLINSKIH OTOKA - LJETO 2022.

Administrativne granice

○ Središta naselja

— Granica Općine Dugopolje (PPUO)

Temperatura površine tla (LST)

Podloga: Topografska karta 1:25000 (DGU), Digitalni model reljefa (autorski podatak, prema DGU 2024.),
PPUO Dugopolje; Sadržaj karte: Prikaz toplinskih otoka na području Općine Dugopolje - autorski podatak prema USGS (satelitska snimka Landsat 8 na dan 23.07.2022.)

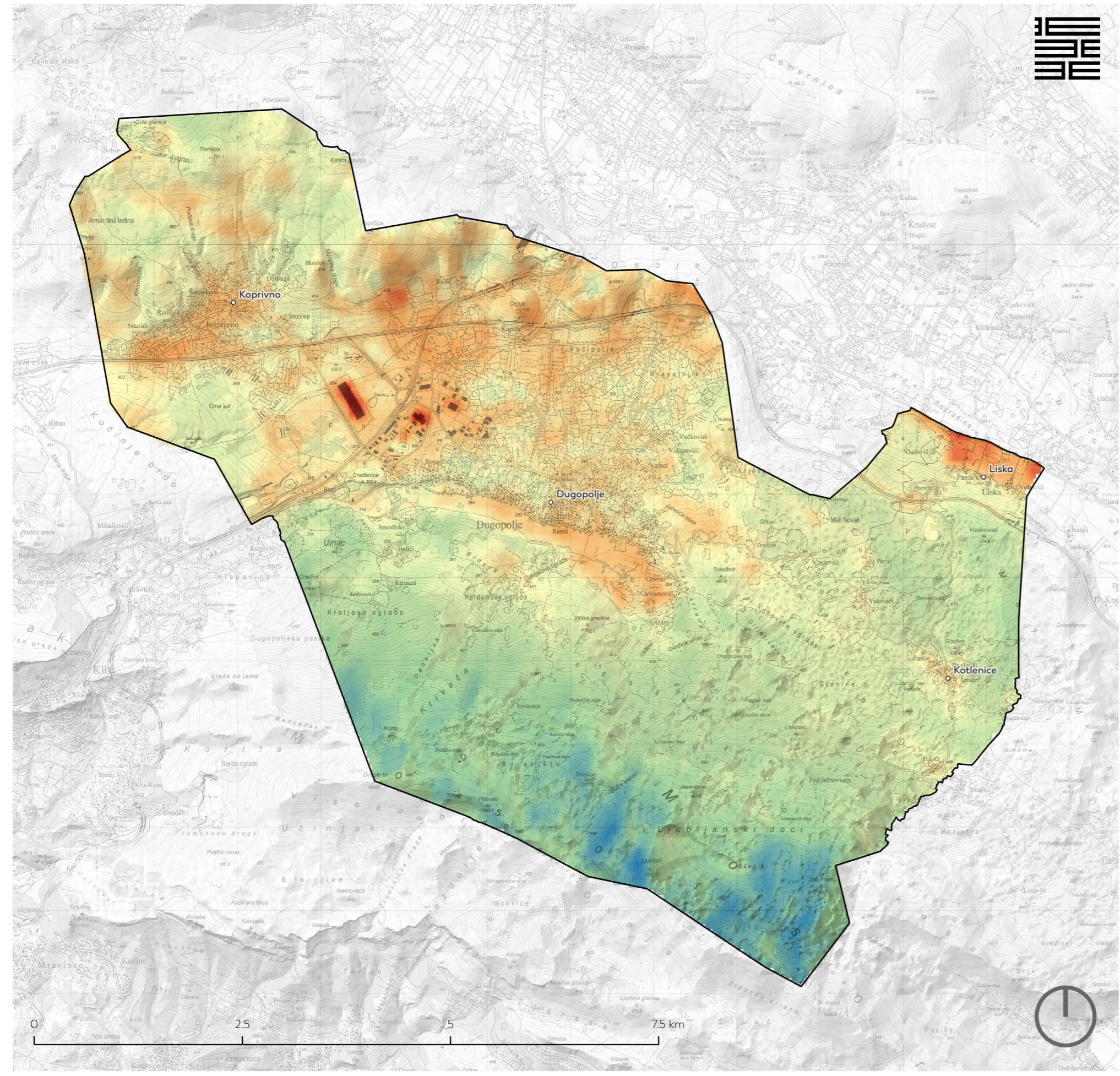
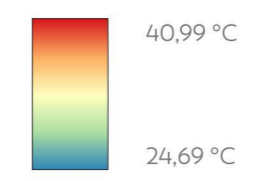
KARTOGRAM ANALIZA TOPLINSKIH OTOKA - LJETO 2023.

Administrativne granice

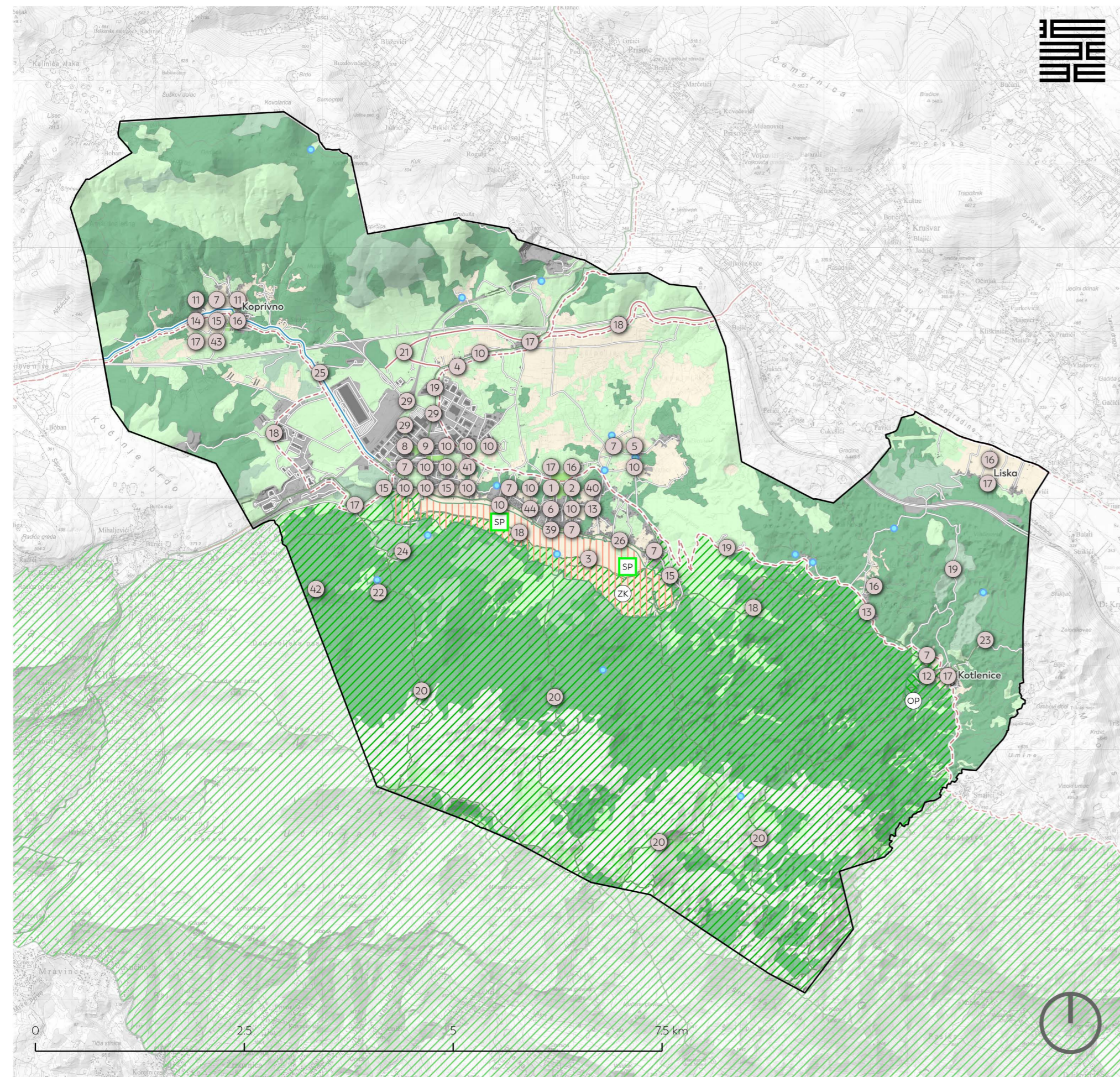
○ Središta naselja

— Granica Općine Dugopolje (PPUO)

Temperatura površine tla (LST)

Podloga: Topografska karta 1:25000 (DGU), Digitalni model reljefa (autorski podatak, prema DGU 2024.), PPUO Dugopolje; Sadržaj karte: Prikaz toplinskih otoka na području Općine Dugopolje - autorski podatak prema USGS (satelitska snimka Landsat 8 na dan 18.07.2023.)

KARTOGRAM

PLAN ZELENE URBANE OBNOVE OPĆINE DUGOPOLJE - ŠIRI OBUHVAT

- Administrativne granice**
- Središta naselja
 - Granica Općine Dugopolje (PPUO)
- Područja pod zakonskom i prostorno-planskom zaštitom**
- ▨ Područje ekološke mreže NATURA 2000
 - ▨ OP Posebni geomorfološki rezervat
 - ▨ ZK Zaštićeni krajolik (prijedlog)
 - ▨ SP Spomenik prirode (prijedlog)
- Elementi krajobraza Općine Dugopolje**
- Pretežno šumsko područje
 - Mediteranske šikare
 - Kamenjarski pašnjaci
 - Slabo obrasle površine
 - Pretežno poljoprivredno područje
 - Pretežno izgrađeno područje
 - Lokve
- Prometna i pješačko-biciklistička infrastruktura**
- Cestovne prometnice
 - Planinarske staze
 - Tematske rute
 - - - Biciklističke rute
 - Planirano proširenje pješačko-biciklističke infrastrukture

Podloga: Topografska karta 1:25000 (DGU), Digitalni model reljefa (autorski podatak, prema DCU 2024.), PPUO Dugopolje; Sadržaj karte: Plan zelene urbane obnove Općine Dugopolje - širi obuhvat

STRATEŠKI CILJ 1

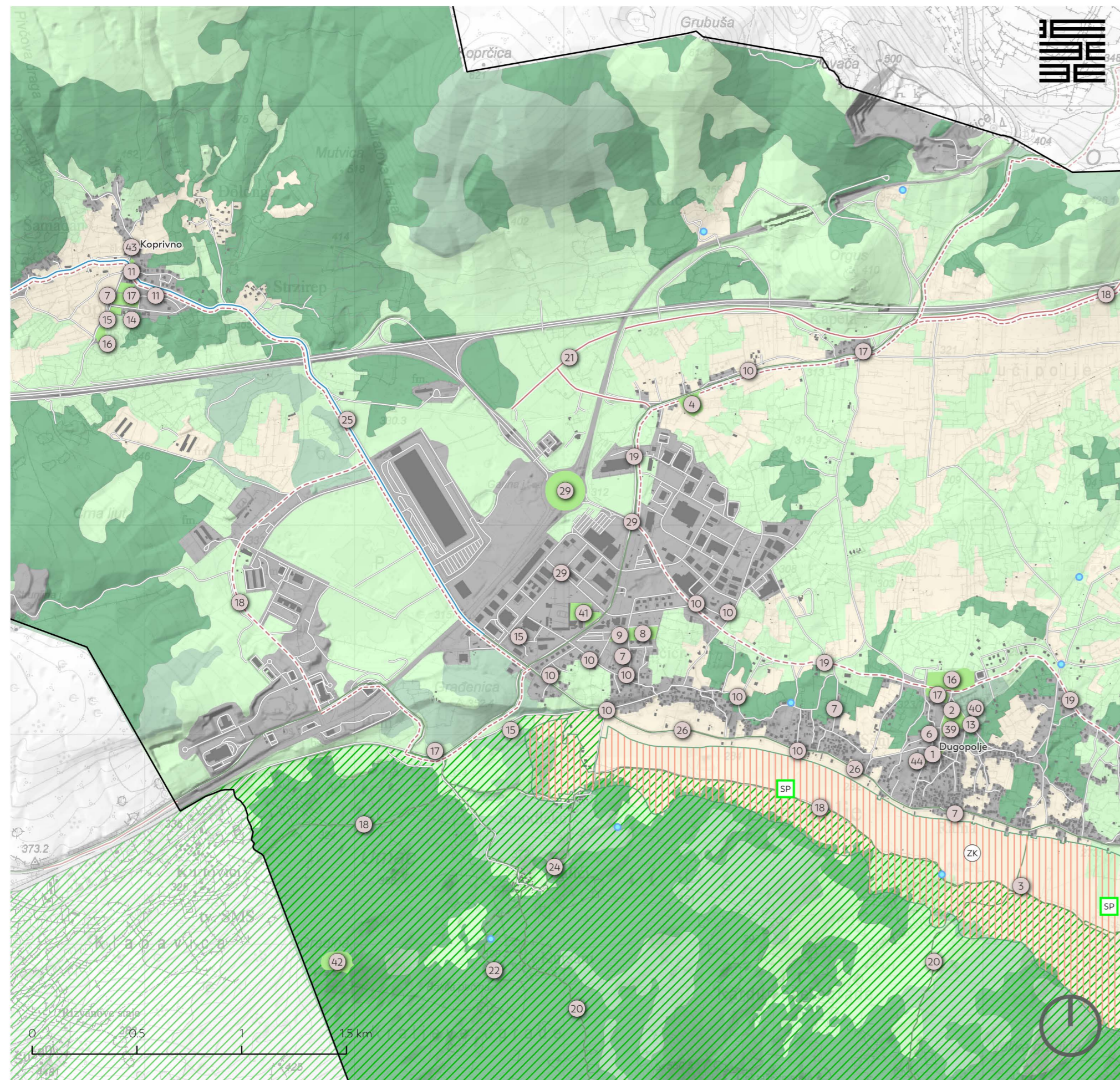
- M.1.1.1. Obnova otvorenih/zelenih prostora u općinskim naseljima**
- 1 Uređenje Trga dr. Franje Tuđmana ispred zgrade uprave
 - 2 Uspostava parka "Gaj"
 - 3 Uređenje parka "Plitača"
 - 4 Unaprjeđenje javnih sadržaja oko lokve Dračanica
 - 5 Unaprjeđenje javnih sadržaja oko lokve Vukasovići
 - 6 Unaprjeđenje okoliša oko ambulante u Dugopolju
 - 7 Ozelenjavanje postojećih te uspostava novih dječjih igrališta
 - 8 Uspostava skate parka Dugopolje
 - 9 Uređenje urbanih vrtova u naselju Dugopolje
 - 10 Uređenje džepnih parkova u naselju Dugopolje
 - 11 Uređenje centralnog dijela naselja Koprivno
 - 12 Uređenje džepnog parka u naselju Kotlenice
- M.1.1.2. Uređenje otvorenih prostora uz objekte obrazovne namjene**
- 13 Unaprjeđenje prostora oko OŠ Dugopolje i PŠ Kotlenice
- M.1.1.3. Obnova postojeće sportske infrastrukture**
- 14 Unaprjeđenje zone oko SC Dražen Šamadan u Koprivnom
 - 15 Uređenje sportskih terena u naseljima
- M.1.1.4. Unaprjeđenje prostora oko sakralnih objekata**
- 16 Uređenje groblja
 - 17 Uređenje prostora uz crkve i kapelice
- M.1.2.1. Unaprjeđenje tematskih staza i ruta**
- 18 Unaprjeđenje postojećih tematskih staza
 - 19 Unaprjeđenje sustava biciklističkih ruta
 - 20 Unaprjeđenje postojećih planinarskih staza
 - 21 Interpretacija pruge "Sinjska rera"
- M.1.2.2. Poboljšanje turističkih sadržaja**
- 22 Unaprjeđenje prostora oko Kraljeve peći (toponim Balića pećina)
 - 23 Interpretacija Kotleničkih polja željezne rude
 - 24 Unaprjeđenje prostora „Škola u prirodi Skriveni habitati“
- M.1.3.1. Ozelenjavanje i unaprjeđenje cestovnih koridora**
- 25 Uspostava pješačko-biciklističke veze Dugopolje - Koprivno
 - 26 Uspostava pješačko-biciklističke staze unutar prometnice u Dugopoljskom polju
 - * Uređenje nogostupa u koridorima cestovnih prometnica
 - * Ozelenjavanje prometnih koridora
 - 29 Uređenje kružnih tokova
 - * Uređenje autobusnih stanica
- M.1.3.2. Unaprjeđenje prometa u mirovanju**
- * Zelena parkirališta
 - * Uređenje odmorišta/vidikovaca uz prometnicu

- M.1.4.1. Poboljšanje kvalitete otvorenih prostora oko višestambene izgradnje**
- * Uređenje okoliša oko višestambenih objekata u Dugopolju
- M.1.4.2. Unaprjeđenje otvorenih prostora gospodarskih zona**
- * Provođenje i sufinanciranje mjera ozelenjavanja gospodarskih zona Dugopolja
 - * Uspostava zelenih rješenja unutar gospodarskih/ poslovnih zona
 - * Uspostava zelenih krovova i fasada
 - * Očuvanje šumaraka alepskog bora (Pinus halepensis) i ostalih zelenih poteza u poslovnim zonama
 - * Unificirani zeleni otoci za zbrinjavanje otpada
- M.1.5.1. Planiranje i gradnja novih prostora i zgrada u skladu s KG**
- 39 Dogradnja Osnovne škole Dugopolje
 - 40 Izgradnja Kulturno-multimedijalnog centra
- M.1.5.2. Revitalizacija i obnova nekorisćenih prostora i zgrada**
- 41 Prva faza dovršetka dijela Sportskog centra Hrvatski vitezovi
 - 42 Uređenje ljetne pozornice na lokaciji gradine Šutanj
 - 43 Uređenje coworking prostora i prostora za kulturnu namjenu u naselju Koprivno
- M.1.5.3. Kružna obnova i reprogramiranje korištenih prostora i zgrada**
- 44 Rekonstrukcija postojeće zgrade dječjeg vrtića u naselju Dugopolje
 - * Poticanje energetske obnove obiteljskih kuća i ostalih objekata u privatnom vlasništvu

STRATEŠKI CILJ 2

- M.2.1.1. Očuvanje krajobraznih obilježja poljoprivrednih površina**
- * Očuvanje suhozida
 - * Održavanje živica
 - * Očuvanje i uređenje lokvi
 - ▨ Sadnja novih pojedinačnih stabala i/ili drvoreda
 - ▨ Održavanje postojećih i uspostava novih šumaraka
 - ▨ Uspostava kanala i formiranje zelenih poteza
 - ▨ Uspostava poljskih traka
- M.2.1.2. Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednih površina**
- ▨ Raznolikost usjeva na poljoprivrednim površinama
 - ▨ Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima
 - ▨ Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti
 - ▨ Očuvanje postojećih i uspostava novih travnjaka
- M.2.2.1. Poticanje konverzija degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura**
- ▨ Konverzija (rekonstrukcija) degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura privatnih šumovlasnika
 - ▨ Ostavljanje drvene mase nakon siječe
- M.2.2.2. Povećanje vrijednosti rekreativne, zdravstvene i turističke funkcije šuma**
- ▨ Izgradnja i uređenje poučnih staza i prateće infrastrukture unutar šumskog područja

* - Lokacija aktivnosti/projekata će se utvrditi daljnjom projektom razradom

KARTOGRAM

PLAN ZELENE URBANE OBNOVE OPĆINE DUGOPOLJE - UŽI OBUHVAT

- Administrativne granice**
- Središta naselja
 - Granica Općine Dugopolje (PPUO)
- Područja pod zakonskom i prostorno-planskom zaštitom**
- ▨ Područje ekološke mreže NATURA 2000
 - ZK Zaštićeni krajolik (prijedlog)
 - SP Spomenik prirode (prijedlog)
- Elementi krajobraza Općine Dugopolje**
- Pretežno šumsko područje
 - Mediteranske šikare
 - Kamenjarski pašnjaci
 - Slabo obrasle površine
 - Pretežno poljoprivredno područje
 - Pretežno izgrađeno područje
 - Javni zeleni/otvoreni prostori obuhvaćeni planskim aktivnostima
 - Lokve
- Prometna i pješačko-biciklistička infrastruktura**
- Cestovne prometnice
 - Planinarske staze
 - Tematske rute
 - - - Biciklističke rute
 - Planirano proširenje pješačko-biciklističke infrastrukture

Podloga: Topografska karta 1:25000 (DGU), Digitalni model reljefa (autorski podatak, prema DCU 2024.), PPUO Dugopolje; Sadržaj karte: Plan zelene urbane obnove Općine Dugopolje - uži obuhvat

STRATEŠKI CILJ 1

- M.1.1.1. Obnova otvorenih/zelenih prostora u općinskim naseljima**
- 1 Uređenje Trga dr. Franje Tuđmana ispred zgrade uprave
 - 2 Uspostava parka "Gaj"
 - 3 Uređenje parka "Plitača"
 - 4 Unaprjeđenje javnih sadržaja oko lokve Dračanica
 - 5 Unaprjeđenje javnih sadržaja oko lokve Vukasovići
 - 6 Unaprjeđenje okoliša oko ambulante u Dugopolju
 - 7 Ozelenjavanje postojećih te uspostava novih dječjih igrališta
 - 8 Uspostava skate parka Dugopolje
 - 9 Uređenje urbanih vrtova u naselju Dugopolje
 - 10 Uređenje džepnih parkova u naselju Dugopolje
 - 11 Uređenje centralnog dijela naselja Koprivno
 - 12 Uređenje džepnog parka u naselju Kotlenice
- M.1.1.2. Uređenje otvorenih prostora uz objekte obrazovne namjene**
- 13 Unaprjeđenje prostora oko OŠ Dugopolje i PŠ Kotlenice
- M.1.1.3. Obnova postojeće sportske infrastrukture**
- 14 Unaprjeđenje zone oko SC Dražen Šamadan u Koprivnom
 - 15 Uređenje sportskih terena u naseljima
- M.1.1.4. Unaprjeđenje prostora oko sakralnih objekata**
- 16 Uređenje groblja
 - 17 Uređenje prostora uz crkve i kapelice
- M.1.2.1. Unaprjeđenje tematskih staza i ruta**
- 18 Unaprjeđenje postojećih tematskih staza
 - 19 Unaprjeđenje sustava biciklističkih ruta
 - 20 Unaprjeđenje postojećih planinarskih staza
 - 21 Interpretacija pruge "Sinjska rera"
- M.1.2.2. Pобољшanje turističkih sadržaja**
- 22 Unaprjeđenje prostora oko Kraljeve peći (toponim Balića pećina)
 - 23 Interpretacija Kotleničkih polja željezne rude
 - 24 Unaprjeđenje prostora „Škola u prirodi Skriveni habitati“
- M.1.3.1. Ozelenjavanje i unaprjeđenje cestovnih koridora**
- 25 Uspostava pješačko-biciklističke veze Dugopolje - Koprivno
 - 26 Uspostava pješačko-biciklističke staze unutar prometnice u Dugopoljskom polju
 - * Uređenje nogostupa u koridorima cestovnih prometnica
 - * Ozelenjavanje prometnih koridora
 - 29 Uređenje kružnih tokova
 - * Uređenje autobusnih stanica
- M.1.3.2. Unaprjeđenje prometa u mirovanju**
- * Zelena parkirališta
 - * Uređenje odmorišta/vidikovaca uz prometnicu

- M.1.4.1. Pобољшanje kvalitete otvorenih prostora oko višestambene izgradnje**
- * Uređenje okoliša oko višestambenih objekata u Dugopolju
- M.1.4.2. Unaprjeđenje otvorenih prostora gospodarskih zona**
- * Provođenje i sufinanciranje mjera ozelenjavanja gospodarskih zona Dugopolja
 - * Uspostava zelenih rješenja unutar gospodarskih/ poslovnih zona
 - * Uspostava zelenih krovova i fasada
 - * Očuvanje šumarka alepskog bora (Pinus halepensis) i ostalih zelenih poteza u poslovnim zonama
 - * Unificirani zeleni otoci za zbrinjavanje otpada
- M.1.5.1. Planiranje i gradnja novih prostora i zgrada u skladu s KG**
- 39 Dogradnja Osnovne škole Dugopolje
 - 40 Izgradnja Kulturno-multimedijalnog centra
- M.1.5.2. Revitalizacija i obnova nekorisćenih prostora i zgrada**
- 41 Prva faza dovršetka dijela Sportskog centra Hrvatski vitezovi
 - 42 Uređenje ljetne pozornice na lokaciji gradine Šutanj
 - 43 Uređenje coworking prostora i prostora za kulturnu namjenu u naselju Koprivno
- M.1.5.3. Kružna obnova i reprogramiranje korištenih prostora i zgrada**
- 44 Rekonstrukcija postojeće zgrade dječjeg vrtića u naselju Dugopolje
 - * Poticanje energetske obnove obiteljskih kuća i ostalih objekata u privatnom vlasništvu

STRATEŠKI CILJ 2

- M.2.1.1. Očuvanje krajobraznih obilježja poljoprivrednih površina**
- * Očuvanje suhozida
 - * Održavanje živica
 - * Očuvanje i uređenje lokvi
 - Sadnja novih pojedinačnih stabala i/ili drvoreda
 - Održavanje postojećih i uspostava novih šumaraka
 - Uspostava kanala i formiranje zelenih poteza
 - Uspostava poljskih traka
- M.2.1.2. Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednih površina**
- Raznolikost usjeva na poljoprivrednim površinama
 - Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima
 - Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti
 - Očuvanje postojećih i uspostava novih travnjaka
- M.2.2.1. Poticanje konverzija degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura**
- Konverzija (rekonstrukcija) degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura privatnih šumovlasnika
 - Ostavljanje drvene mase nakon siječe
- M.2.2.2. Povećanje vrijednosti rekreativne, zdravstvene i turističke funkcije šuma**
- Izgradnja i uređenje poučnih staza i prateće infrastrukture unutar šumskog područja

* - Lokacija aktivnosti/projekata će se utvrditi daljnjom projektnom razradom